

Data publikacji: 07-07-2009

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII KADENCJA**

Warszawa, dnia 1 lipca 2009 r.

Druk nr 612

**PREZES RADY MINISTRÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Donald TUSK**

**Pan
Bogdan BORUSEWICZ
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Szanowny Panie Marszałku,

Zgodnie z dyspozycją art. 140e ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997
Prawo o ruchu drogowym przedkładam przyjęty przez Radę Ministrów dokument:

**- Stan bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz działania realizowane w tym
zakresie w 2008 roku.**

Z poważaniem
(-) Donald Tusk

STAN BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO
ORAZ DZIAŁANIA REALIZOWANE W TYM ZAKRESIE
W 2008 R.

SPRAWOZDANIE

*Dokument przyjęty przez Radę Ministrów
w dniu 30 czerwca 2009 r.*

Warszawa, marzec 2009 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
2. Stan bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce w 2008 r.	7
3. Synteza działań podejmowanych na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego	18
4. Podsumowanie i wnioski	21

Załącznik nr 1 - *Szczegółowe działania podejmowane na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce w 2008 r.*

Załącznik nr 2 - *Stan bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz działania realizowane w tym zakresie w województwach w 2008 r.*

1. Wprowadzenie

Transport jest jednym z głównych sektorów gospodarki zapewniających zatrudnienie i dobrobyt ludności, lecz coraz częściej jest on jednak kojarzony z potencjalnym zagrożeniem. Bezpieczeństwo ruchu drogowego (nazywane dalej brd) jest istotnym elementem w mobilności społeczeństwa. Ze wszystkich gałęzi transportu najbardziej niebezpieczny jest właśnie transport drogowy i to on przynosi największe straty wyrażone ilością zabitych: szacuje się, że ponad 90 % wszystkich ofiar śmiertelnych w transporcie ginie w następstwie wypadków drogowych. Co roku w Polsce ginie niewielkie miasteczko, a każdego dnia żniwo śmierci wypadków drogowych w Europie dorównuje katastrofie średniej wielkości samolotu rejsowego. Każdego roku na drogach państw Unii ginie ponad 40,000 ludzi, a dalszych 1,7 miliona zostaje rannych. Wyrażając to w inny sposób, co osiemdziesiąty obywatel Zjednoczonej Europy zakończy swoje życie średnio o 40 lat za wcześnie, a co trzeci mieszkaniec Wspólnoty trafi do szpitala w następstwie wypadku drogowego. Kraje Unii Europejskiej dawno już zrozumiały, że oprócz czysto humanitarnego wymiaru, jaki ma redukcja ludzkiego bólu i cierpienia, dzięki inwestycjom w efektywną redukcję liczby wypadków drogowych i ich ofiar możliwe jest zaoszczędzenie zasobów znacznie przewyższających nakłady, które obecnie pochłania utrata produktywności, rehabilitacja ofiar i likwidacja skutków wypadków.

Sektor transportu w krajach Unii Europejskiej zatrudnia ponad 10 mln osób i generuje ok. 10% unijnego PKB. Całkowite koszty wypadków drogowych w Unii szacowane są na 160 miliardów euro rocznie, co odpowiada mniej więcej 2% PKB Wspólnoty. Tymczasem w Polsce roczne straty z tytułu kosztów wypadków drogowych szacowane są na ponad 2% PKB – mniej więcej tyle warte są zasoby, które nasz kraj bezproduktywnie traci na pokrywanie społecznych i ekonomicznych kosztów wypadków drogowych. Dlatego należy zastanowić się jak skutecznie zapobiegać tym niepotrzebnym stratom.

Ponieważ nakłady na brd odznaczają się wysoką rentownością, właściwe inwestowanie w poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego pozwoliłoby na zaoszczędzenie zasobów, które można by wtedy przeznaczyć na rozwój gospodarczy. Jest to osiągalne w horyzoncie czasowym przewidzianym w *Krajowym Programie Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego GAMBIT 2005*; wymaga jednak przydzielenia na ten cel odpowiednich środków finansowych i wsparcia ze strony wszystkich sektorów zaangażowanych w poprawę bezpieczeństwa ruchu na drogach. Pamiętajmy przy tym, że chodzi tu o zdrowie i życie naszych obywateli – bezpieczeństwo ruchu drogowego jest częścią bezpieczeństwa publicznego i jako takie powinno być traktowane jako działania zmierzające do poprawy warunków życia społeczeństwa. O rozmiarze zagrożenia świadczy fakt, że wypadki drogowe odpowiedzialne są w naszym kraju za jedną czwartą zgonów z przyczyn zewnętrznych i są pierwszą przyczyną śmierci ludzi młodych – najbardziej perspektywicznej i produktywnej części społeczeństwa. Zjawisko to dotyka w podobnym stopniu pozostałe kraje Unii.

Głównymi przyczynami złej sytuacji na polskich drogach są: niska kultura jazdy i powszechne lekceważenie przepisów ruchu drogowego (zwłaszcza tych dotyczących prędkości jazdy, zakazu jazdy po użyciu alkoholu i obowiązku stosowania urządzeń ochronnych podczas jazdy samochodem), ale także niska jakość infrastruktury drogowej (nieprzystające do obecnych standardów bezpieczeństwa ruchu drogowego i poziomu wiedzy rozwiązania projektowe, przejścia dróg tranzytowych przez miasta i miejscowości, niebezpieczne skrzyżowania i przejścia dla pieszych, nieopdatne otoczenie drogi) oraz mało skuteczny nadzór nad ruchem.

Pomimo panującej opinii, że wzrost motoryzacji (liczby pojazdów) nie musi generować wzrostu zagrożenia bezpieczeństwa na drogach, należy zwrócić uwagę, że w Polsce przybywa w ostatnich latach ponad 1 mln pojazdów rocznie zarejestrowanych po raz pierwszy. Na tej podstawie można przypuszczać, że ok. miliona nowych kierowców wsiada do swoich pojazdów, a biorąc pod uwagę niedoskonałości systemu szkolenia kandydatów na kierowców, są to kierowcy w istotnym stopniu przyczyniający się do obniżenia bezpieczeństwa na drogach.

Mimo poprawy sytuacji w 2008 r. w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce zagrożenie śmiercią w wypadku drogowym jest nadal prawie dwukrotnie większe niż w przodujących krajach UE, zaś prawdopodobieństwo śmierci uczestnika wypadku jest średnio cztery razy wyższe. Jednocześnie środki finansowe i zasoby ludzkie przeznaczane na poprawę tej sytuacji są w naszym kraju daleko niewystarczające. Poprawę sytuacji może przynieść systemowe wdrażanie zadań określonych w *Krajowym Programie Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego GAMBIT 2005* pod warunkiem pozyskiwania odpowiednich do skali zagrożenia środków finansowych na ich realizację określonych w w/w programie zadań.

Nadal największe zagrożenie dotyczy przede wszystkim pieszych i osób starszych, czyli najsłabszych uczestników ruchu drogowego. Pomimo podejmowanych działań drogi wciąż są budowane głównie z myślą o zmotoryzowanych uczestnikach ruchu. Zdecydowanie zbyt mało uwagi poświęca się pieszym i rowerzystom. Sieć dróg w obszarach zabudowanych była przewidziana na mniejszy ruch niż odbywa się obecnie, jak również jest zaprojektowana zgodnie z poprzednimi trendami, skutkiem czego nie spełnia współczesnych standardów bezpieczeństwa. Przez centra miast i osiedla często odbywa się ruch tranzytowy, który jest przyczyną wielu zagrożeń. To dlatego Polska nadal jest krajem o niespotykanie wysokim zagrożeniu niechronionych uczestników ruchu drogowego.

W miastach i miejscowościach można osiągnąć znaczący spadek liczby wypadków i ofiar poprzez fizyczne egzekwowanie ograniczeń prędkości za pomocą uspokojenia ruchu. Uspokojenie ruchu polega na ustanowieniu funkcjonalnej hierarchizacji dróg na danym obszarze przy jednoczesnym wprowadzaniu fizycznych rozwiązań z zakresu infrastruktury drogowej i inżynierii ruchu, które mają za zadanie wyegzekwować przestrzeganie ograniczeń prędkości jazdy i zniechęcać ruch tranzytowy. Towarzyszy temu poprawa ładu przestrzennego i estetyki otoczenia.

Poczynione ostatnio działania mające na celu szeroko rozumianą popularyzację problematyki brd doprowadziły do poszerzenia kręgu podmiotów zainteresowanych ową tematyką. Jest to pozytywne zjawisko wskazujące, iż wypadki drogowe i ich konsekwencje, które jeszcze parę lat temu dla wielu ludzi były nieistotne, teraz postrzegane są (nawet przez małe społeczności), jako niepożądany element naszego życia.

W procesie poprawy brd w Polsce bierze udział coraz więcej instytucji. Ze strony administracji rządowej są to przede wszystkim: Ministerstwo Infrastruktury wraz z Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA) oraz Inspekcją Transportu Drogowego (ITD), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) wraz z Policją i Strażą Pożarną, Ministerstwo Sprawiedliwości, Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Edukacji Narodowej, a także Ministerstwo Obrony Narodowej. Dla skutecznego działania instytucji rządowych warunkiem koniecznym jest dobra wymiana informacji, uzgadnianie i opiniowanie poszczególnych inicjatyw resortowych i określanie wspólnych kierunków podejmowanych przedsięwzięć. Podobnie inicjowanie odpowiednich działań społecznych, zarówno realizowanych przez organizacje pozarządowe, jak też przez lokalny samorząd terytorialny, możliwe jest jedynie przy wspólnym podejmowaniu decyzji i realizowaniu projektów przez instytucje zainteresowane poprawą brd.

Wskazane wyżej funkcje pełni Krajowa Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (KRBRD), czyli międzyresortowy organ doradczy i pomocniczy Rady Ministrów. Jednostką wykonawczą KRBRD jest Sekretariat, który działa w strukturze organizacyjnej Ministerstwa Infrastruktury.

Przedłożone sprawozdanie ujmuje:

- w części zasadniczej – stan brd oraz działania realizowane w tym zakresie w 2008 r. w Polsce wraz z syntezą działań podejmowanych na rzecz brd przez Sekretariat KRBRD oraz podsumowaniem i wnioskami,
- w *Załączniku nr 1* – działania członków KRBRD i instytucji pozarządowych,
- w *Załączniku nr 2* – działania podejmowane na rzecz poprawy brd w poszczególnych województwach.

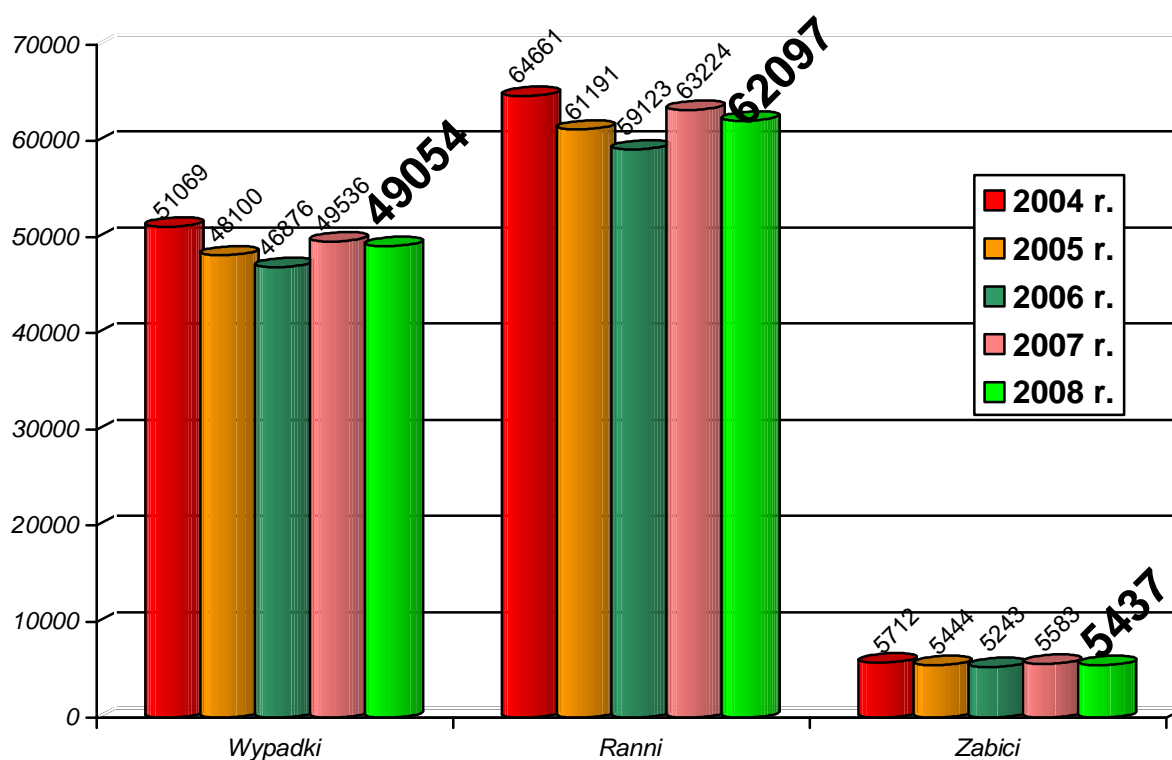
2. Stan bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce w 2008 r. ¹

2.1. Liczba wypadków w 2008 r.

W 2008 r. miały miejsce 49 054 wypadki drogowe, w których 5 437 osób zginęło, a 62 097 zostało rannych. Policji zgłoszono 381 520 kolizji drogowych.

W porównaniu do 2007 r. jest to:

- mniej wypadków o 482, tj. o 1,0%,
- mniej zabitych o 146, tj. o 2,6%,
- mniej rannych o 1 127, tj. o 1,8 %,
- mniej zgłoszonych kolizji o 5 414, tj. o 1,4%.

¹ Opracowano na podstawie materiału nadesłanego przez Komendę Główną Policji

Poniższa tabela przedstawia liczby wypadków drogowych oraz ich ofiar w poszczególnych województwach w 2008 r. w porównaniu z 2007 r.

Województwo	Wypadki			Zabici			Ranni		
	2007 r.	2008 r.	Wzrost/ spadek	2007 r.	2008 r.	Wzrost/ spadek	2007 r.	2008 r.	Wzrost/ spadek
Dolnośląskie	3 115	3 003	-112	359	363	4	4 336	4 111	-225
Kujawsko-pomorskie	2 038	1 908	-130	364	311	-53	2 564	2 343	-221
Lubelskie	2 419	2 358	-61	351	372	21	3 051	2 955	-96
Lubuskie	908	906	-2	155	170	15	1 191	1 236	45
Łódzkie	4 847	4 773	-74	447	439	-8	6 037	5 953	-84
Małopolskie	4 720	4 677	-43	341	344	3	6 146	5 973	-173
Mazowieckie	6 881	6 910	29	956	920	-36	8 485	8 394	-91
Opolskie	1 087	1 043	-44	136	141	5	1 395	1 281	-114
Podkarpackie	2 278	2 356	78	257	234	-23	2 985	3 003	18
Podlaskie	1 162	1 136	-26	209	162	-47	1 441	1 482	41
Pomorskie	3 057	3 199	142	266	265	-1	3 988	4 159	171
Śląskie	6 320	5 903	-417	475	455	-20	7 870	7 294	-576
Świętokrzyskie	1 919	1 899	-20	256	240	-16	2 397	2 358	-39
Warmińsko-mazurskie	1 962	2 241	279	271	224	-47	2 590	2 948	358
Wielkopolskie	4 886	4 882	-4	511	553	42	6 338	6 265	-73
Zachodnio-pomorskie	1 937	1 860	-77	229	244	15	2 410	2 342	-68
Ogółem	49 536	49 054	-482	5 583	5 437	-146	63 224	62 097	-1 127

Spadek liczby wypadków drogowych nastąpił w 12 województwach; największy na terenie województwa śląskiego. Wzrost liczby wypadków drogowych nastąpił w 4 województwach; największy na terenie województwa warmińsko – mazurskiego.

Spadek liczby osób zabitych w wypadkach nastąpił w 9 województwach, największy na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Wzrost liczby zabitych nastąpił w 7 województwach; największy na terenie województwa wielkopolskiego.

Spadek liczby osób rannych w wypadkach nastąpił w 11 województwach, największy na terenie województwa śląskiego. Wzrost liczby rannych nastąpił w 5 województwach: największy na terenie województwa warmińsko – mazurskiego.

2.2. Wskaźniki bezpieczeństwa ruchu drogowego w poszczególnych województwach

Wskaźnik zabitych i rannych w przeliczeniu na 100 wypadków przedstawia się następująco:

Województwo	Wypadki	Zabici	Ranni	Wskaźnik zabitych na 100 wypadków	Wskaźnik rannych na 100 wypadków
Dolnośląskie	3 003	363	4 111	12,1	136,9
Kujawsko-pomorskie	1 908	311	2 343	16,3	122,8
Lubelskie	2 358	372	2 955	15,8	125,3
Lubuskie	906	170	1 236	18,8	136,4
Łódzkie	4 773	439	5 953	9,2	124,7
Małopolskie	4 677	344	5 973	7,4	127,7
Mazowieckie	6 910	920	8 394	13,3	121,5
Opolskie	1 043	141	1 281	13,5	122,8
Podkarpackie	2 356	234	3 003	9,9	127,5
Podlaskie	1 136	162	1 482	14,3	130,5
Pomorskie	3 199	265	4 159	8,3	130,0
Śląskie	5 903	455	7 294	7,7	123,6
Świętokrzyskie	1 899	240	2 358	12,6	124,2
Warmińsko-mazurskie	2 241	224	2 948	10,0	131,5
Wielkopolskie	4 882	553	6 265	11,3	128,3
Zachodniopomorskie	1 860	244	2 342	13,1	125,9
Ogółem	49 054	5 437	62 097	11,1	126,6

Najwyższy wskaźnik osób zabitych na 100 wypadków drogowych (18,8) osiągnęło województwo lubuskie, natomiast najniższy (7,4) – województwo małopolskie.

Najwyższy wskaźnik osób rannych na 100 wypadków drogowych (136,9) osiągnęło województwo dolnośląskie, natomiast najniższy (121,5) – województwo mazowieckie.

Wskaźniki stanu bezpieczeństwa w zależności od liczby mieszkańców w 2008 r.:

Województwo	Ludność	Wskaźnik wypadków na 100 tys. mieszkańców	Wskaźnik zabitych na 100 tys. mieszkańców	Wskaźnik rannych na 100 tys. mieszkańców
Dolnośląskie	2 876 832	104,4	12,6	142,9
Kujawsko-pomorskie	2 066 418	92,3	15,1	113,4
Lubelskie	2 163 437	109,0	17,2	136,6
Lubuskie	1 008 656	89,8	16,9	122,5
Łódzkie	2 551 633	187,1	17,2	233,3
Małopolskie	3 282 378	142,5	10,5	182,0
Mazowieckie	5 195 000	133,0	17,7	161,6
Opolskie	1 034 656	100,8	13,6	123,8
Podkarpackie	2 097 276	112,3	11,2	143,2
Podlaskie	1 191 925	95,3	13,6	124,3
Pomorskie	2 215 100	144,4	12,0	187,8
Śląskie	4 648 961	127,0	9,8	156,9
Świętokrzyskie	1 273 625	149,1	18,8	185,1
Warmińsko-mazurskie	1 426 401	157,1	15,7	206,7
Wielkopolskie	3 391 256	144,0	16,3	184,7
Zachodniopomorskie	1 692 355	109,9	14,4	138,4
Ogółem	38 115 909	128,7	14,3	162,9

2.3. Rytm wypadków drogowych w 2008 r.

W 2008 r. w Polsce do największej liczby wypadków drogowych doszło w październiku (9,5% wszystkich wypadków), natomiast najmniej zdarzeń miało miejsce w lutym (6,4% wszystkich wypadków). Podobna tendencja miała miejsce w roku 2007.

Wypadki drogowe i ich skutki w rozbiciu na poszczególne miesiące 2008 r. w porównaniu z rokiem 2007.

Miesiące	Wypadki		Zabici		Ranni	
	2007 r.	2008 r.	2007 r.	2008 r.	2007 r.	2008 r.
Styczeń	4 127	3 843	503	431	5 029	4 746
Luty	2 854	3 126	307	389	3 631	3 824
Marzec	3 579	3 478	366	408	4 495	4 459
Kwiecień	3 784	3 722	396	393	4 829	4 591
Maj	4 244	4 256	402	401	5 540	5 509
Czerwiec	4 288	4 576	467	421	5 742	5 975
Lipiec	4 537	4 435	541	482	6 047	5 852
Sierpień	4 395	4 534	509	484	5 782	6 110
Wrzesień	4 517	4 261	529	458	5 796	5 388
Październik	4 603	4 684	527	569	5 816	5 771
Listopad	4 365	4 047	492	505	5 349	4 892
Grudzień	4 243	4 092	544	496	5 168	4 980
Ogółem	49 536	49 054	5 583	5 437	63 224	62 097

Analiza wypadków drogowych w poszczególnych dniach tygodnia wskazuje, że najczęściej do wypadków dochodziło w piątki. W 2008 r. w tym dniu doszło do 7 991 wypadków, w których zginęło 878 osób, a 10 004 doznało obrażeń ciała. Najwięcej osób – 902 zginęło w wypadkach, które wydarzyły się w niedziele.

Przedział czasowy, w którym najczęściej dochodziło do wypadków w 2008 r. to godziny 16.00 – 18.00, czyli w okresie popołudniowego szczytu komunikacyjnego. W tym czasie miało miejsce 7 416 wypadków (tj. 15,1 % ogólnej liczby). Najmniej wypadków odnotowano w godzinach nocnych, między północą, a godziną 5.00.

2.4. Rodzaje wypadków

W 2008 r. na polskich drogach najczęściej dochodziło do zderzenia pojazdów w ruchu. Odnotowano 22 689 zdarzeń tego typu, co stanowi 46,2% ogólnej ich liczby. Pociągnęły one za sobą najwięcej ofiar śmiertelnych – 2 076 (38,2% ogółu zabitych). Rannych w zderzeniach pojazdów w ruchu zostało 32 576 osób (52,5 % ogólnej liczby).

Wypadki drogowe według rodzaju zdarzenia i ich skutki.

Rodzaj zdarzenia		Wypadki		Zabici		Ranni	
		2007 r.	2008 r.	2007 r.	2008 r.	2007 r.	2008 r.
Zderzenie się pojazdów w ruchu		22 729	22 689	2 112	2 076	32 990	32 576
Najeżdżanie na	Pieszego	15 563	14 694	1 924	1 852	14 708	13 824
	Unieruchomiony pojazd	525	483	42	31	724	632
	Drzewo, słup, inny obiekt drogowy	4 906	4 872	1 032	968	6 830	6 639
	Dziurę, wybój, garb	64	51	2	4	74	64
	Zwierzę	128	156	5	6	166	207
Wywrócenie się pojazdu		3 218	3 517	285	278	4 582	4 777
Wypadek z pasażerem		878	884	63	77	1 190	1 251

2.5. Sprawcy wypadków drogowych

2.5.1. Kierujący pojazdami

Zdecydowaną większość wypadków spowodowali w 2008 r. kierujący pojazdami. Byli oni sprawcami 38 318 wypadków (78,1% ogółu), w których zginęło 3 659 osób, a 51 346 osób zostało rannych.

Głównymi przyczynami wypadków spowodowanych przez kierujących pojazdami było: niedostosowanie prędkości do warunków ruchu, nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu, nieprawidłowe zachowanie wobec pieszych oraz nieprawidłowe wyprzedzanie.

Przyczyny wypadków spowodowanych przez kierujących

Przyczyny wypadków		Wypadki		Zabici		Ranni	
		2007 r.	2008 r.	2007 r.	2008 r.	2007 r.	2008 r.
Niedostosowanie prędkości do warunków ruchu		11 978	11 840	1 749	1 638	17 933	17 169
Nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu		9 286	9 533	499	524	12 995	13 205
Nieprawidłowe	wyprzedzanie	2 690	2 605	377	363	3 924	3 776
	omijanie	786	736	105	76	884	831
	wymijanie	666	623	88	100	963	888
	zachowanie wobec pieszego	5 419	5 350	318	344	5 542	5 398
	skręcanie	1 197	1 211	95	84	1 415	1 453
	zatrzymywanie, postój pojazdu	30	36	2	--	33	38
	cofanie	713	744	25	23	718	774
Jazda po niewłaściwej stronie drogi		1 000	973	205	186	1 521	1 518
Wjazd przy czerwonym świetle		526	572	25	25	776	833
Nieprzestrzeganie innych znaków i sygnałów		94	91	8	7	129	120
Niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami		2 241	2 283	39	64	2 988	3 044
Gwałtowne hamowanie		216	195	5	7	285	256
Jazda bez wymaganego oświetlenia		94	93	18	25	101	94
Zmęczenie, zaśnięcie		642	616	127	120	960	863

2.5.2. Piesi

Blisko 13 % wypadków drogowych w 2008 r. spowodowały osoby piesze. Głównymi przyczynami tych zdarzeń było: nieostrożne wejście na jezdnię, przekraczanie jezdni w miejscu niedozwolonym oraz wejście na jezdnię zza pojazdu, przeszkody. W zdecydowanej mierze ofiarami tych zdarzeń byli właśnie piesi.

Przyczyny wypadków spowodowanych przez pieszych

Przyczyny wypadków		Wypadki		Zabici		Ranni	
		2007 r.	2008 r.	2007 r.	2008 r.	2007 r.	2008 r.
Stanie na jezdni, leżenie		400	331	196	165	217	174
Chodzenie nieprawidłową stroną jezdni		335	287	106	93	238	209
Wejście na jezdnię przy czerwonym świetle		561	513	53	58	520	468
Nieostrożne wejście na jezdnię	przed jadącym pojazdem	3 980	3 563	582	516	3 476	3 139
	zza pojazdu, przeszkody	760	709	50	50	723	668
Nieprawidłowe przekraczanie jezdni - zatrzymywanie, cofanie		50	49	4	5	47	44
Przekraczanie jezdni w miejscu niedozwolonym		826	761	114	117	725	659

2.6. Nietrzeźwi sprawcy wypadków drogowych

W 2008 r. nietrzeźwi użytkownicy dróg uczestniczyli w 6 375 wypadkach drogowych, z czego w 4 979 wypadkach byli zarazem ich sprawcami. W zdarzeniach tych zginęły 603 osoby, a 6 319 osób zostało rannych. Najliczniejszą grupę nietrzeźwych sprawców wypadków stanowili kierujący pojazdami. W odniesieniu do ogólnej liczby wypadków spowodowanych przez kierujących pojazdami, nietrzeźwi stanowili 9,2%.

Główne przyczyny wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierujących

Przyczyny wypadków		Wypadki		Zabici		Ranni	
		2007 r.	2008 r.	2007 r.	2008 r.	2007 r.	2008 r.
Niedostosowanie prędkości do warunków ruchu		1 966	2 073	254	278	2 966	2 962
Nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu		406	402	26	26	612	582
Nieprawidłowe	Wyprzedzanie	163	141	28	32	238	191
	Omijanie	104	86	19	9	102	107
	Wymijanie	91	85	15	9	142	122
	Skręcanie	96	93	11	4	100	106
Nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego		121	112	16	12	125	110
Niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami		128	124	3	6	175	178
Jazda po niewłaściwej stronie drogi		182	224	17	33	281	383

W 2008 r., w porównaniu z rokiem 2007, nastąpił wzrost o 9 266 liczby ujawnionych kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu (w stanie po użyciu alkoholu oraz w stanie nietrzeźwości).

Naruszony przepis	2007 r.	2008 r.
Art. 87 § 1 KW	15 771	16 869
Art. 87 § 2 KW	7 974	8 058
Art. 178a § 1 KK	73 500	80 115
Art. 178a § 2 KK	62 101	63 570
Ogółem	159 346	168 612

Liczby ujawnionych przez Policję osób kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu w układzie województw

Województwa	Art. 87 KW		Art. 178a KK		Razem	
	2007 r.	2008 r.	2007 r.	2008 r.	2007 r.	2008 r.
Dolnośląskie	2 138	2 126	10 238	11 448	12 376	13 574
Kujawsko-pomorskie	781	877	6 936	7 645	7 717	8 522
Lubelskie	839	1 027	7 607	8 420	8 446	9 447
Lubuskie	1 020	1 204	7 127	7 809	8 147	9 013
Łódzkie	1 246	1 487	8 844	10 951	10 090	12 438
Małopolskie	2 317	2 339	8 041	8 775	10 358	11 114
Mazowieckie	1 464	1 535	10 573	10 994	12 037	12 529
Opolskie	869	926	4 669	5 153	5 538	6 079
Podkarpackie	877	848	6 689	7 085	7 566	7 933
Podlaskie	1 046	974	5 030	4 758	6 076	5 732
Pomorskie	1 546	1 830	7 785	7 729	9 331	9 559
Śląskie	2 229	2 528	12 000	12 754	14 229	15 282
Świętokrzyskie	970	1 134	5 349	5 905	6 319	7 039
Warmińsko-mazurskie	1 065	1 077	6 824	6 416	7 889	7 493
Wielkopolskie	2 126	2 177	12 661	13 859	14 787	16 036
Zachodniopomorskie	1 605	1 665	8 874	8 992	10 479	10 657
Komenda Stołeczna Policji	1 607	1 173	6 354	4 992	7 961	6 165
Ogółem	23 745	24 927	135 601	143 685	159 346	168 612

2.7. Koszty wypadków drogowych

Według danych Instytutu Badawczego Dróg i Mostów koszty wypadków drogowych wynoszą:

2.7.1. Średnio na obszarze zabudowanym

Rok	Jednostkowy koszt [PLN]			
	ofiary śmiertelnej	rannego	strat materialnych	wypadku
2000	584 390	97 180	33 700	196 650
2001	731 230	105 610	33 700	218 560
2002	748 886	128 875	37 215	245 394
2003	800 175	134 520	38 090	253 084
2004	878 328	142 762	41 175	275 445
2005	929 990	150 698	42 070	294 072
2006	988 056	157 361	43 680	305 710
2007	1 140 850	168 004	44 525	332 775

2.7.2. Średnio na obszarze niezabudowanym

Rok	Jednostkowy koszt [PLN]			
	ofiary śmiertelnej	rannego	strat materialnych	wypadku
2000	718 400	118 920	38 110	365 170
2001	895 330	130 440	38 110	421 300
2002	930 622	158 871	42 595	458 933
2003	992 761	166 083	43 510	466 777
2004	1 090 177	176 971	46 695	520 327
2005	1 158 910	187 671	47 710	560 463
2006	1 232 055	196 482	49 460	585 290
2007	1 415 757	210 487	50 435	634 675

2.8. Dane o wypadkach, motoryzacji i zaludnieniu w Polsce w latach 1990 – 2008

Rok	Liczba wypadków	Liczba zabitych	Liczba rannych	Liczba kolizji * (zgłoszonych policji)	Liczba pojazdów w tys.	Liczba sam. os. w tys.	Liczba mieszkańców w tys.	Zagrożenie mieszkańców (zabici na 100 000 mk)	Ciężkość wypadków (zabici na 100 wypadków)	Wskaźnik motoryzacji (liczba sam. os. na 1000 mk)
1990	50 532	7 333	59 611	106 693	9 041	5 261	38 183	19,2	15	138
1991	54 038	7 901	65 242	130 951	9 860	6 112	38 309	20,6	15	160
1992	50 989	6 946	61 046	139 637	10 207	6 505	38 418	18,1	14	169
1993	48 901	6 341	58 812	146 650	10 438	6 771	38 505	16,5	13	176
1994	53 647	6 744	64 573	162 816	10 858	7 153	38 581	17,5	13	185
1995	56 904	6 900	70 226	197 159	11 186	7 517	38 609	17,9	12	195
1996	57 911	6 359	71 419	214 006	11 766	8 054	38 639	16,5	11	208
1997	66 586	7 310	83 169	253 356	12 284	8 533	38 650	18,9	11	221
1998	61 855	7 080	77 560	291 381	12 709	8 891	38 661	18,3	11	230
1999	55 106	6 730	68 449	313 073	13 169	9 283	38 654	17,4	12	240
2000	57 331	6 294	71 638	335 717	14 106	9 991	38 644	16,3	11	250
2001	53 799	5 534	68 194	342 408	14 724	10 503	38 641	14,2	10	260
2002	53 559	5 827	67 498	358 807	15 526	11 029	38 632	15,1	11	289
2003	51 078	5 640	63 900	367 700	15 899	11 244	38 230	14,8	11	294
2004	51 069	5 712	64 661	424 938	16 700	11 987	38 175	15,0	11	314
2005	48 100	5 444	61 191	401 440	16 816	12 339	38 161	14,3	11	323
2006	46 876	5 243	59 123	411 727	18 035	13 384	38 125	13,8	11	351
2007	49 536	5 583	63 224	386 934	19 472	14 589	38 116	14,6	11	383
2008	49 054	5 437	62 097	381 520	20 750**	15 700**	38 116**	14,3	11	412**
08/07 %	-1,0	-2,6	-1,8	-1,4	-	-	-	-	-	-

Źródło: Komenda Główna Policji

Uwaga:

* - liczba kolizji zgłoszonych Policji; ocenia się wspólnie z towarzystwami i firmami ubezpieczeniowymi, że rzeczywista liczba kolizji przekracza 1,0 mln rocznie

** - dane szacowane

3. Synteza działań podejmowanych na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego

W 2008 r. KRBRD realizowała, poprzez umiejscowiony w Ministerstwie Infrastruktury Sekretariat KRBRD, następujące zadania:

- *Program Realizacyjny Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2008 – 2010* będący opisem realizacji drugiego etapu działań w ramach *Krajowego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego GAMBIT 2005*;
- *Program Likwidacji Miejsc Niebezpiecznych na Drogach* – celem Programu jest zmniejszenie liczby wypadków i ich ofiar oraz liczby kolizji na drogach wojewódzkich, powiatowych, gminnych i miejskich poprzez przebudowę miejsc, w których koncentrują się wypadki; Ministerstwo Infrastruktury częściowo finansuje te inwestycje;
- prowadzenie współpracy z partnerami w zakresie rozpowszechniania zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w tym m.in.:
 - z MSWiA oraz Komendą Główną Policji (KGP) przy przygotowywaniu akcji *Rowerem bezpiecznie do celu*; założeniem kampanii była promocja bezpieczeństwa w ruchu drogowym wśród dzieci i młodzieży oraz nauka prawidłowych i odpowiedzialnych zachowań na drodze;
 - wystąpienie do Ministra Edukacji Narodowej z inicjatywą, aby każde dziecko kończące szkołę podstawową posiadało kartę rowerową;
 - z Fundacją McDonald's przy drugiej edycji programu *Bezpieczna Jazda. Karta rowerowa – moje pierwsze prawo jazdy* oraz z patronem medialnym akcji - dziennikiem *Super Express* nad cyklem publikacji dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego pieszych i rowerzystów;
 - z firmą Renault przy programie *Bezpieczeństwo dla wszystkich* – programie edukacyjnym dla szkół podstawowych;
 - z firmą Adah Advertising przy konkursie plastycznym *Bezpieczne dzieci na drodze*; Konkurs był skierowany do uczniów i studentów szkół plastycznych, których zadaniem było zaprojektowanie plakatu poruszającego tematykę bezpieczeństwa drogowego;
 - przy akcji edukacyjnej *Podróże na medal*. Akcja ta jest skierowana do najmłodszych uczestników ruchu drogowego (w wieku od 3-7 lat) i ma na celu zwrócenie uwagi rodziców oraz opiekunów na problem bezpiecznego podróżowania dzieci. W ramach akcji wydana jest seria książeczek zatytułowanych *Kocie podróże – małe i duże*. Nakład każdej publikacji to 15 tys. egzemplarzy;
 - z firmami Liberty Direct, MPT Radio Taxi 9191 w Warszawie oraz Radio Taxi 919 Kraków przy akcji *Taksówka z fotelikiem*. W ramach tego programu firma Liberty Direct zakupiła 144 foteliki do przewożenia dzieci. Foteliki zostały przekazane współpracującym przy akcji korporacjom taksówkowym. Celem akcji jest propagowanie bezpiecznego podróżowania dzieci w środkach komunikacji miejskiej oraz edukacja opiekunów na temat bezpiecznego przewożenia dzieci również podczas krótkich przejazdów, w tym taksówkami;
 - z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i partnerami społecznymi, w tym z Polskim Związkiem Motorowym (PZM), Polskimi Kolejami Państwowymi (PKP), Krajową Agencją Poszanowania Energii S.A., *Radiem WAWA*, *Super Expressem*, Renault, MediaTak, Fundacją MIVA Polska, Stowarzyszeniem Przyjaciół Integracji, Auto Klubem Dziennikarzy Polskich, Stowarzyszeniem Droga i Bezpieczeństwo, Związkiem Nauczycielstwa Polskiego, Akademią Bezpiecznego Samochodu, producentem herbaty Saga;
- prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych oraz współpracy w tym zakresie poprzez m.in. kolejne kampanie bezpieczeństwa ruchu drogowego z cyklu *Włącz myślenie*, a w tym akcją *Pięść? Nie jedź!* Jej celem było ograniczenie liczby tzw. „wypadków dyskotekowych” spowodowanych przez młodzież

prowadzącą pojazdy pod wpływem alkoholu, poprzez podniesienie świadomości na temat konsekwencji wypadków;

- współpraca z KGP i Stowarzyszeniem Partnerstwo dla Bezpieczeństwa Drogowego przy organizacji obchodów Europejskiego Dnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, w ramach którego została zainaugurowana kampania społeczna *Ograniczenia prędkości ratują życie*. Celem kampanii był wzrost akceptacji społecznej dla nowych rozwiązań w egzekwowaniu obowiązujących przepisów w Polsce i całej Unii Europejskiej oraz zasad respektowania ograniczeń prędkości i zrozumienia znaczenia różnic prędkości w wypadkach;
- współfinansowanie edukacyjno – informacyjnych programów radiowych i telewizyjnych podejmujących tematykę bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym;
- współpraca z Wojewódzkimi Ośrodkami Ruchu Drogowego w zakresie tworzenia Gminnych Centrów Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego oraz realizacji *Regionalnych Programów Poprawy Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego*;
- wdrażanie oraz koordynacja wdrażania programów w zakresie brd finansowanych ze środków funduszy strukturalnych Sektorowego Programu Operacyjnego – Transport poprzez badania prędkości i stosowania pasów bezpieczeństwa (zakończenie badań pt.: *Ogólnokrajowe studium pomiaru prędkości pojazdów i wykorzystania pasów bezpieczeństwa*);
- opracowywanie, uzgadnianie, koordynacja, monitorowanie i kontrola umów na realizację działań finansowanych ze środków będących w dyspozycji Sekretariatu KRBRD;
- prowadzenie współpracy międzynarodowej w formie udziału w:
 - posiedzeniach grup roboczych organizacji europejskich (m.in.: *High Level Group on Road Safety*);
 - międzynarodowych konferencjach, sympozjach, warsztatach i przedsięwzięciach, a w tym realizacja pilotażowego projektu *Holenderskie Miasteczko* w Puławach;
 - pracach nad europejskimi projektami badawczymi (m.in.: *CAST*);
- opracowywanie i publikacja danych dotyczących stanu brd w Polsce oraz działań podejmowanych w tym zakresie w postaci informacji, sprawozdań, a także strony internetowej;
- organizowanie posiedzeń plenarnych KRBRD;
- uczestniczenie w kilkudziesięciu naradach, konferencjach, seminariach i spotkaniach roboczych związanych z poprawą brd;
- uczestniczenie w kilkudziesięciu audycjach radiowych, telewizyjnych, szkoleniach (m.in.: poprzez udzielanie wywiadów i opracowywanie materiałów informacyjnych).

Więcej szczegółów na temat pracy Sekretariatu KRBRD zawartych jest w Załączniku nr 1 do niniejszego sprawozdania.

Wojewódzkie Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (WRBRD) kontynuowały w 2008 r. działania wynikające z *Programu GAMBIT 2005* oraz programów lokalnych. WRBRD przeprowadziły wiele inicjatyw, które można pogrupować w następujące bloki tematyczne:

- stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd, w tym:
 - usprawnienie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych,
 - organizacja systemu współdziałania i koordynacji,
 - organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd,
 - usprawnienie systemu zbierania i gromadzenia danych o zdarzeniach drogowych,
 - stworzenie systemu informacji o brd,
 - doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd,
 - rozwój systemu ratownictwa na drogach,

- kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego, w tym:
 - udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością,
 - powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości,
 - udoskonalanie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa,
 - udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych,
- ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów, w tym:
 - udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych, dzieci i rowerzystów,
 - zintensyfikowanie ochrony pieszych, dzieci i rowerzystów środkami nadzoru nad ruchem drogowym,
 - powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych, dzieci i rowerzystów,
- zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych, w tym:
 - zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni,
 - kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego,
 - skrócenie czasu wykrycia i powiadomienia o zdarzeniu drogowym,
 - skrócenie czasu dojazdu na miejsce wypadku i transportu poszkodowanych do najbliższego szpitala ratunkowego,
 - rozwój wyspecjalizowanych jednostek medycznych.

Szczegółowe dane na temat działalności WRBRD są zawarte w Załączniku nr 2 do niniejszego sprawozdania.

4. Podsumowanie i wnioski

Działania podjęte w 2008 r. przez podmioty reprezentowane w Krajowej Radzie Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego zmniejszyły liczbę wypadków drogowych (o ponad 480 w porównaniu do roku 2007). Udało się również zmniejszyć liczbę śmiertelnych ofiar wypadków drogowych. Mimo tego nie zostały zrealizowane w pełni założenia *Krajowego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego GAMBIT 2005*, w którym przewidywano, że w wyniku podjęcia wskazanych działań liczba zabitych w zdarzeniach drogowych wyniesie w 2008 r. prawie 4 tys. osób.

W 2008 r. nastąpił niestety dalszy, znaczny wzrost liczby ujawnionych przypadków kierowania pojazdami pod wpływem alkoholu (w stanie po użyciu oraz w stanie nietrzeźwości). Wzrost tej liczby jest szczególnie niepokojący, gdyż od kilku lat utrzymuje się taka tendencja, a wypadki powodowane pod wpływem alkoholu charakteryzują się z reguły dużą ciężkością (liczba zabitych na 100 wypadków).

Dalsze działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego wymagają w najbliższym czasie:

- 1) opracowania i wdrożenia drugiego programu bezpieczeństwa infrastruktury na drogach samorządowych - *Programu Uspokojenia Ruchu*;
- 2) dalszej realizacji pierwszego programu bezpieczeństwa infrastruktury na drogach samorządowych - *Programu Likwidacji Miejsc Niebezpiecznych na Drogach* (zakończenie większości zadań współfinansowanych ze środków pożyczki Europejskiego Banku Inwestycyjnego);
- 3) dalszej realizacji Programu *Drogi Zaufania* (GDDKiA);
- 4) powołania Polskiego Obserwatorium BRD i wsparcia badań naukowych w tym zakresie;
- 5) kontynuacji cyklu kampanii społecznych bezpieczeństwa ruchu drogowego i przekonania w ten sposób społeczeństwa o konieczności podjęcia działań dla ochrony zdrowia i życia obywateli oraz dalszego edukowania w kierunku zmiany zachowań w ruchu drogowym;
- 6) dalszego rozszerzania współpracy z instytucjami pozarządowymi, fundacjami, firmami ubezpieczeniowymi itp. oraz dalszego promowania działań na rzecz poprawy brd przy wykorzystaniu osób o wysokim autorytecie politycznym, medialnym i społecznym; angażowania mediów w tym telewizji publicznej;
- 7) instalowania automatycznych urządzeń do rejestrowania niestosowania się przez kierujących do przepisów o ruchu drogowym (m.in. fotoradarów), poprzedzonego audytem brd (zwłaszcza w zakresie zmniejszenia liczby znaków drogowych, w tym ograniczeń prędkości dopuszczalnej oraz organizacji ruchu) obszaru, na którym urządzenia te mają być zainstalowane;
- 8) kontynuacji prac nad zmianą systemu szkolenia kierowców.

Ponadto konieczne jest:

- kontynuowanie działań nad opracowaniem systemowej podstawy finansowania zadań z obszaru brd;
- kontynuowanie działań związanych z uspokojeniem ruchu, ograniczaniem przekraczania nadmiernej prędkości, zabezpieczaniem niechronionych użytkowników dróg, przeciwdziałaniem uczestniczeniu w ruchu pod wpływem alkoholu, rozwojem budowy ścieżek rowerowych, likwidacją miejsc niebezpiecznych oraz monitoringiem ruchu;
- kontynuowanie budowy ścieżek rowerowych;
- propagowanie korzystania z alternatywnych środków transportu, w tym z transportu zbiorowego;
- wzrost efektywności działania WRBRD;
- kontynuowanie realizacji Regionalnych Programów Poprawy BRD i zachęcania do ich tworzenia aż do szczebla powiatu i gminy;
- wzmocnienie kadr bezpośrednio zajmujących się brd w instytucjach odpowiedzialnych za jego stan.

Krajowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego GAMBIT 2005 obejmuje między innymi działania z zakresu infrastruktury drogowej, nauki, stanu technicznego pojazdów, kampanii społecznych i profilaktyki, edukacji wszystkich grup wiekowych. Ze względu na olbrzymi obszar objęty *Krajowym Programem*, uczestniczenie w nim dużej liczby podmiotów, zarządzanie Programem i jego realizacja są bardzo trudne. Należy rozważyć zawężenie obszarów Programu do najważniejszych, zdiagnozowanych już wcześniej, problemów, tj.: przekraczania przez kierujących dozwolonej prędkości jazdy, uczestniczenia w ruchu drogowym pod wpływem alkoholu, stosowania urządzeń zabezpieczających, ochrona najsłabszych uczestników ruchu. Takie przekształcenie Programu pozwoli na lepsze jego monitorowanie i realizację, a ponadto w dobie globalnego kryzysu ekonomicznego skupienie się jedynie na podstawowych problemach pozwoli skutecznie je rozwiązać.

Sprawozdanie oraz załączniki opracowano w Sekretariacie Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na podstawie materiałów zainteresowanych resortów i instytucji

Andrzej Grzegorzczak

*Sekretarz Krajowej Rady
Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego*

Akceptuję:

ZATWIERDZAM:

Radosław Stępień

Cezary Grabarczyk

*Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Infrastruktury
Zastępca Przewodniczącego Krajowej Rady
Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego*

*Minister Infrastruktury
Przewodniczący Krajowej Rady
Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego*

Warszawa, marzec 2009 r.

SZCZEGÓŁOWE DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ
POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO
W POLSCE W 2008 R.

**ZAŁĄCZNIK NR 1 DO SPRAWOZDANIA PT.:
STAN BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO
ORAZ DZIAŁANIA REALIZOWANE W TYM ZAKRESIE
W 2008 R.**

Warszawa, marzec 2009 r.

Spis treści

1. Działania podejmowane przez administrację rządową szczebla centralnego	5
1.1. Ministerstwo Infrastruktury	5
1.1.1. Sekretariat Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego	5
1.1.2. Departament Transportu Drogowego	14
1.1.3. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	20
1.1.4. Główny Inspektorat Transportu Drogowego	23
1.2. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	34
1.2.1. Komenda Główna Policji	39
1.2.2. Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej	43
1.3. Ministerstwo Edukacji Narodowej	46
1.4. Ministerstwo Finansów	47
1.5. Ministerstwo Obrony Narodowej	48
1.6. Ministerstwo Zdrowia	50
1.7. Ministerstwo Sprawiedliwości	51
1.8. Ministerstwo Środowiska	54
1.9. Ministerstwo Gospodarki	57
2. Działania podejmowane na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego przez inne podmioty oraz organizacje społeczne	59
2.1. Instytut Badawczy Dróg i Mostów	59
2.2. Instytut Transportu Samochodowego	60
2.3. Polski Związek Motorowy	63
2.4. Zarząd Główny Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej	68
3. Działania podejmowane przez Wojewódzkie Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego	71

1. Działania podejmowane przez administrację rządową szczebla centralnego

Podstawowym celem wszystkich działań podejmowanych przez Krajową Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (KRBRD) jest poprawa bezpieczeństwa na drogach. Działania te stanowią jednocześnie realizację *Krajowego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego GAMBIT 2005*.

1.1. Ministerstwo Infrastruktury

1.1.1. Sekretariat Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego

1.1.1.1. Krajowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2005-2007-2013 – GAMBIT 2005

Opracowany na podstawie *Krajowego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego „GAMBIT 2005” Program Realizacyjny BRD na lata 2008-2010* jest w trakcie realizacji. Niżej opisane działania są składowymi wdrażania tego programu.

1.1.1.2. Program Likwidacji Miejsc Niebezpiecznych na Drogach

W ramach Programu Likwidacji Miejsc Niebezpiecznych na Drogach, w latach 2005-2009, przewidziana jest realizacja 376 zadań poprawy bezpieczeństwa infrastruktury na drogach samorządowych. Całkowitą wartość zadań szacuje się na ponad 410 mln zł. Ministerstwo Infrastruktury udostępniło samorządom ponad 190 mln zł na częściowe refundacje kosztów zadań.

Do 31 grudnia 2008 r. we wszystkich województwach przebudowano 357 miejsc niebezpiecznych, czyli postęp rzeczowy Programu wynosi ok. 95%. Nakłady inwestycyjne wyniosły prawie 373 mln zł. W drodze refundacji kosztów jednostki samorządu terytorialnego otrzymały w sumie 152 mln zł, co oznacza, że pod względem finansowym Program jest zaawansowany w 80%.

Fot. Przykładowe efekty działań w ramach Programu Likwidacji Miejsc Niebezpiecznych na Drogach – skrzyżowanie ulic Ceglarskiej i Ogrodowskiego w Krotoszynie.

W każdym kolejnym roku realizacji Programu zwiększała się liczba i wartość zadań oraz strumień refundacji przekazywanych samorządom. Tabela 1. zawiera zestawienie liczby zadań i przepływów finansowych w poszczególnych latach.

Najwięcej zadań jest przewidzianych do realizacji w województwach: Wielkopolskim (51) Podkarpackim (38) i Dolnośląskim (34). Realizacja zadań rozkłada się w miarę proporcjonalnie. Do końca 2008 r. największą liczbę zadań zakończono w województwach: Wielkopolskim (49), Podkarpackim (38) i Dolnośląskim (29). Największy zakres wartościowy zrealizowano w województwach: Wielkopolskim (55,3 mln zł), Lubelskim (42,1 mln zł) i Opolskim (42 mln zł). Tabela 2. zawiera zestawienie zadań według województw.

Tabela 1. Przebieg Programu w okresie 2005 r. - 2008 r.

Rok	Zakończone zadania	Wartość zakończonych zadań (mln zł)	Przekazane refundacje (mln zł)
2005	49	9,3	4,0
2006	64	33,0	12,9
2007	92	105,9	44,3
2008	151	224,7	90,8
RAZEM	357	372,9	152,0

Tabela 2. Program w podziale na projekty w województwach

Województwo	Zadania ogółem	Zadania zakończone	Wartość zakończonych zadań (mln zł)	Środki przekazane samorządom (mln zł)
Dolnośląskie	34	29	13,6	6,8
Kujawsko – pomorskie	16	16	25,2	9,9
Podlaskie	5	5	3,4	1,6
Łódzkie	27	26	31,6	10,2
Lubelskie	25	23	16,9	7,6
Małopolskie	18	17	8,1	3,4
Mazowieckie	22	21	35,7	8,6
Opolskie	13	13	42,0	19,2
Podkarpackie	38	38	25,5	11,6
Pomorskie	25	22	27,3	13,2
Śląskie	29	26	32,7	14,6
Świętokrzyskie	14	14	7,9	3,8
Lubuskie	25	24	13,3	5,9
Warmińsko – mazurskie	10	10	13,4	5,7
Wielkopolskie	51	49	52,7	20,0
Zachodniopomorskie	24	23	23,6	9,9
RAZEM 2005-2008	376	356	372,9	152,0

Efekty działań od początku realizacji Programu Likwidacji Miejsc Niebezpiecznych miały wpływ na zmniejszenie liczby wypadków o 66%, spadek liczby zabitych o 91%, spadek liczby rannych o 68% oraz zmniejszenie ilości kolizji o 48%.

Oprócz tego Program przynosi szereg innych pozytywnych zjawisk w regionach, takich jak:

- aktywizacja władz samorządowych, mobilizacja funduszy i skanalizowanie wysiłków na konkretne działania redukujące zagrożenia mieszkańców w ruchu drogowym,
- poprawa wizerunku władz poprzez dbałość o bezpieczeństwo społeczności lokalnej,

- wzmocnienie i rozwój współpracy pomiędzy organami administracji państwowej i samorządami różnych szczebli,
- wzrost świadomości, promowanie dobrych praktyk oraz właściwego podejścia do brd pośród władz lokalnych, administracji drogowej i wykonawców,
- powstanie dodatkowej szansy rynkowej dla niewielkich przedsiębiorstw w regionie, gdyż duże firmy nie są zainteresowane kontraktami o niewielkiej wartości,
- stworzenie uznania w społecznościach lokalnych dla działań poprawiających bezpieczeństwo ruchu drogowego (brd), unaocznienie mieszkańcom, że zastosowane rozwiązania służą ratowaniu zdrowia i życia ich samych oraz ich rodzin.

KRBRD przygotowała założenia Programu Uspokojenia Ruchu na lata 2008-2012, który miał być realizowany na drogach samorządowych w obszarze zabudowanym. Jego głównym celem jest poprawa bezpieczeństwa poprzez zapewnienie bezpiecznej prędkości ruchu pojazdów oraz zmniejszenie uciążliwości transportu poprzez wdrożenie środków uspokojenia ruchu. Oceniano, że dzięki realizacji programu ocalić można by było 500 osób, a prawie 6 tys. uchronić przed ciężkimi obrażeniami ciała. W ramach Programu Uspokojenia Ruchu przewidziane były dodatkowo szkolenia z uspokojenia ruchu dla wszystkich zarządców dróg. Niestety ze względu na obecną globalną sytuację ekonomiczną wdrożenie Programu zostało wstrzymane.

1.1.1.3. Prowadzenie współpracy z partnerami społecznymi w zakresie promowania bezpieczeństwa ruchu drogowego

- KRBRD wsparła finansowo i brała udział w merytorycznym przygotowaniu akcji organizowanej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) oraz Komendę Główną Policji (KGP) *Rowerem bezpiecznie do celu*. Działania realizowane wspólnie przez MSWiA, Ministerstwo Infrastruktury i KRBRD skierowane były na podniesienie świadomości dzieci i młodzieży oraz wykształcenie prawidłowych i odpowiedzialnych zachowań na drodze wśród tej grupy użytkowników ruchu drogowego. W czasie trwania kampanii (1 VI - 31 VIII) zaplanowane były liczne spotkania przedstawicieli Policji z dziećmi i młodzieżą. W czasie tych spotkań Policja przeprowadzała egzaminy na kartę rowerową, a także zapoznawała dzieci i młodzież z podstawowymi zasadami brd. W ramach kampanii Policja zaplanowała też nasilone kontrole w zakresie posiadania karty rowerowej. 1 czerwca na Polu Mokotowskim odbył się piknik *Warszawa Dzieciom* z udziałem przedstawicieli MSWiA, Ministerstwa Infrastruktury oraz Policji, w czasie którego przedstawiono główne założenia akcji. W działaniach informacyjno - edukacyjnych wykorzystywane były materiały, które zostały sfinansowane i przygotowane pod patronatem merytorycznym KRBRD (5,5 tys. plakatów edukacyjnych, 20 tys. egz. prezentacji multimedialnej oraz 248 kompletów obowiązkowego oświetlenia na rowery).
- Ministerstwo Infrastruktury wystąpiło do Ministra Edukacji Narodowej z inicjatywą, aby każde dziecko kończące szkołę podstawową posiadało kartę rowerową. Powinno to spowodować w szkołach wzrost zainteresowania zajęciami z wychowania komunikacyjnego w ramach przedmiotu technika, a tym samym przyczynić się do wzrostu świadomości co do bezpiecznych zachowań najmłodszych uczestników ruchu drogowego.
- Współpraca z Fundacją McDonald's przy drugiej edycji programu *Bezpieczna Jazda. Karta rowerowa – moje pierwsze prawo jazdy* oraz z patronem medialnym akcji - dziennikiem *Super Express* nad cyklem publikacji dotyczących brd pieszych i rowerzystów. Ogólnopolski program edukacyjny *Bezpieczna Jazda. Karta rowerowa – moje pierwsze prawo jazdy* skierowany jest do uczniów IV-VI klas szkół podstawowych i ma na celu upowszechnienie wśród najmłodszych

uczestników ruchu drogowego wiedzy na temat bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Do szkół, które chcą brać udział w programie wysyłane są materiały edukacyjne dla nauczycieli, potrzebne do przeprowadzenia zajęć z wychowania komunikacyjnego. Program *Bezpieczna Jazda. Karta rowerowa – moje pierwsze prawo jazdy* kończy się egzaminem na kartę rowerową dla uczniów. Każdy uczeń, który zaliczy sprawdzian otrzyma kartę rowerową oraz pakiet bezpieczeństwa rowerzysty – kamizelkę i opaski odblaskowe. Dodatkowo przewidziano konkurs dla szkół uczestniczących w programie, a przedstawiciele KRBRD zasiadają w jury tego konkursu.

- Współpraca z firmą Renault przy programie edukacyjnym dla szkół podstawowych *Bezpieczeństwo dla wszystkich*. Program obejmuje konkurs plastyczny dla dzieci oraz wykorzystuje platformę e-learningową dla promowania bezpiecznych zachowań na drodze. KRBRD bierze udział w ocenie prac konkursowych oraz jest patronem merytorycznym programu.

- KRBRD wraz z firmą Adah Advertising współorganizowała konkurs plastyczny *Bezpieczne dzieci na drodze*. Konkurs jest skierowany do uczniów i studentów szkół plastycznych, których zadaniem było zaprojektowanie plakatu poruszającego tematykę bezpieczeństwa drogowego. Plakaty promujące bezpieczne zachowania brd zostały wystawione w Muzeum Plakatu w Wilanowie. Konkurs spotkał się z dużym zainteresowaniem ze strony młodych artystów, w konkursie wzięło udział 114 autorów, nadsyłając ponad 180 plakatów. KRBRD i inni partnerzy akcji wybrali dwie prace, które zostały wykorzystane w ogólnopolskiej outdoorowej kampanii społecznej pod hasłem *Bezpieczne Dzieci na Drodze*.

- KRBRD objęła patronatem i wspiera merytorycznie akcję edukacyjną *Podróże na medal*. Akcja ta jest skierowana do najmłodszych uczestników ruchu drogowego (w wieku 3-7 lat) i ma na celu zwrócenie uwagi rodziców oraz opiekunów na problem bezpiecznego podróżowania dzieci. W ramach akcji popularyzującej bezpieczeństwo w ruchu drogowym wśród najmłodszych uczestników ruchu drogowego została wydana seria książeczek zatytułowanych *Kocie podróże – małe i duże*. Nakład każdej publikacji to 15 tys. egzemplarzy. Pierwsza część zatytułowana *Dla tych wszystkich, co nie wiedzą, po co w fotelikach siedzą* poświęcona jest problemowi zapinania pasów bezpieczeństwa oraz bezpiecznej podróży dzieci w fotelikach. Kolejne części, *Dla tych, którzy podróżują i się często zatrzymują* oraz *Od dzisiaj koniec z pośpiechem – podróżujemy z uśmiechem* ukazały się w październiku 2008 r. i poświęcone są przestrzeganiu dozwolonej prędkości oraz kulturalnej i odpowiedzialnej jeździe.

- KRBRD objęła patronatem merytoryczny nad akcją *Taksówka z fotelikiem*. Aktualnie Program *Taksówka z fotelikiem* jest realizowany w Warszawie i Krakowie. Docelowo akcja ma objąć największe miasta w całym kraju. W ramach programu *Taksówka z fotelikiem* firma Liberty Direct, organizator akcji, zakupiła 144 foteliki do przewożenia dzieci w wieku od 0,5 roku do 12 lat. Foteliki zostały przekazane korporacjom taksówkowym MPT Radio Taxi 9191 w Warszawie oraz Radio Taxi 919 Kraków. Przed rozpoczęciem programu, producent fotelików, które zostały dostarczone korporacjom taksówkowym, przeprowadził szkolenie dla kierowców z zakresu bezpieczeństwa przewożenia dzieci w samochodach, a także montażu fotelików. Celem akcji jest propagowanie bezpiecznego podróżowania dzieci w środkach komunikacji miejskiej oraz edukacja opiekunów na temat bezpiecznego przewożenia dzieci również podczas krótkich przejazdów, w tym taksówkami.

- KRBRD objęła patronatem merytorycznym akcję *Saga z Misiami* organizowaną przez firmę Saga. Akcja miała na celu popularyzowanie materiałów odblaskowych przez najmłodszych uczestników ruchu drogowego.
- Współpraca z PKP i partnerami społecznymi przy kampanii *Bezpieczny przejazd kolejowy zależy także od Ciebie*.
- Stała współpraca ze środkami masowego przekazu w zakresie promowania tematyki brd, m.in. cykl audycji w radiu Złote Przeboje, projekt edukacyjny *Bądź Bezpieczny na Drodze* emitowany w Radiu WAWA, program edukacyjno – informacyjny dla kierowców *Między nami kierowcami*, program edukacyjny *INFO-TRAFFIC* oraz *SYGNALIZATOR*.
- Współpraca z Fundacją MIVA Polska w ramach *II Niedzieli Modlitw za Kierowców* pod hasłem *Młodzi ludzie giną nam na drogach*.
- Współpraca z Fundacją Krzyś, z którą w ramach akcji *KRZYŚ – trzeźwy i życzliwy kierowca* wyprodukowano film *Eksperyment* oraz przygotowano plakaty i ulotki z okazji *Europejskiej Nocy Bez Wypadków*.
- Współpraca przy kolejnej edycji Kampanii *Akademia Bezpiecznego Samochodu – Nie Czekaj na Awarię – dla bezpieczeństwa zrób przegląd*; KRBRD udzieliła wsparcia merytorycznego dla akcji. Głównym celem kampanii *Akademia Bezpiecznego Samochodu* jest uświadomienie uczestnikom ruchu drogowego związku pomiędzy stanem technicznym samochodu, a bezpieczeństwem. Regularne przeglądy samochodów oraz wymiana zużytych lub niesprawnych części motoryzacyjnych wpisują się w kulturę eksploatacji pojazdów, a tymczasem tylko 25% polskich kierowców odwiedza warsztat samochodowy w celu kontroli stanu technicznego pojazdu, a 65% z nich korzysta z usług mechanika dopiero wtedy, kiedy samochód jest już zepsuty.
- Współpraca z eSynergia przy realizacji szkolenia e-learningowego z tematyki brd dla kierowców.
- Współpraca ze Stowarzyszeniem Polska Unia Samorządowa w zakresie wsparcia organizacji dwunastu konferencji szkoleniowych z zakresu brd.
- Współpraca z Krajową Agencją Poszanowania Energii S.A. polegająca na wsparciu wspólnego przedsięwzięcia, dotyczącego realizacji ogólnopolskiej kampanii promującej zasady ekod jazdy (Ecodriven).
- Wsparcie działań Fundacji Akademii Transportu dotyczące organizacji Drugiej Ogólnopolskiej Konferencji *Bezpieczny transport drogowy*, której głównym celem było przypomnienie i wymuszenie działań dotyczących zabezpieczeń mocowania towarów w transporcie rzeczy oraz zachowania środków bezpieczeństwa w przewozie osób.
- Organizacja *Dnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego* inaugurującego obchody *Tygodnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego* (12 – 19 października 2008 r.). 13 października 2008 r. pod auspicjami Komisji Europejskiej obchodzono *Europejski Dzień Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego*, którego hasłem było *Bezpieczeństwo w naszych miastach*. Automobilklub Polski we współpracy z KGP, Instytutem Transportu Samochodowego (ITS), Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego w Warszawie, Masą Krytyczną oraz Ministerstwem Infrastruktury i Sekretariatem KRBRD zorganizował 12 października 2008 r. *Dzień Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego*, który inaugurował Krajowy Tydzień BRD.

Rośnie liczba i aktywność instytucji pozarządowych działających w różnych obszarach na rzecz poprawy brd. Wymienione powyżej instytucje prowadziły działania promocyjne, współpracowały z Sekretariatem KRBRD oraz Wojewódzkimi Radami Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (WRBRD) w organizacji szeregu imprez, a także w znaczącym stopniu finansowały projekty mające na celu poprawę brd ponosząc wysokie koszty.

1.1.1.4. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych

- Współpraca w ramach przygotowywania programu pt. *Z dwójką bezpieczniej* (10 odcinków) – program emitowany na antenie TVP2 propaguje zasady odpowiedzialnej i rozważnej jazdy.
- Współpraca z Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego w Łomży i Suwałkach w zakresie tworzenia Gminnych Centrów BRD.
- Wsparcie finansowe dla Wojewódzkich Ośrodków Ruchu Drogowego (WORD) podczas organizacji cyklu konferencji metodycznych pt.: *Spółeczna misja nauczycieli jazdy*. Celem konferencji było podniesienie jakości szkolenia kandydatów na kierowców poprzez doskonalenie kompetencji zawodowych instruktorów jazdy, co będzie miało bezpośredni wpływ na poprawę brd.
- Wsparcie realizacji konkursu *Bezpieczne dziecko na drodze*.
- Współpraca z Automobilklubem Radomskim w zakresie modernizacji obiektu *KARTODROM - RADOM* dla potrzeb prowadzenia w 2008 r. działalności na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w ruchu drogowym.
- Współpraca merytoryczna ze specjalistycznym miesięcznikiem *Bezpieczne Drogi* adresowanym do środowiska inżynierów ruchu.
- Wsparcie w produkcji spotu w ramach kampanii społecznej *Prowadzę jestem trzeźwy*, organizowanej przez Duszpasterstwo Trzeźwości Archidiecezji Katowickiej.
- Współpraca z Zarządem Okręgowym Polskiego Związku Motorowego (PZM) w Opolu w ramach organizacji Finału Krajowego *XXXI Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym* dla szkół podstawowych i gimnazjalnych.
- Współpraca z Zarządem Okręgowym PZM w Lublinie w ramach organizacji *XII Finału Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego* dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych.
- Wsparcie finansowe organizacji *XI Mistrzostw Polski Ratowników Drogowych PZM*, będących wspólnym przedsięwzięciem z Zarządem Okręgowym PZM w Opolu.
- Organizacja akcji *Odblaskowe Mikołajki*, promującej bezpieczne i odpowiedzialne zachowania najmłodszych użytkowników dróg oraz przypominającej o potrzebie stosowania elementów odblaskowych. Akcja została zorganizowana w dniu 5 grudnia 2008 r. przez Sekretariat KRBRD w Ministerstwie Infrastruktury. Zaproszono 150 dzieci z całej polski, rozdano paczki edukacyjne w plecaczkach odblaskowych.
- Wsparcie finansowe organizacji Drugiej Ogólnopolskiej Konferencji *Bezpieczny transport drogowy*, wspólnego przedsięwzięcia z Fundacją Akademii Transportu.
- Organizacja *Warsztatów Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego dla przedstawicieli mediów i kultury – limity prędkości ratują życie* wraz ze Stowarzyszeniem Partnerstwo dla Bezpieczeństwa Drogowego oraz Automobilklubem Polskim.
- Wsparcie finansowe zadania dotyczącego projektu *Zielony listek – bezpośrednia kampania edukacyjna wśród młodych kierowców*.
- Współorganizacja *VI Międzynarodowych Targów Infrastruktury Miejskiej i Drogowej INFRASTRUKTURA 2008*.
- Wsparcie finansowe zadania dotyczącego projektu badawczego pt.: *Spółeczna akceptacja działań brd*.

Kampanie społeczne dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego *Włącz myślenie*

KRBRD jest współorganizatorem kampanii społecznych promujących bezpieczne zachowania na drodze. Szczególny nacisk kładziony jest na skuteczność prowadzonych działań, które są ewaluowane za pomocą szerokich badań jakościowych oraz ilościowych przed i po kampanii. Kampanie są realizowane pod wspólnym hasłem *Włącz myślenie*.

W ramach działań edukacyjno – informacyjnych w 2008 r. KRBRD przeprowadziła cykl kampanii pilotażowych *Piłeś? Nie jedź! Włącz Myślenie* w kolejnych odstępach w: Lublinie (wiosna), Trójmieście (okres wakacyjny), Olsztynie (jesień) oraz przedświąteczną odsłonę zrealizowaną na skalę ogólnopolską w grudniu 2008 r.

Kampanię poprzedziły szczegółowe badania postaw i zachowań młodych uczestników ruchu w Lublinie oraz Olsztynie w celu wypracowania jak najwłaściwszej strategii kampanii przeciwko pijanym kierowcom. Celem społecznej kampanii *Piłeś? Nie jedź!* było ograniczenie liczby tzw. „wypadków dyskotekowych”, spowodowanych przez młodzież prowadzącą pojazdy pod wpływem alkoholu, poprzez podniesienie świadomości na temat konsekwencji wypadków. Kreacja kampanii, pokazująca nieodwracalne i tragiczne skutki prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu, trafiła znakomicie do grupy docelowej i jak wynika z badań uświadomiła osobom młodym, że są odpowiedzialne za życie własne i innych. Forma oraz argumentacja użyta w przekazie reklamowym stworzona została na podstawie wnikliwej analizy przekonań i postaw grupy docelowej (młodych kierowców, w przedziale wiekowym 20-30 lat).

Projekt *Piłeś? Nie jedź!* realizuje wytyczne w dziedzinie zapobiegania problemowi alkoholu na drogach Światowej Organizacji Zdrowia i został zaprezentowany w Genewie na posiedzeniu ONZ-owskiej inicjatywy UN Road Safety Collaboration. Partnerem kampanii była oragniazcja Globalne Partnerstwo dla Bezpieczeństwa Drogowego (GRSP) i Międzynarodowe Centrum ds. Polityki Alkoholowej (International Center for Alcohol Policy, ICAP). Wyniki programu pilotażowego stały się częścią projektu Komisji Europejskiej CAST (Campaigns and Awareness-raising Strategies in Traffic Safety), oceniającego najsukuteczniejsze kampanie na rzecz brd oraz stanowią podstawę do przeprowadzenia podobnych działań w całej Polsce.

Jednym z założeń działań pilotażowych jest zintegrowanie jak największej ilości partnerów i podmiotów działających dotychczas indywidualnie w obszarze brd. Projekt pilotażowy w Olsztynie udowodnił potrzebę koordynacji działań i współpracy na regularnych zasadach, co daje możliwość lepszego planowania wydatków, silniejszego efektu skonsolidowanych działań oraz podkreślenia wagi połączenia edukacji z egzekucją przepisów przy zmianach postaw i zachowań wśród użytkowników dróg.

Po zapoznaniu się z przekazem kampanii *Piłeś? Nie jedź!* w Lublinie aż 80% badanych deklaruje, że nie pozwoli swoim znajomym lub bliskim prowadzić samochodu po spożyciu alkoholu. Prawie połowa badanych deklaruje również, że kampania uświadomiła, jak ogromne mogą być konsekwencje prowadzenia pojazdów po pijanemu. Kampania miała na celu uzmysłowienie społeczeństwu, że

poprawa bezpieczeństwa ściśle zależy od przestrzegania przez kierujących zasady nie prowadzenia pojazdu nawet po wypiciu najmniejszej dawki alkoholu.

W ramach obchodów Europejskiego Dnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w dniu 13 października 2008 r. została zainaugurowana kampania społeczna *Ograniczenia prędkości ratują życie* przygotowana przez Ministerstwo Infrastruktury, KRBRD, KGP i Stowarzyszenie Partnerstwo dla Bezpieczeństwa Drogowego. Celem kampanii był wzrost akceptacji społecznej dla nowych rozwiązań w egzekwowaniu obowiązujących przepisów w Polsce i całej Unii Europejskiej oraz zasad respektowania ograniczeń prędkości i zrozumienia znaczenia różnic prędkości w wypadkach.

W związku z dużą liczbą wypadków z pieszymi KRBRD, KGP i ITS kontynuowały kampanię pod hasłem *Ograniczenia prędkości ratują życie pieszym* w grudniu 2008 r., zwracając uwagę na prędkość w aspekcie potrażeń pieszych. W ramach działań wyprodukowano parasolki i torby z elementami odblaskowymi, zestawy odblasków do oznakowania roweru i odzieży oraz ulotki dla kierowców oraz broszury dla osób starszych.

1.1.1.5. Wdrażanie oraz koordynacja wdrażania programów w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego finansowanych ze środków funduszy strukturalnych Sektorowego Programu Operacyjnego – Transport

W ramach prowadzonego od listopada 2005 r. projektu *Ogólnokrajowe studium pomiaru prędkości pojazdów i wykorzystania pasów bezpieczeństwa*, w 2008 r. przeprowadzono dwie sesje pomiarowe. Z przeprowadzonych w kwietniu pomiarów wynika, że kierowcy stosują pasy bezpieczeństwa na poziomie 78,3%, pasażerowie na przednich siedzeniach na poziomie 81,9%, natomiast pasażerowie na tylnych siedzeniach na poziomie 51,2%. Dotychczasowe działania ukierunkowane na zmniejszenie prędkości jazdy nie przynoszą widocznych efektów w skali kraju. Na drogach poza obszarem zabudowanym dopuszczalną prędkość przekraczało średnio 66,5% kierowców a na ulicach miast z nadmierną prędkością poruszało się średnio 79,4% pojazdów. Sesja pomiarowa przeprowadzona w kwietniu 2008 r. była ostatnią sesją wykonaną w ramach realizacji tego projektu.

1.1.1.6. Opracowywanie, uzgadnianie, koordynowanie, monitorowanie i kontrola umów na realizację działań finansowanych ze środków będących w dyspozycji Sekretariatu KRBRD

- Kontynuowanie współpracy z ITS w zakresie:
 - opracowania danych o stanie brd w Polsce,
 - opracowania europejskiej bazy danych o wypadkach drogowych CARE,

- opracowania zasad współpracy pomiędzy Ministerstwem Infrastruktury, a ITS w zakresie reprezentowania Polski w międzynarodowych bazach danych *IRTAD*,
- przeprowadzenia monitoringu zagrożeń na drogach w 25 krajach UE w ramach inicjatywy europejskiej pod nazwą *SafetyNet*.
- Opracowanie przewodnika pt. *Zasady uspokajania ruchu na drogach za pomocą fizycznych środków technicznych*. Przewodnik opracowany został z przeznaczeniem dla uczestników szkoleń (jednostki samorządowe, zarządy dróg i jednostki zarządzające ruchem drogowym), których rozpoczęcie nastąpi po realizacji pilotażowego projektu *Holenderskie Miasteczko* w Puławach. Za pomocą tego przewodnika zarządcy dróg będą mogli opracowywać skuteczne projekty uspokojenia ruchu na wybranych obszarach, pozyskiwać środki na ich realizację i badać skuteczność zastosowanych rozwiązań. Ponadto przewodnik wskaże zasady prowadzenia konsultacji społecznych propagujących ideę uspokojenia ruchu i odpowiednich zachowań w obszarach objętych uspokojeniem ruchu.
- Wznowienie wydawnictwa *Witamy w Polsce* w dwóch wersjach językowych (niemiecka, rosyjska).
- Wykonanie i dostarczenie 3 tys. sztuk worków rowerowych z tkaniny odblaskowej w ramach działań związanych z Tygodniem Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. W dniu 13 października 2008 r. obchodzone Europejski Dzień Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. W Polsce organizatorem tego wydarzenia (wytypowanym przez Komisję Europejską) był Sekretariat KRBRD. Obchody Europejskiego Dnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego połączone zostały z polskim Tygodniem (trwającym od 12 do 19 października 2008 r.).
- Wykonanie opasek (15 tys. szt.) i kamizelek odblaskowych (1 660 szt.) dla najmłodszych uczestników ruchu, na potrzeby prowadzonych na terenie całego kraju akcji edukacyjnych i kampanii informacyjnych mających na celu zaznajomienie dzieci i młodzieży z problematyką brd oraz naukę prawidłowych zachowań na drodze.
- Wykonanie 8,5 tys. pakietów odblaskowych dla pieszych i rowerzystów, które przekazywano w trakcie kampanii prowadzonych w grudniu 2008 r. oraz w styczniu i lutym 2009 r.
- Wsparcie finansowe wydruku ulotek informacyjnych i materiałów promocyjnych oraz zakupu elementów odblaskowych we współpracy z ITS.

1.1.1.7. *Opracowywanie i publikowanie danych dotyczących stanu brd w Polsce oraz działań podejmowanych w tym zakresie*

- Opracowanie i publikacja *Sprawozdania ze stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz działań podejmowanych w tym zakresie w 2007 r.*
- Opracowanie i publikacja *Informacji o stanie bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz działań podejmowanych w tym zakresie w I połowie 2008 r.*
- Prowadzenie strony internetowej www.krbrd.gov.pl.

1.1.1.8. *Prace Komisji Roboczej do spraw usprawnienia procedury ujawniania wykroczeń (naruszeń prawa) oraz wymierzania i egzekwowania kar*

W kwietniu 2007 r. przygotowany przez Komisję Roboczą projekt ustawy o odpowiedzialności za niektóre naruszenia w ruchu drogowym przekazano MSWiA, jako resortowi właściwemu merytorycznie, w celu prowadzenia prac legislacyjnych.

1.1.1.9. *Prace Komisji do spraw egzekwowania przepisów ruchu drogowego*

Zadaniem Komisji jest m.in. opracowanie i koordynowanie (w ramach posiadanych kompetencji) działań na rzecz poprawy brd takich podmiotów jak: Policja, Straż Graniczna (SG), Państwowa Straż Pożarna (PSP), Żandarmeria Wojskowa (ŻW), Służba Celna, Straże Miejskie i Gminne.

1.1.1.10. Prowadzenie współpracy międzynarodowej

Bardzo istotna jest współpraca międzynarodowa, głównie prowadzenie projektów brd we współpracy z instytutami naukowymi oraz organizacjami zajmującymi się tą tematyką:

- udział w pracach Grupy Wysokiego Szczebla ds. BRD Komisji Europejskiej (High Level Group on Road Safety),
- realizacja pilotażowego projektu *Holenderskie Miasteczko* w Puławach (modelowa przebudowa układu komunikacyjnego z zastosowaniem środków uspokojenia ruchu celem stworzenia rozwiązania referencyjnego dla reszty kraju) w ramach *Memorandum of Understanding* z Ministerstwem Transportu Holandii,
- projekt Komisji Europejskiej *CAST*¹ – współpraca przy badaniach dowodzących skuteczności pilotażowej kampanii *Pileś? Nie jedź!* przeprowadzonej w kwietniu w Lublinie oraz programu edukacyjnego *Prowadzący – niepijący*.

1.1.1.11. Organizacja posiedzeń plenarnych KRBRD

W 2008 r. Sekretariat KRBRD zorganizował jedno posiedzenie plenarne KRBRD, którego tematyka obejmowała m.in.:

- przedstawienie sprawozdania pt.: *Stan bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz działania realizowane w tym zakresie w 2007 r.*,
- informację KGP o stanie brd w 2007 r.,
- przedstawienie planu pracy KRBRD na 2008 r.,
- przedstawienie programu *Bezpieczna ósemka*,
- przedstawienie *Programu Likwidacji Miejsc Niebezpiecznych na Drogach* i *Programu Uspokojenia Ruchu*,
- przedstawienie projektu *Programu Realizacyjnego BRD na lata 2008 – 2010*,
- sprawy organizacyjne oraz zmiany w regulaminie KRBRD.

1.1.2. Departament Transportu Drogowego

1.1.2.1. Wydanie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 2 lipca 2008 r. w sprawie szkolenia kierowców wykonujących przewóz drogowy (Dz. U. Nr 124, poz. 805)

W związku z wprowadzeniem do prawa polskiego, ustawą z dnia 17 listopada 2006 r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 235, poz. 1701), postanowień dyrektywy 2003/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie wstępnej kwalifikacji i okresowego szkolenia kierowców niektórych pojazdów drogowych do przewozu rzeczy lub osób, zmieniającej rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 oraz dyrektywę Rady 91/439/EWG i uchylającą dyrektywę Rady 76/914/EWG (Dz. Urz. UE L 226 z 10.09.2003, str. 4; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 7, t. 7, str. 441, z późn. zm.) – w II półroczu 2008 r. wydane zostało rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 2 lipca 2008 r. w sprawie szkolenia kierowców wykonujących przewóz drogowy. Zgodnie z nowymi przepisami osoby, które uzyskały prawo jazdy kategorii D1, D1+E, D, D+E po dniu 10 września 2008 r. i zamierzają wykonywać przewozy drogowy osób mają obowiązek ukończenia szkolenia w zakresie kwalifikacji wstępnej. Szkolenie to obejmuje 280 godzin zajęć, w tym

¹ *CAST* – porównanie środków informacyjnych i badanie socjo-kulturowych determinantów tematyki i strategii pan-europejskiej kampanii na rzecz brd. W projektach aktywnie uczestniczy Instytut Badawczy Dróg i Mostów w Warszawie, a ze strony Ministerstwa Infrastruktury Sekretariat KRBRD. Stronę zagraniczną reprezentują przedstawiciele ośrodków badawczo-rozwojowych ze Szwecji (Instytut VTI), Holandii (Policja i Instytut SWOV), Finlandii (Centrum Badań Technicznych VTT), Izraela (4Sight, Ergonomics & Safety), Belgii (IBSR i ETSC), Szwajcarii (Swiss Council for Accident Prevention), Grecji (Hellas Center for Research and Technology – Institute of Transport), Niemiec (BAST), Czech (CDV), Danii (DTRI), Francji (INRETS), Austrii (KfV), Norwegii (TOI), Wielkiej Brytanii (TRL) oraz Hiszpanii (Politechnika z Madrytu).

zajęcia teoretyczne, praktyczne w ruchu drogowym oraz zajęcia praktyczne z jazdy w warunkach specjalnych.

Kierowcy, którzy uzyskali prawo jazdy w/w kategorii wcześniej i wykonują przewozy drogowe osób będą podlegali wyłącznie szkoleniu okresowemu, które obejmuje 35 godzin zajęć teoretycznych. Pierwsze szkolenia okresowe będą musieli odbyć kierowcy, którzy uzyskali prawo jazdy w/w kategorii przed dniem 31 grudnia 1980 r.

W/w obowiązki będą dotyczyły także kierowców posiadających prawo jazdy C1, C1+E, C, C+E wykonujących przewozy drogowe rzeczy. Osoby, które uzyskają to prawo jazdy po dniu 10 września 2009 r., i zamierzają wykonywać przewozy drogowe rzeczy będą miały obowiązek ukończenia szkolenia w zakresie kwalifikacji wstępnej. Kierowcy, którzy uzyskali prawo jazdy kategorii C1, C1+E, C, C+E przed 31 grudnia 1980 r., będą musieli odbyć pierwsze szkolenia okresowe do dnia 10 września 2010 r.

Dodatkowe szkolenia dla kierowców zawodowych, a w szczególności jazdy w warunkach specjalnych, przyczyni się do poprawy umiejętności kierowców prowadzących pojazdy w transporcie drogowym, a tym samym do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

1.1.2.2. Wydanie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 10 kwietnia 2008 r. w sprawie wymagań dotyczących prowadzenia ośrodka doskonalenia techniki jazdy, egzaminowania kandydatów na instruktorów techniki jazdy, postępowania z dokumentacją związaną z prowadzeniem szkoleń oraz wzorów stosowanych dokumentów (Dz. U. Nr 77, poz. 458).

Przepisy rozporządzenia określają szczegółowo wymagania dla przedsiębiorców prowadzących ośrodki doskonalenia techniki jazdy oraz zasady uzyskiwania uprawnień instruktorów techniki jazdy prowadzących szkolenia w ośrodkach doskonalenia techniki jazdy. W związku z dynamicznym charakterem szkoleń prowadzonych w ośrodkach doskonalenia techniki jazdy określono także szczegółowe wymagania dotyczące bezpieczeństwa ich prowadzenia.

Dotychczas działalność ośrodków doskonalenia techniki jazdy oraz instruktorów techniki jazdy nie podlegała rejestracji ani ograniczeniom. Jednakże w związku z wprowadzeniem obowiązkowych szkoleń z jazdy w warunkach specjalnych w trakcie uzyskiwania kwalifikacji wstępnej przez kierowców zawodowych, uznano za niezbędne (ze względu na jakość prowadzonego szkolenia) wprowadzenie jednolitych wymagań dla przedsiębiorców prowadzących takie ośrodki oraz dla instruktorów prowadzących takie szkolenia.

1.1.2.3. Wydanie i wprowadzenie w życie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2008 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szkolenia, egzaminowania i uzyskiwania uprawnień przez kierujących pojazdami, instruktorów i egzaminatorów (Dz. U. Nr 215, poz. 1362) oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2008 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wzorów dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami (Dz. U. Nr 215, poz. 1361)

Rozporządzenia zostały przygotowane w związku z koniecznością dostosowania prawa polskiego do wymogów dyrektywy Komisji 2008/65/WE z dnia 27 czerwca 2008 r. zmieniającej dyrektywę 91/439/EWG w sprawie praw jazdy (Dz. Urz. UE L 168 z 28.06.2008, str. 36). Przepisy rozporządzenia z dnia 4 listopada 2008 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szkolenia, egzaminowania i uzyskiwania uprawnień przez kierujących pojazdami, instruktorów i egzaminatorów wprowadzają nową definicję samochodu egzaminacyjnego z automatyczną skrzynią biegów, uzupełniają zakres egzaminu praktycznego na prawo jazdy o zagadnienia związane z poruszaniem się w tunelach oraz przesuwają o ponad trzy lata (z 30 czerwca 2010 r. na dzień 30 września 2013 r.) termin wejścia w życie obowiązku stosowania nowych rodzajów pojazdów do szkolenia i egzaminowania kandydatów na kierowców.

Wprowadzenie specjalnych zasad poruszania się w tunelach do egzaminu teoretycznego i praktycznego ma szczególne znaczenie dla brd. Wielu kierowców nieświadomych zagrożenia wynikającego z poruszania się w tunelach doprowadza swoim zachowaniem do bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia innych uczestników ruchu lub po prostu blokuje ruch.

1.1.2.4. *Wprowadzenie w życie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 marca 2008 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach (Dz. U. Nr 67, poz. 413)*

W przedmiotowym rozporządzeniu w załączniku nr 3 wprowadzono zmianę brzmienia następujących przepisów:

- Pkt 4.2.1. - sygnały o sekwencji podstawowej, w którym ograniczono możliwość stosowania na jednym wlocie sygnałów ogólnych pochodzących z różnych grup sygnałowych. Rozwiązanie takie wynika z konieczności zapewnienia maksymalnego poziomu bezpieczeństwa uczestnikom ruchu drogowego. Wprowadzone zmiany spowodują doprecyzowanie obecnie obowiązujących zasad w tym zakresie.
- Pkt 4.2.2. - sygnał dopuszczający skręcanie w kierunku wskazanym strzałką, z którego usunięto zapis, ograniczający stosowanie sygnalizatora S-2 do sytuacji, gdy nie następuje kolizja z innymi uczestnikami ruchu. W dotychczasowym brzmieniu tego przepisu nie było możliwe stosowanie sygnalizatora na wielu skrzyżowaniach ze względu na występowanie kolizji strumieni ruchu pieszego i kołowego, co prowadziło do znaczącego ograniczenia przepustowości i powstawania licznych zatorów komunikacyjnych w godzinach szczytu. Nowe brzmienie tego przepisu pozwala na szersze zastosowanie sygnalizatora S-2 na skrzyżowaniach. Ma to szczególne znaczenie w przypadku, gdy nie istnieją realne możliwości przebudowy skrzyżowania dla wykonania zmiany organizacji ruchu i zwiększenia efektywności ruchu na tym skrzyżowaniu. Z uwagi na brak badań w kierunku negatywnego wpływu stosowania sygnalizatora typu S-2 na bezpieczeństwo pieszych i analogie z innymi strumieniami kolizyjnymi (sygnał S-1 zielony dla pojazdów i sygnał S-5 zielony dla pieszych na wlocie poprzecznym) zasadnym jest odstępianie od tego sztywnego zapisu. Istniejący wymóg zatrzymania pojazdu przed sygnalizatorem S-2 i kontynuacji dalszej jazdy z zapewnieniem bezpieczeństwa ruchu innym użytkownikom jest obligatoryjny i wystarczający.
- Pkt 6.2.1.2. - stosowanie sygnału ogólnego i sygnału kierunkowego. Obecnie obowiązujący przepis w brzmieniu: *Nie dopuszcza się, w przypadku ruchu z kierunku przeciwnego stosowania sygnału ogólnego dla skręcających w lewo, jeżeli dla pojazdów skręcających przeznaczone są dwa pasy ruchu oraz jeżeli strumień pojazdów skręcających byłby strumieniem kolizyjnym z dwoma pasami dla pojazdów jadących na wprost z wlotu przeciwległego* uniemożliwia w konkretnych przypadkach stosowanie sygnału ogólnego S-1. Zamysłem projektodawcy było zapewnienie odpowiednich warunków bezpieczeństwa ruchu z zachowaniem widoczności równoległych potoków ruchu. W przypadku wystąpienia jedynie ruchu, np. pojazdów osobowych i dostawczych (ograniczenie tonażu w obszarach miejskich), warunki widoczności mogą być spełnione, a przepis wpływa na konkretną konstrukcję programów sygnalizacji świetlnej i przepustowość skrzyżowania. Uproszczenie przepisu umożliwi zatem indywidualne podejście do wskazanego problemu projektantom organizacji ruchu oraz służbom zarządzającym ruchem na drogach.
- pkt 6.2.1.3. - stosowanie sygnału dopuszczającego skręcanie w kierunku wskazanym strzałką. Nowelizacja omawianego przepisu polegała na doprecyzowaniu jego treści poprzez dodanie, że przepis ten dotyczy sygnalizatora S-2. Ponadto, uwypuklono wymóg zapewnienia bezpieczeństwa pieszym i pojazdom, dla których wyświetlany jest w tym czasie sygnał zielony. Przepis o takiej treści jest spójny ze zmianami dotyczącym zasad stosowania sygnału S-2.

1.1.2.5. *Wprowadzenie w życie rozporządzenia Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 23 września 2008 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie znaków i sygnałów drogowych (Dz. U. Nr 179, poz. 1104).*

Rozporządzenie wprowadza:

- specjalne oznakowania tuneli w odniesieniu do pojazdów przewożących towary niebezpieczne,
- znaki drogowe informacyjne D-50 *zatoka* i D-51 *automatyczna kontrola prędkości*,
- znak uzupełniający F-2a *granica państwa*, który informuje o przekroczeniu granicy Rzeczypospolitej Polskiej na wewnętrznej granicy Unii Europejskiej,
- tabliczki do znaków drogowych T-1b, T-31, T-32, T-33.

Rozporządzeniem dokonano zmiany rozporządzenia Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (Dz. U. Nr 170, poz. 1393). Zmiany przepisów wdrożyły przepisy dyrektywy 2004/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych wymagań bezpieczeństwa dla tuneli w transeuropejskiej sieci drogowej (Dz. Urz. UE L 167 z 30.04.2004, str. 39; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 7, t. 8, str. 309).

W rozporządzeniu zmieniono brzmienie przepisów § 19, 23, 27, 41, 56, 61 i 69 oraz dodano § 60a i § 60b, ujednolicono również stosowane nazewnictwo, zastępując sformułowanie materiały niebezpieczne pojęciem towary niebezpieczne, zdefiniowanym w ustawie z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671, z późn. zm.).

Zgodnie z nowym brzmieniem przepisów rozporządzenia, przed tunelami wraz ze znakiem B-13a lub C-17 może być umieszczona tabliczka T-31 z literą *B, C, D* lub *E*, oznaczająca kategorię tunelu. Znak D-37 *tunel* będzie podawał bezpośrednio długość rzeczywistą tunelu jeśli jego długość będzie przekraczała 500 m. Informacja ta może być także podawana kierującemu poprzez umieszczenie pod znakiem D-37 odpowiedniej tabliczki T-1b z rzeczywistą długością tunelu. Natomiast w tunelu o długości przekraczającej 3000 m, wpływ długości tunelu podawany będzie co 1000 m tabliczkami T-1b, umieszczanymi samodzielnie. W tunelach będzie umieszczany także nowy znak drogowy D-50 *zatoka* wprowadzony przepisami § 60a. Znak ten będzie informował kierujących pojazdami w tunelu o umiejscowieniu w nim zatoki. Zatoka daje możliwość zatrzymania awaryjnego pojazdu w sposób zapewniający płynność ruchu innym jego uczestnikom. W zatoce mogą być umieszczane telefony alarmowe i gaśnice, o czym informuje umieszczona pod znakiem tabliczka nowego wzoru T-33.

Rozporządzenie wprowadza również znak drogowy D-51 *automatyczna kontrola prędkości*, dostosowując przepisy do wymagań Krajowego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, dzięki wprowadzeniu systemu automatycznej kontroli prędkości. Nowy znak drogowy będzie informował o umiejscowieniu w danym miejscu drogi systemu automatycznego pomiaru i rejestracji prędkości jazdy.

W związku z objęciem Polski 21 grudnia 2007 r. Konwencją Wykonawczą do Układu z Schengen, opisywane rozporządzenie wprowadza nowy znak uzupełniający F-2a *granica państwa*, który informuje o przekroczeniu granicy Rzeczypospolitej Polskiej na wewnętrznej granicy Unii Europejskiej. Po zniesieniu kontroli granicznej na zachodnich i południowych granicach kraju dotychczas obowiązujący znak F-2 *przekraczanie granicy zabronione* nie może być stosowany na drogach na granicy RP. Znak F-2a *granica państwa* pozwoli na dostosowanie organizacji ruchu do nowych uwarunkowań na odcinkach dróg biegnących w ciągach transgranicznych.

1.1.2.6. *Przygotowanie i przekazanie do uzgodnień międzyresortowych projektu ustawy o dopuszczeniu pojazdów do ruchu*

Projekt nowej ustawy o dopuszczeniu pojazdów do ruchu został przygotowany dla stworzenia transparentnego prawa, w zakresie wymagań związanych z dopuszczeniem pojazdów do ruchu.

Wyłączając te wymagania z dotychczasowej ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – *Prawo o ruchu drogowym* (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.), powstanie nowy akt prawny w randze ustawy.

Projekt ustawy ma na celu wprowadzenie nowych rozwiązań służących nie tylko:

- uproszczeniu i usprawnieniu procedur związanych z dopuszczeniem pojazdów do ruchu,
 - zapewnieniu przeciwdziałania dopuszczeniu do ruchu pojazdów pochodzących z kradzieży,
 - poprawie efektywności działania administracji rządowej i samorządowej,
 - kolejnemu etapowi wdrożenia prawodawstwa europejskiego,
- ale również poprawę stanu brd.

Ustawa kompleksowo będzie regulowała zasady dopuszczenia pojazdu do ruchu, w tym rejestracji pojazdów, czasowej rejestracji, wyrejestrowania pojazdu oraz czasowego wycofania pojazdu z ruchu. Określono zasady dopuszczenia pojazdu do ruchu, uwzględniając spełnienie przez pojazd warunków technicznych, jego rejestrację i wyposażenie w tablice rejestracyjne oraz nalepkę kontrolną, a także wydanie ważnego dokumentu stwierdzającego rejestrację pojazdu. Za ważną przyjęto rejestrację pojazdu dokonaną w RP, państwie członkowskim i państwie będącym stroną Konwencji o ruchu drogowym sporządzonej w Wiedniu dnia 8 listopada 1968 r. oraz w państwie będącym stroną Konwencji o ruchu drogowym podpisanej w Genewie dnia 19 września 1949 r. Dopuszczenie zespołu pojazdu do ruchu zostało uwarunkowane koniecznością uzyskania odpowiedniej adnotacji w dokumencie stwierdzającym rejestrację pojazdu.

Projekt ustawy wprowadza obowiązek rejestracji pojazdu samochodowego, ciągnika rolniczego, motoroweru i przyczepy, z wyszczególnionymi wyjątkami, a dla właściciela pojazdu obowiązek złożenia wniosku o jego rejestrację w terminie 30 dni od dnia zakupu pojazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (nowego lub zarejestrowanego) albo od dnia, w którym została dokonana ostateczna odprawa celna przywózowa pojazdu sprowadzonego z terytorium państwa trzeciego lub od dnia, w którym sprowadził pojazd z terytorium państwa członkowskiego. Taki obowiązek złożenia wniosku o rejestrację pojazdu w terminie 30 dni od dnia sprowadzenia pojazdu na terytorium RP wprowadza się również dla posiadacza pojazdu powierzonego mu przez zagraniczną osobę fizyczną lub prawną. Tak sformułowane obowiązki czynią je jednoznacznie określonymi, w stosunku do dotychczas obowiązujących wymagań ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - *Prawo o ruchu drogowym*, a ponadto wpłyną porządkująco na proces rejestracji pojazdów w naszym kraju, przeciwdziałając będą działaniom przestępczym oraz będą miały wpływ na brd, bowiem rejestracja pojazdu wiąże się ze sprawdzeniem jego identyfikacji oraz stanu technicznego (homologacja lub badanie techniczne).

W projekcie ww. ustawy wprowadza się również kompleksowe unormowanie stanu prawnego czterokołowców tzw. „quadów”. Zaproponowano w nim regulację rozróżniającą dwie nowe kategorie pojazdów, a mianowicie czterokołowiec i czterokołowiec lekki – definicje tych kategorii zostaną dodane do zmienianego art. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – *Prawo o ruchu drogowym*. Zapisy projektu nowej ustawy nakładają na właścicieli „quadów” obowiązek ich rejestracji. Jednocześnie w projekcie ww. ustawy zakłada się również wprowadzenie zmiany do art. 40 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – *Prawo o ruchu drogowym*, rozszerzając obowiązek używania kasków ochronnych również na kierujących czterokołowcami jak i osób przewożonych nimi.

Na stan brd i ograniczenie dopuszczenia do ruchu pojazdów nielegalnego pochodzenia wpływ będą miały również zaprojektowane regulacje o współpracy polskich organów rejestrujących z organami rejestrującymi państw członkowskich Unii Europejskiej, polegającej na:

- wymianie informacji o pojazdach zarejestrowanych na terytorium państw członkowskich,
- sprawdzaniu statusu prawnego pojazdu przed jego rejestracją.

W projekcie ustawy znajdują się również rozwiązania w zakresie rzeczoznawstwa samochodowego. Odpowiednio wysoki poziom rzeczoznawstwa samochodowego ma niewątpliwie wpływ na dopuszczenie do ruchu pojazdów spełniających określone wymagania i w konsekwencji na poziom brd. Znaczenie tu posiada ważność uzyskanego przez rzeczoznawcę certyfikatu wydanego przez jednostkę akredytowaną

w polskim systemie akredytacji. Istotnym dla właściwego działania rzeczoznawców samochodowych jest też określenie podstawy prawnej dla decyzji o skreśleniu rzeczoznawcy z listy rzeczoznawców samochodowych, jeżeli między innymi wydał opinię niezgodnie z przepisami lub poświadczył nieprawdę.

1.1.2.7. Przygotowanie katalogu pytań testowych, które będą stosowane na egzaminie kwalifikacyjnym dla kierowców posiadających prawo jazdy kategorii D1, D, D1+E, D+E

Dyrektywa 2003/59/WE została implementowana do prawa polskiego na poziomie ustawowym ustawą z dnia 17 listopada 2006 r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym.

Do przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 125, poz. 874, z późn. zm.) został wprowadzony między innymi obowiązek uzyskania kwalifikacji wstępnej – przez kierowców, którzy uzyskali prawo jazdy kat. D1, D1+E, D, D+E po 10 września 2008 r. oraz przez kierowców, którzy uzyskają prawo jazdy kat. C1, C1+E, C, C+E po 10 września 2009 r.

Kwalifikacja wstępna, zgodnie z przepisem art. 39b ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, obejmuje zajęcia teoretyczne i praktyczne oraz testy kwalifikacyjne. Zgodnie z art. 39b¹ ust. 6 w/w ustawy testy kwalifikacyjne przeprowadzane są na podstawie pytań pochodzących z katalogu pytań testowych zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw transportu. Minister Infrastruktury, w celu zapewnienia jednolitego poziomu egzaminów kwalifikacyjnych w Polsce, w ramach swojego budżetu przygotował, zatwierdził i przekazał Wojewodom przedmiotowy katalog pytań testowych.

1.1.2.8. Przekazanie projektu ustawy o kierujących pojazdami pod obrady Komitetu Stałego Rady Ministrów

Główne cele projektu ustawy o kierujących pojazdami to:

- poprawa brd, poprzez podniesienie kwalifikacji kierujących pojazdami,
- położenie nacisku na poprawę jakości szkolenia kandydatów na kierowców i kierowców,
- minimalizacja negatywnych zjawisk związanych z procesem uzyskiwania uprawnień do kierowania pojazdami, takich jak oszustwa, korupcja, nierzetelne wykonywanie usług w zakresie szkolenia kierowców.

Projekt zakłada szereg rozwiązań zmierzających do realizacji głównych celów, z których najważniejsze to:

- wprowadzenie okresu próbnego w trakcie którego kierowca poddany będzie szczególnemu nadzorowi,
- wprowadzenie nowych zasad nadzoru nad ośrodkami szkolenia kierowców i instruktorami nauki jazdy,
- wprowadzenie nowych rozwiązań w zakresie nadzoru nad osobami kierującymi pojazdami,
- wprowadzenie nowych kategorii prawa jazdy w zakresie motorowerów i motocykli.

Projekt ustawy o kierujących pojazdami implementuje do prawodawstwa polskiego postanowienia dyrektywy 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy (Dz. Urz. UE L 403 z 30.12.2006, str. 18). W związku z powyższym przewidziano w nim między innymi:

- 1) wprowadzenie administracyjnego terminu ważności wydawanych praw jazdy:
 - a. kategorie AM, A1, A2, A, B1, B, B+E i T na 15 lat,
 - b. kategorie C1, C, C1+E, C+E, D1, D, D1+E, D+E na 5 lat,
- 2) dodanie do obowiązujących kategorii prawa jazdy – A1 i A, dodatkowej kategorii – A2 oraz wprowadzenie osobnej kategorii prawa jazdy - AM, dla kierujących motorowerami.

Projekt ustawy przewiduje, że przedłużenie administracyjnego terminu ważności prawa jazdy kategorii AM, A1, A2, A, B1, B, B+E i T nie będzie wiązało się z koniecznością wykonywania badań lekarskich.

1.1.3. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

Sieć dróg krajowych, dla których zarządcą jest Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA) wynosiła na koniec 2008 r. ponad 17 tys. km. Długość ta stanowi jedynie około 5% długości wszystkich dróg w Polsce, ale realizowanych jest na niej ponad 40% pracy przewozowej wykonywanej na wszystkich drogach publicznych. Na zamiejskiej sieci dróg krajowych administrowanych przez GDDKiA, średnio w skali roku, zdarza się ok. 21% ogólnej liczby wypadków drogowych, w których ginie ok. 38% ogółu osób zabitych w wypadkach drogowych i rannych zostaje ok. 24% wszystkich rannych w wypadkach drogowych.

Realizowane od wielu lat, systematyczne i konsekwentne, działania GDDKiA, mające na celu poprawę brd na drogach krajowych w szerokim spektrum, przynoszą wymierne, pozytywne efekty w miejscach realizacji poszczególnych zadań, zwłaszcza w miejscach szczególnie niebezpiecznych, w postaci znaczącego zmniejszenia liczby wypadków i ich ofiar. Jednakże efekty te w stosunku do potrzeb wynikających z wysokiego jeszcze stopnia zagrożenia brd i przyjętych zobowiązań Polski co do redukcji liczby osób zabitych w wypadkach drogowych, są nadal niewystarczające. Wzrastające ciągle natężenia ruchu, wysoki udział w ruchu pojazdów ciężarowych, wyższe prędkości rzeczywiste pojazdów na drogach krajowych oraz zjawisko migracji wypadków, utrudniają uzyskanie jednoznacznej i trwałej poprawy brd oraz utrzymanie trwałych trendów spadku wskaźników wypadkowych.

Wobec tych zjawisk i konieczności osiągnięcia do 2013 r. 75% spadku liczby zabitych w wypadkach drogowych na drogach krajowych, GDDKiA poddała wszechstronnej analizie realizowany dotychczas system działań w zakresie brd. W rozpoczętym w 2007 r. nowym, długofalowym programie poprawy brd na drogach krajowych (zaplanowanym do 2013 r.), odchodzi się od likwidacji czarnych punktów na rzecz eliminowania zjawisk i przyczyn wypadków drogowych na całym ciąguach dróg krajowych.

W 2008 r. GDDKiA realizowała działania na rzecz poprawy brd kontynuując wprowadzony w roku ubiegłym *Program Redukcji Liczby Ofiar Śmiertelnych na Drogach Krajowych*. Począwszy od 2008 r. program ten zastąpił wszystkie dotychczasowe programy brd, takie jak: wydzielony program budowy i przebudowy chodników, wydzielony program przebudowy skrzyżowań czy wydzielony program likwidacji miejsc szczególnie niebezpiecznych. Jest to wynikiem zmiany podejścia GDDKiA do spraw brd. Działania inżynierskie punktowe zastąpiono inżynierskimi działaniami systemowymi, wykonywanymi na całym ciąguach drogowych o największej liczbie ofiar śmiertelnych. Połączenie tych działań z działaniami Policji, egzekucją przestrzegania przepisów ruchu drogowego oraz z działaniami w zakresie komunikacji społecznej, mającymi na celu zmianę zachowań kierujących pojazdami, powinno przynieść znaczące podniesienie poziomu brd, poprzez uzyskanie efektu synergii. Jest to pierwszy tak kompleksowy, realizowany wspólnie z Policją i mediami, program poprawy brd.

1.1.3.1. Program Redukcji Liczby Ofiar Śmiertelnych na Drogach Krajowych

Program Redukcji Liczby Ofiar Śmiertelnych na Drogach Krajowych został rozpoczęty w I półroczu 2007 r. i dotyczył działań pilotażowych wyłącznie na drodze krajowej nr 8 od przejścia granicznego w Kudowie – Słonym do przejścia granicznego w Budzisku.

Politechnika Gdańska, Politechnika Krakowska i Fundacja Rozwoju Inżynierii Lądowej sporządziły dla GDDKiA opracowanie pt.: *Program bezpieczeństwa ruchu drogowego dla dróg krajowych na lata 2007 – 2013 „GAMBIT – Drogi Krajowe”*. Celem opracowania było przygotowanie szczegółowego programu brd jako narzędzia do ochrony życia uczestników ruchu drogowego na drogach krajowych. Działania te mają wynikać z diagnozy obecnego i prognozowanego stanu brd na drogach krajowych. Program *„GAMBIT-Drogi Krajowe”* bazuje na założeniach dotyczących dróg krajowych wynikających z *Krajowego Programu BRD „GAMBIT 2005”* i realizuje jego zadania priorytetowe w zakresie infrastruktury drogowej.

W ramach *Programu Redukcji Liczby Ofiar Śmiertelnych* na 2008 r. zaplanowano na drogach krajowych od nr 1 do nr 10 wykonanie 551 nowych zadań, na których realizację przeznaczono kwotę 310 mln zł. Z przyjętego planu udało się zrealizować zadania na 331 odcinkach w/w dróg, na które wydatkowano

kwotę ponad 296 mln zł. Dokończono również 3 zadania kontynuowane z 2007 r. na kwotę 10 mln zł. Realizacja tych zadań znalazła swoje pozytywne odbicie w poprawie wskaźników wypadkowych.

Statystyka wypadków i ich ofiar w roku 2008 na drogach krajowych o numerach od 1 do 10 zarządzanych przez GDDKiA, na których realizowany był *Program Redukcji Liczby Ofiar Śmiertelnych*, przedstawia się wg danych KGP z końca stycznia 2009 r. następująco (w nawiasach podano dane za 2007 r.):

- liczba wypadków: 11 455 (11 971) – zmniejszenie o 4,31%,
- liczba zabitych: 2 037 (2 104) – zmniejszenie o 3,18%,
- liczba rannych: 15 608 (16 624) – zmniejszenie o 6,11%.

W ramach programu brd w roku 2008 zrealizowano w zakresie rzeczowym m.in. następujące zadania:

- zakończono 3 zadania kontynuowane z 2007 r. (budowa ronda w Oświęcimiu, przebudowa drogi krajowej 51 w Bartoszycach oraz budowa ronda Świebodzin na skrzyżowaniu dróg krajowych 2 z 3),
- przebudowano 100 skrzyżowań,
- zbudowano 98 zatok autobusowych,
- zbudowano 66 sygnalizacji świetlnych,
- zbudowano ponad 140 km chodników i ścieżek rowerowych,
- ustawiono 424 maszty do fotoradarów,
- poprawiono brd z uspokojeniem ruchu w 124 miejscach,
- na ponad 163 km zainstalowano bariery ochronne,
- zbudowano 183 przejścia dla pieszych z oświetleniem,
- zbudowano 1 kładkę dla pieszych.

Działania na rzecz poprawy brd poza Programem Redukcji Liczby Ofiar Śmiertelnych

1.1.3.2. Wydzielony program odnow

W roku 2008 wykonano odnowy dróg na 161 odcinkach o łącznej długości 569 km i wartości ponad 1,35 mld zł. Wzmocniono 319,5 km dróg, poddano renowacji 532,2 km rowów odwadniających, przebudowano lub wybudowano 149,4 km ciągów pieszych, wykonano lub odnowiono 420 przepustów.

1.1.3.3. Bieżące utrzymanie i przebudowa dróg

W ramach statutowych działań, GDDKiA wykonuje corocznie wiele robót o charakterze utrzymaniowym, poprawiających w bezpośredni lub pośredni sposób brd. W 2008 r. wykonywano następujące rodzaje robót :

- odnowy, regeneracje oraz remonty cząstkowe w celu likwidacji zagrożeń związanych ze stanem technicznym nawierzchni drogowych,
- modernizacje skrzyżowań, korekta łuków poziomych i budowa zatok autobusowych,
- uzupełnianie i odnowy oznakowania poziomego oraz wymiana zniszczonych znaków pionowych w celu poprawy widoczności i organizacji ruchu,
- modernizacje sygnalizacji świetlnych, ustawianie i wymiana drogowych barier ochronnych i słupków kierunkowych dla podniesienia warunków bezpieczeństwa użytkowników ruchu,
- wzmacnianie, naprawa, uzupełnianie i ścinanie poboczy,
- wycinka drzew i krzewów, w celu poprawy widoczności na drogach.

1.1.3.4. Monitorowanie dróg

Służby GDDKiA dokonują codziennych objazdów dróg oraz zbierają informacje pochodzące z automatycznych stacji pomiarowych: liczników natężenia ruchu, stacji pogodowych, kamer zainstalowanych w niewłaściwych punktach. Informacje te pozwalają określić warunki poruszania się po drogach krajowych, w zakresie :

- wielkości natężeń ruchu drogowego i prędkości,
- warunków pogodowych, w tym zagrożenia gołoledzią, opadami śniegu, deszczu ze śniegiem i deszczu,

- warunków przejazdu w okresie zimowym,
- utrudnień w ruchu spowodowanych robotami drogowymi, karambolami, blokadami, kataklizmami i innymi przyczynami.

W Oddziałach i Centrali GDDKiA funkcjonują punkty informacji drogowej przekazujące te informacje na bieżąco drogą telefoniczną, faksową oraz internetową (e-mailową). W 2008 r. kontynuowano rozpoczęte w roku ubiegłym prace nad przekształceniem punktów Informacji Drogowej w System informowania kierowców o zdarzeniach i objazdach, realizowany w oparciu o dane na temat prowadzonych robót, warunków pogodowych, stanu utrzymania drogi, wizualizowanych na prezentowanej na stronie internetowej GDDKiA automapie, ukazującej (w czasie rzeczywistym) zmieniające się warunki ruchu.

1.1.3.5. Szkolenia, spotkania i wspólne przedsięwzięcia na rzecz poprawy stanu brd

- W dniach 9 – 29 stycznia 2008 r. w ośrodku GDDKiA w Józefowie odbyło się szkolenie w zakresie oznakowania poziomego p.t.: *Wyznaczanie linii segregacyjnych oznakowania poziomego dróg*. Celem szkolenia była poprawa brd na łukach o niedostatecznej widoczności oraz przypomnienie zasad wyznaczania i podstaw prawnych oznakowania poziomego. W szkoleniu uczestniczyło 540 pracowników GDDKiA i 100 osób z firm zewnętrznych, w tym z firm projektowych.
- W dniach 14 - 15 lutego 2008 r. w ośrodku GDDKiA w Józefowie przeprowadzono naradę dla przedstawicieli Oddziałów i Centrali GDDKiA, KGP, Komend Wojewódzkich Policji oraz naukowców z Politechniki Gdańskiej i Krakowskiej. Celem narady było uzgodnienie priorytetów, kierunków działań, zasad postępowania przy planowaniu i realizacji w 2008 r. *Programu Redukcji Liczby Ofiar Śmiertelnych na Drogach Krajowych*. W ramach narady została podsumowana realizacja zadań programów brd w roku 2007 oraz przedstawione zostały szczegóły planu na rok 2008.
- W dniach 2 – 3 kwietnia 2008 r. w Amsterdamie odbyły się Międzynarodowe Targi Intertraffic, w których uczestniczyło 4 przedstawicieli Centrali GDDKiA.
- W dniach 3-5 grudnia 2008 r. w Przebrnie, ośrodku GDDKiA Oddział Gdańsk, odbyła się narada robocza przedstawicieli Departamentu Zarządzania Drogami i Mostami GDDKiA z reprezentantami Oddziałów GDDKiA. Narada miała na celu dogłębne omówienie zasad projektowania i zarządzania ruchem na drogach krajowych, prezentację nowego systemu planowania i rozliczania zadań brd realizowanych przez Oddziały GDDKiA w ramach *Programu Redukcji Liczby Ofiar Śmiertelnych* w 2009 r., jak i omówienie szeregu aspektów działań GDDKiA w zakresie problematyki prawnej.

1.1.3.6. Audyt bezpieczeństwa ruchu drogowego

Na podstawie Zarządzenia nr 12 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie audytu bezpieczeństwa ruchu drogowego, poddano procedurze audytu GDDKiA projekty drogowe będące w trakcie procesu inwestycyjnego.

1.1.3.7. Współpraca GDDKiA z partnerami, w zakresie brd

Kontynuowana jest wszechstronna współpraca z następującymi partnerami:

- KRBRD,
- Politechnikami: Gdańską, Krakowską, Warszawską,
- Policją,
- Ministerstwem Transportu i Dróg Wodnych Królestwa Niderlandów (w ramach *Memorandum of Understanding*),
- Szwedzką Administracją Drogową (w ramach *Memorandum of Understanding*),
- Austriacką Administracją Drogową (ASFINAG),
- Szwajcarską Administracją Drogową (ASTRA),
- Niemiecką Administracją Drogową,
- Państwowym Niemieckim Instytutem Drogownictwa – BAST,
- Instytutem Badawczym Dróg i Mostów,

- ITS,
- biurami projektowymi,
- samorządami lokalnymi.

1.1.4. Główny Inspektorat Transportu Drogowego

Z początkiem 2008 r. Główny Inspektorat Transportu Drogowego (GITD) rozpoczął siódmy rok swojej działalności oraz organizacji Inspekcji Transportu Drogowego (ITD) w Polsce. W wyniku realizacji ustawy budżetowej na rok 2008 GITD przeprowadził trzy nabory na ponad 230 wolnych stanowisk pracy w służbie cywilnej – na stanowisko referenta szkolącego się na stanowisko młodszego inspektora transportu drogowego. W efekcie ponad 200 osób zostało dopuszczonych do udziału w kursie specjalistycznym dla kandydatów na inspektorów ITD, w tym w całości zorganizowanych w 2008 r. VII i VIII edycji, a także rozpoczętej IX edycji – której termin zakończenia zaplanowano na koniec kwietnia 2009 r.

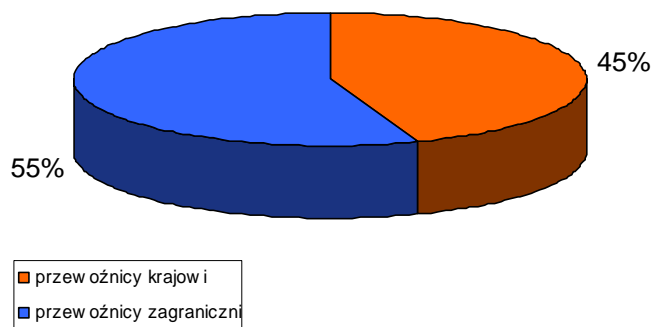
Mając na celu sprawne przeprowadzenie kolejnej – X edycji rekrutacji kandydatów na inspektorów, pochodzącej z projektu „podwojenia liczby Inspektorów Transportu Drogowego z 320 do 640 osób” – ITD podjęła działania zmierzające do pełnej obsady około 70 wolnych stanowisk pracy już w październiku 2008 r. Tak duże przedsięwzięcie pozwoli na uruchomienie w marcu 2009 r. – X edycji sześciomiesięcznego kursu specjalistycznego dla kandydatów na inspektorów. W 2008 r. kontrole drogowe oraz w przedsiębiorstwach rozpoczęło 292 inspektorów transportu drogowego, natomiast wraz z zakończeniem kolejnych edycji kursu specjalistycznego zwiększała się liczba inspektorów, co zostało odzwierciedlone w przygotowanym z początkiem 2008 r. *Ramowym Planie Kontroli Inspekcji Transportu Drogowego w roku 2008*. Ubytki kadrowe wśród kadry inspektorów spowodowały, że w końcu 2008 r. zadania kontrolne wykonywało 455 inspektorów transportu drogowego.

Kontroli ITD podlegają kierowcy oraz przedsiębiorcy wykonujący przewozy w ramach krajowego i międzynarodowego transportu drogowego, a także krajowego i międzynarodowego niezarobkowego przewozu drogowego, z wyłączeniem pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 tony przy przewozach rzeczy oraz konstrukcyjnie przeznaczonych do przewozu najwyżej 9-ciu osób łącznie z kierowcą w niezarobkowych przewozach osób na potrzeby własne. Wyłączeniu podlegają także pojazdy zespołów ratownictwa medycznego i transportu sanitarnego oraz pojazdy przewożące wartości pieniężne w rozumieniu przepisów o ochronie osób i mienia.

W trakcie prowadzonych działań inspektorzy ITD dokonują kompleksowych kontroli drogowych z uwzględnieniem sprawdzenia przestrzegania przepisów w zakresie:

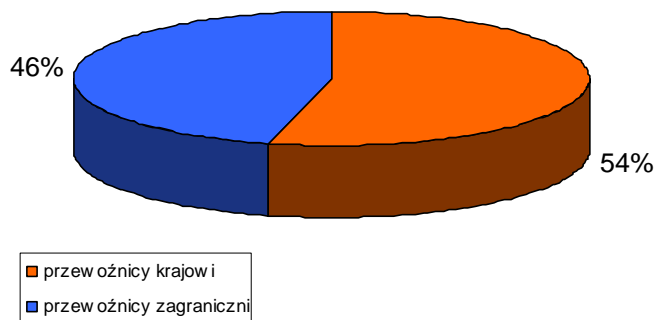
- dokumentów uprawniających do wykonywania transportu drogowego lub niezarobkowego przewozu drogowego,
- dokumentów przewozowych,
- prawa o ruchu drogowym,
- norm czasu prowadzenia pojazdu oraz obowiązkowych przerw i odpoczynków dla kierowców,
- transportu drogowego żywych zwierząt,
- zasad i warunków dotyczących przewozu drogowego towarów niebezpiecznych,
- transportu drogowego odpadów,
- spełniania wymagań w zakresie masy, nacisków na osie i wymiarów pojazdów,
- stanu technicznego pojazdów, w tym w zakresie wymagań dotyczących ochrony środowiska,
- rodzaju używanego paliwa w pojazdach samochodowych.

W 2008 r. inspektorzy transportu drogowego przeprowadzili 147 089 kontroli drogowych, z czego 66 570 dotyczyło przewoźników krajowych, zaś pozostałe 80 519 przewoźników zagranicznych.

Rys. 1. Stosunek liczby kontroli przewoźników krajowych i zagranicznych.

W wyniku działalności kontrolnej Inspekcji wydanych zostało 26 301 decyzji administracyjnych o nałożeniu kary pieniężnej, na łączną kwotę około 56 265 tys. zł. Z ogólnej liczby wydanych w tym okresie decyzji – 10 787 wydanych kar administracyjnych, na łączną kwotę 30 343 tys. zł dotyczyło przewoźników krajowych, a 15 514, na kwotę 25 922 tys. zł – przewoźników zagranicznych. Stosunek wydanych decyzji o nałożeniu kary pieniężnej do liczby skontrolowanych pojazdów wyniósł 17,9% (w zakresie kontroli pojazdów krajowych – 16,2%, w zakresie kontroli pojazdów zagranicznych – 19,3%).

Rys. 2. Udział procentowy kar nakładanych przewoźników krajowych i zagranicznych.

Realizacja zadania związanego z poprawą brd przez ITD odbywa się poprzez działalność kontrolną nakierowaną na zagadnienia mające bezpośredni lub pośredni wpływ na stan bezpieczeństwa w ruchu drogowym:

- szczegółową kontrolę autokarów wycieczkowych, autobusów rejsowych oraz autokarów przewożących dzieci w ramach akcji *Bezpieczny Autokar* prowadzonej całorocznie, ze szczególnym nasileniem w okresie ferii zimowych oraz wzmożonych kontroli w ramach walki z „szarą strefą” w transporcie osób,
- kontrolę przestrzegania przepisów ruchu drogowego przez kierowców wykonujących przewozy w ramach transportu drogowego lub niezarobkowego przewozu na potrzeby własne,
- ograniczenie liczby przemęczonych kierowców zawodowych, uczestniczących w ruchu drogowym poprzez kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących czasu prowadzenia pojazdu, przerw i odpoczynków kierowcy – w transporcie międzynarodowym na podstawie Umowy europejskiej dotyczącej pracy załóg pojazdów wykonujących międzynarodowe przewozy drogowe (AETR), w transporcie w granicach Wspólnoty Europejskiej – zgodnie z przepisami rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 (Dz. Urz. UE L 102 z 11.04.2006, str. 1, z późn. zm.),
- ograniczenie ryzyka przewozu towarów niebezpiecznych poprzez kontrolę przewozu drogowego tych towarów zgodnie z przepisami ustawy z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych oraz Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego

towarów niebezpiecznych (ADR),

- kontrolę stanu trzeźwości kierowców w transporcie drogowym,
- kontrolę dokumentów uprawniających do prowadzenia samochodów ciężarowych i autobusów zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - *Prawo o ruchu drogowym* oraz ustawy z dnia 6 września 2001 r. *o transporcie drogowym*,
- eliminowanie z ruchu drogowego pojazdów niesprawnych technicznie, nieprawidłowo oznakowanych i wyposażonych oraz przeciwdziałanie procesowi degradacji dróg wpływającemu na pogorszenie brd poprzez kontrolę masy i nacisków osi pojazdów ciężarowych,
- udział ITD w międzynarodowych działaniach kontrolnych w celu poprawy brd.

1.1.4.1. Szczegółowa kontrola autobusów i autokarów w ramach akcji *Bezpieczny Autokar* oraz walki z „szarą strefą” w transporcie osób

W okresie ferii zimowych oraz wakacji letnich, w ramach akcji pn. *Bezpieczny Autokar*, Inspekcja przeprowadziła wzmożone kontrole, w trakcie których szczególną uwagę poświęcono kontroli autokarów turystycznych, wycieczkowych i rejsowych, a także przewożących dzieci. W trakcie kontroli inspektorzy transportu drogowego zwracali szczególną uwagę na stan techniczny kontrolowanych pojazdów, uprawnienia oraz trzeźwość kierowców, a także przestrzeganie przez nich przepisów w zakresie norm czasu prowadzenia pojazdu, wymaganych przerw i odpoczynków.

Kontrola przewozu osób jest jednym z priorytetowych zadań Inspekcji, mającym na celu, oprócz zwiększenia bezpieczeństwa na drogach, wyeliminowanie z rynku usług transportowych przewozów wykonywanych w tzw. „szarej strefie”, ze szczególnym uwzględnieniem przewozów wykonywanych bez wymaganej licencji lub niezgodnie z nią oraz przewozów wykonywanych bez wymaganego zezwolenia lub z naruszeniem warunków w nim określonych. W 2008 r. Inspekcja kontynuowała wzmożone kontrole przewozu osób z nastawieniem na walkę z nieuczciwą konkurencją.

Poniżej przedstawiono szczegółowe zestawienie wyników kontroli drogowych dotyczących przewozu drogowego osób realizowanych przez ITD w 2008 r. (Autokary – turystyczne i rejsowe; BUS – przewozy publiczne i niepubliczne, regularne i regularne specjalne; TAXI – kontrole transportu osób wykonywane taksówkami; GIMBUS – przewóz dzieci i młodzieży do szkół):

Liczba skontrolowanych pojazdów					
	Autokar	Bus	TAXI	Gimbus	Razem
krajowe	12 631	1 183	4 828	288	18 930
zagraniczne	3 469	19	0	0	3 488
suma	16 100	1 202	4 828	288	22 418

Liczba decyzji administracyjnych					
	Autokar	Bus	TAXI	Gimbus	Razem
krajowe	1 187	156	129	13	1 485
zagraniczne	754	3	0	0	757
suma	1 941	159	129	13	2 242

Liczba mandatów karnych					
	Autokar	Bus	TAXI	Gimbus	Razem
krajowe	2 403	193	253	19	2 868
zagraniczne	1 004	5	0	0	1 009
suma	3 407	198	253	19	3 877

Liczba zatrzymanych dowodów rejestracyjnych					
	Autokar	Bus	TAXI	Gimbus	Razem
krajowe	1199	163	206	26	1594
zagraniczne	81	2	0	0	83
suma	1 280	165	206	26	1 677
Liczba stwierdzonych naruszeń wg załącznika ustawy					
Lp.*	Autokar	Bus	TAXI	Gimbus	Razem
1.1	42	23	2	2	69
1.2	57	12	1	0	70
1.3	4	1	65	0	70
2.1	61	29	0	4	94
2.2	138	32	0	0	170
2.3	16	0	0	0	16
2.4	10	2	0	0	12
2.5	94	11	0	1	106
2.6	28	0	0	0	28
2.9	17	6	7	0	30
inne	10 029	357	86	19	10 491
suma	10 496	473	161	26	11 156

* wg klasyfikacji określonej w załączniku do ustawy o transporcie drogowym

1.1 – wykonywanie transportu drogowego bez wymaganej licencji (z wyłączeniem taksówek)

1.2 – wykonywanie transportu drogowego pojazdem nie zgłoszonym do licencji

1.3 – wykonywanie transportu drogowego taksówką bez wymaganej licencji

2.1 – wykonywanie transportu drogowego osób bez wymaganego zezwolenia

2.2 – wykonywanie transportu drogowego osób z naruszeniem warunków określonych

w zezwoleniu (dot. dni, godzin odjazdu i przyjazdu, ustalonej trasy przejazdu lub wyznaczonych przystanków)

2.3 – wykonywanie transportu drogowego osób przez posiadającego odpowiednie zezwolenie bez obowiązującego rozkładu jazdy

2.4 – wykonywanie transportu drogowego osób w zakresie przewozów regularnych pojazdem innym niż autobus

2.5 – wykonywanie transportu drogowego osób autobusem nie spełniającym określonych przepisami warunków technicznych

2.6 – pobieranie należności za przejazd niezgodnie z cennikiem opłat podanym do publicznej wiadomości

2.9 – wykonywanie przewozów okazjonalnych pojazdem przeznaczonym do przewozu nie więcej niż 9 osób z naruszeniem zakazu

używania w pojeździe taksometru, umieszczania na pojeździe oznaczeń z danymi przedsiębiorcy, montowania na pojeździe lamp bądź innych urządzeń technicznych.

1.1.4.2. Kontrola przestrzegania przepisów ruchu drogowego

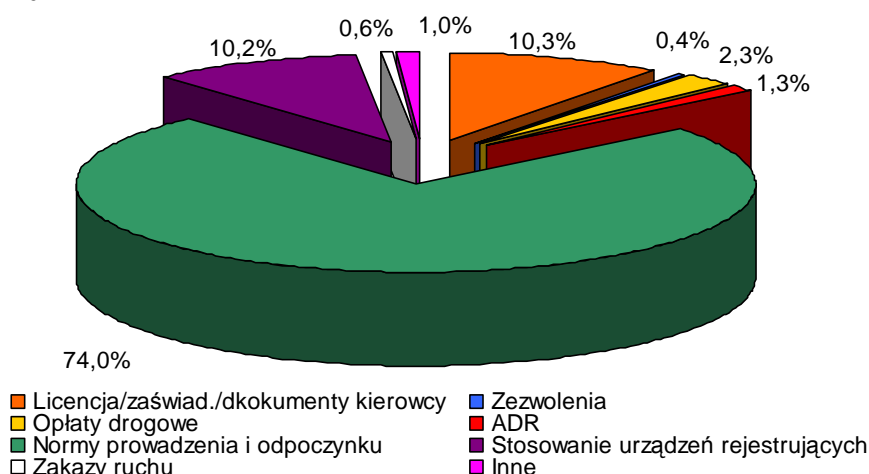
Inspektorzy ITD zgodnie z przypisanymi uprawnieniami, określonymi w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. - *Prawo o ruchu drogowym*, sprawują kontrolę w stosunku do kierowców, wykonujących przewozy w ramach transportu drogowego lub niezarobkowego przewozu drogowego. Wszelkie przypadki naruszania przepisów ruchu drogowego, które mają wpływ na zagrożenie brd są sankcjonowane karami pieniężnymi w postępowaniu mandatowym. W wyniku kontroli drogowych przeprowadzonych przez inspektorów ITD w 2008 r. wystawiono 15 499 mandatów karnych za naruszenia przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - *Prawo o ruchu drogowym*, z czego 8 084 dotyczyły przewoźników krajowych, a 7 415 – przewoźników zagranicznych. Łączna kwota nałożonych kar w drodze mandatu wyniosła ponad 1 869 tys. zł (przewoźnicy krajowi – ok. 1 065 tys. zł; przewoźnicy zagraniczni – ok. 804 tys. zł).

1.1.4.3. Kontrola przestrzegania norm czasu prowadzenia pojazdu, obowiązkowych przerw i odpoczynków kierowców

Kondycja psychofizyczna kierowców poruszających się po drogach ma fundamentalny wpływ na bezpieczeństwo wszystkich uczestników ruchu drogowego. Dlatego też bardzo istotne jest, aby zapewnić stosowanie przez kierowców zawodowych określonych norm czasu prowadzenia pojazdu, wymaganych przerw w jeździe oraz odpoczynków. Problem ten wydaje się być jeszcze ważniejszy w zestawieniu z faktem, że większość kierowców, którzy podlegają kontroli ITD, kieruje, albo wielotonowymi samochodami ciężarowymi, albo autobusami, czy autokarami przewożącymi dziesiątki osób. Obniżenie zdolności prawidłowego reagowania kierowcy na sytuacje drogowe, spowodowane

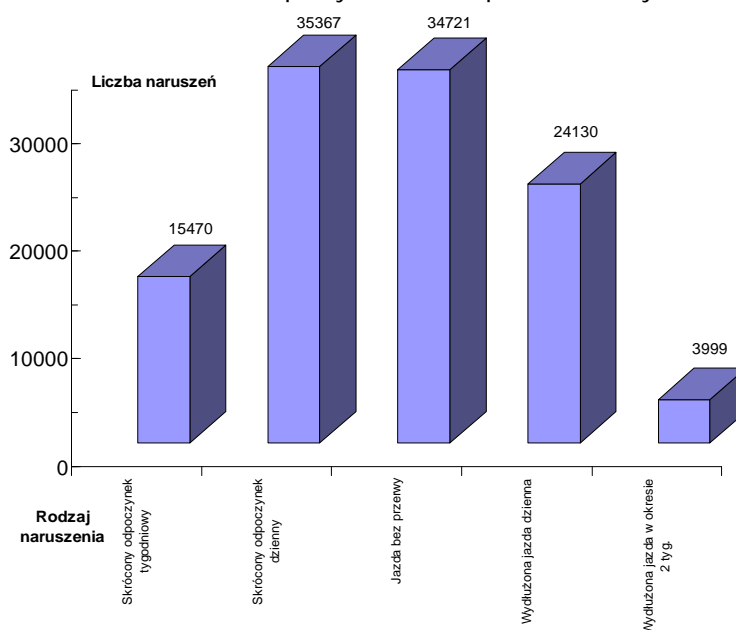
zmęczeniem wynikającym ze zbyt długiego przebywania za kierownicą, może zaowocować błędem kierowcy, który jest, jest zazwyczaj tragiczny w skutkach.

W ramach realizacji zadania zmniejszenia liczby przemęczonych kierowców uczestniczących w ruchu drogowym inspektorzy transportu drogowego podczas każdej kontroli drogowej dokonują kontroli zapisów z urządzenia rejestrującego i sprawdzają zachowanie przez kierowcę norm czasu prowadzenia pojazdu, obowiązkowych przerw i odpoczynków. W wyniku przeprowadzonych kontroli drogowych inspektorzy transportu drogowego stwierdzili ponad 153 tys. naruszeń przepisów sankcjonowanych zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym. Ponad 74% stwierdzonych naruszeń dotyczyło nieprzestrzegania przez kierowców przepisów dotyczących czasu prowadzenia pojazdów oraz obowiązkowych przerw i odpoczynków, ok. 10% naruszeń związanych było z nieprawidłowym używaniem urządzeń rejestrujących (szczegółowy wykaz struktury naruszeń przedstawia rys. 3).

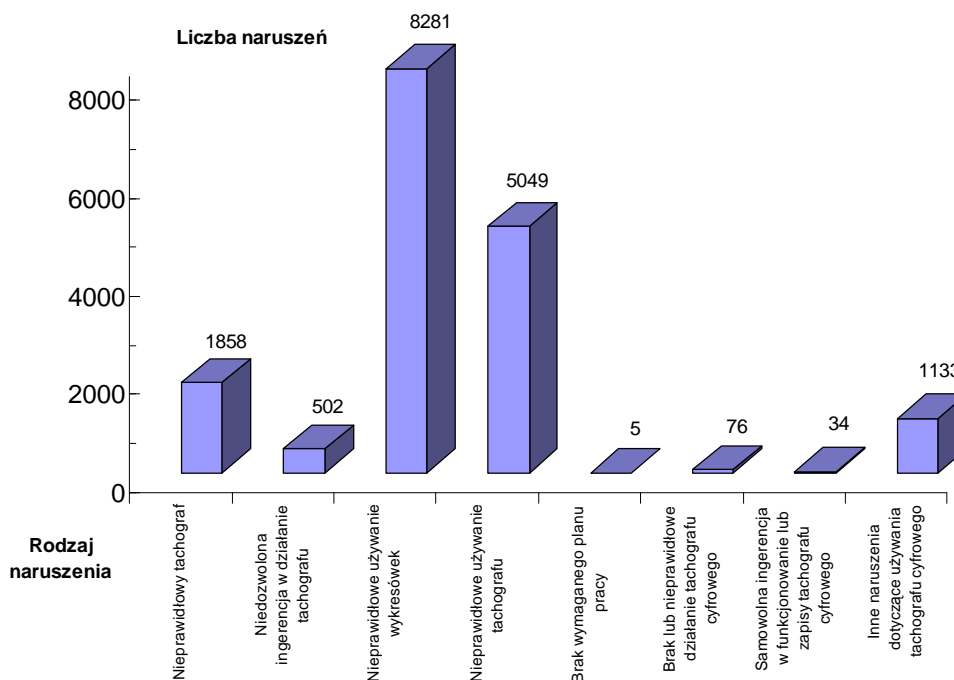
Rys. 3. Struktura naruszeń przepisów stwierdzanych podczas kontroli ITD.

Z ogólnej liczby ponad 113 tys. naruszeń związanych z nieprzestrzeganiem przepisów w zakresie czasu pracy kierowców najczęściej spotykane jest niedozwolone skrócenie dziennego czasu odpoczynku, wydłużenie czasu jazdy bez wymaganej przerwy oraz czasu jazdy dziennej. Szczegółowy wykaz ilości stwierdzanych naruszeń w zakresie czasu pracy kierowców przedstawia rys. 4.

Rys. 4. Struktura naruszeń przepisów w zakresie czasu prowadzenia, przerw i odpoczynków kierowców

W zakresie przestrzegania przez kierowców i przedsiębiorców przepisów dotyczących stosowania urządzeń rejestrujących bardzo często spotykane są przypadki nieprawidłowego użytkowania przyrządu kontrolnego lub nieprawidłowego posługiwania się wykresówkami, które stanowią zapisy z urządzenia rejestrującego. Szczegółowy wykaz ilości stwierdzanych naruszeń w zakresie stosowania urządzeń rejestrujących przedstawia rys. 5.

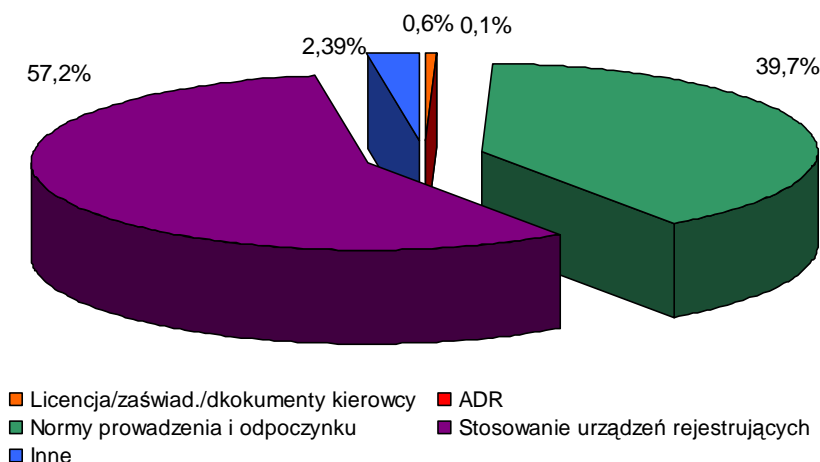
Rys. 5. Struktura naruszeń przepisów w zakresie stosowania urządzeń rejestrujących.

Ponadto inspektorzy wydali 21 427 mandatów (12 882 – przewoźnicy krajowi, 8 545 – przewoźnicy zagraniczni) za naruszenia stwierdzone na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym. Łączna wysokość kar nałożonych z tego tytułu wyniosła 4 084 tys. zł (2 563 tys. zł – przewoźnicy krajowi, 1 520 tys. zł – przewoźnicy zagraniczni). W okresie tym skierowano również 653 wnioski do sądów grodzkich o ukaranie kierowców lub przewoźników.

Wdrożenie w Polsce przepisów dyrektywy 2006/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie minimalnych warunków wykonania rozporządzeń Rady (EWG) nr 3820/85 i nr 3821/85 dotyczących przepisów socjalnych odnoszących się do działalności w transporcie drogowym oraz uchylającej dyrektywę Rady 88/599/EWG (Dz. Urz. UE L 102 z 11.4.2006, str. 35, z późn. zm.) spowodowało konieczność wprowadzenia zmian w planie kontroli ITD w 2008 r. Zgodnie bowiem z art. 2 ust. 3 dyrektywy 2006/22/WE, od dnia 1 stycznia 2008 r., kontrole kierowców w zakresie norm czasu prowadzenia pojazdów mają być realizowane w ten sposób, że nie mniej niż 50% sprawdzanych dni pracy kierowców ma podlegać kontroli w przedsiębiorstwie, natomiast minimum 30% kontroli na drodze. Mając na uwadze wejście powyższego przepisu w życie *Ramowy Plan Kontroli Inspekcji Transportu Drogowego na rok 2008* zakładał około trzykrotne zwiększenie liczby kontroli przedsiębiorstw w porównaniu z rokiem poprzednim, w celu uzyskania pięćdziesięcioprocentowego wskaźnika dni pracy kierowców skontrolowanych w przedsiębiorstwach. Należy przy tym podkreślić, że priorytetowym zadaniem określonym w *Ramowym Planie Kontroli* była kontrola minimalnej liczby dni pracy kierowców w kontroli w przedsiębiorstwie, a nie liczba kontroli przedsiębiorstw. ITD w ramach realizacji zadania kontroli przedsiębiorstw wykonujących przewozy drogowy w ich siedzibach przeprowadziła 1 386 kontroli w przedsiębiorstwach wykonujących transport drogowy lub przewóz na potrzeby własne, w trakcie których sprawdzono ponad 1,3 mln dni pracy kierowców pod kątem przestrzegania przepisów w zakresie czasu

prowadzenia pojazdów, a także wymaganych przerw w jeździe i odpoczynków. W wyniku przeprowadzonych kontroli w przedsiębiorstwach wykonujących przewozy drogowe wydano 1 033 decyzje administracyjne o nałożeniu kar pieniężnych na łączną kwotę 16 327 tys. zł.

W wyniku kontroli przeprowadzonych na terenie przedsiębiorstw inspektorzy transportu drogowego stwierdzili ponad 192 tys. naruszeń przepisów sankcjonowanych zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 6 września 2001 r. o *transporcie drogowym*. Ponad 66% stwierdzonych naruszeń dotyczyło nieprawidłowego używania urządzeń rejestrujących, 32% naruszeń związanych było z nieprzestrzeganiem przez kierowców przepisów dotyczących czasu prowadzenia pojazdów oraz obowiązkowych przerw i odpoczynków, natomiast 1,4% stanowiły naruszenia związane z wymogami dotyczącymi posiadania wymaganych licencji, zaświadczeń o wykonywaniu przewozów niezarobkowych lub dokumentacji kierowców (szczegółowy wykaz struktury naruszeń przedstawia rys. 6).

Rys. 6. Struktura naruszeń przepisów stwierdzanych podczas kontroli w siedzibach przedsiębiorstw

W rezultacie stwierdzenia rażących naruszeń w trakcie przeprowadzonych kontroli, w stosunku do 189 firm wystąpiono z wnioskami do organów wydających licencje o wszczęcie procedury określonej w art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o *transporcie drogowym*², z tego 96 wniosków dotyczyło firm wykonujących międzynarodowy transporty drogowe.

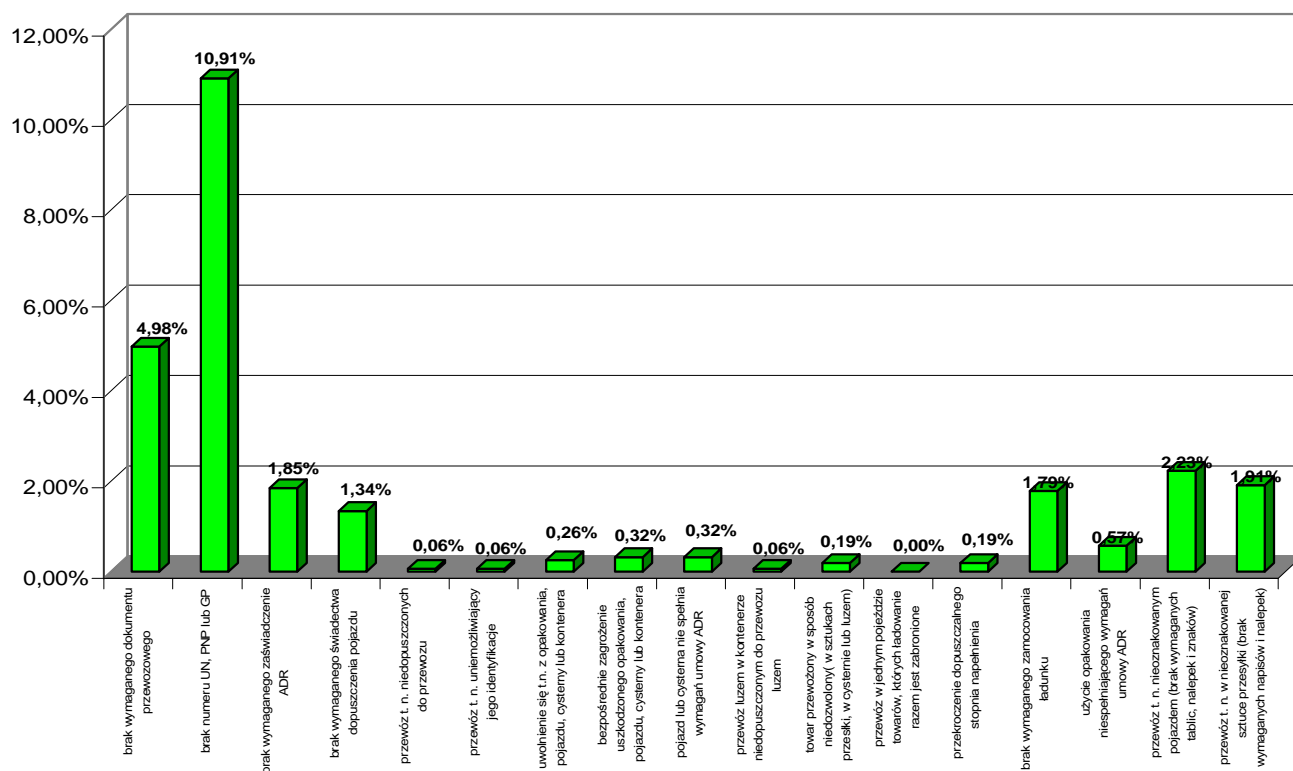
1.1.4.4. Kontrola przepisów w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych.

Innym zagadnieniem o szczególnym znaczeniu dla brd, na które jest skierowana szczególna uwaga inspektorów ITD jest kontrola przestrzegania przez przewoźników przepisów w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych. Jak wynika ze statystyki wypadków z udziałem pojazdów przewożących ładunki niebezpieczne, w sytuacji gdy przewóz odbywa się z uwzględnieniem zasad określonych w przepisach, prawdopodobieństwo uwolnienia towaru niebezpiecznego i spowodowania poważnego zagrożenia dla bezpieczeństwa uczestników ruchu lub dla środowiska jest niewielkie. Jeżeli jednak normy te nie zostaną zachowane to skutki takich zdarzeń drogowych mogą przybrać katastrofalne rozmiary. Kontrole Inspekcji w tym zakresie obejmują zarówno sprawdzenie czy dany towar jest dopuszczony do przewozu drogowego, czy zastosowany rodzaj przewozu jest odpowiedni dla przewożonego towaru oraz czy zastosowano odpowiedni rodzaj opakowań, jak i sprawdzenie wyposażenia i instrukcji dla kierowcy na wypadek wystąpienia awarii. Inspektorzy w trakcie czynności kontrolnych sprawdzają również dokumenty potwierdzające odbycie przez kierowcę specjalistycznych szkoleń oraz dokumenty przewozowe określające rodzaj oraz ilość przewożonego towaru niebezpiecznego, które mogą być niezbędne dla służb ratowniczych w celu szybkiego zniwelowania zagrożenia. Szczegółowej kontroli podlega również sposób rozmieszczenia i zabezpieczenia, a także oznakowanie przewożonego ładunku.

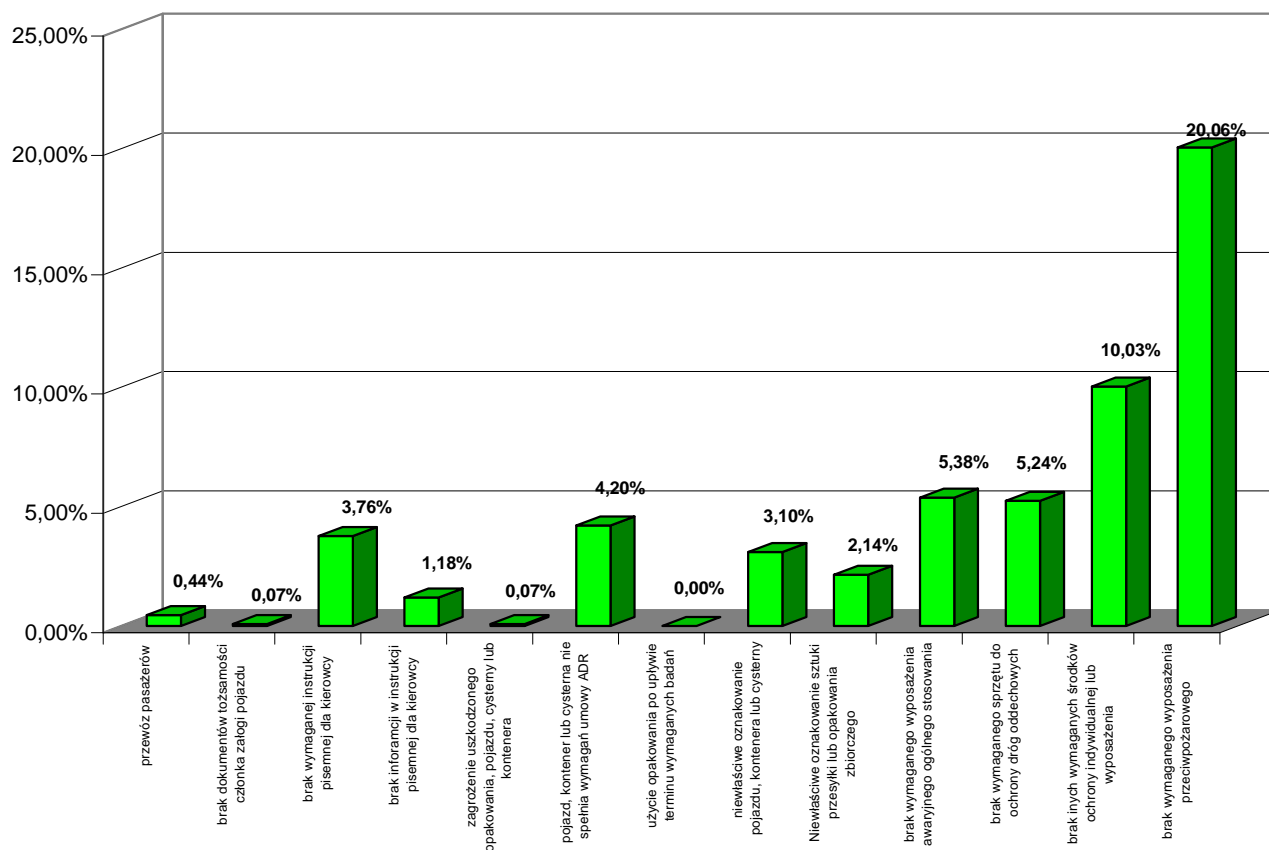
² Cofnięcie licencji w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 2 lit. a, b, d oraz lit. e ustawy o transporcie drogowym poprzedza się pisemnym ostrzeżeniem przedsiębiorcy, że w przypadku ponownego stwierdzenia naruszenia tych przepisów wszczyna się postępowanie w sprawie cofnięcia licencji.

W ramach realizacji zadania związanego z kontrolą szczegółowych warunków przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, inspektorzy transportu drogowego w 2008 r. dokonali 13 944 kontroli drogowych pojazdów przewożących towary niebezpieczne. W trakcie kontroli przeprowadzonych w tym zakresie inspektorzy transportu drogowego stwierdzili 1 955 naruszeń przepisów *Umowy Europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR)*. Szczegółową strukturę stwierdzonych naruszeń według kategorii zagrożeń, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 29 września 2005 r. w sprawie formularza listy kontrolnej (Dz. U. Nr 201, poz. 1667) przedstawiono na rys. 7.1, 7.2 oraz 7.3.

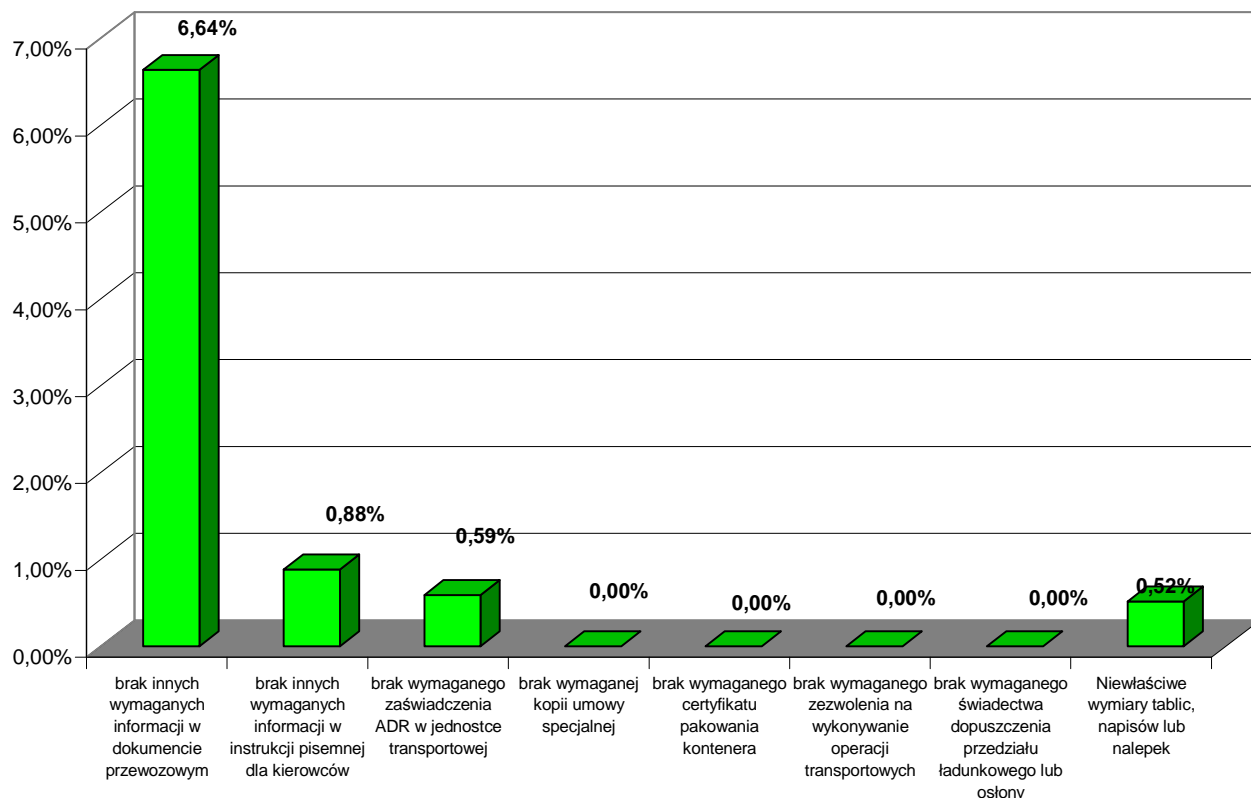
Innym zadaniem realizowanym przez ITD jest prowadzenie egzaminów dla doradców do spraw bezpieczeństwa, a więc osób sprawujących bezpośredni nadzór nad przewozem drogowym towarów niebezpiecznych w firmach transportowych. W związku z tym, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych, Wojewódzkie Inspektoraty Transportu Drogowego organizują egzaminy na doradców przy przewozie drogowym towarów niebezpiecznych. W 2008 r. zaplanowano 47 egzaminów, do których przystąpiło łącznie 930 zdających. Łącznie 404 osoby zdały egzamin z wynikiem pozytywnym. Obecnie w bazie doradców prowadzonej przez Głównego Inspektora Transportu Drogowego zarejestrowanych jest 1 570 doradców ds. bezpieczeństwa w przewozie drogowym towarów niebezpiecznych.

Rys. 7.1. Struktura naruszeń przepisów w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych I kategorii zagrożeń

Rys. 7.2. Struktura naruszeń przepisów w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych II kategorii zagrożeń.

Rys. 7.3. Struktura naruszeń przepisów w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych III kategorii zagrożeń.

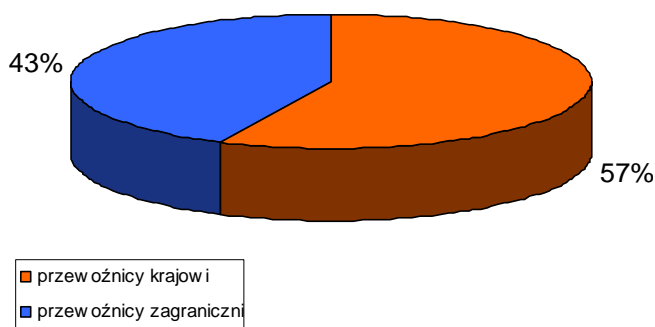
1.1.4.5. Kontrola uprawnień do kierowania pojazdem i stanu trzeźwości kierowców

Innym czynnikiem, który może powodować zagrożenia w ruchu drogowym są umiejętności, stan zdrowia oraz trzeźwość kierujących pojazdami. Dlatego też inspektorzy w trakcie prowadzonych kontroli w każdym przypadku sprawdzają uprawnienia kierowców do kierowania właściwą kategorią pojazdów zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - *Prawo o ruchu drogowym*, a także weryfikują na podstawie przedstawianych do kontroli dokumentów, czy kierowcy zawodowi pojazdów ciężarowych i autobusów spełniają wymagania określone przepisami ustawy z dnia 6 września 2001 r. *o transporcie drogowym*, w tym wymagania ukończenia kursów dokształcających w zakresie przewozu osób lub rzeczy oraz uzyskania pozytywnych świadectw badań lekarskich i psychologicznych. Część pojazdów specjalistycznych ITD jest również wyposażona w urządzenia do pomiaru zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu i kierowcy poddawani są wyrzykowym badaniom stanu trzeźwości.

1.1.4.6. Eliminowanie z ruchu drogowego pojazdów niesprawnych technicznie, nieprawidłowo oznakowanych i wyposażonych oraz przeciwdziałanie procesowi degradacji dróg poprzez kontrolę masy, nacisków osi i wymiarów pojazdów uczestniczących w ruchu drogowym

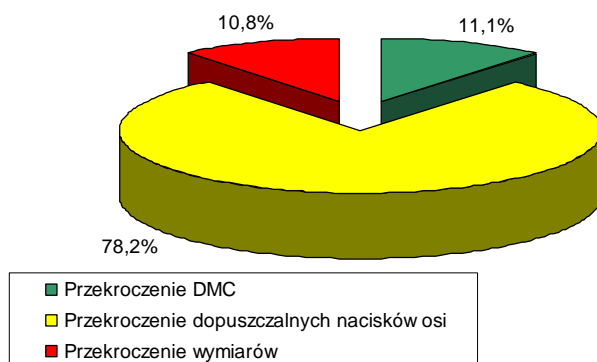
Znaczący wpływ na bezpieczeństwo w ruchu drogowym ma również stan techniczny użytkowanych pojazdów. W związku z powyższym w trakcie każdej kontroli inspektorzy dokonują szczegółowego sprawdzenia stanu technicznego pojazdu, pod względem spełniania wymogów określonych w przepisach ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - *Prawo o ruchu drogowym*. W 2008 r. inspektorzy transportu drogowego, w wyniku stwierdzenia złego stanu technicznego kontrolowanych pojazdów, zatrzymali 10 198 dowodów rejestracyjnych (w tym 7 887 – pojazdy krajowe oraz 2 311 – pojazdy zagraniczne), kierując niesprawne pojazdy na dodatkowe badania techniczne.

Niezaprzeczalny wpływ na warunki i brd ma również stan infrastruktury drogowej. ITD realizując zadanie kontroli masy, nacisków na osie i wymiarów pojazdów ma tym samym podwójny wpływ na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Po pierwsze poprzez kontrolę w tym zakresie ogranicza liczbę pojazdów przekraczających dopuszczalne normy, które poruszając się po drogach, stwarzają większe zagrożenie w ruchu. Po drugie przyczynia się do spowolnienia procesu degradacji dróg, wywoływanego przez poruszanie się po nich przeładowanych pojazdów, wpływając pośrednio na poprawę bezpieczeństwa ruchu. W ramach realizacji tego zadania inspektorzy ITD skontrolowali w zeszłym roku 13 742 pojazdy, w tym 7 794 pojazdów przewoźników polskich oraz 5 948 pojazdów przewoźników zagranicznych

Rys. 8. Stosunek liczby kontroli przewoźników krajowych i zagranicznych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 3 151 decyzji o nałożeniu kary pieniężnej na łączną kwotę 10 628 tys. zł (2 357 decyzji na kwotę 10 183 tys. zł na przewoźników krajowych i 794 decyzji na kwotę ok. 445 tys. zł – na przewoźników zagranicznych). Z 8 008 stwierdzonych naruszeń najczęściej spotykanym jest przekroczenie dopuszczalnych na danej drodze nacisków na osie pojazdów, a następnie przekroczenie dopuszczalnej masy całkowitej oraz wymiarów pojazdu wraz z ładunkiem.

Rys. 9. Struktura naruszeń przepisów w zakresie kontroli parametrów pojazdów.

1.1.4.7. *Udział Inspekcji Transportu Drogowego w międzynarodowych działaniach kontrolnych w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.*

ITD jest członkiem organizacji Europejskiej Kontroli Drogowej (Euro – Controle – Route/ECR), która zrzesza europejskie inspekcje kontroli drogowej. ITD w ramach swojego członkostwa w tej organizacji brała czynny udział w międzynarodowych kontrolach organizowanych w ramach ECR-u:

- w dniach 14.01.2008 – 18.01.2008 kontrola ze szczególnym uwzględnieniem autobusowego transportu osób,
- w dniach 10.03.2008 – 16.03.2008 kontrola stanu technicznego pojazdów ciężarowych,
- w dniach 12.05.2008 – 16.05.2008 kontrola przewozu drogowego towarów niebezpiecznych,
- w dniach 21.07.2008 – 27.07.2008 kontrola ze szczególnym uwzględnieniem autobusowego transportu osób,
- w dniach 6.10.2008 – 12.10.2008 kontrola przepisów socjalnych w transporcie drogowym,
- 15.12.2008 – 21.12.2008 kontrola pojazdów ciężarowych ze szczególnym uwzględnieniem mocowania ładunków.

1.2. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

MSWiA w 2008 r. kontynuowało realizację rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań pn. *Razem bezpieczniej*, przyjętego przez Radę Ministrów w grudniu 2006 r. Zgodnie z założeniami powyższego Programu realizowano działania zmierzające do ograniczenia skali zjawisk i zachowań, które budzą powszechny sprzeciw i poczucie zagrożenia. Jednym z obszarów wskazanych w programie, zakwalifikowanych do przeprowadzenia stosownych działań w omawianym zakresie jest bezpieczeństwo w ruchu drogowym. W obszarze tym wskazano następujące problemy:

- dużą liczbę wypadków drogowych, szczególnie ze skutkiem śmiertelnym,
- dużą ilość przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu lub innego podobnie działającego środka,
- nadmierną prędkość pojazdów i liczne przypadki nieużywania pasów bezpieczeństwa.

Do niezbędnych zadań zmierzających do ograniczenia skali występujących zagrożeń i nieprawidłowości, a także sposobów ich wsparcia, wyszczególnionych w ich realizacji, zaliczono:

- zwiększenie liczby i aktywności patroli policyjnych na drogach, szczególnie w rejonie dużych miast (zintensyfikowanie wykrywania substancji psychoaktywnych u kierowców, intensyfikacja kontroli prędkości pojazdów wraz z ciągłym wdrażaniem nadzoru automatycznego),
- usprawnienie działań z zakresu kontroli technicznej pojazdu,
- intensyfikacja kontroli przewoźników pod względem przestrzegania przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. *o transporcie drogowym* (współpraca Policji z ITD),
- edukacja w celu kształtowania świadomego i kulturalnego uczestnika ruchu drogowego, respektującego prawo i szanującego prawa innych uczestników tego ruchu,
- upowszechnianie zasad ratownictwa drogowego oraz z zakresu udzielania pierwszej pomocy,
- promowanie działań na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- zaostrzenie przepisów prawa w stosunku do sprawców łamiących przepisy ruchu drogowego, których naruszenie jest przyczyną lub skutkiem najcięższych i najczęstszych wypadków drogowych (np. tych, którzy kierują pojazdem pod wpływem alkoholu lub środków odurzających, nie używają pasów bezpieczeństwa),
- usprawnienie systemu ściągalności mandatów karnych w celu wykształcenia w kierowcach przeświadczenia o surowości i nieuchronności kary za naruszanie przepisów,
- włączenie *Wychowania komunikacyjnego* do Programu *Edukacji dla bezpieczeństwa*,
- realizacja programów profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- opracowanie i wdrożenie zasad kształtowania bezpiecznej przestrzeni w ruchu drogowym.

Corocznie w ramach rezerwy celowej, na realizację programu *Razem bezpieczniej* zabezpieczana jest kwota 3 mln złotych na aktywizację społeczności lokalnych. Kwota ta jest przekazywana do budżetów wojewodów na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego. Na dofinansowanie w 2008 r. w ramach programu *Razem bezpieczniej* do MSWiA wpłynęło 77 projektów na łączną sumę 6 473 802,79 zł. Zespół koordynujący realizację programu zarekomendował do dofinansowania łącznie 41 projektów na łączną kwotę 2 991 591,67 zł. Z kwoty tej na 2008 r. na projekty do realizacji w obszarze bezpieczeństwa w ruchu drogowym przekazano łącznie 515 622 zł. Warto zaznaczyć, że w 2007 r. na projekty w obszarze bezpieczeństwa w ruchu drogowym przekazano łącznie 685 471 zł.

Ponadto w czerwcu ubiegłego roku MSWiA we współpracy z Ministerstwem Infrastruktury oraz KGP ogłosiło konkurs dla jednostek samorządu terytorialnego w ramach rządowego programu pn. *Razem bezpieczniej* na projekt *Miasteczka Ruchu Drogowego*. W ramach przedsięwzięcia dokonano m.in. „inwentaryzacji” miasteczek ruchu drogowego na terenie kraju, a także przeprowadzono akcję promocyjną – informacyjną, której celem było włączenie jednostek samorządu terytorialnego we wspólne działania (aktywizacja podmiotów, potencjalnych partnerów do realizacji zadań przedsięwzięcia).

Z przeprowadzonej analizy informacji, które przygotował resort spraw wewnętrznych i administracji wynika, że na terenie Polski w 2008 r. funkcjonowały 143 miasteczka ruchu drogowego. Większość z nich jest usytuowana przy szkołach, są to obiekty skromnie wyposażone, nie posiadają sygnalizacji świetlnej, w wielu przypadkach także oznakowania poziomego. Miasteczka najlepiej wyposażone i zorganizowane funkcjonują przy WORD-ach. Niektóre z tych obiektów (około 18) są w złym stanie technicznym, inne powinny być doposażone. Obecnie, mamy w Polsce 379 powiatów (grodzkich i ziemskich), tak więc prawie 2/3 z tej liczby nie ma ani jednego miasteczka ruchu drogowego.

Pomimo obserwowanego od kilku lat spadku zdarzeń drogowych i ich ofiar z udziałem dzieci, statystyki nadal napawają niepokojem, gdyż nadal na naszych drogach dzieci ponoszą śmierć w wypadkach. Aktualnie populacja dzieci w wieku 7-14 lat wynosi ponad 3,6 mln. W tym przedziale wiekowym dzieci w ramach *wychowania komunikacyjnego* przygotowują się do egzaminów na kartę rowerową, a następnie na motorowerową (po skończeniu 10 roku mogą przystąpić do egzaminów na kartę rowerową, a po ukończeniu 13 lat na motorowerową). Miasteczka ruchu drogowego umożliwiają lepsze przygotowanie i sprawdzenie wiedzy dzieci i młodzieży z zakresu przepisów prawa o ruchu drogowym.

W związku z powyższym, celem opracowanego w MSWiA konkursu było uaktywnienie jednostek samorządu terytorialnego obszarze działań na rzecz poprawy brd, wybranie i nagrodzenie projektów budowy lub modernizacji miasteczka ruchu drogowego, którego funkcjonowanie powinno przyczynić się do podniesienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez edukację dzieci i młodzieży w zakresie wychowania komunikacyjnego, a w szczególności:

- popularyzowania zasad i przepisów ruchu drogowego,
- kształtowania nawyków prawidłowego zachowania się w ruchu drogowym w charakterze rowerzystów,
- stworzenia warunków dla dzieci i młodzieży do przeprowadzania egzaminów na kartę rowerową i motorowerową,
- popularyzowania roweru jako środka transportu, rekreacji i sportu.

Na konkurs na projekt *Miasteczka Ruchu Drogowego* wpłynęły łącznie 52 projekty. W finale konkursu, najlepsi otrzymali od MSWiA nagrody na budowę lub doposażenie funkcjonowania miasteczka ruchu drogowego za łączną kwotę 50 tys. zł oraz nagrody rzeczowe - rowery górskie.

W ramach działań propagujących ideę i założenia planowanego przedsięwzięcia zorganizowana została inauguracja Konkursu, która odbyła się na Polu Mokotowskim w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Dziecka. Podczas uroczystości odbyły się konkursy dla najmłodszych, podczas których wręczone zostały upominki i gadżety z zakresu profilaktyki ruchu drogowego, w szczególności dla niechronionych użytkowników ruchu drogowego (elementy obowiązkowego wyposażenia roweru, kaski, trwałe elementy odblaskowe, fluorescencyjne, itd.). W tym dniu przekazano również nowy poradnik tematyczny z przedmiotowego zakresu, wydany z przygotowywanej serii profilaktycznej programu *Razem bezpiecznie!* pt. *Tworzenie i funkcjonowanie miasteczek ruchu drogowego*. Wydawnictwo to, opracowane przez Biuro Ruchu Drogowego KGP we współpracy z Departamentem Bezpieczeństwa Publicznego MSWiA jest praktyczną pomocą przy budowaniu miasteczek ruchu drogowego, stanowi także podstawę merytoryczną do podjęcia inicjatyw w omawianym zakresie. W szczególności opisuje:

- zagrożenia w ruchu drogowym dzieci i młodzieży wraz z przyczynami zdarzeń drogowych,
- podstawowe zasady projektowania miasteczek ruchu drogowego,
- przykładowe programy szkolenia na kartę rowerową,
- przykładowe testy do egzaminów na kartę rowerową,
- informacje nt. turnieju bezpieczeństwa w ruchu drogowym organizowanego dla dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjalnych.

Regulamin Konkursu został zamieszczony na stronie internetowej MSWiA oraz domenie programu *Razem bezpiecznie!*. Natomiast wychodząc naprzeciw zdiagnozowanym przez Policję zagrożeniom dotyczącym tej kategorii niechronionych uczestników ruchu drogowego, podjęto inicjatywę przeprowadzenia ogólnopolskiej kampanii edukacyjnej oraz zmasowanych działań policyjnych pn. *Rowerem bezpiecznie!*

do celu. Wiodącym założeniem kampanii było promowanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym rowerzystów, a w szczególności dzieci i młodzieży. Biorąc pod uwagę nasilenie w okresie wiosenno-letnim negatywnych zjawisk związanych z pojawieniem się na drogach rowerzystów, kampanię przeprowadzono od czerwca do sierpnia 2008 r. W perspektywie oddziaływanie edukacyjne kampanii miało przyczynić się do podniesienia świadomości rowerzystów na temat zagrożeń, z którymi spotykają się na drogach oraz wyrobienia nawyku poszanowania przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - *Prawo o ruchu drogowym*. Jako priorytet uznano zwrócenie uwagi rowerzystom na fakt, że ich bezpieczeństwo w dużej mierze zależy od nich samych.

Działania policyjne polegały m.in. na nasileniu kontroli kierujących pojazdami silnikowymi, którzy nie przestrzegają przepisów ruchu drogowego w stosunku do rowerzystów, egzekwowaniu przestrzegania przepisów ruchu drogowego przez osoby kierujące rowerami ze zwróceniem szczególnej uwagi na stan techniczny pojazdów i ich obowiązkowe wyposażenie, nasileniu kontroli drogowych w zakresie posiadania karty rowerowej przez dzieci i młodzież, jak również obowiązku zapewnienia opieki dzieciom poniżej 7 roku życia, które korzystają z drogi publicznej.

Podsumowanie kampanii wraz z ogłoszeniem wyników konkursu na projekt *Miasteczka Ruchu Drogowego* nastąpiło we wrześniu 2008 r. w Warszawie podczas konferencji podsumowującej wspólne działania pn. *Razem na rzecz Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego*.

Ponadto zgodnie z poleceniem Podsekretarza Stanu w MSWiA, Pana Adama Rapackiego w sprawie organizacji działań administracji rządowej na rzecz poprawy bezpieczeństwa podczas wypoczynku w okresie letnim w 2008 r. pn. *Bezpieczne wakacje*, w maju 2008 r. wojewodowie podjęli działania zmierzające do aktywizacji służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, organów samorządowych oraz administracji zespolonej w województwie, a także innych jednostek, które mają wpływ na warunki letniego pobytu i wypoczynku, jak i na bezpieczny dojazd do miejsc, gdzie był on organizowany. *Bezpieczne wakacje* były realizacją wspólnych inicjatyw z podmiotami pozarządowymi (organizacjami społecznymi i kościołami) i wszelkimi innymi instytucjami, organizującymi wypoczynek dzieciom i młodzieży w następujących obszarach:

- bezpieczeństwo na drogach (do i z miejsc wypoczynku),
- bezpieczeństwo w miejscu wypoczynku,
- bezpieczeństwo w miejscu zamieszkania.

Realizacji określonych w zaleceniach zadań w powyższych obszarach towarzyszyły zintegrowane działania wszystkich formacji nadzorowanych przez MSWiA (w szczególności Policji, SG, PSP) wsparte działaniami administracji rządowej i samorządu terytorialnego. Wspólne działania miały na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży uczestniczących w różnorodnych, zorganizowanych i innych formach wypoczynku m.in. poprzez:

- ustalanie najistotniejszych problemów na terenie województwa dotyczących bezpieczeństwa w czasie wakacji,
- aktywizowanie współpracy Policji z samorządem terytorialnym,
- organizowanie współpracy Policji z harcerstwem, organizacjami społecznymi, kościołami na rzecz poprawy bezpieczeństwa,
- organizowanie współpracy Policji i innych formacji z organizatorami wypoczynku letniego,
- promowanie akcji, kampanii oraz działań edukacyjnych, propagujących bezpieczne zachowania w okresie wakacyjnym,
- wspieranie działań prewencyjnych podejmowanych przez służby, mających na celu zapobieganie zjawiskom patologicznym w miejscu zamieszkania oraz wypoczynku,
- bieżącą wymianę informacji na temat istniejących potrzeb i problemów z przedstawicielami służb, inspekcji oraz z partnerami społecznymi zaangażowanymi w działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa wakacyjnego,

- współpracę z lokalnymi mediami celem rozpropagowania prowadzonych działań skierowanych na zapewnienie bezpiecznego letniego wypoczynku.

Z realizacji powyższych zaleceń we wrześniu ubiegłego roku w Departamencie Bezpieczeństwa Publicznego MSWiA przygotowano syntetyczną informację z przeprowadzonych działań w omawianym obszarze, która załączona została do niniejszego opracowania oraz zamieszczona jest na stronie internetowej MSWiA - programu *Razem bezpiecznie*.

W zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym funkcjonariusze Straży Granicznej prowadzili ukierunkowane działania na szlakach drogowych i kolejowych. Zgodnie z ustawą z dnia 12 października 1990 r. o *Straży Granicznej* (Dz.U. z 2005 r. Nr 234, poz. 1997, z późn. zm.) funkcjonariusze SG mają prawo zatrzymywania pojazdów i wykonywania innych czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego (art. 11 ust. 1 pkt 8). SG posiada niemal wszystkie uprawnienia Policji do kontroli ruchu drogowego, wynikające z art. 129 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - *Prawo o ruchu drogowym*. Jednocześnie funkcjonariusze SG mogą odmówić prawa przekroczenia granicy pojazdem, jeżeli zostaną stwierdzone niektóre naruszenia przepisów ruchu drogowego (art. 129 ust. 4b ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - *Prawo o ruchu drogowym*). Ponadto są uprawnieni do nakładania grzywn w drodze mandatu karnego, zgodnie z wykazem określonym w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierpnia 2005 r. w *sprawie wykroczeń, za które funkcjonariusze Straży Granicznej są uprawnieni do nakładania grzywn w drodze mandatu karnego* (Dz. U. Nr 157, poz. 1321, z późn. zm.).

Tuż przed przystąpieniem Polski do Układu z Schengen SG otrzymała nowe zadanie, jakim jest ochrona szlaków komunikacyjnych o szczególnym znaczeniu międzynarodowym przed przestępczością, której zwalczanie należy do właściwości SG (art. 1 ust. 2 pkt 5c ustawy z dnia 12 października 1990 r. o *Straży Granicznej*) – i tu wykorzystywane są uprawnienia z zakresu ruchu drogowego.

Funkcjonariusze SG podejmują działania prewencyjno-porządkowe na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Działania te prowadzone są samodzielnie i we współdziałaniu z innymi służbami, zarówno w przejściach granicznych, na drogach dojazdowych do granicy państwowej, jak i wewnątrz kraju. W 2008 r. na drogach dojazdowych do granicy państwowej funkcjonariusze SG wylegitymowali niemal 1 343 tys. osób, skontrolowali ponad 750 tys. pojazdów, w wyniku czego zatrzymano ponad 6 360 osób oraz 124 pojazdy, a także nałożono ok. 46 700 mandatów karnych.

W wyniku wskazanych wyżej działań ujawniane i eliminowane są z ruchu pojazdy niesprawne technicznie. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to brak aktualnych badań technicznych pojazdu, zły stan techniczny pojazdu, brak dokumentów uprawniających do kierowania pojazdem lub jego używania, brak obowiązkowego wyposażenia pojazdu. Ponadto odnotowuje się również naruszenia: prowadzenie pojazdu bez uprawnień, brak obowiązkowego ubezpieczenia OC, prowadzenie pojazdu wbrew zakazowi sądowemu, niezatrzymanie się do kontroli drogowej, przekroczenie dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu, niewłaściwy sposób oznaczenia ładunku czy przewożenie dziecka poza fotelikiem. SG aktywnie uczestniczy również w tworzeniu przepisów prawa w omawianym zakresie.

Jednym z priorytetowych działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym jest program GAMBIT, w którym uczestniczy również SG. Program ten jest realizowany zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem działań. Dotyczy on wspólnych akcji kontrolnych w zakresie brd i ma na celu podejmowanie w tym zakresie współpracy z wojewódzkimi komendami Policji oraz innymi zaangażowanymi służbami. Działania GAMBIT w roku 2008 ukierunkowane były przede wszystkim na kontrolę prędkości pojazdów, stanu technicznego pojazdów oraz kontrolę stanu psychofizycznego kierowców. W ramach tego programu realizowane były następujące akcje: prędkość, alkohol i narkotyki, truck, bus, niechronieni uczestnicy ruchu drogowego, bezpieczny weekend, bezpieczny wypoczynek dzieci i młodzieży, bezpieczna droga do szkoły.

Zestawienie danych dot. wspólnych akcji kontrolnych SG w zakresie brd - GAMBIT 2008
(styczeń - grudzień 2008 r.)

	Prędkość	Alkohol i narkotyki	Truck	Bus	Niechronieni uczestnicy ruchu	Bezpieczny weekend	Bezpieczny wypoczynek	Bezpieczna droga do szkoły	RAZEM
Liczba działań	932	1 078	985	566	942	1 840	2 504	406	9 254
Wylegitymowane osoby	7 973	8 631	8 010	5 982	6 792	14 156	17 491	3 020	72 055
Zatrzymane osoby	64	94	57	39	54	101	118	31	558
Skontrolowane pojazdy	6 064	5 869	5 367	4 806	4 578	9 130	11 249	2 095	49 158
Zatrzymane dokumenty: - prawo jazdy - dowody rej.	31 170	18 160	8 173	8 124	2 56	24 224	30 215	5 48	126 1 170
Liczba mandatów	2 197	804	1 066	824	989	2 207	2 222	421	10 730
Pouczenia	180	378	360	390	489	1 725	517	100	4 339
Wnioski do sądu	16	24	22	17	21	38	34	10	182

Przedstawiciele Zarządu Granicznego Komendy Głównej Straży Granicznej czynnie uczestniczą w posiedzeniach Komisji do spraw egzekwowania przepisów ruchu drogowego, powołanej na początku ubiegłego roku przez KRBRD. W skład Komisji wchodzi przedstawiciele wszystkich służb zaangażowanych w kontrolę ruchu drogowego: Policja, SG, Służba Celna, ITD oraz Straż Miejska i ŻW. Celem prac grupy jest m.in. planowanie działań z zakresu egzekwowania przepisów ruchu drogowego, dokonywanie analizy i oceny przeprowadzanych działań, koordynowanie tych działań w ramach posiadanych kompetencji oraz wymiana praktyk w zakresie egzekwowania przepisów ruchu drogowego.

SG, zgodnie z przyjętymi założeniami uczestniczy również w rządowym programie ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań *Razem bezpiecznie*. Działa m.in. w obszarze *bezpieczeństwo w ruchu drogowym* (podejmując czynności opiera się na posiadanych uprawnieniach wynikających z przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - *Prawo o ruchu drogowym*), bezpieczeństwo w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania, bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej – poprzez przeprowadzanie działań kontrolnych, patrolowanie i współdziałanie z innymi służbami.

Ponadto oprócz samodzielnych działań, funkcjonariusze SG biorą udział w akcjach organizowanych we współdziałaniu z Policją – m.in. *Znicz*, *Bezpieczne wakacje*, w ramach których dokonywana jest również kontrola stanu technicznego pojazdów przekraczających granicę państwową. Jest także jednym z organów kontrolnych realizujących założenia Krajowej Strategii Kontroli przepisów w zakresie czasu jazdy i czasu postoju, obowiązkowych przerw i czasu odpoczynku kierowców na lata 2009 – 2010 (jest to ramowy, dwuletni plan działań kontrolnych dot. czasu pracy kierowców wykonujących transport drogowy, którego celem jest bezpieczne przemieszczanie się po drogach).

Na uwagę zasługuje ponadto fakt działań SG na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, realizowanych na bieżąco przez funkcjonariuszy granicznych jednostek organizacyjnych SG w toku pełnienia służby patrolowo – interwencyjnej. SG przekazała KGP deklarację uczestniczenia w działaniach na rzecz poprawy brd w 2009 r.

MSWiA w 2008 r. pracowało nad projektem *Rozwój systemu automatycznego nadzoru nad ruchem drogowym* (budowa centralnego systemu do automatycznego nadzoru nad ruchem drogowym), który został umieszczony w Indykatorywnym Wykazie Indywidualnych Projektów Dużych dla Programu Operacyjnego *Infrastruktura i Środowisko* w ramach osi priorytetowej VIII *Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe*. W założeniach przyjęto, że przewidywany koszt realizacji przedsięwzięcia wyniesie ok. 57 mln euro. Realizacja projektu przewidziana została na lata 2008-2013. Zgodnie z założeniami funkcjonowania systemu na drogach planuje się umieszczenie sieci fotoradarów. Dane o zarejestrowanych wykroczeniach miałyby niezwłocznie trafiać do Centrum Automatycznego Nadzoru nad Ruchem Drogowym. Wykorzysta ono nowoczesne technologie do przetwarzania zdjęć z fotoradarów oraz zidentyfikuje kierowców, którzy przekroczą dozwoloną prędkość na drodze. Centrum miałyby funkcjonować przy GITD. Uzyska ono możliwość karania mandatami pozostałych kierowców, a nie tylko tych, którzy wykonują przewóz drogowy. Zarówno automatyzacja systemu, jak i powierzenie nad nim kontroli GITD odciążą Policję oraz usprawni nakładanie mandatów za wykroczenia drogowe.

1.2.1. Komenda Główna Policji

W 2008 r. na terenie kraju prowadzone były działania kontrolno – prewencyjne inicjowane i nadzorowane przez Biuro Ruchu Drogowego KGP (Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego KGP – do 15 maja 2008 r.), wynikające z programu rządowego *Razem bezpieczniej, Krajowego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego „GAMBIT”*, rekomendacji Komisji Europejskiej (2004/345/EC) oraz *Programu Działania Europejskiej Organizacji Policji Ruchu Drogowego „TISPOL”*, w wymienionych poniżej obszarach.

1.2.1.1. Alkohol i narkotyki

Działania ukierunkowane na eliminowanie z ruchu kierujących w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości bądź środków działających podobnie do alkoholu (*działania przeprowadzono 4 razy*).

W trakcie prowadzonych działań:

- poddano badaniu na zawartość alkoholu 103 519 kierujących i 4 763 kierujących na zawartość środków działających podobnie do alkoholu,
- ujawniono 2 969 kierujących pod wpływem alkoholu, co stanowi 2,87% poddanych badaniu oraz 42 (0,88% kierujących poddanych badaniu) kierujących będących pod wpływem środków działających podobnie do alkoholu,
- ujawniono 234 przestępstwa z art. 244 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - *Kodeks karny* (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.) (KK) - kierowanie w czasie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów.

	razem	służba	działania
liczba legitymowanych kierujących	(4 532 153) 4 751 071	(4 278 121) 4 647 552	(254 032) 103 519
liczba ujawnionych wykroczeń art. 87 § 1 KW	(10 356) 11 588	(9 241) 11 070	(1 115) 518
liczba ujawnionych wykroczeń art. 87 § 2 KW	(5 791) 5 591	(5 245) 5 412	(546) 179
liczba ujawnionych przestępstw art. 178a § 1 KK	(32 600) 36 119	(29 815) 43 819	(2 785) 1 300
liczba ujawnionych przestępstw art. 178a § 2 KK	(21 579) 22 925	(18 467) 21 953	(3 112) 972

UWAGA: w nawiasie dane za 2007 r.

	EFEKTYWNOŚĆ [%]		UJAWNIALNOŚĆ [1/doba]	
	służba	działania	służba	działania
art. 87 § 1 KW	(0,22) 0,24	(0,44) 0,50	(26) 31	(93) 130
art. 87 § 2 KW	(0,12) 0,12	(0,22) 0,17	(15) 15	(46) 45
art. 87 KW	(0,34) 0,36	(0,66) 0,67	(41) 46	(139) 175
art. 178a § 1 KK	(0,70) 0,80	(1,11) 1,26	(85) 96	(232) 325
art. 178a § 2 KK	(0,43) 0,47	(1,23) 0,94	(52) 61	(259) 243
art. 178a KK	(1,13) 1,27	(2,32) 2,20	(137) 157	(491) 568
art. 87 KW + art. 178a KK	(1,47) 1,63	(2,98) 2,87	(178) 203	(630) 743

UWAGA: w nawiasie dane za 2007 r.

EFEKTYWNOŚĆ – stosunek liczby ujawnionych wykroczeń (przestępstw) do liczby legitymowanych kierujących * 100%.

UJAWNIALNOŚĆ – stosunek liczby ujawnionych wykroczeń (przestępstw) do liczby dni (2008 rok, służba – 362; działania – 4; 2007 rok, służba – 353, działania – 12).

1.2.1.2. Prędkość

Działania polegające na egzekwowaniu od kierujących stosowania się do ograniczeń prędkości (*działania przeprowadzono 4 razy*).

W trakcie prowadzonych działań:

- skontrolowano 68 957 pojazdów,
- ujawniono 37 561 przypadków przekroczenia prędkości przy użyciu RMP i wideorejestratorów oraz 16 023 przy użyciu urządzeń automatycznych,
- nałożono 37 160 mandatów karnych,
- z zaistniałych 303 w trakcie prowadzonych działań wypadków drogowych tylko 5 (1,65%) wydarzyło się w miejscach objętych pomiarem automatycznym,
- niedostosowanie prędkości do warunków jazdy było przyczyną 43 (14,2%) zaistniałych wypadków (w normalnej służbie w roku 2008 odsetek ten wynosił 25%).

	razem	służba	działania
liczba nałożonych mandatów karnych za przekroczenie prędkości	(1 209 109) 1 300 514	(1 062 117) 1 263 354	(146 992) 37 160
liczba dni	(365) 366	(346) 362	(19) 4
ujawnialność [1/doba]	(3 313) 3 553	(3 070) 3 490	(7 736) 9 290

UWAGA: w nawiasie dane za 2007 r.

1.2.1.3. Pasy

Działania ukierunkowane na stosowanie się kierowców i pasażerów do obowiązku jazdy w pasach bezpieczeństwa oraz stosowanie urządzeń do przewozu dzieci (*działania prowadzone były 8 krotnie w ramach działań „Alkohol i narkotyki” oraz „Prędkość”*).

W trakcie działań:

- skontrolowano 172 476 pojazdów,
- ujawniono 8 979 (5,2%) przypadków niekorzystania z pasów bezpieczeństwa przez kierowców, 1 512 (0,88%) przypadków niekorzystania z pasów przez dorosłych pasażerów oraz 280 przypadków nieprawidłowego przewożenia dzieci,
- nałożono około 10 tys. mandatów karnych za wykroczenia będące przedmiotem działań.

	razem	służba	działania
liczba nałożonych mandatów karnych za niekorzystanie z pasów przez kierujących oraz przewożenie dzieci bez fotelika ochronnego	(148 927) 315 013	(104 702) 305 754	(44 225) 9 259
liczba dni	(184) 366	(172) 358	(12) 9
ujawnialność [1/doba]	(809) 860	(609) 854	(3 685) 1 157

UWAGA: w nawiasie dane za II półrocze 2007 r.

1.2.1.4. Truck

Działania *Truck* – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie nieprawidłowości związanych z wykonywaniem transportu drogowego osób i rzeczy (*działania przeprowadzono 3 razy*).

W trakcie działań:

- skontrolowano 41 821 pojazdów, w tym 2 263 autobusy oraz 16 304 samochody ciężarowe,
- ujawniono 21 166 przypadków naruszeń przepisów ruchu drogowego oraz 348 naruszeń związanych z tachografem i 94 naruszenia związane z czasem pracy kierowcy,
- ujawniono 379 kierujących pod wpływem alkoholu i 8 pod wpływem narkotyków,
- ujawniono 33 nieprawidłowości przy przewożeniu drogowym materiałów niebezpiecznych,
- nałożono 13 767 mandatów karnych, zatrzymano 267 praw jazdy oraz 3 883 dowodów rejestracyjnych.

1.2.1.5. Bus

Działania *Bus* – polegające na ujawnianiu i eliminowaniu nieprawidłowości występujących w przewożeniu osób, w szczególności dzieci i młodzieży (*przeprowadzono 3 razy*).

W trakcie działań:

- skontrolowano 43 136 pojazdów, w tym 7 029 autobusów oraz 10 759 samochodów ciężarowych,
- ujawniono 21 913 przypadków naruszeń przepisów ruchu drogowego oraz 208 naruszeń związanych z tachografem i 64 naruszenia związane z czasem pracy kierowcy,
- ujawniono 438 kierujących pod wpływem alkoholu i 3 pod wpływem narkotyków,
- ujawniono 43 nieprawidłowości przy przewożeniu drogowym materiałów niebezpiecznych,
- nałożono 14 314 mandatów karnych, zatrzymano 273 prawa jazdy oraz 3 607 dowodów rejestracyjnych.

Działania TRUCK + BUS

	razem	służba	działania
liczba zatrzymanych dowodów rejestracyjnych	(321 459) 312 271	(308 352) 304 781	(13 107) 7 490
liczba dni	(365) 366	(353) 360	(12) 6
ujawnialność [1/doba]	(881) 853	(874) 847	(1 092) 1 248

UWAGA: w nawiasie dane za 2007 r.

1.2.1.6. Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego

Działania mające na celu bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów oraz ich stosowanie się do przepisów ruchu drogowego (*działania przeprowadzono 4 razy*).

W trakcie działań ujawniono:

- 1 627 wykroczeń popełnionych przez kierujących pojazdami silnikowymi polegających na naruszeniu przepisów o zachowaniu się wobec pieszych,
- 5 392 wykroczeń popełnionych przez rowerzystów, za które zastosowano 5 260 środków prawnych,
- 17 658 wykroczeń popełnionych przez pieszych, za które zastosowano 17 554 środków prawnych.

	LICZBA		UJAWNIALNOŚĆ [1/doba]	
	służba	działania	służba	działania
mandaty karne nałożonych na kierujących za naruszenie przepisów o zachowaniu się wobec pieszych	(11 841) 16 955	(3797) 1627	(34) 47	(379) 407
wykroczenia pieszych zakończone nałożeniem mandatu karnego	(74 495) 86 413	(18 618) 7 522	(210) 239	(1 693) 1 881
wykroczenia pieszych zakończone pouczeniem	(65 772) 80 761	(22 389) 9 874	(186) 223	(2 035) 2 469
wykroczenia pieszych zakończone sporządzeniem wniosku o ukaranie	(5 266) 2727	(517) 158	(15) 8	(47) 40
środki prawne zastosowane w stosunku do pieszych	(145 513) 169 901	(41 524) 17 554	(411) 469	(3 775) 4 389

UWAGA: w nawiasie dane za 2007 r.

Liczba dni: 2008 rok służba – 362, działania – 4; (2007 rok służba – 354, działania – 11).

1.2.1.7. Trasa E-30

Działania ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa i przeciwdziałanie przestępczości, poprzez kompleksową kontrolę środków transportu drogowego na ciągu drogi E-30 – działania organizowane przez Policję niemiecką, ze strony polskiej uczestniczyło 5 Komend Wojewódzkich Policji oraz Komenda Stołeczna Policji, po terenie których przebiega droga E-30 (*działania przeprowadzono 4 razy*).

Ogółem skontrolowano 5 499 pojazdów i wylegitymowano 5 864 osób:

- ujawniono 44 kierujących pojazdami będących pod wpływem alkoholu,
- nałożono 1 292 mandaty karne i pouczone 935 osób,
- sporządzono 22 wnioski o ukaranie do sądów grodzkich,
- zatrzymano 227 dowodów rejestracyjnych,
- ujawniono 68 naruszeń przepisów w transporcie drogowym,
- ujawniono 5 naruszeń przepisów celnych,
- zatrzymano 6 poszukiwanych osób,
- odzyskano 1 poszukiwany pojazd,
- ujawniono 6 przypadków posiadania narkotyków.

1.2.1.8. Bezpieczny weekend

Działania polegające na zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym podczas wzmoczonych wyjazdów i powrotów. Intensywność oraz sposób przeprowadzenia tych działań dostosowany był przez jednostki terenowe do bieżących potrzeb lokalnych (*działania przeprowadzono 6 krotnie*).

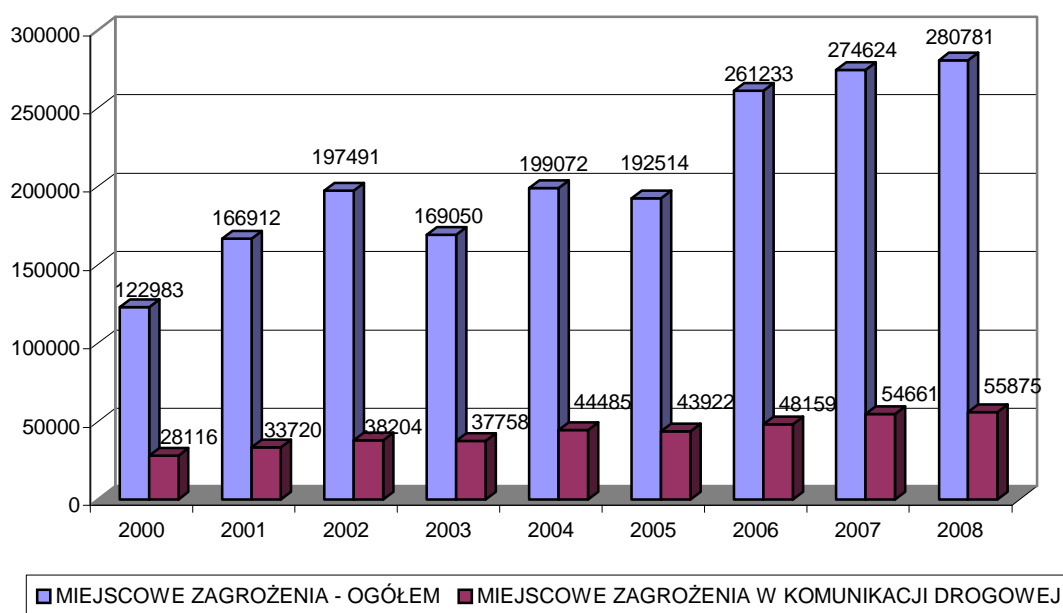
1.2.2. Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej

1.2.2.1. W zakresie operacyjnym

Rok 2008 w statystyce drogowych zdarzeń niebezpiecznych, wymagających interwencji jednostek ochrony przeciwpożarowej pozostanie jako okres kolejnego wzrostu liczby zdarzeń. Analiza danych statystycznych pokazuje, że od roku 2000 liczba miejscowych zagrożeń w komunikacji drogowej (według nomenklatury stosowanej w PSP) stale rośnie.

W porównaniu do roku 2007 liczba miejscowych zagrożeń w komunikacji drogowej w roku 2008 wzrosła o 2,2 % (przybyło ponad 1,2 tys. zdarzeń).

MIEJSCOWE ZAGROŻENIA W KOMUNIKACJI DROGOWEJ
W LATACH 2000 - 2008

Miejscowe zagrożenia w komunikacji drogowej są najliczniejszą grupą spośród wszystkich rodzajów miejscowych zagrożeń. W roku 2008 było ich ponad 55,8 tys. co stanowi 20 % wszystkich miejscowych zagrożeń w skali kraju i ponad 12% ogółu interwencji jednostek ochrony przeciwpożarowej. Wzrost liczby miejscowych zagrożeń w komunikacji drogowej w roku 2008 był taki sam, jak przyrost liczby miejscowych zagrożeń. W związku z powyższym procentowy wskaźnik akcji z zakresu ratownictwa na drogach na tle ogółu miejscowych zagrożeń waha się w granicach 20 %. Na tej podstawie można stwierdzić, że rokrocznie wśród zdarzeń nie będących pożarem co piąta interwencja związana jest z ruchem drogowym. Dane statystyczne pokazują, że w roku 2008 liczba interwencji podczas miejscowych zagrożeń w komunikacji drogowej jest prawie dwukrotnie wyższa niż w roku 2000.

Statystycznie, w skali roku 2008, do wypadku drogowego jednostki straży pożarnej wyjeżdżały co 9,4 minuty tj. prawie trzy minuty częściej niż w roku 2005.

Biorąc pod uwagę rodzaj środków transportu, największy udział w wypadkach drogowych tradycyjnie mają samochody osobowe – 45 887 zdarzeń (wzrost o 7% w porównaniu do 2007 r.) oraz samochody ciężarowe – 7 028 zdarzeń (spadek o 10% w porównaniu do 2007 r.). Drastycznie, bo aż o ponad 30 % wzrosła liczba zdarzeń z udziałem motocykli. Ponadto wzrost w porównaniu do roku 2007 odnotowano podczas miejscowych zagrożeń z udziałem maszyn rolniczych (31%). Obok samochodów ciężarowych, u których odnotowano spadek liczby zdarzeń w roku 2008 były również autobusy (z 789 do 745 zdarzeń). Szczegóły w tabeli poniżej.

		Ilość miejscowych zagrożeń w komunikacji drogowej w rozbiciu na grupy środków transportu					razem
		małe	lokalne	średnie	duże	gigantyczne	
Motocykle		696	568	165	0	0	1 429
Autobusy		362	336	41	6	0	745
Samochody ciężarowe		3 185	3 513	324	6	0	7 028
Samochody osobowe		21 286	21 355	3 228	18	0	45 887
Maszyny rolnicze		18	26	6	0	0	50
Zdarzenia drogowe z udziałem	pociągów pasażerskich	7	12	0	0	0	19
	pociągów towarowych	3	4	1	0	0	8
	tramwajów	4	19	4	0	0	27

W roku 2008 największą ilość miejscowych zagrożeń w komunikacji drogowej odnotowano w województwach:

- mazowieckim - 6 740 interwencji,
- małopolskim - 5 717 interwencji,
- wielkopolskim - 5 174 interwencji.

Najmniej zdarzeń wystąpiło w województwach:

- opolskim - 1 518 interwencji,
- świętokrzyskim - 1 630 interwencji,
- podlaskim - 1 757 interwencji.

Działania jednostek PSP podczas likwidacji miejscowych zagrożeń w komunikacji drogowej najczęściej polegały na:

1. zabezpieczeniu miejsca zdarzenia - 55 416 przypadków
2. zbieraniu, neutralizowaniu i usuwaniu substancji chemicznych - 22 533 "
3. rozcinaniu, podnoszeniu i przemieszczaniu pojazdów - 20 669 "

Równocześnie jednostki ochrony przeciwpożarowej wykonywały szereg czynności mających na celu ratowanie ludzi i opiekę nad rannymi. Do najczęściej powtarzanych należą:

1. wykonywanie dostępu do uszkodzanych - 3 567 przypadków,
2. unieruchamianie złamań - 1 619 "
3. zabezpieczanie przed utratą ciepła - 1 555 "
4. opatrywanie ran i postępowanie przeciwwstrząsowe - 1 489 "

W roku 2008 podczas zdarzeń niebezpiecznych w komunikacji drogowej, w likwidacji których brały udział jednostki ochrony przeciwpożarowej, odnotowano 2 302 ofiary śmiertelne (w tym 55 dzieci) i 38 439 rannych (w tym 2 872 dzieci). Podczas interwencji 95 ratowników odniosło obrażenia.

Realizacja powyższych zadań przez jednostki PSP dokonywana jest na bazie posiadanego przez nią sprzętu:

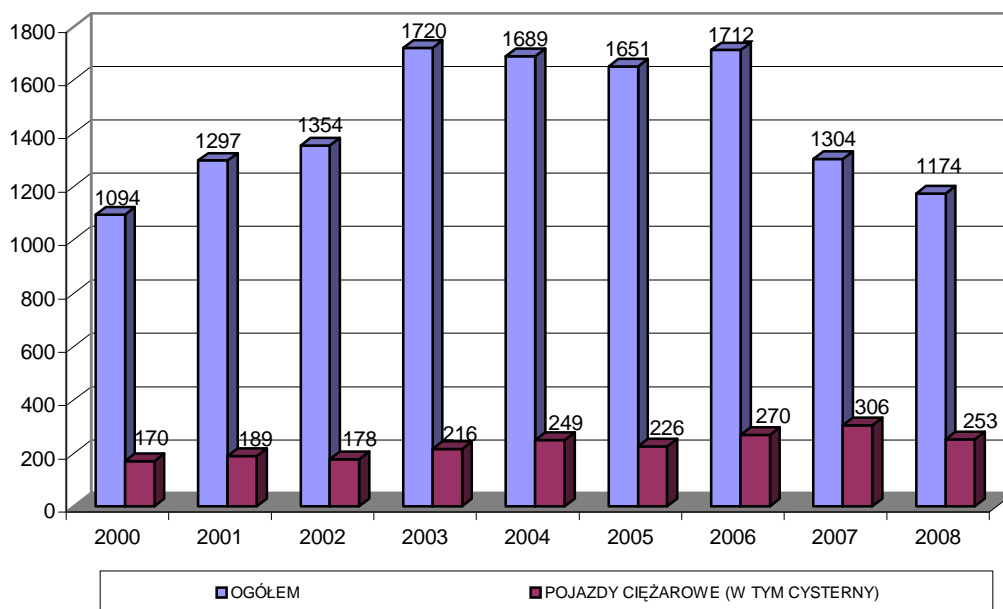
- lekkich samochodów ratownictwa drogowego - w 2 336 przypadkach,
- średnich i ciężkich samochodów ratownictwa technicznego oraz żurawi samojezdnych i ciężkich samochodów ratownictwa drogowego typu *Mega City* - ogółem w 29 201 przypadkach,
- samochodów ratownictwa chemiczno-ekologicznego różnych klas - w 733 przypadkach.

Łącznie w działaniach z zakresu ratownictwa drogowego PSP wykorzystano 367 192 strażaków i 95 472 różnego typu pojazdów. Wśród tej ostatniej liczby ponad 33 % (31 537 samochodów) stanowiły specjalistyczne zastępy ratownictwa drogowego i technicznego

Ratownictwo chemiczno-ekologiczne podczas zdarzeń w komunikacji drogowej.

Ogólna liczba zdarzeń drogowych o charakterze chemiczno – ekologicznym na przestrzeni ostatnich lat jest dość nieregularna i waha się w granicach 1 – 1,8 tys. akcji rocznie. Od roku 2007 następuje spadek liczby miejscowych zagrożeń chemiczno-ekologicznych w komunikacji drogowej. W roku 2008 liczba ta wyniosła 1 174 zdarzenia i w porównaniu z rokiem 2007 zmniejszyła się o 130 zdarzeń, tj. o 11%. W porównaniu z rokiem 2007 zmalała również liczba zdarzeń tego typu z udziałem pojazdów ciężarowych wśród których występują także autocysterny stwarzające największe zagrożenie chemiczno-ekologiczne na drogach. Odnotowany spadek liczby zdarzeń z udziałem pojazdów ciężarowych wynosi 19%. Szczegóły przedstawia poniższy wykres.

MIEJSCOWE ZAGROŻENIA CHEM-EKOL. W KOMUNIKACJI DROGOWEJ
W LATACH 2000 - 2008

1.2.2.2. W zakresie szkoleniowym

Tematyka brd w szkołach i ośrodkach szkolenia PSP poruszana jest na kursach podstawowych strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej w zakresie kierowania ruchem drogowym podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczych, który stanowi część procesu dydaktyczno-wychowawczego zawartego w *Programie kształcenia w zawodzie strażaka. Szkolenie podstawowe strażaka jednostki ochrony przeciwpożarowej*. Zbiorcze zestawienie z realizacji szkoleń z zakresu brd w 2008 r. przedstawia tabela poniżej.

Lp.	Nazwa szkolenia	Liczba absolwentów				Liczba szkoleń
		z PSP	z OSP	z innych podmiotów	ogółem	
1.	Szkolenie podstawowe strażaka jednostki ochrony przeciwpożarowej	1 289	-	138	1 427	46
2.	Szkolenie w zakresie kierowania ruchem drogowym podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczych	2 188	581	89	2 858	73
RAZEM		3 477	581	227	4 285	119

Pracownicy Komendy Głównej PSP koordynują program edukacyjny *Bezpieczne życie*. W ramach programu realizowane są zagadnienia szkoleniowe z dziećmi na rzecz brd. Program ten adresowany jest do uczniów klas 1-3 szkół podstawowych i jest realizowany w wybranych miejscowościach na terenie całego kraju. Obecnie jest on realizowany w powiecie Łęczyńskim, Gdyni, Nisku, gminie Zebrzydowice, Chorzowie, Warszawie – dzielnice: Praga Północ, Wesoła, Włochy, Rembertów, Wawer, Bemowo, gminie Deszczno, Mrągowie. W roku 2008 zostało przeszkolonych w ramach programu: 6 276 dzieci i 247 nauczycieli.

Opis merytoryczny programu:

W ramach programu dzieci uczą się bezpiecznych zachowań na drodze. Stworzona jest do tego „ścieżka drogowa”, na której dzieci w praktyce wykorzystują zdobytą wiedzę. Ponadto w ramach programu uczniowie poznają metody zabezpieczenia przed wypadkiem (na przykład podczas jazdy rowerem). Dzieci dowiadują się, że kask nie zapobiega wypadkom, ale chroni głowę przed obrażeniami i należy go zakładać podczas jazdy na rowerze czy na rolnkach. Uczniom przekazywana jest również wiedza z zakresu pierwszej pomocy. W ramach zajęć praktycznych dzieci wykonują opatrunki, chłodzą oparzenia. Zagadnienia te wplątane są w ścieżki edukacyjne i przekazywane są dzieciom podczas lekcji przez cały rok szkolny.

W roku 2008 zostało zorganizowane szkolenie dla 29 trenerów programu edukacyjnego *Bezpieczne życie*, podczas którego nauczyciele zostali przeszkoleni z zakresu pierwszej pomocy oraz w formie warsztatowej zostali zapoznani z metodyką prowadzenia zajęć dotyczących między innymi bezpieczeństwa, zwłaszcza podczas jazdy rowerem.

1.3. Ministerstwo Edukacji Narodowej

W 2008 r. Ministerstwo Edukacji Narodowej wspierało prace Krajowego Komitetu Organizacyjnego Turnieju Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego i Turnieju Motoryzacyjnego oraz obrady jury ósmej edycji ogólnopolskiego konkursu *Bezpieczeństwo dla wszystkich* organizowanego przez Renault Polska.

XXXI Ogólnopolski Finał Turnieju Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego odbył się w dniach 27-30 maja 2008 r. na terenie Publicznego Gimnazjum w Białej. W zawodach wzięli udział uczniowie reprezentujący 16 województw w kategorii szkół podstawowych i gimnazjów. Oprócz konkurencji sprawnościowych uczniowie rozwiązywali zadania testowe ze znajomości przepisów ruchu drogowego oraz zadania z pierwszej pomocy przedmedycznej.

XII Ogólnopolski Finał Turnieju Motoryzacyjnego odbył się w dniach 6-8 czerwca 2008 r. w Białej Podlaskiej. W imprezie wzięły udział najlepsze drużyny szkół ponadgimnazjalnych wyłonione w eliminacjach wojewódzkich (łącznie 16 drużyn z całej Polski). Ministerstwo Edukacji Narodowej wsparło organizację ww. turniejów kwotą 80 tys. zł.

Dzieci i młodzież ze szkół w całej Polsce uczestniczą w licznych przedsięwzięciach regionalnych i ponadregionalnych na rzecz poprawy brd inicjowanych przez WRBRD oraz instytucje i organizacje społeczne działające na rzecz poprawy brd. Kuratorzy oświaty sprawujący bezpośredni nadzór pedagogiczny nad szkołami i placówkami na terenie województwa ściśle współpracują w tym zakresie z WRBRD.

Istotnym przedsięwzięciem była ogólnopolska akcja edukacyjna związana z przypadającym 13 października 2008 r. Europejskim Dniem Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego oraz 16 listopada 2008 r. Światowym Dniem Pamięci o Ofiarach Wypadków Drogowych zorganizowana przez Stowarzyszenie *Droga i Bezpieczeństwo*. Akcja została objęta patronatem honorowym Ministra Edukacji Narodowej.

W ramach tej akcji w wielu szkołach podstawowych i gimnazjach przeprowadzono zajęcia pod wspólnym tematem *Wypadki na drogach – porozmawiajmy*. Zajęcia te stworzyły okazję do szczególnej dyskusji z udziałem dzieci i młodzieży - najmłodszych uczestników ruchu drogowego nad bezpieczeństwem na drogach w Polsce. Młodzi ludzie wyrażali swoją opinię, dzielili się doświadczeniami i formułowali przesłanie do dorosłych ze wskazaniem rozwiązań dotyczących poprawy stanu bezpieczeństwa na drogach.

W szkołach podstawowych i gimnazjach realizowane są zajęcia edukacyjne z zakresu wychowania komunikacyjnego. Dyrektorzy szkół wydają uczniom karty rowerowe i motorowerowe.

Liczbę wydanych kart rowerowych i motorowerowych przedstawia poniższa tabela

	Rok szkolny 2005/2006			Rok szkolny 2006/2007			Rok szkolny 2007/2008		
	Liczba wydanych kart	Liczba uczniów danego rocznika	% uczniów	Liczba wydanych kart	Liczba uczniów danego rocznika	% uczniów	Liczba wydanych kart	Liczba uczniów danego rocznika	% uczniów
Karta rowerowa	300 313	VI klasa szkoła podstawowa	59,7	281 408	VI klasa szkoła podstawowa	61,0	262 248	VI klasa szkoła podstawowa	56,1
		503 241			461 094			467 196	
Karta motorowerowa	64 198	I klasa gimnazjum	11,7	73 484	I klasa gimnazjum	15,3	80 882	I klasa gimnazjum	15,7
		548 116			485 346			514 863	

1.4. Ministerstwo Finansów

Bezpośrednio w kompetencji Ministra Finansów nie mieści się podejmowanie działań na rzecz brd. Minister Finansów jako reprezentant Skarbu Państwa jest stroną umów kredytowych dotyczących finansowania dróg publicznych oraz bierze udział w pracach Rady ds. Autostrad. Ponadto uzgadnia projekty aktów normatywnych w zakresie dróg m.in.:

- ustawę z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie ustawy o drogach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 218, poz. 1391), która wprowadziła elektroniczny system poboru opłat drogowych,
- ustawę z dnia 25 lipca 2008 r. o zmianie ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 154, poz. 958),
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2008 r. w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg krajowych (Dz. U. Nr 172, poz. 1067),

- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2008 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie ustalenia Programu rzeczowo-finansowego dla inwestycji drogowych realizowanych z wykorzystaniem środków Krajowego Funduszu Drogowego na rok 2008* (Dz. U. Nr 236, poz. 1621),
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2008 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za przejazd po drogach krajowych* (Dz. U. Nr 235, poz. 1598).

Poza tym Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem Infrastruktury uzgadnia zobowiązania finansowe Skarbu Państwa wynikające z umów o budowę i eksploatację autostrad zgodnie z dyspozycją art. 61 ust. 2 ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2571, z późn. zm.).

1.5. Ministerstwo Obrony Narodowej

W 2008 r. realizowano szereg przedsięwzięć przez odpowiedzialne organa resortu Obrony Narodowej, Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, dowództwa Rodzajów Sił Zbrojnych, Okręgów Wojskowych i jednostek wojskowych, wsparte działaniami jednostek ŻW mających na celu poprawę stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym w tym:

- W dniach 1 – 2 października 2008 r. Szefostwo Transportu i Ruchu Wojsk – Centrum Koordynacji Ruchu Wojsk zorganizowało i przeprowadziło w m. Rynia I Konferencję profilaktyki bezpieczeństwa w ruchu drogowym wojskowych pojazdów mechanicznych Sił Zbrojnych RP pod honorowym patronatem Szefa Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych. Współorganizatorem powyższego przedsięwzięcia był ubezpieczyciel pojazdów Sił Zbrojnych - Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji WARTA S.A. Tematem konferencji był *Przewóz transportem drogowym towarów nienormatywnych i niebezpiecznych*. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Obrony Narodowej oraz instytucji i organizacji cywilnych, biorących czynny udział w codziennych zmaganiach z przewozami towarów nienormatywnych i niebezpiecznych po drogach w naszym kraju i poza granicami. Zgodnie z przyjętym celem wymieniono doświadczenia w zakresie profilaktyki bezpieczeństwa w ruchu drogowym wojskowych pojazdów mechanicznych, ze szczególnym uwzględnieniem przewozu transportem drogowym towarów nienormatywnych i niebezpiecznych. Wydano i rozkolportowano do jednostek wojskowych biuletyn informacyjny w ilości 500 egz. z ww. konferencji zawierający materiały pomocnicze do prowadzenia pracy profilaktycznej w jednostkach wojskowych.
- Zorganizowano w Inspektoracie Wsparcia Sił Zbrojnych, Rodzajach Sił Zbrojnych, Garnizonie Warszawa oraz ŻW wieloszczeblowe konkursy o tytuł najlepszego kierowcy, których głównym celem było doskonalenie kierowców w zakresie znajomości przepisów ruchu drogowego oraz techniki jazdy samochodem. W konkursach uczestniczyli wszyscy etatowi kierowcy tj. żołnierze zasadniczej służby wojskowej, żołnierze zawodowi oraz pracownicy wojska. Każdy etap konkursu obejmował testy ze znajomości przepisów ruchu drogowego, zasad eksploatacji pojazdów, wiedzy ogólnej w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, jazdy sprawnościowej pojazdami i udzielania pomocy przedlekarskiej ofiarom wypadków drogowych.

Wyłoniono kandydatów do piątego już finału *Konkursu o miano najlepszego kierowcy Sił Zbrojnych RP* pod honorowym patronatem Szefa Sztabu Generalnego WP, który odbył się na terenie Centrum Szkolenia Marynarki Wojennej w Ustce w dniach 30.06 – 3.07.2008 r. W wyniku konkursu wyłoniono najlepszych kierowców Sił Zbrojnych RP w 2008 r. w klasyfikacji:

- indywidualnej w kategorii:
 - a) żołnierze zawodowi, kontraktowi, pracownicy wojska,
 - b) żołnierze zasadniczej służby wojskowej,
- zespołowej.

Najlepszych zawodników w klasyfikacji indywidualnej i zespołowej wyróżnił Szef Sztabu Generalnego WP.

- Organa kontroli ruchu drogowego ŻW skontrolowały 20 091 pojazdów, w tym 12 225 pojazdów wojskowych i 7 866 pojazdów prywatnych. Zastosowano 5 703 sankcje, w tym 3 162 wobec kierowców pojazdów prywatnych (mandat karny – 1 352, pouczenie kierowcy – 1 372, zatrzymanie dowodu rejestracyjnego – 196, zatrzymanie prawa jazdy – 234, inne – 8) oraz 2 541 wobec kierowców pojazdów wojskowych (mandat karny – 707, negatywny wpis do rozkazu wyjazdu – 707, pouczenie kierowcy – 838, zatrzymanie dowodu rejestracyjnego – 271, zatrzymanie prawa jazdy – 18).
- Przedstawiciele ŻW, Policji i Prokuratury Wojskowej przeprowadzili z żołnierzami i personelem jednostek 3 508 różnego rodzaju działań profilaktycznych, w tym: 2 224 pogadanek, 342 spotkania środowiskowe oraz 942 w innych formach, których tematem była dyscyplina ruchu drogowego żołnierzy-kierowców wojskowych i prywatnych pojazdów mechanicznych.
- Zorganizowano *Centralne zawody techniczno – bojowe inspektorów ruchu drogowego Żandarmerii Wojskowej*, których celem było poszerzenie, doskonalenie oraz sprawdzenie wiedzy, umiejętności i sprawności żołnierzy realizujących zadania inspektorów ruchu drogowego zwłaszcza w zakresie znajomości przepisów ruchu drogowego oraz kierowania pojazdami.
- Przedstawiciele ŻW uczestniczyli w realizacji przedsięwzięć określonych w rządowym programie ograniczenia przestępczości i aspołecznych zachowań *Razem bezpieczniej* w obszarze działania dotyczącym bezpieczeństwa w ruchu drogowym (udział w akcjach: *Prędkość, Alkohol, Niechronieni, Bezpieczne Ferie, Bezpieczny Weekend*).
- Kontynuowano realizację przedsięwzięć określonych w *Programie profilaktycznym z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na lata 2007 – 2009*, opracowanym przez Komendę Główną ŻW i zatwierdzonym przez Ministra Obrony Narodowej, którego celem operacyjnym jest zmniejszenie liczby ofiar śmiertelnych wypadków drogowych, natomiast celami szczegółowymi; zmniejszenie liczby przestępstw i wykroczeń w ruchu drogowym, zmniejszenie liczby wypadków oraz kolizji spowodowanych przez nietrzeźwych użytkowników dróg, propagowanie pożądaných, bezpiecznych zachowań wszystkich uczestników w ruchu drogowym.
- Opracowano i wydano 4,5 tys. egz. *Informatorów kierowcy*, które zawierają materiały z zakresu brd. Informatory rozkolportowano do jednostek wojskowych.
- Opracowano scenariusz i nakręcono film krótkometrażowy w technice cyfrowej na płytach DVD pt. *Pierwsza pomoc ofiarom wypadków drogowych*. Płyty z filmem profilaktyczno – szkoleniowym w ilości 400 szt. rozesłano do jednostek wojskowych.
- Opracowano i rozesłano do jednostek wojskowych 3 tys. egz. kalendarzy zawierających materiały z zakresu brd.
- W ramach okresowych analiz dyscypliny organa dowodzenia Sił Zbrojnych RP i dowództwa jednostek wojskowych prowadziły ocenę działalności profilaktycznej w zakresie zapobiegania powstawaniu wypadków drogowych, ze szczególnym zwróceniem uwagi na skuteczność form i metod oddziaływania na żołnierzy w celu wyeliminowania przypadków kierowania pojazdami prywatnymi pod wpływem alkoholu.
- Popularyzowano problematykę brd w prasie wojskowej (kwartalnik *Przegląd Żandarmerii* i *Przegląd Logistyczny*, dwutygodnik Ordynariatu Polowego WP *Nasza Służba*, tygodnik *Polska Zbrojna*).
- Jako stałe zadanie prewencyjne utrzymywane jest wysyłanie do jednostek wojskowych komunikatów o zagrożeniach i niesprzyjających warunkach drogowych na podstawie informacji meteorologicznych.
- Kontynuowano współpracę z General Motors Polska w zakresie doskonalenia techniki jazdy w ramach wieloszczeblowych konkursów o tytuł najlepszego kierowcy.

Zrealizowane przedsięwzięcia są wynikiem doceniania tej problematyki w resorcie Obrony Narodowej i Siłach Zbrojnych RP. Organa transportu i ruchu wojsk ściśle współpracowały z administratorami dróg, Policją i strażą pożarną w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa przejazdu pojazdów nienormatywnych i przewożących towary niebezpieczne. Należy podkreślić, że oprócz działań podejmowanych na rzecz

wojsk własnych, prowadzone były także działania związane z zabezpieczeniem przemieszczania wojsk obcych na obszarze kraju – organizowane i koordynowane przez organa transportu i ruchu wojsk Sił Zbrojnych RP wspólnie z ŻW i Policją.

Analiza dyscypliny w ruchu drogowym pojazdów wojskowych za 2008 r., wykazała zmniejszenie ilości wypadków i kolizji (z udziałem żołnierzy i pracowników wojska) w stosunku do ubiegłego roku:

- ilości wypadków o około 32% (64 w 2007 r. i 44 w 2008 r.),
- ilości kolizji o około 34% (343 w 2007 r. i 226 w 2008 r.)

Natomiast odnotowano znaczny wzrost ilości zdarzeń na drogach spowodowanych pod wpływem alkoholu (28 w 2007 r. i 58 w 2008 r.).

1.6. Ministerstwo Zdrowia

W Ministerstwie Zdrowia trwają intensywne prace nad nowelizacją ustawy z dnia 8 września 2006 r. *o Państwowym Ratownictwie Medycznym* (Dz. U. Nr 191, poz. 1410, z późn. zm.) oraz trwają prace bieżące nad trzema ostatnimi rozporządzeniem do ww. ustawy (dotychczas opublikowano dziesięć rozporządzeń z czego obowiązuje osiem) tj.:

- jedno znajduje się na etapie akceptacji przez właściwych ministrów przed skierowaniem do publikacji,
- drugie znajduje się na etapie notyfikacji,
- trzecie znajduje się na etapie przed uzgodnieniami wewnętrznymi.

Odnosząc się do kwestii nowelizacji ww. ustawy informujemy, że propozycje w niej ujęte pozwolą na zmodyfikowanie zapisów, dostosowujących postanowienia ustawy do obecnych realiów.

Od 2007 r. ustawa z dnia 8 września 2006 r. *o Państwowym Ratownictwie Medycznym* wprowadza finansowanie ratownictwa pozaszpitalnego z budżetu państwa. Na ten cel przeznaczono z budżetu państwa w roku 2008 kwotę w wysokości ponad 1 431 mln zł, co stanowi kwotę większą o 330 mln zł w porównaniu do roku 2007.

Do najważniejszych zapisów ustawy należy zaliczyć w szczególności te dotyczące powszechnej edukacji w zakresie pierwszej pomocy i zasad funkcjonowania systemu ratownictwa medycznego. W myśl tych przepisów każdy absolwent szkoły na każdym jej kolejnym szczeblu uzyska wiedzę i umiejętności w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Zapisy przywołanej ustawy z dnia 8 września 2006 r. pozwolą od 1 września 2009 r. rozpocząć działania związane ze szkoleniem dzieci i młodzieży.

Jednym z istotnych elementów zabezpieczających system Państwowego Ratownictwa Medycznego jest śmigłowcowa służba ratownictwa medycznego (HEMS) realizowana przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Lotnicze Pogotowie Ratunkowe. Na bieżącą działalność Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej – Lotnicze Pogotowie Ratunkowe w roku 2008 Minister Zdrowia przeznaczył kwotę 52 636 tys. zł.

W ramach ustawy z dnia 3 czerwca 2005 r. *o ustanowieniu programu wieloletniego „Wymiana śmigłowców Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej - Lotnicze Pogotowie Ratunkowe w latach 2005-2010”* (Dz. U. Nr 122, poz. 1022) w roku 2008 wydatkowano kwotę w wysokości 58,9 mln zł na zakup śmigłowców dla SPZOZ - Lotniczego Pogotowia Ratunkowego. Program zakończy się w 2010 r. zakupem 23 nowych śmigłowców.

Realizacja tego zakupu pozwoli na prowadzenie, w docelowym modelu funkcjonowania służby HEMS, pracy w trybie 24 godzinnych dyżurów załóg śmigłowcowych (obecnie dyżury trwają od świtu do zmierzchu), co niewątpliwie poprawi dostępność do świadczeń ratowniczych i przyczyni się do wzrostu bezpieczeństwa obywateli. Dostawa pierwszych śmigłowców kupowanych w ramach tego zakupu odbędzie się w sierpniu 2009 r.

Dzięki staraniom Ministra Zdrowia działania na rzecz „rozwoju systemu ratownictwa medycznego” będą finansowane w ramach Priorytetu XII *Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia* realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

W Priorytecie XII zaplanowano w roku 2008 następujące środki finansowe:

- 68 mln zł na zakup specjalistycznych środków transportu sanitarnego (ambulansów) wraz z wyposażeniem na potrzeby specjalistycznych i podstawowych zespołów ratownictwa medycznego (w pierwszej fazie tego konkursu przewidziano na ten cel kwotę 34 mln zł). Zakończenie prac związanych z oceną merytoryczną wniosków planowano na koniec lutego 2009 r.,
- 200 mln zł na rozbudowę i remonty szpitalnych oddziałów ratunkowych (SOR), zakup dla SOR wyrobów medycznych służących do diagnostyki lub terapii oraz budowę lub remonty lądowisk dla helikopterów służących lepszej dostępności do SOR (obecnie wnioski są rozpatrywane pod względem formalnym i merytorycznym),
- 300 mln zł na rozbudowę i remonty obiektów związanych z infrastrukturą ochrony zdrowia o znaczeniu ponadregionalnym (w pierwszej fazie tego konkursu przewidziano na ten cel 275 mln zł),
- w ramach tego projektu planowane są środki finansowe na uruchomienie do 2013 r. sieci Centrów Urazowych. W założeniu Centra Urazowe będą zapewniały kompleksową opiekę pacjentom, którzy odnieśli wielonarządowe obrażenia ciała, głównie w wyniku wypadków komunikacyjnych.

Niezależnie od tego, Ministerstwo Zdrowia na bieżąco współpracuje z MSWiA w zakresie tworzenia przepisów szczegółowych określających organizację Centrów Powiadamiania Ratunkowego i Wojewódzkich Centrów Powiadamiania Ratunkowego, których uruchomienie w przyszłości zapewni właściwe zarządzanie informacją dotyczącą zagrożenia życia lub zdrowia oraz przyspieszy dysponowanie właściwymi siłami i środkami ratowniczymi.

Ponadto należy podkreślić, że Ministerstwo Zdrowia podjęło działania wspierające rozwój inteligentnych systemów transportowych w zakresie automatycznego wykrywania zdarzeń drogowych. Pozytywnie także został zaopiniowany projekt związany z wdrażaniem systemu e-Call (inteligentny samochód oraz system automatycznego powiadamiania o zdarzeniu). Jest to projekt systemu automatycznego monitorowania informacji o wypadkach samochodowych. Zgodnie z wytycznymi organów Unii Europejskiej system ten będzie wprowadzony na terenie UE po roku 2009. System ten w pierwszej fazie, przeznaczony będzie dla użytkowników komercyjnych. Będzie samoczynnie informował służbę dyspozytorską operatora usługi o zaistniałym zdarzeniu na drodze, a następnie dyspozytor tej służby powiadomi o zdarzeniu specjalistyczne służby ratownictwa. Tym samym skróci się czas oczekiwania na pomoc służb ratowniczych.

1.7. *Ministerstwo Sprawiedliwości*

Działania na rzecz brd podejmowane są przez organy prokuratury od lat.

Pismem z dnia 29 czerwca 2005 r. Zastępca Prokuratora Generalnego - Prokurator Krajowy zwrócił się do prokuratorów apelacyjnych o podjęcie niezbędnych działań zmierzających do szerszego niż dotychczas stosowania przez prokuratorów przepisu art. 19 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - *Kodeks postępowania karnego* (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.) (KPK) w przedmiocie sygnalizowania o stwierdzonych, w toku prowadzonych postępowań karnych, uchybieniach dotyczących brd, jak również o nadsyłanie w okresach półrocznych informacji o podjętych w tym zakresie działaniach do Biura Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Krajowej.

Ponadto w dniu 20 czerwca 2006 r. Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny, a w dniu 11 sierpnia 2006 r. Zastępca Prokuratora Generalnego, wydali, w celu wdrożenia jednolitych zasad postępowania w sprawach wypadków komunikacyjnych popełnionych przez nietrzeźwych sprawców, stosowne wytyczne dla dalszej praktyki powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Zastępca Prokuratora Generalnego w piśmie z dnia 15 stycznia 2007 r. polecił prokuratorom, aby na kanwie postępowań przygotowawczych prowadzonych o najcięższe zdarzenia w ruchu drogowym, w szczególności skutkujących śmiercią lub ciężkim uszkodzeniem ciała jego uczestników, z większą niż dotychczas wnikliwością oceniali rzeczywisty zamiar sprawcy. Polecił ponadto, aby o każdym przypadku prowadzenia tego rodzaju postępowań, informować Biuro Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Krajowej w celu rozważenia zasadności objęcia takiego postępowania nadzorem służbowym.

W 2008 r., podobnie jak w latach ubiegłych, do Prokuratury Krajowej nadesłane zostały informacje o sposobie realizacji wytycznych Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego w zakresie zwalczania przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, popełnionych w szczególności przez sprawców będących w stanie nietrzeźwości.

Dla zilustrowania skali problemu należy przytoczyć następujące dane liczbowe obejmujące okres od dnia 1 stycznia 2008 r. do dnia 15 grudnia 2008 r. W jednostkach prokuratury odnotowano:

- 51 798 osób oskarżonych o kierowanie pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości (art. 178a § 1 KK),
- 44 175 osób oskarżonych o popełnienie przestępstw z art. 178a § 2 KK (kierowanie innymi pojazdami w stanie nietrzeźwości).

Ujawniono 18 055 sprawców przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, którzy uprzednio zostali skazani za spowodowanie wypadku drogowego w stanie nietrzeźwości lub prowadzenie pojazdu w takim stanie. Sądy orzekły wobec:

- 3 445 sprawców kierujących pojazdami w stanie nietrzeźwym bezwzględne kary pozbawienia wolności,
- 84 765 nietrzeźwych sprawców zakaz prowadzenia pojazdów,
- 50 439 nietrzeźwych sprawców kary samoistnej grzywny lub kary grzywny orzeczonej obok kary pozbawienia wolności w kwotach do 2 tys. zł i wobec 3 396 sprawców - kary grzywny w kwocie powyżej 2 tys. zł.

Powyższe dane liczbowe nie obejmują okresu ostatnich 2 tygodni 2008 r., bowiem dane za ten okres zostaną nadesłane do Prokuratury Krajowej wraz z danymi za I kwartał 2009 r.

Należy podkreślić, iż jednym z zadań prokuratury, określonym w art. 3 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. *o prokuraturze* (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39, z późn. zm.), jest współdziałanie z organami państwowymi, państwowymi jednostkami organizacyjnymi i organizacjami społecznymi w zapobieganiu przestępczości i innym naruszeniom prawa.

W związku z powyższym, podobnie jak w latach poprzednich, również w 2008 r. Prokuratura Krajowa monitorowała realizację przez podległe jednostki organizacyjne prokuratury obowiązku wykorzystywania w toku podejmowanych przez nie działań wspomnianej wyżej instytucji sygnalizacji określonej w art. 19 KPK. W ubiegłym roku odnotowano stosowanie tego rodzaju instytucji łącznie w 14 przypadkach. Sygnalizacje te dotyczyły następującej grupy uchybień, mających istotny wpływ na stan bezpieczeństwa w ruchu drogowym:

- niewłaściwej organizacji ruchu na skrzyżowaniach i przejściach dla pieszych,
- niewłaściwej organizacji ruchu na skrzyżowaniach dróg krajowych,
- braku ograniczenia prędkości na określonych odcinkach drogi krajowej np. wobec usytuowania w pobliżu takiej drogi cmentarza,
- nieprawidłowego oznakowania dróg w obrębie przystanków tramwajowych,
- ograniczenia widoczności w pobliżu torowisk i przystanków tramwajowych,
- niewłaściwego stanu nawierzchni dróg i utwardzania pobocza.

Niezależnie od powyższego, prokuratorzy w 2008 r. podejmowali również inne działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa w komunikacji, w tym określone w § 294 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 sierpnia 2007 r. - *Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury* (Dz. U. Nr 169, poz. 1189, z późn. zm.). Dla przykładu można

wskazać następujące inicjatywy.

- W okręgu apelacji krakowskiej podejmowane były działania inspirujące Policję i zarządzających drogami do podejmowania działań mających na celu zminimalizowanie liczby wypadków drogowych, w tym działań polegających na przeglądzie oznakowania dróg.
- Prokurator Rejonowy w Limanowej, działając na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, skierował wystąpienie do Starosty Limanowskiego o podjęcie działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym w obrębie skrzyżowania ulic, na którym doszło do wypadku komunikacyjnego, a polegających na wprowadzeniu oznakowania poziomego tych ulic.
- Prokuratura Rejonowa w Jeleniej Górze podjęła działania zmierzające do zwiększenia skuteczności ścigania sprawców przestępstw drogowych, polegające w szczególności na eliminacji z uczestnictwa w ruchu drogowym osób prowadzących pojazdy pod wpływem alkoholu. Uznano, iż jedynym skutecznym sposobem przeciwdziałania negatywnym zjawiskom w tej dziedzinie, może być wnioskowanie przed sądem długich okresów zakazu prowadzenia określonych lub wszelkich pojazdów, a nadto wnioskowanie kar pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia ich wykonania w przypadkach powrotu do przestępstwa z art. 178 § 1 KK.
- Prokurator Rejonowy w Bolesławcu, uczestniczący w posiedzeniu Komisji Bezpieczeństwa i Porządku, zgłosił wniosek o pomalowanie poziomych oznakowań przejść dla pieszych. W wyniku tego wniosku oznakowania znajdujące się w Bolesławcu zostały odnowione.
- Prokurator Rejonowy w Lwówku Śląskim, na sesjach Rady Powiatu poświęconych bezpieczeństwu w ruchu drogowym, wskazywał na potrzebę wzmożenia kontroli drogowych, w szczególności podczas weekendów w miejscach, w których gromadzi się młodzież (dyskoteki, puby). Wskazał ponadto na konieczność wykorzystania funduszy unijnych na rzecz poprawy jakości dróg, budowy chodników i przystanków. Z dniem 1 lipca 2008 r. został uruchomiony 24-godzinny system monitoringu miasta Lwówek Śląski, co spowoduje usprawnienie i przyspieszenie działań Policji w związku ze zdarzeniami m.in. z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
- Prokuratura Rejonowa w Legnicy wystosowała 19 wniosków do właściwych starostw o wszczęcie postępowań administracyjnych w trybie art. 182 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.) i 122 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - *Prawo o ruchu drogowym* (przeciwwskazania lekarskie do kierowania pojazdami). W wyniku podjętych przez Prokuraturę działań, w 8 przypadkach wydane zostały decyzje o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi.
- Prowadzone na terenie Prokuratur Rejonowych w Kłodzku i Ząbkowicach Śląskich działania prewencyjne Policji na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, podejmowane m.in. również z inicjatywy tamtejszych prokuratorów, polegały na organizowaniu różnego rodzaju akcji, w tym m.in. akcji *Pasy bezpieczeństwa, Trzeźwość, Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego – piesi*.
- Z inicjatywy Prokuratora Rejonowego w Środzie Śląskiej zwołano Komisję Bezpieczeństwa i Porządku oraz Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego Starostwa Średzkiego. Efektem tych działań było wystąpienie do GDDKiA o poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym na drodze krajowej.
- Na terenie działania Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach problematyka bezpieczeństwa na drogach omawiana była również na spotkaniach z władzami miast, a także na naradach z kierownictwem jednostek Policji.

W toku 2008 r. prokuratorzy realizowali ponadto inne formy oddziaływania mające wpływ na poprawę bezpieczeństwa w komunikacji. Przeprowadzono narady kierownictwa prokuratur rejonowych i jednostek Policji. Z kolei spostrzeżenia wynikające z analizy prowadzonych postępowań były przedmiotem spotkań służbowych prokuratorów z przedstawicielami organów samorządu terytorialnego oraz Policji. Prokuratorzy odbywali też spotkania z młodzieżą i społecznością lokalną, informując ich o bezpieczeństwie na drogach.

Ponadto w Ministerstwie Sprawiedliwości zostały zorganizowane w 2008 r. dwie edycje szkolenia dla prokuratorów i asesorów prokuratury na temat *Rekonstrukcja przebiegu wypadku drogowego*, szkolenie dla sędziów orzekających w sprawach karnych, obejmujące tematykę dowodu z opinii biegłego ds. ruchu drogowego i mechaniki pojazdów, a także szkolenie dla prokuratorów na temat oględzin miejsc niebezpiecznych zdarzeń, w tym katastrof w ruchu lądowym.

Część tych szkoleń zostało zorganizowanych we współpracy z Instytutem Ekspertyz Sądowych im. Prof. dr Jana Sehna w Krakowie. We współpracy z tym Instytutem zostało również zorganizowane międzynarodowe seminarium *Dowody w procesie karnym*, podczas którego szeroko omawiana była tematyka wypadków drogowych.

1.8. Ministerstwo Środowiska

Informacje na temat działań na rzecz poprawy brd podejmowanych przez resort środowiska w 2008 r.

- W 2008 r. Inspektorzy Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska w Białymstoku, Kielcach, Lublinie, Opolu, Rzeszowie, Warszawie i Zielonej Górze brali udział (przez 37 dni roboczych) w organizowanych przez Policję i ITD kontrolach przewozów materiałów niebezpiecznych. Brali w nich udział także pracownicy Izby Celnej i SG. Zakres kontroli obejmował spełnianie wymagań przez środki transportu przewożące materiały niebezpieczne, poruszające się po drogach publicznych, jak również międzynarodowy transport odpadów.
- Niezależnie od udziału w kontrolach przewozów drogowych materiałów niebezpiecznych, organy Inspekcji Ochrony Środowiska podejmują działania w przypadku zaistnienia zdarzeń o znamionach poważnej awarii, spowodowanych przez środki transportu drogowego, przewożące tego rodzaju materiały. W 2008 r. Inspekcja Ochrony Środowiska podjęła 17 razy działania w przypadkach zdarzeń o znamionach poważnej awarii spowodowanych przez środki transportu drogowego przewożących materiały niebezpieczne. Podejmowanie takich działań umożliwia system całodobowych dyżurów i system łączności pomiędzy organami Inspekcji Ochrony Środowiska i odpowiednimi dla nich terenowo organami PSP. W takich przypadkach dyżurni inspektorzy Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie przewidzianym prawem:
 - a) współdziałają z PSP i innymi organami właściwymi do prowadzenia akcji ratowniczej w prowadzonych przez nie akcjach,
 - b) prowadzą nadzór nad usuwaniem długotrwałych skutków zdarzenia.

W wyniku współpracy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Olsztynie z Izbą Celną w Olsztynie i Wojewódzkim Inspektoratem Transportu Drogowego w Gdańsku, nawiązanej przy jednym ze zdarzeń o znamionach poważnej awarii, opracowane zostały przez Izbę Celną w Olsztynie procedury umożliwiające skuteczniejsze identyfikowanie i kontrolowanie przewozów drogowych materiałów niebezpiecznych, transportowanych jako towary, które nie podlegają przepisom o przewozie drogowym tego rodzaju materiałów.

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2008 r. w ramach działań w zakresie poprawy stanu brd realizował przedsięwzięcia obejmujące edukację ekologiczną i wsparcie inwestycyjne na zakup samochodów specjalnych.
 - a) W ramach programu *Wspierania edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju*, zrealizowano projekt: *Rozwój bazy lokalowej służącej edukacji ekologicznej realizowanej przez parki narodowe, parki krajobrazowe, leśne kompleksy promocyjne, wiodące w regionie centra edukacji ekologicznej oraz ośrodki prowadzące edukację ekologiczną szczególnie istotne w skali kraju, a także wspieranie realizowanych przez te ośrodki programów edukacyjnych* podpisano umowę przekazania środków na dofinansowanie zadania pn: *Wsparcie działalności edukacyjnej Biebrzańskiego Parku Narodowego XV lat Biebrzańskiego Parku Narodowego – rok 2008 Rokiem Motyli* w kwocie 7 tys. zł, realizowanego przez Biebrzański Park Narodowy. Jednym z działań w ramach projektu objętego

umową dofinansowania była realizacja programu edukacyjnego *Jedź ŁOŚtrożnie*, skierowanego do uczestników ruchu drogowego w dolinie Biebrzy oraz młodzieży licealnej. W ramach programu przeprowadzono akcję informacyjną na drogach oraz wyznaczono i oznakowano najbardziej niebezpieczne miejsca przechodzenia łośi. Dodatkowo opracowano i zaktualizowano stronę www o akcji *Jedź ŁOŚtrożnie*.

b) W ramach realizacji Porozumienia Ministrów Środowiska oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27.12.2006 r. w sprawie współdziałania w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska zrealizowano projekty, które obejmowały zakup samochodów specjalnych dla policji i straży pożarnych używanych do poprawy stanu brd. W ramach umów zawartych w 2007 r. (samochody zostały oddane do eksploatacji w 2008 r.), zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

- KGP otrzymała dofinansowanie w kwocie 320 tys. zł na zakup sprzętu, w tym na dwa samochody specjalistyczne – osobowo-terenowe,
- jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP) na terenie kraju otrzymały dofinansowanie w kwocie 1 380 tys. zł na zakup sprzętu, w tym sześciu samochodów pożarniczych.

Ponadto w 2008 r. zawarto umowy z jednostkami PSP na dofinansowanie w kwocie 1 850 tys. zł zakupu sprzętu w tym ośmiu samochodów ratowniczo-gaśniczych z funkcją ograniczania stref skażeń.

- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe przeprowadzały w ramach kontroli ruchu drogowego kontrolę pojazdów i osób przez Straż Leśną we współdziałaniu z Policją, ITD oraz SG. Organizowane były w tym celu działania bieżące i akcyjne, a także działania zabezpieczające ruch drogowy na drogach przy wycince drzew.

Przeszkolono także strażników leśnych w zakresie kontroli ruchu drogowego. Na podstawie ustawy z dnia 11 maja 2007 r. *o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym* (Dz. U. z 2007 r. Nr 123, poz. 845), strażnicy leśni otrzymali uprawnienia do kontroli ruchu drogowego, a także uprawnienia do kierowania ruchem drogowym. W ramach programu prowadzona była analiza zagrożeń bezpieczeństwa i potrzeb niezbędnych przy jego zapewnieniu.

- W parkach narodowych, przez obszar których przebiegają ogólnodostępne ciągi komunikacyjne, przecinające np. szlaki migracyjne płazów do miejsc ich rozrodu, prowadzone jest (przy szerokim udziale młodzieży szkolnej) przenoszenie płazów na drugą stronę ciągów komunikacyjnych (np. Parki Narodowe: Kampinoski, Roztoczański, Wigierski). Ponadto, wykorzystując zapisy art. 10 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. Nr 92, poz. 880, z późn. zm.) dyrektor parku narodowego, uzgadniając zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wnioskując, w odniesieniu do planowanych inwestycji drogowych w otulinie parku narodowego, o konieczności wybudowania bezpiecznych przejść dla zwierząt w istniejących korytarzach ekologicznych. Takie działania zrealizowano np. na terenie Parków Narodowych: Wolińskim i Wielkopolskim.
- Ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. *o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji* (Dz. U. Nr 25, poz. 202, z późn. zm.) bezpośrednio nie dotyczy ruchu drogowego i stanu jego bezpieczeństwa, ale ma na celu stworzenie na terenie Polski szczelnego systemu, gwarantującego skierowanie wszystkich wyeksploatowanych pojazdów do profesjonalnych stacji demontażu.

Według danych na dzień 2 lutego 2009 r. w Polsce funkcjonuje 615 stacji demontażu i 108 punktów zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji. Stacje demontażu podlegają corocznej kontroli przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska, w zakresie przestrzegania przepisów ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. *o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji* i innych obowiązków wynikających z przepisów o odpadach. W stacjach demontażu następuje wymontowanie przedmiotów wyposażenia i części przeznaczonych do ponownego użycia, jak również wymontowanie elementów nadających się do odzysku i recyklingu. Jednakże nie wszystkie przedmioty i części mogą zostać ponownie użyte w pojazdach zarejestrowanych w Polsce. Wykaz takich przedmiotów określono w rozporządzeniu

Ministra Infrastruktury z dnia 28 września 2005 r. w sprawie wykazu przedmiotów wyposażenia i części wymontowanych z pojazdów, których ponowne użycie zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego lub negatywnie wpływa na środowisko (Dz. U. Nr 201, poz. 1666). Zgodnie z art. 66 ust. 4 pkt 1a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym zakazane jest stosowanie w pojeździe przedmiotów wyposażenia i części wymontowanych z pojazdów, których ponowne użycie zagraża brd lub negatywnie wpływa na środowisko.

- Corocznie przygotowywana jest kampania *Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu* oraz *Europejski Dzień Bez Samochodu*. Kampania ma na celu zaangażowanie obywateli w działania związane z ochroną środowiska przez promowanie korzystania z komunikacji miejskiej jako alternatywy dla indywidualnego transportu samochodowego, a także promocję nowego podejścia do zagadnień problematyki transportu w miastach, szczególnie w dużych aglomeracjach poprzez kształtowanie proekologicznych wzorców zachowań oraz popularyzację transportu miejskiego przyjaznego środowisku. Główne działania na rzecz kampanii odbywają się na szczeblu lokalnym. W ubiegłym roku do kampanii przystąpiły 84 polskie miasta. Władze lokalne poprzez wydarzenia promujące transport publiczny, komunikację pieszą i rowerową, zamykanie ulic dla samochodów, debaty publiczne o konieczności ograniczania ruchu indywidualnych pojazdów będą zachęcały mieszkańców do korzystania ze zrównoważonego transportu.
- Działania prowadzone przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w zakresie brd poprzez Centralne Biuro Prognoz Meteorologicznych (CBPM) w Warszawie i Biura Prognoz Meteorologicznych (BPM) w Białymstoku, Gdyni, Krakowie, Poznaniu, Wrocławiu i Szczecinie:
 - przekazywanie w codziennych komunikatach informacji o warunkach drogowych w prognozie dla GDDKiA i jej Oddziałów, centralnych i lokalnych telewizji, radia, firm odpowiedzialnych za zimowe utrzymanie dróg, służb drogowych, firm transportowych itp. (wykorzystywane w serwisach informacyjnych dla kierowców: sytuacja bieżąca i prognoza),
 - opracowywanie prognoz biometeorologicznych dla kierowców (wraz z oceną ryzyka wypadków),
 - przekazywanie informacji o trudnych warunkach drogowych w prognozie uwzględniającej niebezpieczne zjawiska pogodowe tj. ograniczenie widzialności, śliskość na drogach, porywisty wiatr, zawieje, zamiecie itp.,
 - udzielanie telefonicznych informacji o warunkach jazdy na zgłoszenie zainteresowanych,
 - wydawanie ostrzeżeń meteorologicznych o gwałtownych zmianach pogody i występowaniu niebezpiecznych zjawisk atmosferycznych m. in. do Centrów Zarządzania Kryzysowego, Urzędów Wojewódzkich, a także odbiorców komercyjnych,
 - szkolenia dla przedstawicieli firm współpracujących z CBPM i BPM,
 - podawanie, na życzenie klienta, dodatkowej informacji telefonicznej w przypadku niebezpiecznych warunków pogodowych.
- W ramach V osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – *Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych* z funduszy unijnych wspierane będą inwestycje związane z poprawą brd poprzez zwiększanie drożności korytarzy migracyjnych i ograniczanie kolizji ruchu drogowego ze zwierzyną – budowa przejść dla zwierząt. Ministerstwo Środowiska pełni rolę Instytucji Pośredniczącej w stosunku do w/w działań, Instytucją Wdrażającą, stanowiącą kontakt dla potencjalnych beneficjentów jest Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych.
- Na bieżąco prowadzone są przez Ministerstwo Środowiska działania dotyczące serwisowania i przeglądów technicznych środków transportu będących w dyspozycji Ministerstwa Środowiska. Wszystkie pojazdy samochodowe przechodzą okresowe przeglądy techniczne wymagane przez producenta danej marki auta wyłącznie w autoryzowanych punktach serwisowych. Jednocześnie prowadzone są szkolenia wewnętrzne kierowców z zakresu brd. Zatrudnieni kierowcy posiadają stosowne uprawnienia do prowadzenia pojazdów (niejednokrotnie wyższe niż wymagane), a w 2008 r. nie odnotowano żadnego zdarzenia drogowego spowodowanego przez kierowcę zawodowego.

1.9. Ministerstwo Gospodarki

Ustanowiona przez Komisję Europejską w 2005 r. Grupa Wysokiego Szczebla CARS 21 (z udziałem przedstawicieli Parlamentu Europejskiego, Krajów Członkowskich, Komisji Europejskiej, producentów oraz sektora sprzedaży z branż: motoryzacyjnej i paliwowej, organizacji ochrony środowiska naturalnego, związków zawodowych i konsumentów) opracowała raport pn.: *CARS 21 - Ramy prawne dla zwiększania konkurencyjności przemysłu motoryzacyjnego w XXI w.*, identyfikujący najważniejsze wyzwania i wytyczający dalszą drogę rozwoju dla europejskiego przemysłu motoryzacyjnego. Główny cel raportu to stworzenie rekomendacji polityki wspólnotowej oraz ram regulacyjnych dla europejskiego przemysłu motoryzacyjnego, które zapewniłyby globalną konkurencyjność i chroniły zatrudnienie, przy jednoczesnym wzroście dbałości o środowisko i brd.

Rekomendowana ścieżka osiągnięcia powyższego celu to: przegląd obciążeń związanych z przepisami regulacyjnymi i kosztami przestrzegania tychże oraz prowadzenie skorelowanych polityk wspólnotowych w obszarach: gospodarki, podatków i rynku, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności rozwoju badań i innowacyjności technologii motoryzacyjnych. Służyć ma temu zintegrowane podejście, pozwalające na uniknięcie negatywnych interakcji i skumulowanych niekorzystnych efektów różnych polityk. Poszukuje się dróg redukcji kosztów istniejącej i nowej legislacji, wskazując środki, jakie należy uruchomić w ciągu następnych 10 lat. Równocześnie promowana jest idea międzynarodowej harmonizacji instrumentów regulacji rynku.

Opublikowany w dniu 13 lutego 2007 r. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady pn.: *Ramy prawne podstawą dla zwiększania konkurencyjności przemysłu motoryzacyjnego w XXI w. - Stanowisko Komisji w sprawie sprawozdania końcowego grupy wysokiego szczebla CARS 21 - Wkład w strategię UE na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia* formułuje szereg priorytetów wśród działań niezbędnych do osiągnięcia celu głównego, z których za jeden z najważniejszych uznać należy poprawę brd.

Rada Unii Europejskiej podczas posiedzenia w dniach 21-22 maja 2007 r. przyjęła konkluzje odnośnie komunikatu Komisji Europejskiej z dnia 13 lutego 2007 r.: *A Competitive Automotive Regulatory Framework for the 21st Century. Commission's position on the CARS 21 High Level Group Final Report [COM(2007) 22]*, którego celem jest stworzenie rekomendacji polityki publicznej oraz ram regulacyjnych dla europejskiego przemysłu motoryzacyjnego, które poszerzałyby globalną konkurencyjność i zatrudnienie, zapewniając jednocześnie dalszy postęp w zakresie bezpieczeństwa i ochrony środowiska po cenie, która byłaby osiągalna dla konsumentów. Powinno to zostać osiągnięte poprzez:

- polityki gospodarcze, w tym podatkowe i dotyczące rynku wewnętrznego, które zachęcałyby do inwestowania w przynoszącą zyski produkcję,
- przegląd obciążeń związanych z przepisami regulacyjnymi i kosztami ich przestrzegania oraz
- stymulowanie badań i innowacyjności w zakresie wiodących w skali światowej technologii motoryzacyjnych.

Ministerstwo Gospodarki było resortem wiodącym przy opracowaniu stanowiska rządu odnośnie przedmiotowego dokumentu i będzie odpowiedzialne za przygotowanie w 2009 r. śródkresowego przeglądu wdrożonych do realizacji zadań wynikających z konkluzji Rady UE.

Wobec interdyscyplinarności zakresu tematycznego wynikającego z dokumentu CARS 21 będącego we właściwości ministerstw: infrastruktury, środowiska, spraw wewnętrznych i administracji, finansów oraz nauki i szkolnictwa wyższego, Minister Gospodarki wystąpił z propozycją powołania Zespołu Międzyresortowego, którego głównym zadaniem byłaby koordynacja działań podejmowanych przez administrację rządową dla realizacji konkluzji Rady Unii Europejskiej odnośnie do komunikatu Komisji w sprawie CARS 21. W tym celu przeprowadzono uzgodnienia międzyresortowe projektu zarządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie *Międzyresortowego Zespołu do spraw Wzrostu Konkurencyjności Przemysłu Motoryzacyjnego*, wskazującego sekretarza albo podsekretarza stanu wyznaczonego przez

Ministra Gospodarki, jako przewodniczącego Zespołu oraz określającego tryb działania i zadania Zespołu, do których należy:

- wykonywanie czynności związanych z koordynowaniem działań administracji rządowej dla realizacji konkluzji Rady Unii Europejskiej odnośnie do Komunikatu Komisji w sprawie CARS 21,
- monitorowanie wdrażania projektów wspólnotowych i krajowych regulacji objętych Komunikatem Komisji w sprawie CARS 21,
- opracowywanie propozycji założeń rozwiązań legislacyjnych do wdrożenia na poziomie krajowym wpływających na rozwój konkurencyjnego rynku i produkcji branży motoryzacyjnej.

Pozostałe działania realizowane w 2008 r. w obszarze nadzorowanym przez Ministra Gospodarki, były związane z badaniami:

- autobusów,
- samochodów ciężarowych,
- samochodów osobowych i dostawczych,
- przyczep,
- naczep,
- urządzeń zabezpieczających przed wjechaniem z boku (Regulamin EKG ONZ nr 73),
- urządzeń zabezpieczających przed wjechaniem pod tył (Regulamin EKG ONZ nr 58),
- urządzeń zabezpieczających dla dzieci (Regulamin EKG ONZ nr 44),
- ambulansów do przewozu chorych,
- elementów układów hamulcowych.

Przemysłowy Instytut Motoryzacji uczestniczył ponadto w programie APSN (Advanced Passive Safety Network) mającym na celu poprawę bezpieczeństwa dzieci przewożonych w pojazdach.

2. Działania podejmowane na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego przez inne podmioty oraz organizacje społeczne

2.1. Instytut Badawczy Dróg i Mostów

2.1.1. Prace wdrożeniowe i badawcze

- Współdział w realizacji projektu pn. *Zintegrowany System Zarządzania Ruchem w m.st. Warszawie*.
- Wykonanie monitoringu pasa drogowego na wybranych odcinkach dróg krajowych województwa warmińsko-mazurskiego, przy użyciu drogowego Laboratorium Mobilnego; zebrane materiały przy pomocy aparatury i urządzeń rejestracyjnych pozwolą m.in. na wykonanie prawidłowych projektów organizacji ruchu z zastosowaniem urządzeń bezpieczeństwa ruchu.
- Prowadzenie prac nad projektem i wdrożeniem nowej generacji znaków drogowych o zmiennej treści.
- Prowadzenie prac związanych z projektem pt. *Opracowanie studium wykonalności inwestycji wraz z programem funkcjonalno-użytkowym dla projektów planowanych do realizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia-Mazury 2007-2013*.
- Modernizacja opracowania dotyczącego zasad umieszczania reklam w pasach dróg w m.st. Warszawie.
- Współdział w opracowaniu Koncepcji monitoringu i zarządzania ruchem w Warszawskim Węźle Dróg Krajowych z uwzględnieniem wielkiej obwodnicy Warszawy – praca została wykonana w ramach wdrażania projektu *Connect*.
- Opracowanie zasad współdziałania różnych podmiotów (służb) wykonujących czynności związane z likwidacją skutków incydentów drogowych.
- Opracowanie procedur współdziałania centrum zarządzania ruchem i służb ratowniczych w zakresie zarządzania incydentami drogowymi – procedury działania operatora centrum zarządzania ruchem.

Ostatnie ww. dwa opracowania są integralną częścią Koncepcji monitoringu i zarządzania ruchem w Warszawskim Węźle Dróg Krajowych z uwzględnieniem wielkiej obwodnicy Warszawy.

2.1.2. Udział w realizacji projektów badawczo-wdrożeniowych UE

- *COST 352 (In-vehicle Information Systems)* – program badań wpływu systemów informacji stosowanych wewnątrz pojazdów (GPS, tel. komórkowe, radio) na brd.
- *COST 353 (Winter Service Strategies for Increased European Road Safety)* – program badań strategii i standardów zimowego utrzymania dróg w Europie i ich wpływu na poprawę brd.
- *COST 358 (Pedestrian Quality Needs)* – opracowanie standardów organizacji i projektowania ciągów pieszych na terenach zurbanizowanych, w celu zwiększenia bezpieczeństwa i atrakcyjności poruszania się po mieście pieszo.
- *COST TU0602 (Land Management for Urban Dynamics)* – opracowanie standardów rozwoju przestrzennego miast, z uwzględnieniem aspektów organizacji systemu transportu generującego mniej wypadków drogowych.
- *PEPPER* – opracowanie europejskich standardów dla policyjnych programów realizacji polityki wymuszania bezpiecznych zachowań kierowców na drogach europejskich – projekt przekazany Komisji Europejskiej.
- *CAST* – wytyczne prowadzenia i oceny skuteczności kampanii uświadamiających i strategii poprawy brd.
- *SUPREME* – Analiza doświadczeń krajów członkowskich UE, waloryzacja najlepszych praktyk w zakresie podnoszenia poziomu brd – projekt przekazany Komisji Europejskiej.

- *ETTAR* – Technologie przyjazne środowisku; szkolenia i kampanie publiczne podnoszące świadomość społeczną w zakresie bezpieczeństwa ruchu i ochrony środowiska (udział konsultacyjny).
- *CONNECT* – Koordynacja wdrażania Inteligentnego Systemu Transportu w krajach Europy Środkowo-Wschodniej (Instytut jest głównym wykonawcą i pełni funkcję koordynatora krajowego); celem pracy jest uruchomienie, a następnie rozwój w Polsce kompleksowych systemów inteligentnego transportu (telematyki drogowej) w pierwszej kolejności na sieci dróg krajowych. Cel zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących tematów badawczo-wdrożeniowych (domen):
 - centra informacji i zarządzania ruchem,
 - zarządzanie ruchem, w tym m.in.:
 - bezpieczeństwo ruchu drogowego,
 - plany zarządzania ruchem,
 - obsługa wypadków drogowych,
 - zastosowanie znaków zmiennej treści,
 - elektroniczny system poboru opłat,
 - systemy informacji dla podróżnych, obejmujące: systemy nawigacji w pojazdach samochodowych oraz usługi internetowe i telekomunikacyjne.

2.1.3. *Współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej oraz pozarządowymi*

- z Ministerstwem Infrastruktury,
- z Biurem Ruchu Drogowego KGP,
- z KRBRD,
- z GDDKiA,
- z Zarządem Dróg Wojewódzkich w Olsztynie,
- z Zarządem Dróg Miejskich w Warszawie,
- z Grupą Roboczą *Widziane z chodnika* Okręgu Mazowieckiego Polskiego Związku Niewidomych,
- z Wydziałami Inżynierii Lądowej i Transportu Politechniki Warszawskiej,
- z Wydziałem Nauk Technicznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego,
- z Wydziałem Nawigacyjnym Akademii Morskiej w Szczecinie,
- z Instytutem Optyki Stosowanej,
- z Wydziałem Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

2.2. *Instytut Transportu Samochodowego*

W ITS w 2008 r. prowadzono prace w następujących obszarach:

- prace naukowo-badawcze,
- działalność edukacyjno-popularyzatorska oraz szkoleniowa,
- współpraca międzynarodowa,
- współpraca z instytucjami rządowymi i pozarządowymi oraz organizacjami społecznymi.

2.2.1. *Prace naukowo-badawcze wykonane w 2008 r.*

- a) Prace dla Ministerstwa Infrastruktury:
 - *Stan bezpieczeństwa na polskich drogach w 2007 r.*,
 - *Wpływ obowiązku jazdy z włączonymi światłami w dzień na bezpieczeństwo ruchu drogowego*,
 - *Stan bezpieczeństwa ruchu drogowego w krajach OECD.*
- b) Prace statutowe:
 - *Baza danych o bezpieczeństwie ruchu drogowego*,
 - *Edukacja kierowców w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego*,

- *Bezpieczeństwo i mobilność osob starszych w ruchu drogowym,*
 - *Psychologiczne działania na rzecz trzeźwości kierujących pojazdami – programy edukacyjne i psychoedukacyjne,*
 - *Wdrożenie i ewaluacja programu reedukacji kierowców zatrzymanych za kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości,*
 - *Charakterystyka wybranych cech osobowości i temperamentu kierowców zatrzymanych na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwym – cz. II,*
 - *Uwarunkowania ryzykownych zachowań kierowców w ruchu drogowym oraz metody ich ograniczania,*
 - *System pomocy psychologicznej ofiarom wypadków drogowych – diagnoza,*
 - *Wybrane właściwości psychometryczne metod badań psychologicznych kierowców.*
- c) Udział w realizacji projektów WHO, w tym *Global Status Report on Road Safety* – ankieta na temat brd w Polsce.
- d) Udział w realizacji projektów badawczych UE:
- *CARE* – europejska baza danych o wypadkach drogowych,
 - *SAFETY NET* – Europejskie Obserwatorium BRD,
 - *EUCHIRES* – europejska kampania społeczna popularyzująca urządzenia zabezpieczające w pojeździe wśród dzieci,
 - *DRUID* – prowadzenie pojazdu pod wpływem narkotyków, alkoholu i lekarstw,
 - *CLOSE TO* – moduł szkolenia kierowców,
 - *ERIC* – multimedialne programy edukacyjne do szkolenia kierowców.

2.2.2. Działalność edukacyjno-popularyzatorska

- Organizacja i prowadzenie studiów podyplomowych *Psychologia Transportu* we współpracy ze Szkołą Wyższą Psychologii Społecznej.
- Współpraca przy organizacji 34 międzynarodowej konferencji KONES 2008 (specjalny blok poświęcony brd), która odbyła się w Starych Jabłonkach w dniach 7 – 10 września 2008 r.
- Organizacja wystawy *Uwolnić chodniki* w dniach 1 - 7 grudnia 2008 r. i seminarium *Niepełnosprawni w podróży* w dniu 2 grudnia 2008 r., w siedzibie Senatu RP z okazji Światowego Dnia Osób Niepełnosprawnych.
- Organizacja, wspólnie z Komendą Stołeczną Policji, seminarium *Bezpieczni na drodze w każdym wieku* w dniu 23 kwietnia 2008 r. w Mazowieckim Centrum Kultury i Sztuki w Warszawie.
- Wydanie 4 numerów *Kwartalnika BRD*.
- Prowadzenie strony internetowej www.cbr.home.pl.
- Prowadzenie strony internetowej www.klubpancernika.pl, zawierającej materiały dla: dzieci, rodziców, nauczycieli, prasy.
- Opracowanie biuletynu informacyjnego *Stan bezpieczeństwa ruchu drogowego w krajach OECD*.
- Wydanie i rozpowszechnienie Poradnika Dydaktycznego *Wychowanie komunikacyjne dzieci i młodzieży*.
- *Popularyzacja zagadnień bezpieczeństwa ruchu drogowego* w ramach wspólnego przedsięwzięcia Sekretariatu KRBRD i ITS; zakup i rozpowszechnienie materiałów dotyczących brd, takich jak:
 - ulotki *Ograniczenia prędkości ratują życie pieszym,*
 - parasolki z materiałem odblaskowym,
 - torby i plecaki z materiałów odblaskowych,
 - elementy odblaskowe (opaski, zawieszki, naklejki dla rowerzysty, pieszego).
- Rozpowszechnienie ulotek propagandowych:
 - *Starość to nie choroba – bądź aktywny!,*
 - *Kierowco! – w spotkaniu z Tobą na drodze pieszy nie ma szans,*
 - *Chodził pieszy koło drogi...Nie ma ręki ani nogi...*

- *Na kogo wypadnie – na tego bęć!*,
- *Dołącz do nas! Nasza Klika – KLIKA W FOTELIKACH.*

Ulotki były rozpowszechniane w ramach współpracy z Policją, WORD-ami, Ośrodkami Szkolenia Kierowców pod patronatem ITS, nauczycielami szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz innymi organizatorami programów edukacyjnych.

- Popularyzacja broszur z serii Biblioteka ITS:
 - *Mierzenie jakości pracy OSK – instrukcja - zeszyt nr 2,*
 - *Standardy kwalifikacji zawodowych dla zawodów: instruktor nauki jazdy, egzaminator osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami – zeszyt nr 3,*
 - *Jakość i ewaluacja w szkoleniu kierowców – zeszyt nr 1.*
- Prowadzenie zajęć dydaktycznych w zakresie brd w przedszkolach i szkołach podstawowych wg opracowanych w ITS scenariuszy.
- Prowadzenie zajęć edukacyjnych z wykorzystaniem symulatora zderzeń do demonstracji działania pasów.
- Współpraca przy organizacji imprez popularyzujących brd jak konkursy, seminaria, happeningi.
- Współpraca z mediami.
- Przygotowanie artykułów do prasy krajowej i zagranicznej.
- Wygłaszanie referatów na konferencjach krajowych i międzynarodowych.

2.2.3. *Współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej oraz pozarządowymi*

- Współpraca z Sekretariatem KRBRD w zakresie badań i analiz stanu brd, promocji bezpiecznych zachowań oraz używania materiałów zwiększających bezpieczeństwo.
- Współpraca z KGP w zakresie działań promujących brd.
- Współpraca z Automobilklubem Polskim i PZM w zakresie upowszechniania zasad bezpiecznego poruszania się po drogach.
- Udział w pracach WRBRD.
- Współpraca z władzami powiatów i gmin w organizowaniu działań na rzecz poprawy brd.
- Patronat ITS nad Ośrodkami Szkolenia Kierowców.
- Patronat ITS nad Stacjami Kontroli Pojazdów.
- Współpraca ze stowarzyszeniami i organizacjami działającymi na rzecz brd jak: Partnerstwo na Rzecz Bezpieczeństwa Drogowego, Alter Ego, Droga i Bezpieczeństwo, Fundacja Zapobiegania Wypadkom Drogowym.
- Współpraca z organizacjami i stowarzyszeniami osób niepełnosprawnych w zakresie mobilności i bezpieczeństwa tej grupy społeczeństwa.

2.2.4. *Współpraca międzynarodowa*

- Współpraca w ramach OECD IRTAD w międzynarodowej bazie danych z zakresu brd, jako koordynator krajowy ze strony Polski, wyznaczony przez Ministerstwo Infrastruktury.
- Udział w pracach grupy roboczej Unii Europejskiej przy tworzeniu i eksploatacji *Europejskiej Bazy Danych o Wypadkach CARE*, jako koordynator krajowy ze strony Polski, wyznaczony przez Ministerstwo Infrastruktury.
- Udział w pracach grup eksperckich *European Enhanced Vehicle-Safety Committee EEVC*.
- Udział w pracach *Prevention Routiere Internationale PRI*.
- Udział w pracach grup eksperckich *European Transport Safety Council ETSC*.
- Współpraca przy tworzeniu międzynarodowych projektów badawczych.

2.3. Polski Związek Motorowy

- W dniu 23 lutego 2008 r. Automobilklub Stołeczny MAK zorganizował ogólnodostępną imprezę samochodową *Zima 2008*. Jej celem było doskonalenie umiejętności prowadzenia pojazdu, utrwalanie wiedzy o przepisach ruchu drogowego, popularyzacja kultury motoryzacyjnej, stworzenie możliwości bezpiecznego prowadzenia samochodu w ekstremalnych warunkach poprzez zorganizowanie prób sprawnościowych. W czasie imprezy przeprowadzony został konkurs wiedzy o przepisach ruchu drogowego.
- W dniu 8 marca 2008 r. Automobilklub Stołeczny Mak przeprowadził dla mieszkańców woj. mazowieckiego *Rajd Pań 2008*. W trakcie trwania rajdu szczególną uwagę poświęcono zasadom brd i właściwym zachowaniom podczas kierowania pojazdem.
- Automobilklub Stołeczny w I połowie 2008 r. przeprowadził 6 kursów dla kandydatów na ratowników drogowych. Kursy te ukończyło ok. 100 osób. Program kursów przewidywał instruktaż udzielania zasad pomocy przedmedycznej ofiarom wypadków drogowych, zabezpieczenia miejsca wypadku, pozyskiwania pomocy innych uczestników ruchu drogowego, zasad wzywania służb profesjonalnych, jak również rozpatrzono aspekty formalno-prawne udzielania pierwszej pomocy.
- Automobilklub Polski w maju 2008 r. przeprowadził szkolenie oraz egzamin na kartę rowerową i motorowerową dla uczniów szkół warszawskich na terenie Autodromu Polski na Bemowie. W szkoleniu, które obejmowało zajęcia teoretyczne i praktyczne, uczestniczyło ok. 200 uczniów. W czasie szkolenia promowano bezpieczne uczestnictwo w ruchu drogowym. Szkolenia te będą cyklicznie kontynuowane wobec znacznego zainteresowania tego typu działalnością prowadzoną przez Automobilklub Polski.
- Automobilklub Polski sprawując patronat w zakresie brd nad dziećmi w wieku szkolnym w dzielnicy Warszawa-Bielany, wspólnie z ITS przeprowadził, od eliminacji do finału, X edycję Konkursu Bielańskiego. W imprezie tej wzięło udział ok. 1,5 tys. uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, którzy oprócz współzawodnictwa uczestniczyli w edukacyjnych zajęciach z zakresu wychowania komunikacyjnego. Imprezę przeprowadzono w dniach 15-31 maja 2008 r. Finał odbył się w dniu 2 czerwca.
- Automobilklub Białkopodlaski wspólnie z Zarządem Okręgowym PZM w Lublinie przeprowadził XII Finał Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego, nad którym patronat objął Marszałek Województwa Lubelskiego. Finał został przeprowadzony w dniach 6-8 czerwca 2008 r. na terenie Białej Podlaskiej. W turnieju uczestniczyło 16 trzyosobowych drużyn ze szkół ponadgimnazjalnych wszystkich województw wraz ze swoimi opiekunami. Miejscem przeprowadzenia Finału Turnieju była baza WORD w Białej Podlaskiej. *XII Finał Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego* to impreza mająca na celu upowszechnianie i propagowanie zasad brd wśród młodzieży, między innymi poprzez:
 - popularyzowanie wśród młodzieży szkół średnich znajomości przepisów o ruchu drogowym, wiedzy motoryzacyjnej,
 - kulturalnego i bezpiecznego zachowania się jako uczestnika ruchu drogowego,
 - kształtowanie partnerskich zachowań wobec innych uczestników ruchu,
 - rekreacji i sportu,
 - propagowanie i popularyzacja wiedzy z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Bezpośrednio po zakończeniu konkurencji *Jazda sprawnościowa samochodem* przez zawodników poszczególnych drużyn został zorganizowany turniej jazdy samochodem z talerzem Stewarta, w którym uczestniczyli wszyscy opiekunowie drużyn, którzy po ukończeniu jazdy zostali uhonorowani nagrodami rzeczowymi. W czasie trwania turnieju WORD Biała Podlaska udostępnił wszystkim chętnym urządzenie stymulujące uderzenie pojazdem w przeszkodę, które obrazowało niezbędność zapinania pasów bezpieczeństwa w samochodzie, które testowali praktycznie wszyscy zawodnicy

i opiekunowie jak też większość gości. Po odbyciu wszystkich konkurencji uczestnicy turnieju wzięli udział w atrakcyjnym programie rekreacyjno-turystycznym przygotowanym przez organizatora turnieju. Na zawodach obecni byli także przedstawiciele lokalnych mediów: prasy, radia i telewizji.

Turniej ten został zorganizowany przy współpracy KGP, Ministerstwa Edukacji Narodowej, KRBRD, przy udziale i wsparciu Krajowego Stowarzyszenia Wojewódzkich Ośrodków Ruchu Drogowego, wspierających Turnieje zarówno organizacyjnie jak i finansowo.

- W 2008 r. podczas kampanii promującej zasady eko-jazdy w ramach unijnego projektu *ECODRIVEN* odbyło się spotkanie regionalne, któremu patronował PZM. W dniu 7 kwietnia 2008 r. w ramach VII Spotkań Polsko-Japońskich - *Japonia wczoraj i dziś: kultura, sztuka, gospodarka*, odbyła się konferencja dla przedsiębiorców organizowana przez Dolnośląską Izbę Gospodarczą, na której wygłoszono prezentacje na temat projektu *ECODRIVEN* oraz zasad ekologicznego i ekonomicznego sposobu prowadzenia samochodu. Uczestnicy, ok. 100 przedsiębiorców z Dolnego Śląska, mogli przetestować zasady eko-jazdy korzystając z obecności instruktorów i samochodów do jazd oraz otrzymać wszelkie dodatkowe informacje przy stoisku projektu *ECODRIVEN*. Biorący udział w konferencji otrzymali komplet materiałów promocyjnych oraz dokumentację fotograficzną. PZM pomagał również w dystrybucji poprzez swoje struktury terenowe materiałów promocyjnych dotyczących zasad eko-jazdy, w tym w szczególności ulotki i broszury na ten temat.
- Automobilklub Kędzierzyński w okresie zimowo – wiosennym prowadził *zimową szkołę jazdy* pod hasłem *Droga do szkoły i do domu*, której celem była nauka bezpiecznego poruszania się dzieci. Akcja *Mamo jestem widoczny* prowadzona jest cyklicznie we wszystkich szkołach, a w jej ramach omawiane są m.in. zasady stosowania odbłasków.
- Automobilklub Opolski zorganizował w miesiącach zimowych i wiosennych konkursowe jazdy na płycie poślizgowej wraz ze szkoleniem udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym osobom w wypadkach drogowych. Wraz z WORD-em prowadzone były również szkolenia w zakresie pomocy przedmedycznej.
- W dniach 27 – 30 maja 2008 r. przeprowadzony został przez Zarząd Okręgowy PZM w Opolu *Final Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym* dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. Bazą Turnieju było Publiczne Gimnazjum w Białej. W zawodach uczestniczyły najlepsze drużyny z całego kraju, wyłonione w 16 finałach wojewódzkich. Konkurencje turnieju odbywały się na Rynku w Białej oraz w miejscowym gimnazjum, które posiada bardzo dobrze przygotowane miasteczko ruchu drogowego oraz tory przeszkód do konkurencji sprawnościowych. Każda z drużyn uczestnicząca w turnieju brała udział w następujących konkurencjach:
 - test z przepisów ruchu drogowego,
 - praktyczny sprawdzian z udzielania pierwszej pomocy,
 - jazda rowerem po torze przeszkód,
 - sprawdzian z jazdy rowerem po miasteczku ruchu drogowego.

W ramach rekreacji organizatorzy zaproponowali uczestnikom finału wycieczkę edukacyjną do Czech. Finał turnieju został przeprowadzony sprawnie, a poziom zawodów był wyrównany i bardzo wysoki. Nie zgłoszono żadnego protestu.

Turniej ten został zorganizowany przy współpracy KGP, Ministerstwa Edukacji Narodowej, KRBRD, przy udziale i wsparciu Krajowego Stowarzyszenia Wojewódzkich Ośrodków Ruchu Drogowego, wspierających Turnieje zarówno organizacyjnie jak i finansowo.

- W dniu 27 maja 2008 r. rozstrzygnięto i wręczono nagrody laureatom konkursu rysunkowego *Bezpieczna droga do szkoły*. Jest to kontynuacja akcji prowadzonej przez Jasielski Klub Motorowy i Ratownictwa Drogowego, przy współpracy z firmą LOTOS. Konkurs był adresowany do uczniów klas pierwszych szkół podstawowych powiatu jasielskiego.

- Automobilklub Wielkopolski w okresie wiosennym przeprowadził w Stacji Obsługi Samochodów bezpłatną akcję oceny sprawności pojazdów. W ramach akcji z przeglądu technicznego skorzystało 378 posiadaczy aut. W trakcie trwania akcji stwierdzono, że część kierowców modernizuje swoje pojazdy zapominając o obowiązujących przepisach, czy wymianie opon. Kierowcy informowani byli o stwierdzonych nieprawidłowościach, drobne usterki usuwano natychmiast.
- Równocześnie na Torze Poznań zorganizowane zostały zajęcia doskonalenia techniki jazdy motocyklem, zarówno w zakresie teoretycznym i praktycznym, z uwzględnieniem tematyki przepisów ruchu oraz udzielania pierwszej pomocy. Propozycja spotkała się z dużym zainteresowaniem dlatego też będzie kontynuowana.
- W czerwcu organizowane były przez Automobilklub Wielkopolski kolonijne spotkania z dziećmi, w ramach których promowano bezpieczne zachowania na drodze, przeprowadzono szereg konkursów oraz jazdę po specjalnie przygotowanym torze przeszkód.
- W dniu 8 sierpnia 2008 r., w ramach unijnego projektu *ECODRIVEN*, odbyła się w Gdańsku podczas Jarmarku Dominikańskiego impreza promująca bezpieczną, przyjazną środowisku i oszczędną w zużyciu paliwa technikę jazdy. Współorganizatorem był Zarząd Okręgowy PZM w Gdańsku. Podczas imprezy można było wziąć udział w konkursie na eko-kierowcę oraz przejechać się w towarzystwie instruktorów samochodem hybrydowym marki Toyota Prius. W trakcie spotkania przedstawiono zebranym na widowni zasady i korzyści stosowania ekonomicznej i ekologicznej techniki jazdy samochodem. Chętni do udziału w konkursie wypełniali ankietę konkursową obejmującą pytania związane z zasadami eko-jazdy oraz techniką hybrydową. Wyloniono z nich troje zwycięzców, którzy otrzymali – nagrody rzeczowe oraz zniżki na kurs nauki jazdy w ośrodkach szkoleniowych PZM.
- W dniu 14 września Zarząd Okręgowy PZM w Lublinie zorganizował *V Ogólnopolski Samochodowy Rajd Pań* na trasie Lublin – Wojciechów – Nałęczów– Kazimierz Dolny. Rajd zorganizowany został wspólnie z Automobilklubem Chełmskim – realizatorem części sportowej oraz przy współpracy z Wydziałem Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie i WORD w Lublinie. W trakcie zawodów rozkolportowano 1 tys. ulotek informujących o zasadach bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
- Dnia 20 września 2008 r. został zorganizowany *XII Ogólnopolski Rajd Ekologiczny* pn. *Ekologicznie po Ziemi Koronowskiej*. Powyższa imprezę poprowadzoną na odcinku 62 kilometrów. W trakcie imprezy prezentowane były zasady ekologicznej jazdy samochodem, przeprowadzono szereg konkursów, a zwycięzcom wręczono atrakcyjne nagrody oraz puchary okolicznościowe.
- W dniach 26-28 września 2008 r. Automobilklub Opolski i Zarząd Okręgowy PZM, przy współudziale WORD w Opolu, Opolskiej WRBRD Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu, Urzędu Marszałkowskiego oraz Starostwa Powiatowego w Krapkowicach i Prudniku przeprowadził *XI Mistrzostwa Polski Ratowników Drogowych PZM*. W trakcie trwania imprezy uczestnicy zmierzli się na trasie z kilkoma zadaniami: reanimacją rannych na fantomach, pozorowanymi wypadkami, pokazem cięcia samochodów uczestniczących w wypadkach, jazdą sprawnościową samochodem na trolejach oraz odpowiadali na pytania testowe z zakresu brd i zasad udzielania pierwszej pomocy. Uczestnikom towarzyszył atrakcyjny program rekreacyjno-turystyczny.
- W dniu 7 października 2008 z inicjatywy Mazowieckiej Komendy Policji w Radomiu z udziałem Zarządu Okręgowego PZM w Warszawie oraz władz samorządowo-administracyjnych miasta Radomia i województwa mazowieckiego została zainaugurowana akcja *Zabłyśnij na drodze* przewidziana do realizacji w okresie jesienno-zimowym na terenie woj. mazowieckiego. W czasie jej trwania rowerzystom i pieszym rozdano 300 kamizelek odblaskowych, które mają służyć poprawie bezpieczeństwa tzw. niechronionej grupy uczestników ruchu drogowego.
- W dniu 12 października 2008 r. na terenie Autodromu Automobilklubu Polski w Warszawie odbył się *Dzień Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego* poprzedzający *Europejski Dzień Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego* przypadający na 13 października.

Organizatorzy zaproponowali mieszkańcom Warszawy spotkanie z miłośnikami dwóch i czterech kółek. Podczas imprezy zorganizowane zostały przez instruktorów z Automobilklubu Polski i Centrum Szkolenia Policji w Legionowie liczne konkursy. W programie między innymi można było uczestniczyć w jazdach samochodami w warunkach zmniejszonej przyczepności na płytach poślizgowych pod okiem instruktorów Akademii Jazdy Automobilklubu Polski. Motocykliści, którzy przejechali ulicami Warszawy spod Teatru Wielkiego na Autodrom na Bemowie, mogli spróbować swoich sił w takich konkursach jak:

- ruszanie i zatrzymanie na linii,
- slalom między pachołkami,
- slalom wokół samochodu,
- najwolniejsza jazda po prostej.

ITS udostępnił symulator zderzeń pokazujący działanie pasów bezpieczeństwa. Udzielane były także porady prawne dla uczestników ruchu drogowego. ITD udostępniła publiczności swój samochód jakim na co dzień wykonuje kontrole na drogach.

Dzięki WORD Warszawa można było spróbować swoich sił zdając próbny egzamin na prawo jazdy kat. B. KGP ustawiła miasteczko ruchu drogowego dla dzieci i młodzieży, gdzie każdy zainteresowany mógł u egzaminatorów WORD bezpłatnie zdać egzamin na kartę rowerową lub motorowerową. Zorganizowane zostały również atrakcyjne konkursy i jazdy sprawnościowe z nagrodami dla dzieci i młodzieży.

Komenda Stołeczna Policji zaprezentowała swój najnowszy sprzęt: motocykl BMW z wideorejestratorem, radiowozy oraz radary. Można było podziwiać też pokaz wyczynowej jazdy quadem jednego z zawodników zespołu Yamaha Motor Polska.

- W przeddzień Europejskiego Dnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego Automobilklub Wielkopolski zainicjował w Lesznie Wojewódzki Dzień Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. Na specjalnie zorganizowany festyn przybyło ok. 10 tys. osób, którzy mogli zapoznać się z symulatorami zderzeń i wybuchem poduszki powietrznej oraz sprawdzić swoją wiedzę z przepisów ruchu drogowego. Po obejrzeniu pokazu akcji ratowniczej, przy okazji udziału w licznych konkursach ochotnicy poznawali metody udzielania pierwszej pomocy.

Ponadto w Stacji Obsługi zostały zorganizowane drzwi otwarte, gdzie można było sprawdzić stan swego samochodu, a Automobilklub Wielkopolski zaprosił wszystkich przybyłych na spotkanie z funkcjonariuszem Policji drogowej. Kontynuacją spotkań było bezpłatne szkolenie stopnia zerowego w udzielaniu pierwszej pomocy.

- W listopadzie 2008 r. kierowcy nieprzestrzegający przepisów kodeksu drogowego, którzy poruszali się pojazdami jadąc bez zapiętych pasów bezpieczeństwa byli zatrzymywani przez Policję. Kierowcom proponowano mandat lub udział w „specjalnej lekcji”, która polegała na „przejażdżce” symulatorem zderzeń oraz obejrzeniu krótkiego tematycznego spotu. Podróż można było kontynuować jednak już z zapiętymi pasami. Żaden z kierowców nie skorzystał też z opcji przyjęcia mandatu.
- W związku z obchodami w dniu 16 listopada *Europejskiego Dnia Pamięci Ofiar Wypadków Drogowych* PZM Zarząd Okręgowy w Szczecinie przeprowadził wspólnie z Sekcją Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji w Szczecinie działania profilaktyczne mające na celu poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie miasta Szczecin.

Pierwszy etap działań obejmował wzmożoną kontrolę stanu trzeźwości, która prowadzona była w formie tzw. *Trzeźwego poranka*. W trakcie tych działań przekazywane były również informacje profilaktyczne dotyczące wynikających z tego tytułu zagrożeń oraz konsekwencji prawnych. W następnym etapie wykorzystując monitoring Szczecina policjanci ujawnili najczęściej popełniane wykroczenia mające bezpośredni wpływ na przyczynę powstawania wypadków drogowych, szczególnie tych ze skutkiem śmiertelnym. Nieodzownym elementem prowadzonych działań było wykorzystanie sprzętu do ujawniania wykroczeń polegających na przekraczaniu prędkości. Przeprowadzono akcję

profilaktyczną w placówkach oświatowych na terenie Szczecina. W trakcie spotkań przedstawiono przyczyny powstawania wypadków drogowych oraz największe zagrożenia na drogach w Polsce i Europie. Akcją profilaktyczną objęte zostały również osoby nadzorujące bezpieczne przejście dzieci przez jezdnię. Podczas tych działań wręczono ponad 200 opasek odblaskowych w ramach akcji *Widoczni bezpieczni*.

- W dniu 20 listopada 2008 r. Automobilklub Kielecki wspólnie z Zarządem Okręgowym PZM w Kielcach, Komendą Wojewódzką Policji oraz Targami Kielce, zorganizował *Olimpiadę Bezpieczeństwa dla dzieci* z klas V Szkół Podstawowych województwa Świętokrzyskiego.

Olimpiada miała na celu:

- przekazanie wartości edukacyjnych na temat bezpiecznego korzystania przez dzieci i młodzież szkolną z dróg publicznych,
- popularyzowanie przepisów i zasad bezpiecznego poruszania się po drogach,
- kształtowanie partnerskich zachowań wobec uczestników ruchu drogowego,
- popularyzowanie podstawowych zasad i umiejętności udzielania pierwszej pomocy.

Uczestnicy Olimpiady musieli wykazać się swoją wiedzą i umiejętnościami w kilku konkurencjach takich jak: testy z przepisów ruchu drogowego i udzielania pierwszej pomocy, malowanie znaków drogowych, jazda rowerem w usytuowanym miasteczku ruchu drogowego, a także podczas praktycznego udzielania pierwszej pomocy.

Rywalizacja wśród uczestników o czołowe miejsca i wspaniałe nagrody była bardzo zacięta. W Olimpiadzie udział wzięło 447 uczestników. Dla zwycięzców pierwszego miejsca PZM ufundował trzy rowery górskie o wysokim standardzie.

- W dniach 22-23 listopada Zarząd Okręgowy PZM w Lublinie przygotował i zorganizował *VI Ogólnopolskie Warsztaty dla Instruktorów Ratownictwa Drogowego PZM*. Organizatorami *Warsztatów* byli Okręgowa Komisja BRD ZO PZM w Lublinie oraz Szkoła Ratownictwa Medyczo-Sanitarnego w Lublinie. Na *Warsztaty* zgłosiło się 19 instruktorów. Warsztaty prowadzili doświadczeni lekarze i inni długoletni pracownicy Szkoły Ratownictwa Medyczo-Sanitarnego oraz przedstawiciel PSP z Lublina. Przyczyniły się one do pogłębienia wiedzy teoretycznej oraz praktycznej Instruktorów. Na zakończenie wręczono uczestnikom Dyplomy ukończenia *VI Warsztatów Szkoleniowych*. Instruktorzy bardzo pozytywnie ocenili zajęcia teoretyczne i praktyczne oraz postulowali coroczną kontynuację *Warsztatów*.
- W dniu 14 grudnia 2008 r. w czasie trwania *Tygodnia Trzeźwości w Ruchu Drogowym*, Automobilklub Kielecki zorganizował konkurs o charakterze edukacyjnym z zakresu ratownictwa drogowego, w ramach akcji *Życie jest zbyt cenne nie zostawiaj go na drodze*. Konkurs skierowany był do uczniów szkół ponadgimnazjalnych i nosił nazwę Konkurs udzielania pierwszej pomocy *Pierwsza pomoc – to łatwe*. Celem konkursu było przekazanie młodzieży wartości edukacyjnych na temat bezpiecznego poruszania się po drogach publicznych, a zwłaszcza kształtowanie właściwych zachowań wobec innych uczestników ruchu drogowego poprzez popularyzowanie podstawowych zasad udzielania pierwszej pomocy. Przeprowadzono pokaz o charakterze szkoleniowym z zakresu udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach drogowych, a następnie konkurs składający się z części teoretycznej i części praktycznej. Uczestnicy konkursu musieli wykazać się posiadaną wiedzą i umiejętnościami praktycznymi z zakresu udzielania pierwszej pomocy. W konkursie wzięło udział 158 uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych woj. Świętokrzyskiego, a zwycięzcy zostali nagrodzeni.
- Wychodząc naprzeciw zdiagnozowanym zagrożeniom dotyczącym najmniej chronionych uczestnikom ruchu drogowego – pieszym, Biuro Ruchu Drogowego KGP podjęło decyzję o zainicjowaniu kampanii profilaktyczno-edukacyjnej *ODBLASKI ŻYCIA*, z udziałem ITS i PZM. Kampania została zainaugurowana w dniu 4 grudnia 2008 r. konferencją prasową zorganizowaną przez Biuro Ruchu Drogowego KGP. Celem działań jest dążenie do zmniejszenia liczby potrażeń pieszych przez kierujących pojazdami, a także podniesienie świadomości osób pieszych na temat zagrożeń z jakimi

mogą spotkać się na drodze. Zwracano uwagę na fakt, iż powszechne stosowanie elementów odblaskowych w różnej formie – zawieszki, opaski, kamizelki, jaskrawe parasolki, itp. spowoduje, że szansa pieszego na uniknięcie potrącenia w warunkach złej widoczności znacznie wzrośnie, nawet jeśli popełni on błąd np. będzie się poruszał niewłaściwą stroną jezdni.

- Z uwagi na fakt, iż jedną z podstawowych reguł bezpieczeństwa jest zasada „widzieć i być widocznym”, w ramach planowanych działań udział wzięły stacje kontroli pojazdów działające pod patronatem ITS oraz stacje należące do PZM. Łącznie 480 stacji diagnostycznych umożliwiło kierowcom bezpłatne sprawdzenie i ustawienie świateł pojazdów.
- W dniach 11-14 grudnia 2008 r. odbył się Ogólnopolski Kurs na stopień *Instruktora Ratownictwa Drogowego PZM*. Kurs został zorganizowany przez Automobilklub Kielecki w Krajowym Centrum Szkolenia Ratowników Drogowych PZM. Program kursu obejmował wykłady i ćwiczenia praktyczne w liczbie 40 godzin, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, instrukcją szkolenia w sprawie zasad prowadzenia kursów z zakresu Ratownictwa Drogowego PZM zatwierdzoną przez Główną Komisję BRDiOŚ PZM oraz najnowszymi wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji.
W kursie uczestniczyli przedstawiciele Automobilklubów i Klubów oraz Zarządów Okręgowych PZM. Wszyscy uczestnicy kursu składali egzamin w formie pisemnej (testy, konspekty) oraz praktycznej (demonstrowanie działań ratowniczych i prowadzenia zajęć).
- Instruktorzy Ratownictwa Drogowego PZM z Automobilklubu Kieleckiego zorganizowali w 2008 r. szereg szkoleń z zakresu udzielania pierwszej pomocy, w ramach których przeszkolili 527 osób z terenu województwa świętokrzyskiego. Większość przeszkolonych osób (ok. 90 %) to ludzie młodzi w przedziale wiekowym 18-22 lat.

Przedstawione działania podejmowane na rzecz poprawy brd dotyczą imprez i przedsięwzięć realizowanych przez Zarządy Okręgowe PZM oraz Automobilkluby i Kluby. Ponadto PZM wspiera ogólnopolskie kampanie oraz programy na rzecz brd i ochrony środowiska.

2.4. Zarząd Główny Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej

Wg wstępnych danych Komendy Głównej PSP w 2008 r. strażacy (OSP i PSP) uczestniczyli w 457,4 tys. akcji ratowniczych, z tego:

- 161,2 tys. – stanowiły pożary,
- 279,5 tys. – miejscowe zagrożenia.

Strażacy ochotnicy średnio w ubiegłym roku uczestniczyli (samodzielnie lub razem z PSP) w likwidacji:

- 63 412 pożarów (tj. 39,3% ogółu pożarów),
- 99 570 miejscowych zagrożeń (tj. 35,6% ogółu miejscowych zagrożeń).

Znacząco wzrosła liczba wypadków w komunikacji drogowej, w likwidacji których uczestniczyli strażacy OSP i PSP. W 2008 r. likwidowano skutki 55 704 wypadków drogowych (w 2006 r. – 48 331, w 2007 r. – 54 286).

W pracy ratownika drogowego ważne jest przestrzeganie standardowych procedur postępowania i wykonywanie poleceń wydawanych przez dowódców akcji ratowniczych i ich przełożonych. Każdy wypadek z udziałem pojazdów samochodowych jest inny. Różne są typy i liczby pojazdów biorących udział w wypadku, ich rozmieszczenie i stan ofiar wypadku oraz zagrożenia zewnętrzne. Wszystko to ma istotny wpływ na decyzje dotyczące wymaganych działań i ich kolejności. Akcja ratownicza jest sama w sobie niebezpieczna. Osobiste bezpieczeństwo ratownika zależy od odbytego przeszkolenia, korzystania ze sprzętu ochrony osobistej oraz wiedzy w zakresie użytkowania sprzętu ratowniczego będącego w posiadaniu jednostki ratowniczej.

W roku 2008, za pośrednictwem Działu Handlowo-Administracyjnego biura Zarządu Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej, OSP zakupiły niżej wymieniony sprzęt będący podstawowym narzędziem wykorzystywanym w akcjach ratowniczych:

- 1) nożyce – wykorzystywane do przecinania elementów pojazdu w celu wyjęcia określonych części konstrukcji – 1 szt.,
- 2) rozpieracze – mają trzy główne funkcje: rozpieranie, ściskanie i cięcie – 2 szt.,
- 3) ręczne narzędzie ratownicze Siekierolom/Hooligan - stosuje się do robienia i rozszerzania otworów w ścianach, drzwiach, karoseriach samochodowych lub do wyważania, wyłamywania, przerąbywania, lub dzielenia materiału w celu wyswobodzenia obsługi, przewożonych osób lub do uwalniania osób uwięzionych w zamkniętych pomieszczeniach – 47 szt.,
- 4) pachołki ostrzegawcze drogowe fluorescencyjne – 628 szt.,
- 5) znaki drogowe WYPADEK – 12 szt.,
- 6) lizaki podświetlane – 127 szt.,
- 7) lizaki z tarczą bez podświetlania – 212 szt. ,
- 8) taśmy ostrzegawcze biało-czerwone – 180 szt.,
- 9) kamizelki odblaskowe – 475 szt.,
- 10) środki ochrony ekologicznej:
 - Sorbent Kompakt do paliw, kwasów i zasad pozostawiający suchą powierzchnię – 11 880 kg,
 - SINTAN przenikający i rozbijający cząsteczki olejowe oraz przyspieszający biologiczny rozkład skażenia – 90 litrów,
 - syntetyczny, pianotwórczy środek gaśniczy przeznaczony do wytwarzania piany gaśniczej o wszystkich stopniach spienienia przy zastosowaniu wody śródlądowej nie zasolonej – 2 000 kg.

W 2008 r. Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej, wykorzystując środki MSWiA, Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, samorządów gminnych i OSP, doposażył OSP w sprzęt do ratownictwa drogowego:

- 86 lekkich samochodów ratowniczo-gaśniczych,
- 87 średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych,
- 15 skarosowanych lekkich samochodów ratowniczo-gaśniczych,
- 65 skarosowanych średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych.

Ponadto centralnie dokonano zakupu:

- 176 szt. agregatów prądotwórczych,
- 172 kpl zestawów PSP R1,
- 1043 kpl ubrań specjalnych,
- 231 szt. pił do drewna,
- 163 pił do betonu i stali,
- 445 radiotelefonów GP 360,
- 111 radiotelefonów samochodowych,
- 48 zestawów sprzętu do ratownictwa technicznego.

Potrzeby wyposażenia OSP w samochody oraz sprzęt specjalistyczny do ratownictwa są jednakże wielokrotnie większe.

Od 10 lat prowadzone są szkolenia dla strażaków ochotników w zakresie ratownictwa medycznego. W tym czasie z inicjatywy Zarządu Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej przeszkolono na kursach podstawowych w zakresie ratownictwa medycznego ponad 17 100 członków OSP oraz ok. 3 670 na kursach recertyfikacyjnych (ponowienie uprawnień) dla ratowników OSP. W 2008 r. przeszkolono na kursach podstawowych 2 040 członków OSP i 1 050 ratowników OSP na kursach recertyfikacyjnych. Szkolenia te oparte są o obowiązujące przepisy i odbywają się w oparciu o PSP.

Poza bezpośrednią działalnością ratowniczą – strażacy ochotnicy prowadzą szeroką działalność prewencyjną i wychowawczą. Najważniejszą imprezą promującą szeroko pojęte bezpieczeństwo jest *Ogólnopolski Turniej Wiedzy Pożarniczej „Młodzież Zapobiega Pożarom”*.

XXXI finał centralny Turnieju odbył się w dniach 15-17 maja 2008 r. w Krynicy-Zdroju. Wzięło w nim udział stu uczestników wyłonionych w wyniku eliminacji od szczebla lokalnego do szczebla centralnego w trzech grupach wiekowych: I grupa – uczniowie szkół podstawowych, II grupa – uczniowie gimnazjów, III grupa – uczniowie szkół ponad gimnazjalnych. Tradycyjnie tematyka Turnieju obejmowała zagadnienie bezpieczeństwa, w tym m.in. zasady udzielania pierwszej pomocy, organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczej, sprzęt ratowniczo-gaśniczy. Umiejętności w wymienionym zakresie są wykorzystywane nie tylko w sytuacji zagrożenia pożarem, ale również podczas wypadków drogowych.

Tematyka ratownictwa była uwzględniona również w programie *VIII Ogólnopolskich Zawodów Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych w Sportach Obronnych*, które odbyły się w dniach 24-29 czerwca 2008 r. w Suwałkach. Zawody te są eliminacjami do Mistrzostw Sportowo-Obronnych Stowarzyszeń Młodzieżowych o Nagrodę Ministra Obrony Narodowej. Jedną z konkurencji zawodów jest prawidłowe udzielenie pomocy w sytuacji wypadku drogowego (potrącenie rowerzysty przez samochód). Zadanie polega na zabezpieczeniu miejsca wypadku, udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu, zapewnieniu opieki i wsparcia psychicznego kierowcy, wezwaniu profesjonalnej pomocy medycznej.

W okresie wakacji odbywały się letnie obozy szkoleniowo-wypoczynkowe dla członków Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych. Zgrupowania organizowane są w całym kraju od szczebla gminnego do wojewódzkiego. Również podczas tego typu obozów ważnym elementem programu jest ratownictwo. Zajęcia prowadzą m.in. funkcjonariusze policji i ratownicy medyczni, ucząc młodych ludzi, w jaki sposób ratować życie i organizować akcję ratowniczą również w sytuacji wypadku drogowego. Młodzież otrzymuje materiały szkoleniowe i informacyjne.

Ratownicy OSP - z 19 jednostek OSP tradycyjnie już uczestniczyli w *IV Mistrzostwach Polski w Ratownictwie Medycznym i Drogowym Podmiotów Tworzących i Wspierających KSKR - „Ratownictwo 2008”*.

3. Działania podejmowane przez Wojewódzkie Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego

We wszystkich województwach istnieją WRBRD podejmujące i realizujące działania na rzecz poprawy brd. WRBRD prowadziły w 2008 r. działania wynikające z *Krajowego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego GAMBIT 2005* oraz programów lokalnych. Ponadto WRBRD dążą do poprawienia brd przez skoordynowaną realizację ustawowych i statutowych zadań podmiotów będących członkami tych rad. Na niektórych obszarach powstają również powiatowe centra i rady brd oraz opracowywane są programy zapobiegania wypadkom drogowym na obszarach powiatów.

Wszystkie WRBRD w trakcie wykonywanych zadań szczególną wagę przykładają do współpracy z różnymi mediami oraz organizacjami społecznymi i instytucjami. Współpracują z nimi w trakcie inicjowanych akcji, szkoleń i konkursów. Szczególnie intensywne jest współdziałanie z WORD-ami, automobilklubami, lokalnymi stacjami radiowymi i telewizyjnymi oraz prasą. Starają się w jak największym stopniu informować społeczeństwo o zagrożeniach i sposobach przeciwdziałania im.

W programach wojewódzkich wiele miejsca poświęca się edukowaniu dzieci i młodzieży oraz kształcenia u nich nawyków bezpiecznego i zgodnego z przepisami prawa uczestnictwa w ruchu drogowym. Wykorzystuje się wiele form dla przekazania koniecznej wiedzy. Są to konkursy plastyczne, literackie i muzyczne, których tematem jest bezpieczeństwo w ruchu drogowym, a także organizowane na poziomie gmin, powiatów i województw *Ogólnopolski Turniej Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego* dla dzieci szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz *Ogólnopolski Turniej Motoryzacyjny* dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Formą wpływania na poziom wiedzy dzieci oraz młodzieży jest również organizowanie i współorganizowanie seminariów dla nauczycieli, którzy prowadzą zajęcia *Wychowania Komunikacyjnego*.

WRBRD kontynuowały w 2008 r. działania wynikające z *Programu GAMBIT 2005* oraz programów lokalnych. WRBRD przeprowadziły wiele inicjatyw, które można pogrupować w następujące bloki tematyczne:

- 1) Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd, w tym:
 - usprawnienie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych,
 - organizacja systemu współdziałania i koordynacji,
 - organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd,
 - usprawnienie systemu zbierania i gromadzenia danych o zdarzeniach drogowych,
 - stworzenie systemu informacji o brd,
 - doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd,
 - rozwój systemu ratownictwa na drogach.
- 2) Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego, w tym:
 - udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością,
 - powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości,
 - udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa,
 - udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych.
- 3) Ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów, w tym:
 - udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych, dzieci i rowerzystów,
 - zintensyfikowanie ochrony pieszych, dzieci i rowerzystów środkami nadzoru nad ruchem drogowym,
 - powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych, dzieci i rowerzystów.
- 4) Zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych, w tym:
 - zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni,
 - kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego,

- skrócenie czasu wykrycia i powiadamiania o zdarzeniu drogowym,
- skrócenie czasu dojazdu na miejsce wypadku i transportu poszkodowanych do najbliższego szpitala ratunkowego,
- rozwój wyspecjalizowanych jednostek medycznych.

Szczegółowe informacje na temat działań podejmowanych przez WRBRD są zawarte w *Załączniku nr 2 do sprawozdania Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego pt. Stan bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz działania realizowane w tym zakresie w 2008 r.*

STAN BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO
ORAZ DZIAŁANIA REALIZOWANE W TYM ZAKRESIE
W WOJEWÓDZTWACH
W 2008 R.

ZAŁĄCZNIK NR 2 DO SPRAWOZDANIA PT.:
STAN BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO
ORAZ DZIAŁANIA REALIZOWANE W TYM ZAKRESIE
W 2008 R.

Warszawa, marzec 2009

Spis treści

1. Stan brd w poszczególnych województwach w 2008 r. _____	5
1.1. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa dolnośląskiego _____	5
1.2. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa kujawsko – pomorskiego _____	6
1.3. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa lubelskiego _____	7
1.4. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa lubuskiego _____	8
1.5. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa łódzkiego _____	9
1.6. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa małopolskiego _____	10
1.7. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa mazowieckiego _____	11
1.8. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa opolskiego _____	13
1.9. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa podkarpackiego _____	14
1.10. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa podlaskiego _____	15
1.11. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa pomorskiego _____	16
1.12. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa śląskiego _____	17
1.13. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa świętokrzyskiego _____	18
1.14. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa warmińsko – mazurskiego _____	19
1.15. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa wielkopolskiego _____	20
1.16. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa zachodniopomorskiego _____	21
2. Działania podejmowane na rzecz poprawy brd w poszczególnych województwach w 2008 r. _____	22
2.1. Województwo dolnośląskie _____	22
2.2. Województwo kujawsko – pomorskie _____	29
2.3. Województwo lubelskie _____	34
2.4. Województwo lubuskie _____	40
2.5. Województwo łódzkie _____	43
2.6. Województwo małopolskie _____	51
2.7. Województwo mazowieckie _____	56
2.8. Województwo opolskie _____	59
2.9. Województwo podkarpackie _____	64
2.10. Województwo podlaskie _____	69
2.11. Województwo pomorskie _____	76
2.12. Województwo śląskie _____	82
2.13. Województwo świętokrzyskie _____	84
2.14. Województwo warmińsko – mazurskie _____	88
2.15. Województwo wielkopolskie _____	91
2.16. Województwo zachodniopomorskie _____	95

1. Stan brd w poszczególnych województwach w 2008 r.

1.1. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa dolnośląskiego

1.1 Liczba wypadków drogowych ogółem:	2 987
1.1.1 Zderzenia pojazdów w ruchu	1 353
1.1.2 Wypadki z udziałem jednego pojazdu	1 401
1.1.3 Potrącenia pieszych	847
1.1.4 Potrącenia rowerzystów, motocyklistów i motorowerzystów	595
1.1.5 Inne	175
1.2 Liczba osób zabitych w wypadkach drogowych ogółem	362
1.2.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	212
1.2.2 Piesi	98
1.2.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	15
1.2.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	13
1.2.5 Inni	24
1.3 Liczba osób rannych w wypadkach drogowych ogółem	4 091
1.3.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	2 414
1.3.2 Piesi	814
1.3.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	396
1.3.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	163
1.3.5 Inni	304
1.4 Liczba kolizji zgłoszonych policji	32 060
1.5 Liczba ujawnionych kierowców i pasażerów pojazdów jadących bez zapiętych pasów	17 411
1.6 Liczba ujawnionych przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu	13 570
1.7 Liczba wypadków spowodowanych przez kierowców pod wpływem alkoholu	254
1.8 Liczba zabitych w wypadkach z udziałem kierowców pod wpływem alkoholu	24
1.9 Liczba wypadków spowodowanych przez kierujących w wieku 18 – 24 lat	563
1.10 Liczba zabitych w wypadkach kierowców i pasażerów w wieku 18 – 24 lat	65
1.11 Liczba zabitych w wypadkach pieszych wieku 7 – 14 lat	2
1.12 Liczba interwencji Straży Pożarnej przy wypadkach drogowych	<i>nie dot. Policji (brak danych)</i>
1.13 Inne sytuacje lub zdarzenia mające istotny wpływ na stan brd na terenie województwa	
1.14 Uwagi, spostrzeżenia i problemy dotyczące brd na terenie województwa	

1.2. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa kujawsko – pomorskiego

1.1 Liczba wypadków drogowych ogółem:	1 890
1.1.1 Zderzenia pojazdów w ruchu	brak danych
1.1.2 Wypadki z udziałem jednego pojazdu	brak danych
1.1.3 Potrącenia pieszych	629
1.1.4 Potrącenia rowerzystów, motocyklistów i motorowerzystów	382
1.1.5 Inne	62
1.2 Liczba osób zabitych w wypadkach drogowych ogółem	305
1.2.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	141
1.2.2 Piesi	97
1.2.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	51
1.2.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	14
1.2.5 Inni	2
1.3 Liczba osób rannych w wypadkach drogowych ogółem:	2 323
1.3.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	1 328
1.3.2 Piesi	531
1.3.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	331
1.3.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	84
1.3.5 Inni	49
1.4 Liczba kolizji zgłoszonych policji	28 539
1.5 Liczba ujawnionych kierowców i pasażerów pojazdów jadących bez zapiętych pasów	brak danych
1.6 Liczba ujawnionych przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu	8 409
1.7 Liczba wypadków spowodowanych przez kierowców pod wpływem alkoholu	112
1.8. Liczba zabitych w wypadkach z udziałem kierowców pod wpływem alkoholu	15
1.8 Liczba wypadków spowodowanych przez kierujących w wieku 18-24 lat	309
1.9 Liczba zabitych w wypadkach kierowców i pasażerów w wieku 18-24 lat	51
1.10 Liczba zabitych w wypadkach pieszych w wieku 7-14 lat	0
1.11 Liczba interwencji Straży Pożarnej przy wypadkach drogowych	3 648
1.12 Inne sytuacje lub zdarzenia mające istotny wpływ na stan brd na terenie województwa	Brak obwodnic miast: złe rozwiązania infrastruktury drogowej (nieprawidłowe oznakowanie, zbyt duża ilość skrzyżowań o ruchu okrężnym wyposażonych w sygnalizację świetlną); zbyt mała liczba skrzyżowań o ruchu okrężnym w miejscach przecinania się głównych ciągów komunikacyjnych – szczególnie na drogach krajowych.
1.13 Uwagi, spostrzeżenia i problemy dotyczące brd na terenie województwa	Nie formułowano

1.3. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa lubelskiego

1.1 Liczba wypadków drogowych ogółem:	2 358
1.1.1 Zderzenia pojazdów w ruchu	1 015
1.1.2 Wypadki z udziałem jednego pojazdu	1 274*
1.1.3 Potrącenia pieszych	711
1.1.4 Potrącenia rowerzystów, motocyklistów i motorowerzystów	496
1.1.5 Inne	69
1.2 Liczba osób zabitych w wypadkach drogowych ogółem	372
1.2.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	165
1.2.2 Piesi	131
1.2.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	58
1.2.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	9
1.2.5 Inni	9
1.3 Liczba osób rannych w wypadkach drogowych ogółem:	2 952
1.3.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	1 743
1.3.2 Piesi	642
1.3.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	431
1.3.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	81
1.3.5 Inni	55
1.4 Liczba kolizji zgłoszonych policji	19 960
1.5 Liczba ujawnionych kierowców i pasażerów pojazdów jadących bez zapiętych pasów	6 450
1.6 Liczba ujawnionych przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu	9 447
1.7 Liczba wypadków spowodowanych przez kierowców pod wpływem alkoholu	263
1.8. Liczba zabitych w wypadkach z udziałem kierowców pod wpływem alkoholu	30
1.8 Liczba wypadków spowodowanych przez kierujących w wieku 18-24 lat	510
1.9 Liczba zabitych w wypadkach kierowców i pasażerów w wieku 18-24 lat	60
1.10 Liczba zabitych w wypadkach pieszych w wieku 7-14 lat	1
1.11 Liczba interwencji Straży Pożarnej przy wypadkach drogowych	<i>Policja nie posiada danych</i>
1.12 Inne sytuacje lub zdarzenia mające istotny wpływ na stan brd na terenie województwa	<i>Cechą charakterystyczną dla naszego województwa jest bardzo duża liczba wypadków drogowych, do których dochodzi na drogach powiatowych – 740. Cechuje je wysoka śmiertelność, która może wynikać między innymi z braku możliwości udzielenia szybkiej pomocy medycznej.</i>
1.13 Uwagi, spostrzeżenia i problemy dotyczące brd na terenie województwa	<i>Brak segregacji ruchu pojazdów i pieszych oraz nakładanie się ruchu tranzytowego na ruch lokalny jest przyczyną wysokiego udziału niechronionych uczestników ruchu w wypadkach drogowych i wysokiego wskaźnika zabitych na 100 wypadków wynoszącego 15,8.</i>

* podana liczba zawiera także potrącenia osób pieszych (1.1.3)

** liczba ujawnionych przez policjantów ruchu drogowego przypadków niestosowania się do obowiązku korzystania z pasów bezpieczeństwa

1.4. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa lubuskiego

1.1 Liczba wypadków drogowych ogółem:	906
1.1.1 Zderzenia pojazdów w ruchu	281
1.1.2 Wypadki z udziałem jednego pojazdu	249
1.1.3 Potrącenia pieszych	265
1.1.4 Potrącenia rowerzystów, motocyklistów i motorowerzystów	104
1.1.5 Inne	7
1.2 Liczba osób zabitych w wypadkach drogowych ogółem	170
1.2.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	101
1.2.2 Piesi	44
1.2.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	17
1.2.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	5
1.2.5 Inni	3
1.3 Liczba osób rannych w wypadkach drogowych ogółem:	1 236
1.3.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	767
1.3.2 Piesi	241
1.3.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	170
1.3.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	42
1.3.5 Inni	16
1.4 Liczba kolizji zgłoszonych policji	11 322
1.5 Liczba ujawnionych kierowców i pasażerów pojazdów jadących bez zapiętych pasów	brak danych
1.6 Liczba ujawnionych przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu	9 010
1.7 Liczba wypadków spowodowanych przez kierowców pod wpływem alkoholu	101
1.8. Liczba zabitych w wypadkach z udziałem kierowców pod wpływem alkoholu	21
1.8 Liczba wypadków spowodowanych przez kierujących w wieku 18-24 lat	179
1.9 Liczba zabitych w wypadkach kierowców i pasażerów w wieku 18-24 lat	27
1.10 Liczba zabitych w wypadkach pieszych w wieku 7-14 lat	1
1.11 Liczba interwencji Straży Pożarnej przy wypadkach drogowych	brak danych
1.12 Inne sytuacje lub zdarzenia mające istotny wpływ na stan brd na terenie województwa	
1.13 Uwagi, spostrzeżenia i problemy dotyczące brd na terenie województwa	

1.5. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa łódzkiego

1.1 Liczba wypadków drogowych ogółem:	4 769
1.1.1 Zderzenia pojazdów w ruchu	2 432
1.1.2 Wypadki z udziałem jednego pojazdu	707
1.1.3 Potrącenia pieszych	1 405
1.1.4 Potrącenia rowerzystów, motocyklistów i motorowerzystów	956
1.1.5 Inne	
1.2 Liczba osób zabitych w wypadkach drogowych ogółem	438
1.2.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	184
1.2.2 Piesi	156
1.2.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	87
1.2.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	9
1.2.5 Inni	2
1.3 Liczba osób rannych w wypadkach drogowych ogółem:	5 949
1.3.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	3 321
1.3.2 Piesi	1 348
1.3.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	869
1.3.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	163
1.3.5 Inni	248
1.4 Liczba kolizji zgłoszonych policji	24 046
1.5 Liczba ujawnionych kierowców i pasażerów pojazdów jadących bez zapiętych pasów	101 461
1.6 Liczba ujawnionych przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu	12 424
1.7 Liczba wypadków spowodowanych przez kierowców pod wpływem alkoholu	301
1.8. Liczba zabitych w wypadkach z udziałem kierowców pod wpływem alkoholu	39
1.8 Liczba wypadków spowodowanych przez kierujących w wieku 18-24 lat	807
1.9 Liczba zabitych w wypadkach kierowców i pasażerów w wieku 18-24 lat	64
1.10 Liczba zabitych w wypadkach pieszych w wieku 7-14 lat	5
1.11 Liczba interwencji Straży Pożarnej przy wypadkach drogowych	
1.12 Inne sytuacje lub zdarzenia mające istotny wpływ na stan brd na terenie województwa	
1.13 Uwagi, spostrzeżenia i problemy dotyczące brd na terenie województwa	

1.6. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa małopolskiego

1.1 Liczba wypadków drogowych ogółem:	4 676
1.1.1 Zderzenia pojazdów w ruchu	2 160
1.1.2 Wypadki z udziałem jednego pojazdu	798
1.1.3 Potrącenia pieszych	1 504
1.1.4 Potrącenia rowerzystów, motocyklistów i motorowerzystów	
1.1.5 Inne	214
1.2 Liczba osób zabitych w wypadkach drogowych ogółem	343
1.2.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	117
1.2.2 Piesi	171
1.2.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	37
1.2.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	8
1.2.5 Inni	10
1.3 Liczba osób rannych w wypadkach drogowych ogółem:	5 973
1.3.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	3 224
1.3.2 Piesi	1 440
1.3.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	663
1.3.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	146
1.3.5 Inni	500
1.4 Liczba kolizji zgłoszonych policji	31 078
1.5 Liczba ujawnionych kierowców i pasażerów pojazdów jadących bez zapiętych pasów	37 546
1.6 Liczba ujawnionych przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu	11 114
1.7 Liczba wypadków spowodowanych przez kierowców pod wpływem alkoholu	263
1.8. Liczba zabitych w wypadkach z udziałem kierowców pod wpływem alkoholu	17
1.8 Liczba wypadków spowodowanych przez kierujących w wieku 18-24 lat	1 212
1.9 Liczba zabitych w wypadkach kierowców i pasażerów w wieku 18-24 lat	38
1.10 Liczba zabitych w wypadkach pieszych w wieku 7-14 lat	10
1.11 Liczba interwencji Straży Pożarnej przy wypadkach drogowych	5 717
1.12 Inne sytuacje lub zdarzenia mające istotny wpływ na stan brd na terenie województwa	
1.13 Uwagi, spostrzeżenia i problemy dotyczące brd na terenie województwa	

1.7. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa mazowieckiego

1.1 Liczba wypadków drogowych ogółem	6 913*
1.1.1 Zderzenia pojazdów w ruchu	1 729**
1.1.2 Wypadki z udziałem jednego pojazdu	413**
1.1.3 Potrącenia pieszych	1 839*
1.1.4 Potrącenia rowerzystów, motocyklistów i motorowerzystów	693**
1.1.5 Inne	b.d.
1.2 Liczba osób zabitych w wypadkach drogowych ogółem	919*
1.2.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	394*
1.2.2 Piesi	328*
1.2.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	149*
1.2.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	34*
1.2.5 Inni	11*
1.3 Liczba osób rannych w wypadkach drogowych ogółem	8 397*
1.3.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	4 514*
1.3.2 Piesi	2 022*
1.3.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	1 266*
1.3.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	295*
1.3.5 Inni	300*
1.4 Liczba kolizji zgłoszonych Policji	56 783
1.5 Liczba ujawnionych kierowców i pasażerów pojazdów jadących bez zapiętych pasów	32 071
1.6 Liczba ujawnionych przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu	14 673
1.7 Liczba wypadków spowodowanych przez kierowców pod wpływem alkoholu	452
1.8 Liczba zabitych w wypadkach z udziałem kierowców pod wpływem alkoholu	49
1.8 Liczba wypadków spowodowanych przez kierujących w wieku 18-24 lat	1 195
1.9 Liczba zabitych w wypadkach kierowców i pasażerów w wieku 18-24 lat	136
1.10 Liczba zabitych w wypadkach pieszych w wieku 7-14 lat	3**
1.11 Liczba interwencji Straży Pożarnej przy wypadkach drogowych	6 742**
1.12 Inne sytuacje lub zdarzenia mające istotny wpływ na stan brd na terenie województwa	Do najważniejszych należy zaliczyć: § brawurowa i agresywna jazda młodych początkujących kierowców, § gwałtowny wzrost uczestników ruchu na drogach, nieskuteczna współpraca służb ratowniczych wpływająca na wysoką ofiarochłonność
1.13 Uwagi, spostrzeżenia i problemy dotyczące brd na terenie województwa	1. Nieprawidłowości w infrastrukturze drogowej mającej wpływ na brd.: § zbyt mało rozwinięty system automatycznej kontroli prędkości umożliwiający praktyczne ograniczenie prędkości kierujących, § brak separacji ruchu generalnie brak ścieżek rowerowych, chodników, bezpiecznych przejść przez jezdnię, barier ochronnych,

	<p>§ zły stan nawierzchni poboczy, § niezabezpieczone drzewa przy jezdniach na głównych ciągach komunikacyjnych,</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Brawurowa i agresywna jazda kierowców, 3. Lekceważenie ograniczeń prędkości, 4. Małe doświadczenie w kierowaniu pojazdami przez osoby w wieku do lat 24 oraz słaba znajomość przepisów ruchu drogowego przez pieszych, rowerzystów i motorowerzystów zwłaszcza wśród osób starszych, 5. Niekorzystanie z elementów odblaskowych przez pieszych, nieprawidłowe przekraczanie jezdni, poruszanie się nieprawidłową stroną drogi, brak oświetlenia zewnętrznego w rowerach, brak elementów odblaskowych.
--	---

*Dane wg bazy SEWiK – stan na dzień 16 stycznia 2009 r.

**Brak danych KSP Warszawa

1.8. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa opolskiego

1.1 Liczba wypadków drogowych ogółem:	1 042
1.1.1 Zderzenia pojazdów w ruchu	Brak danych
1.1.2 Wypadki z udziałem jednego pojazdu	Brak danych
1.1.3 Potrącenia pieszych	233
1.1.4 Potrącenia rowerzystów, motocyklistów i motorowerzystów	269
1.1.5 Inne	502
1.2 Liczba osób zabitych w wypadkach drogowych ogółem	141
1.2.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	77
1.2.2 Piesi	32
1.2.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	26
1.2.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	6
1.2.5 Inni	0
1.3 Liczba osób rannych w wypadkach drogowych ogółem:	1 282
1.3.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	745
1.3.2 Piesi	218
1.3.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	243
1.3.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	45
1.3.5 Inni	31
1.4 Liczba kolizji zgłoszonych policji	8 611
1.5 Liczba ujawnionych kierowców i pasażerów pojazdów jadących bez zapiętych pasów	8 662
1.6 Liczba ujawnionych przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu	6 070
1.7 Liczba wypadków spowodowanych przez kierowców pod wpływem alkoholu	93
1.8. Liczba zabitych w wypadkach z udziałem kierowców pod wpływem alkoholu	8
1.8 Liczba wypadków spowodowanych przez kierujących w wieku 18-24 lat	225
1.9 Liczba zabitych w wypadkach kierowców i pasażerów w wieku 18-24 lat	32
1.10 Liczba zabitych w wypadkach pieszych w wieku 7-14 lat	0
1.11 Liczba interwencji Straży Pożarnej przy wypadkach drogowych	1 522 wg programu SWD
1.12 Inne sytuacje lub zdarzenia mające istotny wpływ na stan brd na terenie województwa	<i>Brawurowa i agresywna jazda młodych kierowców. Duży przyrost samochodów osobowych (40%). Niska zdawalność kandydatów na kierowców – zwiększyć jakość szkolenia.</i>
1.13 Uwagi, spostrzeżenia i problemy dotyczące brd na terenie województwa	<i>Utrudnienia w płynności ruchu na terenie miasta Opola, Brzeg, Nysa</i>

1.9. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa podkarpackiego

1.1 Liczba wypadków drogowych ogółem:	2 347
1.1.1 Zderzenia pojazdów w ruchu	1 190
1.1.2 Wypadki z udziałem jednego pojazdu	423
1.1.3 Potrącenia pieszych	633
1.1.4 Potrącenia rowerzystów, motocyklistów i motorowerzystów	450
1.1.5 Inne	82
1.2 Liczba osób zabitych w wypadkach drogowych ogółem	234
1.2.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	90
1.2.2 Piesi	98
1.2.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	38
1.2.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	4
1.2.5 Inni	4
1.3 Liczba osób rannych w wypadkach drogowych ogółem:	2 983
1.3.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	1 716
1.3.2 Piesi	585
1.3.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	549
1.3.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	68
1.3.5 Inni	65
1.4 Liczba kolizji zgłoszonych policji	17 218
1.5 Liczba ujawnionych kierowców i pasażerów pojazdów jadących bez zapiętych pasów	15 797
1.6 Liczba ujawnionych przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu	7 937
1.7 Liczba wypadków spowodowanych przez kierowców pod wpływem alkoholu	272
1.8. Liczba zabitych w wypadkach z udziałem kierowców pod wpływem alkoholu	50
1.8 Liczba wypadków spowodowanych przez kierujących w wieku 18-24 lat	619
1.9 Liczba zabitych w wypadkach kierowców i pasażerów w wieku 18-24 lat	36
1.10 Liczba zabitych w wypadkach pieszych w wieku 7-14 lat	1
1.11 Liczba interwencji Straży Pożarnej przy wypadkach drogowych	4 179
1.12 Inne sytuacje lub zdarzenia mające istotny wpływ na stan brd na terenie województwa	-
1.13 Uwagi, spostrzeżenia i problemy dotyczące brd na terenie województwa	-

1.10. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa podlaskiego

1.1 Liczba wypadków drogowych ogółem:	1 129
1.1.1 Zderzenia pojazdów w ruchu	545
1.1.2 Wypadki z udziałem jednego pojazdu	135
1.1.3 Potrącenia pieszych	333
1.1.4 Potrącenia rowerzystów, motocyklistów i motorowerzystów	103
1.1.5 Inne	13
1.2 Liczba osób zabitych w wypadkach drogowych ogółem	161
1.2.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	99
1.2.2 Piesi	20
1.2.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	19
1.2.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	19
1.2.5 Inni	4
1.3 Liczba osób rannych w wypadkach drogowych ogółem:	1 475
1.3.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	1 094
1.3.2 Piesi	98
1.3.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	94
1.3.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	116
1.3.5 Inni	73
1.4 Liczba kolizji zgłoszonych policji	13 826
1.5 Liczba ujawnionych kierowców i pasażerów pojazdów jadących bez zapiętych pasów	18 158
1.6 Liczba ujawnionych przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu	5 827
1.7 Liczba wypadków spowodowanych przez kierowców pod wpływem alkoholu	118
1.8. Liczba zabitych w wypadkach z udziałem kierowców pod wpływem alkoholu	28
1.8 Liczba wypadków spowodowanych przez kierujących w wieku 18-24 lat	269
1.9 Liczba zabitych w wypadkach kierowców i pasażerów w wieku 18-24 lat	47
1.10 Liczba zabitych w wypadkach pieszych w wieku 7-14 lat	0
1.11 Liczba interwencji Straży Pożarnej przy wypadkach drogowych	1 757
1.12 Inne sytuacje lub zdarzenia mające istotny wpływ na stan brd na terenie województwa	<i>B. Podlaski ul. Orleańska 02.07.08 r. 2- zabitych, 2 rannych m. Haćki , K-19 25.09.08 r. -3 - zabitych m. Szczuczyn, K-61 11.04.08 r. 3 - zabitych m. Podkamionka, K-19 27.10.08 r. 3 – zabitych, 2 - rannych</i>
1.13 Uwagi, spostrzeżenia i problemy dotyczące brd na terenie województwa	-

1.11. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa pomorskiego

1.1 Liczba wypadków drogowych ogółem:	3 198
1.1.1 Zderzenia pojazdów w ruchu	1 400
1.1.2 Wypadki z udziałem jednego pojazdu	1 413
1.1.3 Potrącenia pieszych	907
1.1.4 Potrącenia rowerzystów, motocyklistów i motorowerzystów	247
1.1.5 Inne	385
1.2 Liczba osób zabitych w wypadkach drogowych ogółem	265
1.2.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	134
1.2.2 Piesi	87
1.2.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	35
1.2.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	8
1.2.5 Inni	1
1.3 Liczba osób rannych w wypadkach drogowych ogółem:	4 158
1.3.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	2 450
1.3.2 Piesi	898
1.3.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	527
1.3.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	134
1.3.5 Inni	149
1.4 Liczba kolizji zgłoszonych policji	18 762
1.5 Liczba ujawnionych kierowców i pasażerów pojazdów jadących bez zapiętych pasów	13 628
1.6 Liczba ujawnionych przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu	9 599
1.7 Liczba wypadków spowodowanych przez kierowców pod wpływem alkoholu	191
1.8. Liczba zabitych w wypadkach z udziałem kierowców pod wpływem alkoholu	19
1.8 Liczba wypadków spowodowanych przez kierujących w wieku 18-24 lat	607
1.9 Liczba zabitych w wypadkach kierowców i pasażerów w wieku 18-24 lat	59
1.10 Liczba zabitych w wypadkach pieszych w wieku 7-14 lat	1
1.11 Liczba interwencji Straży Pożarnej przy wypadkach drogowych	4 697*
1.12 Inne sytuacje lub zdarzenia mające istotny wpływ na stan brd na terenie województwa	-
1.13 Uwagi, spostrzeżenia i problemy dotyczące brd na terenie województwa	-

*Łączna ilość interwencji PSP w zdarzeniach drogowych, w tym:

- 503 pożary pojazdów samochodowych,
- 127 zabitych,
- 3 490 rannych.

1.12. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa śląskiego

1.1 Liczba wypadków drogowych ogółem:	5 896
1.1.1 Zderzenia pojazdów w ruchu	2 670
1.1.2 Wypadki z udziałem jednego pojazdu	601
1.1.3 Potrącenia pieszych	2 079
1.1.4 Potrącenia rowerzystów, motocyklistów i motorowerzystów	Brak danych
1.1.5 Inne	546
1.2 Liczba osób zabitych w wypadkach drogowych ogółem	455
1.2.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	163
1.2.2 Piesi	219
1.2.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	53
1.2.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	14
1.2.5 Inni	6
1.3 Liczba osób rannych w wypadkach drogowych ogółem:	7 286
1.3.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	3 740
1.3.2 Piesi	2 025
1.3.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	1 115
1.3.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	163
1.3.5 Inni	243
1.4 Liczba kolizji zgłoszonych policji	44 997
1.5 Liczba ujawnionych kierowców i pasażerów pojazdów jadących bez zapiętych pasów	30 093
1.6 Liczba ujawnionych przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu	15 282
1.7 Liczba wypadków spowodowanych przez kierowców pod wpływem alkoholu	426
1.8. Liczba zabitych w wypadkach z udziałem kierowców pod wpływem alkoholu	27
1.8 Liczba wypadków spowodowanych przez kierujących w wieku 18-24 lat	1 061
1.9 Liczba zabitych w wypadkach kierowców i pasażerów w wieku 18-24 lat	32
1.10 Liczba zabitych w wypadkach pieszych w wieku 7-14 lat	3
1.11 Liczba interwencji Straży Pożarnej przy wypadkach drogowych	Brak danych
1.12 Inne sytuacje lub zdarzenia mające istotny wpływ na stan brd na terenie województwa	-
1.13 Uwagi, spostrzeżenia i problemy dotyczące brd na terenie województwa	-

* W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 r. jednostki Straży Pożarnej brały udział w 4 548 zdarzeniach związanych z udzielaniem pomocy podczas zdarzeń drogowych. Zgodnie z posiadanymi danymi w ich wyniku śmierć poniosły 133 osoby w tym 3 dzieci, a rannych zostało 1 197 osób w tym 64 dzieci.

1.13. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa świętokrzyskiego

1.1 Liczba wypadków drogowych ogółem:	1 900
1.1.1 Zderzenia pojazdów w ruchu	823
1.1.2 Wypadki z udziałem jednego pojazdu	386
1.1.3 Potrącenia pieszych	587
1.1.4 Potrącenia rowerzystów, motocyklistów i motorowerzystów	369
1.1.5 Inne	104
1.2 Liczba osób zabitych w wypadkach drogowych ogółem	239
1.2.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	129
1.2.2 Piesi	94
1.2.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	29
1.2.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	14
1.2.5 Inni	1
1.3 Liczba osób rannych w wypadkach drogowych ogółem:	2 362
1.3.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	1 537
1.3.2 Piesi	522
1.3.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	388
1.3.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	156
1.3.5 Inni	147
1.4 Liczba kolizji zgłoszonych policji	12 365
1.5 Liczba ujawnionych kierowców i pasażerów pojazdów jadących bez zapiętych pasów	64
1.6 Liczba ujawnionych przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu	7 014
1.7 Liczba wypadków spowodowanych przez kierowców pod wpływem alkoholu	188
1.8. Liczba zabitych w wypadkach z udziałem kierowców pod wpływem alkoholu	30
1.8 Liczba wypadków spowodowanych przez kierujących w wieku 18-24 lat	353
1.9 Liczba zabitych w wypadkach kierowców i pasażerów w wieku 18-24 lat	42
1.10 Liczba zabitych w wypadkach pieszych w wieku 7-14 lat	0
1.11 Liczba interwencji Straży Pożarnej przy wypadkach drogowych	1 631
1.12 Inne sytuacje lub zdarzenia mające istotny wpływ na stan brd na terenie województwa	-
1.13 Uwagi, spostrzeżenia i problemy dotyczące brd na terenie województwa	-

1.14. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa warmińsko – mazurskiego

1.1 Liczba wypadków drogowych ogółem:	2 238
1.1.1 Zderzenia pojazdów w ruchu	837
1.1.2 Wypadki z udziałem jednego pojazdu	1 273 /łącznie z poz. 1.1.3
1.1.3 Potrącenia pieszych	537
1.1.4 Potrącenia rowerzystów, motocyklistów i motorowerzystów (udział w wypadkach)	428
1.1.5 Inne	93
1.2 Liczba osób zabitych w wypadkach drogowych ogółem	224
1.2.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	130
1.2.2 Piesi	51
1.2.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	29
1.2.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	14
1.2.5 Inni	0
1.3 Liczba osób rannych w wypadkach drogowych ogółem:	2 944
1.3.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	1 824
1.3.2 Piesi	524
1.3.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	354
1.3.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	128
1.3.5 Inni	114
1.4 Liczba kolizji zgłoszonych policji	16 122
1.5 Liczba ujawnionych kierowców i pasażerów pojazdów jadących bez zapiętych pasów	9 369
1.6 Liczba ujawnionych przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu	7 495
1.7 Liczba wypadków spowodowanych przez kierowców pod wpływem alkoholu	209
1.8. Liczba zabitych w wypadkach z udziałem kierowców pod wpływem alkoholu	26
1.8 Liczba wypadków spowodowanych przez kierujących w wieku 18-24 lat	460
1.9 Liczba zabitych w wypadkach kierowców i pasażerów w wieku 18-24 lat	45
1.10 Liczba zabitych w wypadkach pieszych w wieku 7-14 lat	1
1.11 Liczba interwencji Straży Pożarnej przy wypadkach drogowych	2 417
1.12 Inne sytuacje lub zdarzenia mające istotny wpływ na stan brd na terenie województwa	–
1.13 Uwagi, spostrzeżenia i problemy dotyczące brd na terenie województwa	–

1.15. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa wielkopolskiego

1.1 Liczba wypadków drogowych ogółem:	4 873
1.1.1 Zderzenia pojazdów w ruchu	1 965
1.1.2 Wypadki z udziałem jednego pojazdu	b/d
1.1.3 Potrącenia pieszych	1 251
1.1.4 Potrącenia rowerzystów, motocyklistów i motorowerzystów	b/d
1.1.5 Inne	-
1.2 Liczba osób zabitych w wypadkach drogowych ogółem	551
1.2.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	287
1.2.2 Piesi	158
1.2.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	90
1.2.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	12
1.2.5 Inni	4
1.3 Liczba osób rannych w wypadkach drogowych ogółem:	6 247
1.3.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	3 665
1.3.2 Piesi	1 187
1.3.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	930
1.3.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	232
1.3.5 Inni	233
1.4 Liczba kolizji zgłoszonych policji	32 013
1.5 Liczba ujawnionych kierowców i pasażerów pojazdów jadących bez zapiętych pasów	40 641
1.6 Liczba ujawnionych przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu	16 036
1.7 Liczba wypadków spowodowanych przez kierowców pod wpływem alkoholu	270
1.8. Liczba zabitych w wypadkach z udziałem kierowców pod wpływem alkoholu	42
1.8 Liczba wypadków spowodowanych przez kierujących w wieku 18-24 lat	1 020
1.9 Liczba zabitych w wypadkach kierowców i pasażerów w wieku 18-24 lat	106
1.10 Liczba zabitych w wypadkach pieszych w wieku 7-14 lat	3
1.11 Liczba interwencji Straży Pożarnej przy wypadkach drogowych	5 174
1.12 Inne sytuacje lub zdarzenia mające istotny wpływ na stan brd na terenie województwa	-
1.13 Uwagi, spostrzeżenia i problemy dotyczące brd na terenie województwa	-

1.16. Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa zachodniopomorskiego

1.1 Liczba wypadków drogowych ogółem:	1 859
1.1.1 Zderzenia pojazdów w ruchu	751
1.1.2 Wypadki z udziałem jednego pojazdu	-
1.1.3 Potrącenia pieszych	593
1.1.4 Potrącenia rowerzystów, motocyklistów i motorowerzystów - ofiary	-
1.1.5 Inne	39
1.2 Liczba osób zabitych w wypadkach drogowych ogółem	244
1.2.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	152
1.2.2 Piesi	60
1.2.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	23
1.2.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	7
1.2.5 Inni	2
1.3 Liczba osób rannych w wypadkach drogowych ogółem:	2 337
1.3.1 Kierowcy i pasażerowie samochodów osobowych	1 353
1.3.2 Piesi	591
1.3.3 Rowerzyści, motorowerzyści i motocykliści	273
1.3.4 Kierowcy i pasażerowie samochodów ciężarowych	67
1.3.5 Inni	53
1.4 Liczba kolizji zgłoszonych policji	17 060
1.5 Liczba ujawnionych kierowców i pasażerów pojazdów jadących bez zapiętych pasów	15 366
1.6 Liczba ujawnionych przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu	10 681
1.7 Liczba wypadków spowodowanych przez kierowców pod wpływem alkoholu	143
1.8. Liczba zabitych w wypadkach z udziałem kierowców pod wpływem alkoholu	38
1.8 Liczba wypadków spowodowanych przez kierujących w wieku 18-24 lat	308
1.9 Liczba zabitych w wypadkach kierowców i pasażerów w wieku 18-24 lat	38
1.10 Liczba zabitych w wypadkach pieszych w wieku 6-14 lat - sprawcy	2
1.11 Liczba interwencji Straży Pożarnej przy wypadkach drogowych	
1.12 Inne sytuacje lub zdarzenia mające istotny wpływ na stan brd na terenie województwa	-
1.13 Uwagi, spostrzeżenia i problemy dotyczące brd na terenie województwa	-

2. Działania podejmowane na rzecz poprawy brd w poszczególnych województwach w 2008 r.

2.1. Województwo dolnośląskie

Nr działania	Instytucja	Nazwa projektu
1.	<i>Stan bezpieczeństwa</i>	
	WRD KWP we Wrocławiu	Dane dotyczące stanu brd w województwie dolnośląskim
2.	<i>Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego</i>	
2.1	<i>Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd</i>	
2.1.1	<i>Usprawnienie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych (GAMBIT 2005 - 1.1.2)</i>	
2.1.2	<i>Organizacja systemu współdziałania i koordynacji (GAMBIT 2005 - 1.2.1)</i>	
	WORD we Wrocławiu	Doskonalenie techniki jazdy dla kierowców autobusów
2.1.3	<i>Organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd (GAMBIT 2005 - 1.2.2)</i>	
	Kuratorium Oświaty we Wrocławiu	Koordynacja działań dot. opracowania programu szkoleń dla nauczycieli wychowania komunikacyjnego jednolitego dla 4 działających w województwie dolnośląskim WORD-ów
	WORD We Wrocławiu, Kuratorium Oświaty we Wrocławiu	Szkolenie dla nauczycieli wychowania komunikacyjnego
	Kuratorium Oświaty we Wrocławiu	Akcja „Tydzień dla Bezpieczeństwa”
2.1.4	<i>Inne szkolenia związane z brd</i>	
	WORD we Wrocławiu	Doskonalenie techniki jazdy dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych.
2.1.5	<i>Usprawnienie systemu zbierania i gromadzenia danych o zdarzeniach drogowych (GAMBIT 2005 - 1.2.5)</i>	
2.1.6	<i>Stworzenie systemu informacji o brd (GAMBIT 2005 - 1.2.7)</i>	
2.1.7	<i>Wprowadzenie systemu standaryzacji i promocji efektywnych działań (GAMBIT 2005 - 1.2.10)</i>	
2.1.8	<i>Doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd (GAMBIT 2005 - 1.3.1)</i>	
	Kuratorium Oświaty we Wrocławiu, Dolnośląska Rada ds. Bezpieczeństwa Dzieci i Młodzieży	Konkurs dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów „Szkoła Dbająca o Bezpieczeństwo”
	WORD we Wrocławiu	Szkolenie nauczycieli wychowania komunikacyjnego
		Poprawa BRD poprzez zakup zestawu edukacyjnego „Autochodzik”.
	Kuratorium Oświaty we Wrocławiu	Konkurs dla uczniów szkół podstawowych „Jestem Bezpieczny w domu w Szkole i na Drodze”
		Konkurs dla uczniów szkół podstawowych „Pierwsza Pomoc”
2.1.9	<i>Rozwój systemu ratownictwa na drogach (GAMBIT 2005 - 1.3.7)</i>	
2.1.10	<i>Inne działania związane z tworzeniem podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd</i>	
	WORD Wrocław	Zakup i darowizna licencji na użytkowanie systemu komputerowego „Libra”
2.2	<i>Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego</i>	
2.2.1	<i>Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością (GAMBIT 2005 - 2.1.2)</i>	
	Komenda Wojewódzka, Komendy Miejskie i Powiatowe Policji, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział Wrocław, Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego, samorządy lokalne	Prowadzenie kampanii informacyjno – promocyjnych w zakresie bezpiecznej prędkości oraz usprawnianie tradycyjnych form kontroli prędkości i tworzenie systemu automatycznej kontroli prędkości
2.2.2	<i>Powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości (GAMBIT 2005 2.1.4)</i>	

2.2.3	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa (GAMBIT 2005 - 2.2.2)	
	Komenda Wojewódzka, Komendy Miejskie i Powiatowe Policji, Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego, samorządy lokalne	Prowadzenie kampanii promocyjnych informujących o roli pasów bezpieczeństwa w zmniejszaniu konsekwencji wypadków drogowych oraz usprawnienie kontroli stosowania pasów bezpieczeństwa i fotelików dla dzieci
2.2.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych (GAMBIT 2005 - 2.3.2)	
	Komenda Wojewódzka, Komendy Miejskie i Powiatowe Policji.	Rutynowa losowa kontrola trzeźwości kierujących oraz kontrola używania przez kierujących pojazdami środków działających podobnie do alkoholu.
2.2.5	Inne działania związane z kształtowaniem bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
	Komenda Miejska Policji w Jeleniej Górze, Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Jeleniej Górze	Prowadzenie kampanii informacyjno - promocyjnej uświadamiającej wpływ stanu technicznego pojazdu na bezpieczeństwo w ruchu drogowym
2.3.	Ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów	
2.3.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.2)	
	Komenda Wojewódzka, Komendy Miejskie i Powiatowe Policji, Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego We Wrocławiu	Prowadzenie kampanii informacyjno – promocyjnej podnoszącej kulturę wzajemnych zachowań (kierowca – pieszy)
2.3.2	Zintensyfikowanie ochrony pieszych środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.1.3)	
2.3.3	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.4)	
2.3.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie ochrony dzieci w ruchu drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.2)	
	Komenda Wojewódzka, Komendy Miejskie i Powiatowe Policji, Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego We Wrocławiu	Kampania informacyjno – promocyjna podnosząca uwagę dzieci, rodziców i opiekunów oraz wrażliwość kierowców na zagrożenie dziecka w ruchu drogowym.
2.3.5	Zintensyfikowanie ochrony dzieci środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.3)	
2.3.6	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony dzieci (GAMBIT 2005 - 3.2.4)	
2.3.7	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.2)	
2.3.8	Zintensyfikowanie ochrony rowerzystów środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.3.3)	
2.3.9	Powszechne stosowanie drogowych środków bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.4)	
2.3.10	Inne działania związane z ochroną pieszych, dzieci i rowerzystów	
	Kuratorium Oświaty we Wrocławiu	Program profilaktyczno - edukacyjny „Mistrzostwo w Dbałości o Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego”
	Oddział Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad we Wrocławiu	Chodnik w m. Chrótnik przy drodze krajowej nr 3, km 379+600 – 380+100
		Azyl w m. Wojcieszycy przy drodze krajowej nr 3, km 473+800 – 474+000
		Chodnik w m. Godzikowice przy drodze krajowej nr 94, km 126+700 – 127+600
		Chodnik w m. Długoleka przy drodze krajowej nr 8, km 136+450 – 136+820
	Oddział Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad we Wrocławiu	Sygnalizacja świetlna w m. Siechnice przy drodze krajowej nr 94, km 110+300
		Sygnalizacja świetlna w m. Kochlice przy drodze krajowej nr 3, km 387+720, 388+600 oraz w m. Chrótnik przy drodze krajowej nr 3, km 379+920

2.4.	Budowa i utrzymanie bezpiecznej infrastruktury drogowej	
2.4.1	Usprawnienie systemu prowadzenia przeglądów istniejących dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.1)	
2.4.2	Wdrożenie audytu brd planowanych i projektowanych dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.2)	
2.4.3	Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi (GAMBIT 2005 - 4.2.3)	
	Dolnośląska Służba Dróg i Kolei	Przebudowa ul. Strzelnej i Wiejskiej w Oławie w ciągu drogi wojewódzkiej nr 396 od km 34+582 do km 35+834
		Remont nawierzchni drogi wojewódzkiej nr 346 w m. Szczepankowice od km 38+740 do km 39+730
		Remont nawierzchni drogi wojewódzkiej nr 342 w m. Szewce od km 10+300 do km 11+507
		Remont drogi wojewódzkiej nr 366 w m. Kowary od km 23+347 do km 24+152
		Remont drogi wojewódzkiej nr 358 ul. Pocztowa w m. Leśna od km 12+909 do km 12+987
		Budowa obwodnicy Nowej Rudy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 381 – etap II od km 0+700 do km 3+760
		Remont drogi wojewódzkiej nr 381 i nr 385 w m. Nowa Ruda – skrzyżowaniu ulic Świdnickiej z Sokola i Piłsudskiego z Kopernika.
		Remont drogi wojewódzkiej nr 396, ul. Chrobrego w m. Oława od km 33+700 do km 34+484
		Remont nawierzchni drogi wojewódzkiej nr 342 w m. Osolin od km 29+166 do km 31+758
		Remont drogi wojewódzkiej nr 350 w m. Parowa od km 47+300 do km 48+902
		Remont drogi wojewódzkiej nr 448 na odcinku Działosza – Nowy Dwór od km 42+600 do km 44+400
		Remont nawierzchni jezdni od km 29+715 do km 29+940 i chodnika od km 28+560 do km 28+755 w ciągu drogi wojewódzkiej nr 382 w m. Dzierżoniów
		Remont drogi wojewódzkiej nr 382 na odcinku Kamieniec Ząbkowicki – Ząbkowice Śląskie od km 55+980 do km 57+400
		Remont nawierzchni drogi wojewódzkiej nr 296 w m. Czerwona Woda od km 71+852 do km 72+280
		Remont drogi wojewódzkiej nr 375 na odcinku Dobromierz - Chwaliszów od km 0+705 do km 5+520
		Remont drogi wojewódzkiej nr 384, ul. Piastowska w m. Bielawa
		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 352 od km 27+900 do km 29+600
		Remont drogi wojewódzkiej nr 367 na odcinku Boguszów Gorce od km 51+905 do km 52+845
		Remont drogi wojewódzkiej nr 297 ul. Kościuszki w m. Bolesławiec od km 69+330 do km 70+995
		Remont nawierzchni drogi wojewódzkiej nr 345 w m. Budziszów Wielki od km 14+661 do km 15+175
	Remont nawierzchni drogi wojewódzkiej nr 374 i nr 371 w m. Świebodzice Ul. Legnicka , Strzegomska i Wałbrzyska	

Dolnośląska Służba Dróg i Kolei	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 396 w m. Gaj Oławski km 38+243 do km 39+100 wraz z poprawą odwodnienia, oznakowaniem niebezpiecznego zakrętu	
	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 455 odcinek Jelcz – Laskowice – Stary Otok km 24+888 – 28+000 wraz z przebudową zatoki autobusowej i poprawą oznakowania niebezpiecznego zakrętu	
	Remont drogi wojewódzkiej nr 382 na odcinku Piława - Kluczowa od km 39+100 do km 40+650	
	Remont drogi wojewódzkiej nr 387 na odcinku Radków – Kudowa Zdrój od km 17+380 do km 20+380 i od km 32+030 do km 32+530	
	Remont drogi wojewódzkiej nr 385 na odcinku Srebrna Góra - Budzów od km 24+400 do km 25+350	
	Remont drogi wojewódzkiej nr 374 na odcinku Strzegom - Stanowice od km 18+436 do km 19+800	
	Remont drogi wojewódzkiej nr 449, ul. Kaliska w m. Syców od km 3+350 do km 4+700	
	Poprawa stanu technicznego drogi wojewódzkiej nr 404, ul. Armii Krajowej w m. Szklarska Poręba od km 20+330 do km 21+350	
	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 331 w m. Tarnówek od km 25+180 do km 25+900	
	Remont drogi wojewódzkiej nr 357 w m. Tomisław od km 48+100 do km 49+697	
	Remont drogi wojewódzkiej nr 392 w Trzebieszowicach od km 8+430 do km 9+200, w Łądku Zdroju rondo km 15+400, w Stroniu Śląskim od km 20+790 do km 22+500.	
	Remont drogi wojewódzkiej nr 340 ul. H. Brodatego w m. Trzebnica od km 50+091 do km 51+070	
	Remont drogi wojewódzkiej nr 381 ul. 11 Listopada i Noworudzka (strona prawa) w Wałbrzychu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 381 od km 2+950 do km 4+000 i od km 4+200 do km 5+400	
	Remont drogi wojewódzkiej nr 381 ul. 11 Listopada i Noworudzka (strona lewa) w Wałbrzychu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 381 od km 2+950 do km 4+000 i od km 4+200 do km 5+400	
	Remont drogi wojewódzkiej nr 388 na odcinku Wambierzyce – Chocieszów od km 2+100 do km 5+100	
	Remont drogi wojewódzkiej nr 388 na odcinku Wolany – Polanica Zdrój od km 9+120 do km 11+145	
	Remont drogi wojewódzkiej nr 363 w m. Warta Bolesławiecka od km 6+400 do km 8+900 i od km 13+230 do km 14+500	
	Oddział Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad we Wrocławiu	Remont drogi krajowej nr 8 w m. Smardzów km 145+400 – 146+900
		Remont drogi krajowej nr 8 na odc. Spalice - Cieśle km 154+300 – 156+328
		Remont drogi krajowej nr 3 na odc. węzeł Potoczek – Kaźmierzowi km 350+025 – 353+175
Remont drogi krajowej nr 12 na odc. Jędrzychowice – Wschowa km 141+500 – 142+470 i 146+100 – 148+560		
Remont drogi krajowej nr 35 w m. Słotwina km 41+155 – 42+289,5 wraz z budową chodnika w m. Świdnica km 42+289,5 – 42+572,5		
Remont drogi krajowej nr 36 na odc. Ścinawa – Krzelów km 33+850 – 40+400		

	Oddział Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad we Wrocławiu	Remont drogi krajowej nr 8 na odc. Ścinawa – Krzelów km 40+000 – 43+200
2.4.4	Rozwój służb zarządzania ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 4.3.1)	
2.4.5	Wprowadzanie nowoczesnych środków zarządzania ruchem (GAMBIT 2005 - 4.3.2)	
	Dolnośląska Służba Dróg i Kolei	Budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ul. S. Żeromskiego z ul. Bohaterów Getta w Bielawie, w ciągu drogi wojewódzkiej nr 384
2.4.6	Zarządzanie mobilnością (GAMBIT 2005 - 4.3.3)	
2.4.7	Inne działania związane z budową i utrzymaniem bezpiecznej infrastruktury drogowej	
	Dolnośląska Służba Dróg i Kolei	Budowa chodnika w m. Nowy Dwór w ciągu drogi wojewódzkiej nr 448 km 43+920 – 45+150
		Budowa chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej nr 346 w m. Szczepankowice
		Budowa chodnika III etap w m. Warta Bolesławiecka w ciągu drogi wojewódzkiej nr 363 km 8+140 – 8+700
		Budowa chodnika w m. Olszanica w ciągu drogi wojewódzkiej nr 363 km 17+000 – 18+640
		Budowa ciągu pieszo – rowerowego przy drodze wojewódzkiej nr 342 w m. Pęgów km 14+400 – 15+840
		Przebudowa odcinka jezdni w rejonie skrzyżowania z drogą do m. Kozów wraz z poprawą oznakowania w ciągu drogi wojewódzkiej nr 364 Złotoryja – Legnica km 47+042 – 47+585
		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 338 odcinek Mojęcice - Zagórzycy km 24+100– 24+600 wraz z poszerzeniem jezdni, korektą spadków poprzecznych, poprawą oznakowania niebezpiecznego zakrętu
		Budowa chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej nr 382 w m. Piława Dolna na odcinku od km 35+925 do km 37+225 wraz z przebudową nawierzchni jezdni na tym odcinku drogi
		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 340 odcinek Wilczyn Leśny – Droszów km 41+800 – 43+300 w tym korekta łuków poziomych i skrzyżowania z drogą powiatową do m. Kowale
		Remont chodników i nawierzchni drogi wojewódzkiej nr 357 na odcinku Siekierczyn - Lubań od km 15+600 do km 16+750 i od km 21+717 do km 21+953
		Budowa chodnika w m. Stronie Śląskie w ciągu drogi wojewódzkiej nr 392 od km 20+790 – 22+760
		Budowa chodnika wraz z odwodnieniem w m. Tomisław w ciągu drogi wojewódzkiej nr 357 od km 47+220 – 48+110 i od km 48+615 – 49+720
		Budowa chodnika w m. Trzebieszowice w ciągu drogi wojewódzkiej nr 392 od km 8+430 – 9+200
	Oddział Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad we Wrocławiu	Przebudowa skrzyżowania w m. Gaworzycy w ciągu drogi krajowej nr 3 km 337+600
		Przebudowa skrzyżowań na obejściu Legnicy w ciągu drogi krajowej nr 3 km 389+800, 390+700, 395+600, 396+600
		Przebudowa skrzyżowania w m. Duszniki w ciągu drogi krajowej nr 8 km 16+800
		Przebudowa skrzyżowania w m. Szczytna w ciągu drogi krajowej nr 8 km 21+700 – 21+900
		Przebudowa skrzyżowań w m. Święta Katarzyna km 108+430 oraz w m. Groblice km 110+900 w ciągu drogi krajowej nr 94
		Przebudowa skrzyżowania w m. Marcinkowice w ciągu drogi krajowej nr 94 km 117+100

	Oddział Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad we Wrocławiu	Przebudowa skrzyżowania w m. Kłodzko w ciągu drogi krajowej nr 8 km 37+200
2.5.	Zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
2.5.1	Zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni (GAMBIT 2005 - 5.2.1)	
2.5.2	Kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego (GAMBIT 2005 - 5.2.2)	
	Oddział Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad we Wrocławiu	Montaż barier ochronnych na odc. węzeł Potoczek – Lubin w ciągu drogi krajowej nr 3, km 350+300 – 370+200 oraz drogi krajowej nr 18
		Montaż barier ochronnych na odc. niebezpiecznych dróg krajowych nr 4, 5, 8
2.5.3	Skrócenie czasu wykrycia i powiadamiania o zdarzeniu drogowym (GAMBIT 2005 - 5.3.1)	
2.5.4	Skrócenie czasu dojazdu na miejsce wypadku i transportu poszkodowanych do najbliższego szpitala ratunkowego (GAMBIT 2005 - 5.3.2)	
	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Skrócenie czasu transportu ofiar wypadków komunikacyjnych z obszaru m. Wrocławia i powiatu wrocławskiego do szpitali ratunkowych
2.5.5	Rozwój wyspecjalizowanych jednostek medycznych (GAMBIT 2005 - 5.3.4)	
	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego Urząd Miasta Wrocławia Pogotowie Ratunkowe we Wrocławiu	Rozwój wyspecjalizowanych jednostek ratownictwa medycznego, drogowego i technicznego funkcjonujących na obszarze Polski południowo-zachodniej.
	Dolnośląski Urząd Wojewódzki Pogotowie Ratunkowe we Wrocławiu SPZOZ Lotnicze Pogotowie Ratunkowe	Usprawnienie systemu przyjmowania zgłoszeń o wypadkach komunikacyjnych i innych incydentów medycznych z obszaru m. Wrocławia i powiatów: wrocławskiego, milickiego, oławskiego, strzelińskiego, średzkiego, trzebnickiego i wołowskiego oraz dysponowania zespołami ratownictwa medycznego – drogowymi i lotniczym.
	Jednostki Pogotowia Ratunkowego na terenie województwa dolnośląskiego (we Wrocławiu, Wałbrzychu, Kłodzku)	Rozwój jednostek Państwowego Systemu Ratownictwa Medycznego – specjalistycznych i podstawowych zespołów ratownictwa medycznego.
2.5.6	Inne działania związane ze zmniejszaniem ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
	<p>Inne inicjatywy na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym w roku 2008.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wojewódzka Rada BRD odbyła dwa posiedzenia • Zespoły programowe odbyły osiem posiedzeń • Stała aktualizacja strony internetowej oraz aktualizacja i uzupełnianie składu osobowego rady • Udział w organizacji turniejów BRD powiatowych, strefowych, wojewódzkim i krajowym dzieci i młodzieży szkolnej • Opracowanie zmian do propozycji ustawy prawo o ruchu drogowym • Opiniowanie projektów budowy i modernizacji miasteczek ruchu drogowego na terenie dolnośląska • Udział w organizacji Europejskiego Dnia BRD we Wrocławiu i na dolnymśląsku • Rozwój systemu ratownictwa na drogach <ol style="list-style-type: none"> a) Prowadzenie przez komendy powiatowe / miejskie PSP woj. dolnośląskiego działań profilaktycznych zmierzających do zapewnienia bezpiecznego wypoczynku dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i wakacji. b) Przekazanie do WRBRD we Wrocławiu sprawozdania z realizacji działań profilaktycznych prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną na terenie województwa dolnośląskiego. c) Współorganizowanie przez Dolnośląski Oddział Wojewódzki ZOSP RP we Wrocławiu i Komendę Wojewódzką PSP we Wrocławiu XXXI eliminacji wojewódzkich do Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej pt. „Młodzież Zapobiega Pożarom”, które odbyły się w Hucie Miedzi Legnica. d) Przekazanie do WRBRD we Wrocławiu opinii o projektach poprawy bezpieczeństwa w ramach rządowego programu „Razem bezpieczniej”. 	

	<p>e) Przeprowadzenie 4 kursów z zakresu ratownictwa medycznego, w ramach których przeszkolono łącznie 107 ratowników oraz przeprowadzono 45 egzaminów recertyfikacyjnych w ramach których sprawdzono poziom wykształcenia 1168 ratowników, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PSP – przeprowadzono 39 egzaminów dla 1092 ratowników, • OSP – przeprowadzono 2 egzaminy dla 11 ratowników, • Inne podmioty – przeprowadzono 4 egzaminy (Lotniskowa Straż Pożarna, JR-S OSP, Zakładowa Służba Ratownicza w Elektrociepłowni, Zakładowa Służba Ratownicza Elektrowni Turów) dla 65 ratowników, <p>f) Kontynuowano długoterminową koncepcję wyposażenia jednostek OSP włączonych w struktury KSRG, obejmującą dwa programy, a mianowicie: Program „DOLNY ŚLĄSK – BEZPIECZNE DROGI” oraz Program „DOLNY ŚLĄSK – BEZPIECZNY RATOWNIK”.</p> <p>Jak wynika z poniższej tabeli, największą ilość zdarzeń na drogach, w tym ze skutkiem śmiertelnym oraz pozostałymi osobami poszkodowanymi, odnotowano w mieście Wrocław oraz powiecie wrocławskim (odpowiednio 1003, 27 i 479). Pod względem ilości wypadków komunikacyjnych znaczne wartości odnotowano również w powiatach: kłodzkim (369), świdnickim (230), jeleniogórskim (225) i legnickim (224). Zwiększoną ilość zdarzeń, podczas których co najmniej jedna osoba poniosła śmierć odnotowano w powiatach: oleśnickim (18), świdnickim (10) i trzebnickim (11).</p> <p>Łącznie w wypadkach drogowych w 2008 roku, do których wyjeżdżały jednostki ochrony przeciwpożarowej, rannych zostało 3407 osób, a śmierć poniosło 208 osób.</p> <p>Jako przykład najtragiczniejszych w skutkach zdarzeń można podać 2 wypadki.</p> <p>Pierwsze ze zdarzeń miało miejsce w dniu 29. 02.2008 r. na drodze krajowej nr 8 na wysokości miejscowości Pustków Wilczkowski (powiat wrocławski, gm. Jordanów Śląski). W wypadku brały udział dwa samochody osobowe, bus osobowy, ciągnik siodłowy z naczepą typu beczka. W wyniku zderzenia samochodów doszło do pożaru przewożącego dzieci busa. Śmierć poniosły 4 osoby, a rannych zostało 10 osób (w tym 5 dzieci). W działaniach brało udział 6 zastępów straży pożarnej.</p> <p>Drugie zdarzenie miało miejsce 20.10.2008 na drodze krajowej nr 5 (powiat trzebnicki, gm. Prusice). W zdarzeniu uczestniczyły samochód ciężarowy Volvo, VW Transporter, Mercedes Vito, Ford Modeno. W wyniku tego wypadku śmierć poniosły 4 osoby, a 8 zostało rannych. W działaniach uczestniczyło 9 zastępów straży pożarnej.</p>
--	---

2.2. Województwo kujawsko – pomorskie

Nr działania	Instytucja	Nazwa projektu
1.	Stan bezpieczeństwa KWP w Bydgoszczy	Stan bezpieczeństwa ruchu na drogach województwa
2.	Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego	
2.1	Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
2.1.1	Usprawnienie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych (GAMBIT 2005 - 1.1.2)	
2.1.2	Organizacja systemu współdziałania i koordynacji (GAMBIT 2005 - 1.2.1)	
2.1.3	Organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd (GAMBIT 2005 - 1.2.2)	
2.1.4	Inne szkolenia związane z brd	
	WORD Toruń	Konferencja metodyczna „Społeczna misja nauczycieli jazdy” Szkolenie dla nauczycieli realizujących zajęcia z wychowania komunikacyjnego w szkołach podstawowych i gimnazjach
	WORD Włocławek	Szkolenie nauczycieli nauczania początkowego w ramach programu Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy „Ratujemy i uczymy ratować”
2.1.5	Usprawnienie systemu zbierania i gromadzenia danych o zdarzeniach drogowych (GAMBIT 2005 - 1.2.5)	
	Katedra Budownictwa Drogowego Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy i Miejski Zarząd Dróg we Włocławku	System wspomagania zarządzaniem drogami i ruchem drogowym
2.1.6	Stworzenie systemu informacji o brd (GAMBIT 2005 - 1.2.7)	
2.1.7	Wprowadzenie systemu standaryzacji i promocji efektywnych działań (GAMBIT 2005 - 1.2.10)	
2.1.8	Doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd (GAMBIT 2005 - 1.3.1)	
	Zarząd Okręgowy PZM, Kuratorium Oświaty, Policja, WORD Toruń, WORD Włocławek, WORD Bydgoszcz	XXXI Ogólnopolski Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym XII Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Motoryzacyjny
	WORD Toruń	VI Wojewódzki Przegląd Scenek Dramowych „Jestem Bezpieczny” Edukacja komunikacyjna dzieci w Centrum Edukacji Komunikacyjnej WORD w Toruniu Konkurs „Edukacja w WORD” Konkurs na projekt odznaki sprawnościowej pn. „Znam i przestrzegam zasady ruchu drogowego”
	Komenda Miejska Policji w Toruniu, WORD Toruń	Akcja „Kamizelka dla pierwszaka”
	WORD Włocławek	Edukacja Komunikacyjna dzieci w szkołach i gimnazjach w zakresie zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego Międzyszkolny konkurs plastyczny „Bezpieczny Pierwszak” Akcja „Widoczny Pierwszak” Akcja „Bezpieczny Przedszkolak”
	WORD Bydgoszcz	Budowa i organizacja „miasteczek komunikacyjnych”
2.1.9	Rozwój systemu ratownictwa na drogach (GAMBIT 2005 - 1.3.7)	
	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu	Modernizacja pojazdu ratowniczo-gaśniczego Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego Zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych 4x4 Zabudowa samochodów ratowniczo-gaśniczych 4x4 „Bezpieczne Centrum” – wyposażenie jednostek organizacyjnych PSP w ciężkie pojazdy i sprzęt specjalistyczny do ratownictwa technicznego na drogach
2.1.10	Inne działania związane z tworzeniem podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	

2.2	Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
2.2.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością (GAMBIT 2005 - 2.1.2)	
2.2.2	Powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości (GAMBIT 2005 2.1.4)	
2.2.3	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa (GAMBIT 2005 - 2.2.2)	
2.2.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych (GAMBIT 2005 - 2.3.2)	
2.2.5	Inne działania związane z kształtowaniem bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
	WORD Włocławek	Audycje telewizyjne o tematyce brd
	WORD Toruń	Świąteczna akcja <i>Choinka pod choinkę</i>
	WORD Bydgoszcz	Współpraca z mediami w zakresie propagowania i poprawy brd
2.3.	Ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów	
2.3.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.2)	
2.3.2	Zintensyfikowanie ochrony pieszych środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.1.3)	
2.3.3	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.4)	
2.3.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie ochrony dzieci w ruchu drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.2)	
	WORD Toruń	Festyn motoryzacyjny pn. „Z nami bezpieczniej” w WORD w Toruniu i Oddziale Terenowym WORD w Grudziądzu
	WORD Włocławek	Dzień Otwarty WORD we Włocławku
2.3.5	Zintensyfikowanie ochrony dzieci środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.3)	
2.3.6	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony dzieci (GAMBIT 2005 - 3.2.4)	
2.3.7	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.2)	
	WORD Toruń	Egzaminy na kartę rowerową i motorowerową w WORD w Toruniu
	Stowarzyszenie Rowerowy Toruń WORD Toruń	Akcja pn. „Rowerzysto oświetl swój rower”
	WORD Włocławek	Egzaminy na kartę rowerową i motorowerową w WORD we Włocławku
2.3.8	Zintensyfikowanie ochrony rowerzystów środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.3.3)	
	Komenda Wojewódzka Policji w Bydgoszczy WORD Toruń, Bydgoszcz, Włocławek	Akcja „Rowerem bezpiecznie do celu”
2.3.9	Powszechne stosowanie drogowych środków bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.4)	
2.3.10	Inne działania związane z ochroną pieszych, dzieci i rowerzystów	
	Miejski Zarząd Dróg w Toruniu	Budowa drogi rowerowej w ul. Broniewskiego w Toruniu
2.4.	Budowa i utrzymanie bezpiecznej infrastruktury drogowej	
2.4.1	Usprawnienie systemu prowadzenia przeglądów istniejących dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.1)	
2.4.2	Wdrożenie audytu brd planowanych i projektowanych dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.2)	
2.4.3	Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi (GAMBIT 2005 - 4.2.3)	
	Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej w Bydgoszczy	Ustawienie barier ochronnych na ul. Hetmańskiej w Bydgoszczy
		Ułożenie warstwy ścieralnej na ul. Szubińskiej w Bydgoszczy
		Ułożenie warstwy ścieralnej na dojazdach do Wiaduktów Warszawskich w ciągu ul. Fordońskiej w Bydgoszczy

		Ułożenie warstwy ścieralnej na ul. Inwalidów w Bydgoszczy
		Ułożenie warstwy ścieralnej na ul. Przemysłowej w Bydgoszczy
		Ułożenie warstwy ścieralnej na ul. Wyszogrodzkiej w Bydgoszczy
	Miejski Zarząd Dróg we Włocławku	Budowa chodników i ścieżek rowerowych w ramach modernizacji ciągu ulic: Węglowej i Miłej we Włocławku
	Miejski Zarząd Dróg w Toruniu	Wymiana słupów dwufunkcyjnych (oświetleniowych) Przebudowa ul. Wilczej w Toruniu
	Urząd Miejski w Grudziądzu	Budowa chodnika przy ul. Lipowej, od ul. Paderewskiego do Zespołu Szkół Rolniczych w Grudziądzu
		Budowa chodnika przy ul. Polnej na odcinku od ul. Ossowskiego do mostku na Trynce w Grudziądzu
		Budowa chodnika przy ul. Kasprzaka, od ul. Marchlewskich do ul. Łysowskiego w Grudziądzu
		Wymiana nawierzchni chodnika – ul. Chełmińska od skrzyżowania z ul. Kasprowicza w Grudziądzu
		Budowa chodnika przy ul. Poniatowskiego w Grudziądzu
		Budowa chodnika przy ul. Waryńskiego w Grudziądzu
		Budowa chodnika przy ul. Waryńskiego od ul. Droga Przechodnia do ul. Droga Graniczna w Grudziądzu
2.4.4	Rozwój służb zarządzania ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 4.3.1)	
2.4.5	Wprowadzanie nowoczesnych środków zarządzania ruchem (GAMBIT 2005 - 4.3.2)	
2.4.6	Zarządzanie mobilnością (GAMBIT 2005 - 4.3.3)	
2.4.7	Inne działania związane z budową i utrzymaniem bezpiecznej infrastruktury drogowej	
	Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej w Bydgoszczy	Przebudowa skrzyżowania ulic: Fordońska, Kaliskiego w Bydgoszczy
		Przebudowa ul. Słupskich w Bydgoszczy
		Przebudowa ul. Ostroroga na odcinku od ul. Władysława IV do ul. Lotników w Bydgoszczy
		Budowa ul. Nowopięknej na odcinku od ul. Szubińskiej do ul. Koszarowej
		Budowa ul. Moczyńskiego w Bydgoszczy
		Budowa ul. Mściwoja w Bydgoszczy
		Przebudowa skrzyżowania ulic: Szubińska-Gnieźnieńska-16 Pułku Ułanów Wielkopolskich w Bydgoszczy
		Budowa ul. Piłkiczej w Bydgoszczy
		Budowa ul. Rolnej w Bydgoszczy
		Przebudowa ul. Siedleckiej na odcinku od ul. Chmurnej do ul. Karolewskiej w Bydgoszczy
		Budowa ul. Zakopiańskiej w Bydgoszczy
		Budowa ul. Horodelskiej w Bydgoszczy
		Budowa ul. Gładkiej w Bydgoszczy
		Przebudowa ul. Cechowej w Bydgoszczy
		Przebudowa ul. Kapeluszników w Bydgoszczy
	Przebudowa ul. Sikorskiego w Bydgoszczy	
	Miejski Zarząd Dróg w Toruniu	Przebudowa ul. Kniaziewiczza w Toruniu Budowa parkingów, zatok autobusowych w Toruniu
	Urząd Miejski w Grudziądzu	Budowa sygnalizacji świetlnej-wzbudzonej na ul. Piłsudskiego w Grudziądzu
		Montaż progów zwalniających na ul. Norwida w Grudziądzu Montaż progów zwalniających na ul. Pietrusińskiego i ul. Ossowskiego w Grudziądzu

	Urząd Miejski w Grudziądzu	Wprowadzenie poziomego oznakowania symbolami A-17 dróg w Grudziądzu
		Przebudowa ul. Parkowej w Grudziądzu
		Budowa ronda na skrzyżowaniu ulic: Paderewskiego, Poniatowskiego, Legionów w Grudziądzu
		Wprowadzenie strefy zamieszkania na Osiedlu Mieszkaniowym „Nowy Rząd” w Grudziądzu
	Miejski Zarząd Dróg we Włocławku	Budowa sygnalizacji świetlnej we Włocławku
		Budowa przedłużenia ul. Ostrowskiej/Wojskowej we Włocławku
	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy	Przebudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 240 w Tucholi
		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 534 Grudziądz - Rypin w m. Szafarnia
	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Bydgoszczy	Budowa sygnalizacji świetlnej w ciągu drogi krajowej nr 1 w m. Chełmno
		Budowa sygnalizacji świetlnej w ciągu drogi krajowej nr 10 w m. Nakło n. Notecia
		Przebudowa skrzyżowania drogi krajowej nr 1 w m. Wiąg
		Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 na odcinku Niwy-Osielsko
		Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Zbrachlin
		Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Zawada
		Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Wilcze
		Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 10 w m. Cierpice
		Uspokojenie ruchu wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 10 w m. Minikowo
		Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na drogach krajowych nr 1, 5, 10
		Uspokojenie ruchu wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Lipniki
		Uspokojenie ruchu wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Kruszyn
		Uspokojenie ruchu wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Rynarzewo
		Uspokojenie ruchu wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Wąsosz
		Uspokojenie ruchu wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Bożejewice
		Uspokojenie ruchu wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Szkocja
		Uspokojenie ruchu wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Jaroszewo
		Uspokojenie ruchu wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Żnin
		Uspokojenie ruchu wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Kowalewo
Uspokojenie ruchu wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Niewieścín		
Uspokojenie ruchu wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Borówno		
Uspokojenie ruchu wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Kusowo		

	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Bydgoszczy	Uspokojenie ruchu wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Trzeciewiec
		Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Włóki
		Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Augustowo
		Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze krajowej nr 5 w m. Żołędowo
2.5.	Zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
2.5.1	Zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni (GAMBIT 2005 - 5.2.1)	
2.5.2	Kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego (GAMBIT 2005 - 5.2.2)	
2.5.3	Skrócenie czasu wykrycia i powiadomienia o zdarzeniu drogowym (GAMBIT 2005 - 5.3.1)	
2.5.4	Skrócenie czasu dojazdu na miejsce wypadku i transportu poszkodowanych do najbliższego szpitala ratunkowego (GAMBIT 2005 - 5.3.2)	
2.5.5	Rozwój wyspecjalizowanych jednostek medycznych (GAMBIT 2005 - 5.3.4)	
2.5.6	Inne działania związane ze zmniejszaniem ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
	WORD Toruń	Wspieranie ratownictwa drogowego
	WORD Włocławek	Zakup defibrylatorów dla ratownictwa drogowego
	WORD Bydgoszcz	Działania wspierające ratownictwo na drogach

2.3. Województwo lubelskie

Nr działania	Instytucja	Nazwa projektu
1.	<i>Stan bezpieczeństwa</i>	
2.	<i>Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego</i>	
2.1	<i>Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd</i>	
2.1.1	<i>Usprawnienie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych (GAMBIT 2005 - 1.1.2)</i>	
2.1.2	<i>Organizacja systemu współdziałania i koordynacji (GAMBIT 2005 - 1.2.1)</i>	
	WORD w Lublinie	Prowadzenie obsługi Sekretariatu WR BRD, utrzymywanie strony internetowej WR BRD
	WORD Chełm, Komenda Powiatowa Policji	W ramach porozumienia WORD Chełm zakupił sprzęt multimedialny dla Komendy Powiatowej Policji w Krasnymstawie i Posterunku Policji w Dorohusku.
2.1.3	<i>Organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd (GAMBIT 2005 - 1.2.2)</i>	
2.1.4	<i>Inne szkolenia związane z brd</i>	
	WORD w Zamościu	Reedukacja kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego Szkolenie uczniów szkół podstawowych i gimnazjów na kartę rowerową i motorowerową
	WORD w Chełmie	Szkolenie instruktorów nauki jazdy Szkolenie pracowników WORD
	WORD w Białej Podlaskiej	Szkolenie Kierowców Zawodowych w Białej Podlaskiej Szkolenie Kierowców Naruszających Przepisy Ruchu Drogowego Szkolenie Egzaminatorów w Białej Podlaskiej Szkolenie Instruktorów w Białej Podlaskiej
2.1.5	<i>Usprawnienie systemu zbierania i gromadzenia danych o zdarzeniach drogowych (GAMBIT 2005 - 1.2.5)</i>	
2.1.6	<i>Stworzenie systemu informacji o brd (GAMBIT 2005 - 1.2.7)</i>	
2.1.7	<i>Wprowadzenie systemu standaryzacji i promocji efektywnych działań (GAMBIT 2005 - 1.2.10)</i>	
2.1.8	<i>Doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd (GAMBIT 2005 - 1.3.1)</i>	
	WORD w Lublinie	2 Szkolenia Liderów Szkolnej Edukacji Motoryzacyjnej (SEM)
	WORD w Białej Podlaskiej	Zajęcia Wychowania Komunikacyjnego w Z. Sz. Z. nr.2 w Białej P.
		Konkursy, pogadanki na tematy BRD w szkołach i ośrodkach specjalnych „Jestem bezpieczny”
		Zajęcia Wychowania Komunikacyjnego w SP w Niewęgłoszu
		Działalność profilaktyczno-wychowawcza na rzecz poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Łukowie
		Zajęcia Wychowania Komunikacyjnego w Zespole Szkół w Borkach
		Zajęcia Wychowania Komunikacyjnego w SP w Terespolu
		Działalność profilaktyczno-wychowawcza na rzecz poprawy bezpieczeństwa dzieci w Międzyrzecu Podlaskim.
		Turniej Motorowy i Zajęcia Wychowania Komunikacyjnego w SP nr. 3 w Międzyrzecu Podlaskim
		Konkurs „Bezpieczna droga w oczach przedszkolaka” w Przedszkolu w Drelowie
		Zajęcia Wychowania Komunikacyjnego i Konkurs BRD w SP w Berezówce

	WORD w Białej Podlaskiej	Zajęcia Wychowania Komunikacyjnego i konkurs BRD w SP w Borkach
		Zajęcia Wychowania Komunikacyjnego w SP w Polubiczach
		Zajęcia Wychowania Komunikacyjnego w SP nr.7 w BP
		Zajęcia Wychowania Komunikacyjnego w Z Sz Z w Serokomli
		Zajęcia Wychowania Komunikacyjnego w Gimnazjum w Sworach
		Zajęcia Wychowania Komunikacyjnego w SP w Komarnie
		Zajęcia Wychowania Komunikacyjnego w SP nr. 5 w Białej Podl
		Zajęcia Wychowania Komunikacyjnego w SP nr. 3 w
		Międzyrzeczu Podlaskim konkurs „Jestem Widoczny”
		Zajęcia Wychowania Komunikacyjnego w SP nr. 3 w Międzyrzeczu Podlaskim
		Zajęcia Wychowania Komunikacyjnego w Gimnazjum nr. 3 w Międzyrzeczu Podlaskim
		Konkurs „Bezpieczny przedszkolak na drodze” w Przedszkolu w Drelowie
		WORD Chelm
		Szkolenia BRD przez WORD w Białej P. WOJEWÓDZKIE OŚRODKI RUCHU DROGOWEGO NA LUBELSZCZYŹNIE – 10 LAT
2.1.9	Rozwój systemu ratownictwa na drogach (GAMBIT 2005 - 1.3.7)	
2.1.10	Inne działania związane z tworzeniem podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
2.2	Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
2.2.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością (GAMBIT 2005 - 2.1.2)	
	WORD Chelmie, Policja	Nadprogramowe szkolenia kandydatów na kierowców przed przystąpieniem do egzaminu państwowego na prawo jazdy. Konkurs „Super kierowca”, „Bezpieczna zima”
	Policja	Wzmoczone działania Policcyjne PRĘDKOŚĆ Nadzór nad odcinkami dróg szczególnie zagrożonymi wypadkami na skutek nadmiernej prędkości Propagowanie jazdy zgodnej z przepisami poprzez automatyczne monitorowanie zachowań kierujących pojazdami (przekraczanie dozwolonej prędkości jazdy).
2.2.2	Powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości (GAMBIT 2005 2.1.4)	
2.2.3	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa (GAMBIT 2005 - 2.2.2)	
	WORD Chelm	Rajd samochodowy o Puchar Dyrektora WORD
	Policja	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa
2.2.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych (GAMBIT 2005 - 2.3.2)	
	Policja	Działania wzmoczone „Alkohol i Narkotyki” Działania wzmoczone „Trzeźwy poranek”
	WORD Chelm	Nadprogramowe szkolenie kierowców, uczestników kursów. Wydanie plakatu
2.2.5	Inne działania związane z kształtowaniem bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
	WORD w Lublinie	Promocja bezpieczeństwa ruchu drogowego wśród dzieci, młodzieży, kierowców i osób dorosłych w ruchu drogowym poprzez organizowanie konkursów o tematyce brd, fundowanie nagród, wyposażanie w elementy odblaskowe

	WORD w Lublinie	Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Motoryzacyjny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, Ogólnopolski Turniej BRD Doposażenie infrastruktury drogowej w środki bezpieczeństwa ruchu drogowego - porozumienie pomiędzy WORD w Lublinie i Gminą Białopole w sprawie darowizny kwoty pieniężnej na zakup masztu do montażu fotoradaru VII Lubelska Wojewódzka Konferencja BRD w Lublinie „Bezpieczeństwo ruchu drogowego na polskich drogach – zagrożenia – skutki – działania ”
	WORD w Zamościu	Organizacja konkursów podczas festynów poświęconych Brd Dofinansowanie miasteczek ruchu drogowego Finał Wojewódzki XXXI Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy o Bezpieczeństwie w Ruchu Drogowym dla szkół gimnazjalnych Turniej Motoryzacyjny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych Finał konkursu wiedzy prewencyjnego „Jestem bezpieczny” dla uczniów klas IV,V,VI szkół podstawowych powiatu biłgorajskiego Działalność wydawniczo-popularyzatorska Rajd Samochodów terenowych Dookoła Twierdzy Zamość,IV Eliminacje Mistrzostw Polski w Rajdach Pojazdów Terenowych Okręgu Lubelskiego PZM-ot
	WORD Biała Podlaska	Akcja „Napęd na kulturę”, „Szkoła Bezpiecznej Jazdy” Działalność profilaktyczno-wychowawcza na rzecz poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Białej Podl. Festyn policyjny w Białej Podlaskiej Festyn z okazji Dnia Dziecka w Białej Podlaskiej w WORD BP Działalność profilaktyczno-wychowawcza na rzecz poprawy bezpieczeństwa – konkurs „Strefa bezpiecznej jazdy” Turystyczny rajd samochodowy w Białej Podlaskiej Działalność profilaktyczno-wychowawcza na rzecz poprawy bezpieczeństwa osób niepełnosprawnych – festyn „Sprawni poprzez sport z elementami BRD” Działalność profilaktyczno-wychowawcza na rzecz poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Białej Podlaskiej Festyn i Konkurs wiedzy BRD „Witaj wiosna 2008” w Terespolu Festyn otwarty „X lecie WORD” w Białej P. Działalność profilaktyczno-wychowawcza na rzecz poprawy bezpieczeństwa w Białej Podl. Konkurs Internetowy. Działalność profilaktyczno-wychowawcza na rzecz poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Białej Podlaskiej.
	WORD Chełm	Reedukacja kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego
2.3.	Ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów	
2.3.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.2)	
	WORD w Chełmie	Jestem widoczny – jestem bezpieczny Konkurs plastyczny „Dziecko w ruchu drogowym”
2.3.2	Zintensyfikowanie ochrony pieszych środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.1.3)	
2.3.3	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.4)	
	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie	Budowa chodników w ciągu dróg wojewódzkich Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 858 na odcinku od km 53+539,50 do km 53+658,40 poprzez wykonanie azylu na przejściu dla pieszych w km 53+587 w m. Hedwiżyn

2.3.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie ochrony dzieci w ruchu drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.2)	
	WORD w Białej Podlaskiej	Konkurs „Jeżdżę bezpiecznie w ruchu drogowym” w Białej Podlaskiej
		Działalność profilaktyczno-wychowawcza na rzecz poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Parczewie
	WORD w Zamościu	Działalność profilaktyczno-wychowawcza na rzecz poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Łukowie
		Pogadanki z uczniami szkół podstawowych, gimnazjów powiatu zamojskiego na temat bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym
2.3.5	Zintensyfikowanie ochrony dzieci środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.3)	
	Policja	Nadzór nad systemem monitorowania najbardziej zagrożonych przejść dla pieszych w ramach "Programu poprawy bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego" „Bezpieczna droga do szkoły”
Powszechnie stosowanie drogowych środków ochrony dzieci – akcja pod nazwą „Jesteś widoczny – jesteś bezpieczny”		
2.3.6	Powszechnie stosowanie drogowych środków ochrony dzieci (GAMBIT 2005 - 3.2.4)	
2.3.7	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.2)	
	WORD Chełmie, Policja, Automobilklub	Finały Powiatowych Turniejów BRD i Motoryzacyjnego Budowa i utrzymanie Miasteczka Ruchu Drogowego
2.3.8	Zintensyfikowanie ochrony rowerzystów środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.3.3)	
2.3.9	Powszechnie stosowanie drogowych środków bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.4)	
	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie	Budowa chodnika i ścieżki rowerowej w m. Rossosz w ciągu drogi wojewódzkiej nr 812 Budowa ścieżek pieszo-rowerowych w ciągu dróg wojewódzkich
2.3.10	Inne działania związane z ochroną pieszych, dzieci i rowerzystów	
	WORD Lublin	„Kamizelki ostrzegawcze”
		Akcja „Jesteś widoczny jesteś bezpieczny”
		Kolportaż naklejek odblaskowych z gazetą „Dziennik Wschodni”
		spot reklamowy propagujący noszenie elementów odblaskowych
		Płyta z filmem „Eksperyment”
	WORD w Chełmie	„SKUTERMANIAK”
	WORD w Białej Podlaskiej	Regionalne Eliminacje Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego Szkół Ponadgimnazjalnych Miasta Biała Podlaska i Powiatu Białskiego w Białej Podlaskiej
		Regionalne Eliminacje Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym Gimnazjów Miasta Biała Podlaska i Powiatu Białskiego w Sworach.
		Regionalne Eliminacje Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym Szkół Podstawowych Miasta Biała Podlaska i Powiatu Białskiego w SP nr 5 w Białej Podlaskiej
Regionalne Eliminacje Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego Szkół Ponadgimnazjalnych Powiatu Łukowskiego		
Powiatowe Eliminacje Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego Szkół Podstawowych i Gimnazjalnych Powiatu Parczewskiego w Parczewie		

	WORD w Białej Podlaskiej	Powiatowe Eliminacje Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego Szkół Podstawowych i Gimnazjalnych Powiatu Radzyńskiego
		Finał Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego Szkół Ponadgimnazjalnych w Białej Podlaskiej
	WORD Zamość	Wyposażenie uczniów szkół podstawowych ,gimnazjalnych powiatu zamojskiego w elementy odblaskowe
2.4.	Budowa i utrzymanie bezpiecznej infrastruktury drogowej	
2.4.1	Usprawnienie systemu prowadzenia przeglądów istniejących dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.1)	
2.4.2	Wdrożenie audytu brd planowanych i projektowanych dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.2)	
2.4.3	Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi (GAMBIT 2005 - 4.2.3)	
	Policja	Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi – wiosenne i jesienne lustracje dróg
	ZDW	Kompleksowe uspokojenie ruchu na odcinku drogi wojewódzkiej nr 824 wraz budową instruktażowego terenu uspokojenia ruchu „Miasteczko Holenderskie”, w tym opracowanie dokumentacji projektowej rozbudowy skrzyżowania ulic: Skowieszyńska – Zielona – Głęboka w Puławach
		Remonty i regeneracje nawierzchni dróg wojewódzkich
	GDDKiA o / Lublin	Budowa chodnika w m. Żabce
		Sygnalizacja świetlna w Międzyrzeczu Podlaskim
		Budowa chodnika oraz wyznaczenie przejścia dla pieszych w m. Rogoźnica
		Budowa chodnika oraz zmiana organizacji ruchu w m. Sławacinek
		Budowa chodnika i sygnalizacji świetlnej na przejściu dla pieszych w m. Zalesie
		Budowa chodnika w m. Horbów
		Wyznaczenie przejścia dla pieszych wraz z doświetleniem oraz zmiana organizacji ruchu w m. Wólka Dobryńska
2.4.4	Rozwój służb zarządzania ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 4.3.1)	
2.4.5	Wprowadzanie nowoczesnych środków zarządzania ruchem (GAMBIT 2005 - 4.3.2)	
2.4.6	Zarządzanie mobilnością (GAMBIT 2005 - 4.3.3)	
2.4.7	Inne działania związane z budową i utrzymaniem bezpiecznej infrastruktury drogowej	
	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 838 na odcinku od km 0+000 do km 13+735 wraz z budową i rozbudową obiektów inżynierskich oraz zabezpieczeniem lub rozbudową urządzeń obcych kolidujących z rozbudowywaną drogą
		Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 698 na odcinku Krzyczew – dr. kraj nr 68 od km 87+980 do km 94+550
		Przebudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 820 Sosnowica Dwór – Łęczna z drogą powiatową w km 24+319 w m. Ludwin
		Przebudowa mostu przez rzekę Tanew w m. Osuchy w km 49+294 w ciągu drogi wojewódzkiej nr 849 Zamość – Jancia – Józefów – Wola Obszańska
		Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 832 na odcinku od km 6+000 do km 8+750
		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 808 Łuków – Serokomla – Kock na odcinku od km 25+100 do km 36+551

	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 812 na odcinku od km 99+418,50 do km 120+517 oraz od km 122+646 do km 133+900 – I etap: roboty na odcinku od km 111+123,32 do km 120+517 (Sawin – Chełm)
		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 812 na odcinku od km 99+418,50 do km 120+517 oraz od km 122+646 do km 133+900 – II etap: roboty na odcinku od km 99+418,50 do km 111+123,32 (Łowcza –Sawin)
		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 812 na odcinku od km 99+418,50 do km 120+517 oraz od km 122+646 do km 133+900 – III etap: roboty na odcinku od km 122+646 do km 133+900 (Chełm –Rejowiec)
		Budowa ronda na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej nr 835 i nr 863 w m. Tarnogród
		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 801 na odcinku od km 125+110 do km 126+000 (z wyłączeniem odc. od km 125+335 do km 125+606) oraz budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ulic: Piaskowa – Leśna wraz z jej koordynacja z sygnalizacją świetlną na skrzyżowaniu. ulic: Piaskowa – Jaworowa wraz z jej koordynacją z sygnalizacją świetlną na skrzyżowaniu ulic: Piaskowa-Jaworowa
		Rozbudowa skrzyżowania ulic: Borowa-Kłosowskiego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 842 z droga powiatowa nr 3140L w Krasnymstawie na odcinku od km 66+518,07 do km 66+849,67
		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 819 w Woli Uhruskiej
GDDKiA o/ Lublin	Montaż fotoradarów na dr. kraj. Nr 2	
2.5.	Zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
2.5.1	Zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni (GAMBIT 2005 - 5.2.1)	
2.5.2	Kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego (GAMBIT 2005 - 5.2.2)	
2.5.3	Skrócenie czasu wykrycia i powiadamiania o zdarzeniu drogowym (GAMBIT 2005 - 5.3.1)	
2.5.4	Skrócenie czasu dojazdu na miejsce wypadku i transportu poszkodowanych do najbliższego szpitala ratunkowego (GAMBIT 2005 - 5.3.2)	
2.5.5	Rozwój wyspecjalizowanych jednostek medycznych (GAMBIT 2005 - 5.3.4)	
2.5.6	Inne działania związane ze zmniejszaniem ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
	WORD w Zamościu	Szkolenia w zakresie pierwszej pomocy w wypadku komunikacyjnym
	Policja	Analizy tematyczne dotyczące głównych struktur zagrożeń i konsekwencji zdarzeń w ruchu drogowym.

2.4. Województwo lubuskie

Nr działania	Instytucja	Nazwa projektu
1.	Stan bezpieczeństwa	
2.	Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego	
2.1	Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
2.1.1	Usprawnienie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych (GAMBIT 2005 - 1.1.2)	
2.1.2	Organizacja systemu współdziałania i koordynacji (GAMBIT 2005 - 1.2.1)	
	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego	BRD – współpraca z Landem Brandenburgia. Celem współpracy jest wymiana doświadczeń w zakresie organizacji i koordynacji wszelkich działań dot. BRD prowadzonych przez powołane ku temu organizacje i służby w województwie lubuskim i w Brandenburgii.
2.1.3	Organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd (GAMBIT 2005 - 1.2.2)	
2.1.4	Inne szkolenia związane z Brd	
2.1.5	Usprawnienie systemu zbierania i gromadzenia danych o zdarzeniach drogowych (GAMBIT 2005 - 1.2.5)	
	WORD Zielona Góra	Dbając o dobre wyposażenie Policji, przekazywane są w miarę możliwości finansowych urządzenia i sprzęt pozwalający na poprawę skuteczności pracy tych służb.
2.1.6	Stworzenie systemu informacji o brd (GAMBIT 2005 - 1.2.7)	
	Policja	Prowadzi własną bazę informacji o zdarzeniach drogowych
	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego	Opracowanie projektu systemu informacyjnego w oparciu o technologię business intelligence, celem efektywnego przetwarzania i dystrybucji analiz i raportów z systemu SEWiK oraz innych zbiorów danych na potrzeby uprawnionych służb i organizacji w województwie.
2.1.7	Wprowadzenie systemu standaryzacji i promocji efektywnych działań (GAMBIT 2005 - 1.2.10)	
2.1.8	Doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd (GAMBIT 2005 - 1.3.1)	
	Policja oraz WORD Zielona Góra i Gorzów Wlkp.	Prowadzą stałe działania profilaktyczne z dziećmi i młodzieżą, wspierają organizację turniejów BRD, wyposażają szkoły w pomoce dydaktyczne, prowadzą szkolenia dzieci.
2.1.9	Rozwój systemu ratownictwa na drogach (GAMBIT 2005 - 1.3.7)	
	WORD Gorzów Wlkp.	Działając profilaktycznie organizuje targi instruktarzowe, finansuje nakręcanie filmów edukacyjnych, akcje propagandowe, rozprowadza książeczki instruktarzowe. wyposaża służby ratownicze, Policję
	WORD w Zielonej Górze	Wspiera sprzętowo służby straży pożarnej
2.1.10	Inne działania związane z tworzeniem podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
	WORD Zielona Góra i Gorzów Wlkp.	Współdziałają z lokalnymi mediami w celu propagowania idei BRD. Organizowane są konkursy dla nauczycieli dotyczące przygotowania konspektu zajęć dydaktycznych – ratowniczych, prowadzą akcje mające na celu zachęcenie społeczeństwa do udzielania pierwszej pomocy i szkolenia się w tym zakresie.
2.2	Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
2.2.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością (GAMBIT 2005 - 2.1.2)	
	WORD Zielona Góra	Wspomaga finansowo akcje szkoleniowe realizowane z młodzieżą szkół ponadgimnazjalnych. Szkolenia odbywają się pod hasłem bezpiecznej prędkości, jazdy bez używek, alkoholu itp. :wspomagania"
2.2.2	Powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości (GAMBIT 2005 2.1.4)	
	GDDKiA o/Zielona Góra	Uspokojenie prędkości na niebezpiecznych odcinkach dróg

2.2.3	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa (GAMBIT 2005 - 2.2.2)	
	WORD Zielona Góra i Gorzów Wlkp.	Akcja uświadamiania skutków jazdy bez zapiętych pasów - w ramach organizowanych happeningów i otwartych pokazów.
2.2.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych (GAMBIT 2005 - 2.3.2)	
	Policja	Akcje prewencyjne skierowane do wszystkich użytkowników ruchu drogowego. Odbývają się one pod różnymi hasłami.
2.2.5	Inne działania związane z kształtowaniem bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
	WORD Zielona Góra i Gorzów Wlkp.	Wspomagają wiele turniejów BRD poczynając od poziomu przedszkola przez szkołę podstawową, gimnazjum aż do szkoły ponadgimnazjalnej. Wspierają działania nagradzające kulturalnych kierowców, organizują festyny przedwakacyjne promujące poprawne zachowania na drodze, wyposażają Policję w potrzebny sprzęt.
	Policja	Policja prowadzi akcje związane z masowymi wyjazdami, świętami, okresowym wzmożonym ruchem pieszych, rowerzystów, samochodów. Uczestniczy jako współorganizator w festynach dla mieszkańców miast. W programach są elementy związane z BRD.
2.3.	Ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów	
2.3.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.2)	
	Policja	Podjmuje się wyzwań takich, jak konkursy na nagranie filmowe związane z BRD. Ich celem jest przygotowanie niechronionych uczestników ruchu drogowego do bezpiecznego w nim udziału.
2.3.2	Zintensyfikowanie ochrony pieszych środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.1.3)	
2.3.3	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.4)	
	GDDKiA o/Zielona Góra, Zarząd Dróg Wojewódzkich	Separacja ruchu pieszego, samochodowego i rowerowego. Budowa chodników i ścieżek rowerowych w ciągach głównych dróg. Zmiany w organizacji ruchu celem poprawienia bezpieczeństwa pieszych – wyznaczenie przejść dla pieszych, instalacja sygnalizacji świetlnej, doświetlenie miejsc niebezpiecznych dla pieszych.
2.3.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie ochrony dzieci w ruchu drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.2)	
	KWP Gorzów Wlkp.	Edukacja dzieci w zakresie bezpiecznego zachowania na drodze. Wykonanie filmu edukacyjnego do rozpowszechnienia na DVD
2.3.5	Zintensyfikowanie ochrony dzieci środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.3)	
2.3.6	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony dzieci (GAMBIT 2005 - 3.2.4)	
	GDDKiA o/Zielona Góra, ZDW Zielona Góra	Poprawa bezpieczeństwa dzieci na terenach przyszkolnych. Organizacja ruchu w okolicach szkół poprzez zastosowanie środków inżynierii ruchu oraz sygnalizacji świetlnej.
2.3.7	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.2)	
2.3.8	Zintensyfikowanie ochrony rowerzystów środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.3.3)	
2.3.9	Powszechne stosowanie drogowych środków bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.4)	
	WORD Zielona Góra i Gorzów Wlkp.	Wyposażają przedszkola i szkoły w pomoce dydaktyczne i sprzęt umożliwiający prowadzenie szkoleń dzieci i młodzieży do BRD. Dotyczy to także udostępniania i wypożyczania sprzętu, którego szkoły nie posiadają. Wyposażają dzieci i młodzież w kamizelki, odbłaski, kaski itd.

2.3.10	Inne działania związane z ochroną pieszych, dzieci i rowerzystów	
	WORD Zielona Góra i Gorzów Wlkp.	Wspierają akcje rozdawania elementów odblaskowych, kamizełek, kasków – wszystko w celu ochrony niechronionych użytkowników dróg.
2.4.	Budowa i utrzymanie bezpiecznej infrastruktury drogowej	
2.4.1	Usprawnienie systemu prowadzenia przeglądów istniejących dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.1)	
	GDDKiA o/Zielona Góra	Systematyczny audyt dróg krajowych na terenie województwa lubuskiego pod kątem lokalizacji miejsc niebezpiecznych.
2.4.2	Wdrożenie audytu brd planowanych i projektowanych dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.2)	
2.4.3	Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi (GAMBIT 2005 - 4.2.3)	
	GDDKiA o/Zielona Góra oraz ZDW Zielona Góra	Jednostki te wykonały ogrom prac dotyczących: - remontu nawierzchni dróg, zatok, przejść - przebudowy rond, dróg - budowy chodników, zatok, ciągów pieszo – jezdnych, sygnalizacji ostrzegawczej i świetlnej, przejść podziemnych pod drogą, wysp spowalniających - montażu barier energochłonnych, luster drogowych - doświetlenie przejść - zmiany organizacji ruchu.
2.4.4	Rozwój służb zarządzania ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 4.3.1)	
2.4.5	Wprowadzanie nowoczesnych środków zarządzania ruchem (GAMBIT 2005 - 4.3.2)	
	ZDW	Wyposażenie w światła sterujące ruchem miejsc szczególnie tego wymagających.
2.4.6	Zarządzanie mobilnością (GAMBIT 2005 - 4.3.3)	
2.4.7	Inne działania związane z budową i utrzymaniem bezpiecznej infrastruktury drogowej	
	GDDKiA, ZDW Zielona Góra	Budowa obwodnic miast
2.5.	Zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
2.5.1	Zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni (GAMBIT 2005 - 5.2.1)	
	ZDW Zielona Góra	Montaż barier ochronnych w miejscach niebezpiecznych
2.5.2	Kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego (GAMBIT 2005 - 5.2.2)	
2.5.3	Skrócenie czasu wykrycia i powiadamiania o zdarzeniu drogowym (GAMBIT 2005 - 5.3.1)	
2.5.4	Skrócenie czasu dojazdu na miejsce wypadku i transportu poszkodowanych do najbliższego szpitala ratunkowego (GAMBIT 2005 - 5.3.2)	
2.5.5	Rozwój wyspecjalizowanych jednostek medycznych (GAMBIT 2005 - 5.3.4)	
2.5.6	Inne działania związane ze zmniejszaniem ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	

2.5. Województwo łódzkie

Nr działania	Instytucja	Nazwa projektu
1.	Stan bezpieczeństwa	
	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi	Opracowanie rocznej analizy stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie województwa łódzkiego w 2008 r.
2.	Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego	
2.1	Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
2.1.1	Usprawnienie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych (GAMBIT 2005 - 1.1.2)	
	Centrum BRD w Łodzi	Program <i>Bezpieczna 1</i>
2.1.2	Organizacja systemu współdziałania i koordynacji (GAMBIT 2005 - 1.2.1)	
	Kuratorium Oświaty w Łodzi	Realizacja programu wychowania komunikacyjnego oraz edukacja w zakresie bezpieczeństwa uczniów w placówkach podległych Kuratorium Oświaty w Łodzi
	Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego w Łodzi	Monitoring występujących utrudnień na drogach województwa, współuczestnictwo w informowaniu uczestników ruchu drogowego o występujących zagrożeniach oraz zasadach postępowania w sytuacjach szczególnych uciążliwości w ruchu drogowym
	Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach	Współpraca w ramach Wojewódzkiej Rady BRD w Łodzi, koordynacja działań brd
2.1.3	Organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd (GAMBIT 2005 - 1.2.2)	
2.1.4	Inne szkolenia związane z brd	
	Kuratorium Oświaty w Łodzi	Organizacja kursu dla koordynatorów wychowania komunikacyjnego
	Centrum BRD w Łodzi	Szkolenie kadry policyjnej w zakresie udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.
	Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach	Szkolenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy
	Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach	Szkolenie koordynatorów i nauczycieli wychowania komunikacyjnego w placówkach oświatowych województwa.
2.1.5	Usprawnienie systemu zbierania i gromadzenia danych o zdarzeniach drogowych (GAMBIT 2005 - 1.2.5)	
	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Łodzi	Uruchomiony został w Oddziale Punkt Informacji Drogowej. PID współpracuje ściśle z terenowymi jednostkami policji oraz straży pożarnej. Informacja o czasowych utrudnieniach na drogach przekazywana jest kierowcom między innymi za pomocą rozgłośni radiowych. Pracownicy PID-u przez 24 godziny zbierają, gromadzą przekazują informacje o warunkach ruchu na drogach krajowych zarządzanych przez GDDKiA, w tym także związane z: - Zimowym utrzymaniem dróg krajowych - Okresowymi ograniczeniami oraz zakazem ruchu niektórych pojazdów na drogach publicznych - Sytuacjami nadzwyczajnymi, pod którymi rozumie się: między innymi blokady dróg, klęski żywiołowe, utrudnienia w ruchu drogowym spowodowane wypadkami.
2.1.6	Stworzenie systemu informacji o brd (GAMBIT 2005 - 1.2.7)	
	Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego w Łodzi	Współuczestnictwo w kampanii informacyjnej dla społeczeństwa propagującej brd „Bezpieczne ferie to bezpieczny autokar”; współpraca z PZM-ot, KWP, ZHP oraz Kuratorium Oświaty w zakresie bezpłatnych badań diagnostycznych autokarów; umieszczenie informacji na stronie telegazety WZK (i w prasie lokalnej) skierowanej do kierowców na temat zagrożeń wynikających z rażącego lekceważenia przepisów ruchu drogowego

	WORD-y w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach	PROMOCJA BRD W MEDIACH: w TVP, Radio, prasie, stronach internetowych i w wydawnictwach oraz cykliczny program z TV TOYA „Bezpieczna Jazda”
	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi	Informowanie uczestników ruchu drogowego poprzez wszystkie dostępne środki przekazu o: zmianach przepisów Kodeksu Drogowego, zagrożeniach występujących na drogach, utrudnieniach i ograniczeniach w ruchu.
2.1.7	Wprowadzenie systemu standaryzacji i promocji efektywnych działań (GAMBIT 2005 - 1.2.10)	
2.1.8	Doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd (GAMBIT 2005 - 1.3.1)	
	WORD-y w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach	Szkolenie koordynatorów i nauczycieli wychowania komunikacyjnego w placówkach oświatowych województwa.
2.1.9	Rozwój systemu ratownictwa na drogach (GAMBIT 2005 - 1.3.7)	
	WORD-y w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach, Kuratorium Oświaty w Łodzi	Szkolenia dla nauczycieli z zakresu udzielania pierwszej pomocy medycznej
	Kuratorium Oświaty w Łodzi	Program „Serce na start” – przygotowanie nauczycieli oraz dzieci w zakresie udzielania pierwszej pomocy medycznej Test diagnostyczny dla klas II szkół ponad-gimnazjalnych „Pierwsza pomoc przed-medyczna”.
	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi	Przeszkolono ratowników w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy Przeszkolono ratowników na Kursie kierowania ruchem drogowym podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczych.
2.1.10	Inne działania związane z tworzeniem podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
	WORD-y w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach	7 lipca 2008 – Międzynarodowa Konferencja w Łodzi nt. „Systemy szkolenia i egzaminowania kandydatów na kierowców i kierowców w Unii Europejskiej” Organizatorem konferencji był Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Łodzi (uczestniczyło ok. 150 osób).
	Centrum BRD w Łodzi WORD-y w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach	30 września 2008 – X Międzynarodowa Konferencja w Łodzi nt. „Bezpieczeństwo w ruchu drogowym – Ratownictwo medyczne”. Konferencję zorganizowało Centrum Bezpieczeństwa w Łodzi (uczestniczyło ok. 300 osób).
	Kuratorium Oświaty w Łodzi WORD-y w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach	30 października 2008 – Wojewódzka Konferencja w Łodzi nt. „Wspomaganie działań szkoły w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczniów”. Organizatorami konferencji byli Łódzki Kurator Oświaty i Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego Województwa Łódzkiego (uczestniczyło ok. 200 osób).
	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi, WORD-y w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach	18 listopada 2008 – Wojewódzka Konferencja w Łodzi nt. „Możliwości poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego w województwie łódzkim” – w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Łodzi, z udziałem Starostów, Zarządców dróg, Naczelników Wydziałów Ruchu Drogowego Komend Powiatowych Policji. Organizatorami konferencji była Komenda Wojewódzka Policji i Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Łodzi (uczestniczyło ok. 150 osób).
2.2	Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
2.2.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością (GAMBIT 2005 - 2.1.2)	
	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi, WORD-y w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach	Rozwinięcie sieci punktów automatycznej kontroli prędkości (foto-radary) przy współfinansowaniu zakupu i montażu masztów.
	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi, WORD-y w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach	Opracowanie i rozpowszechnianie wśród kierujących 50 tys. ulotek uświadamiających zagrożenia wynikające z jazdy z nadmierną prędkością oraz nieużywanie pasów bezpieczeństwa.

2.2.2	Powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości (GAMBIT 2005 2.1.4)	
2.2.3	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa (GAMBIT 2005 - 2.2.2)	
	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi,	Kontrole osób korzystających z pojazdów pod kątem używania pasów bezpieczeństwa i innych urządzeń ochronnych .
	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi, Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach	Opracowanie i rozpowszechnianie wśród kierujących 50 tys. ulotek uświadamiających zagrożenia wynikające z jazdy bez pasów bezpieczeństwa.
2.2.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych (GAMBIT 2005 - 2.3.2)	
	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi	Rozpowszechnienie wśród kierujących 6 tys. ulotek wskazujących na obowiązek sprawdzenia stanu trzeźwości przed rozpoczęciem jazdy.
2.2.5	Inne działania związane z kształtowaniem bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
	Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego w Łodzi	Współpraca z instytucjami szkolącymi kierowców w zakresie udzielania pomocy w przygotowaniu i przeprowadzeniu szkoleń doskonalących dla wybranych grup kierowców z zagadnień dotyczących przewozu materiałów niebezpiecznych (ratownictwo drogowe i chemiczne)
2.3.	Ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów	
2.3.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.2)	
	Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach	Organizacja imprez masowych dla mieszkańców popularyzujących brd, konkursy wiedzy, plastyczne, jazdy sprawnościowe rowerem i motowerem.
2.3.2	Zintensyfikowanie ochrony pieszych środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.1.3)	
	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi	Rozpowszechnienie wśród użytkowników dróg 4.5 tys. ulotek i plakatów poświęconych bezpiecznej jeździe motocyklem („Dojeżdż do końca wakacji”).
		Rozpowszechnienie wśród użytkowników dróg 2 tys. ulotek i plakatów poświęconych widoczności rowerzystów i pieszych w okresie jesienno-zimowym.
2.3.3	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.4)	
	Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach	Masowe rozdawanie materiałów odblaskowych, naklejek, latarek i kamizelek odblaskowych, ulotki plakaty inf.
	Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi	Rozpowszechnienie jesienią 2008 r w ramach „widoczny – bezpieczny” materiałów odblaskowych, latarek i kamizelek odblaskowych, pieszym poruszającym się po nieoświetlonych drogach po zmierzchu.
2.3.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie ochrony dzieci w ruchu drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.2)	
	Centrum BRD w Łodzi	Imprezy edukacyjne dla dzieci w ramach programu „Kacper – dziecko bezpieczne na drodze” Program „Kacper Ratownik”
	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach PZM Oddział w Łodzi	Organizowanie powiatowych, regionalnych, wojewódzkich eliminacji turniejów wiedzy o bezpieczeństwie ruchu drogowego dla szkół podstawowych i gimnazjów oraz motoryzacyjnego dla szkół ponad-gimnazjalnych
	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach	Przeprowadzenie 1.9 tys. teoretycznych i praktycznych zajęć wychowania komunikacyjnego w szkołach.
	Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach	Przedstawienia teatralne w wykonaniu aktorów scen łódzkich edukacja komunikacyjna przez zabawę – Program autorski pod patronatem WORD w Łodzi
	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi	Realizacja wzmoczonych kontroli w rejonach wypoczynku dzieci w okresie ferii, wakacji, kontrola pojazdów wiozących dzieci na wypoczynek. Działania „Bezpieczna droga do szkoły”.

	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi	Rozpowszechnienie 2 tys. płyt Cd z materiałem dydaktycznym poświęconym bezpiecznym zasadom poruszania się dzieci pieszo i rowerem.
2.3.5	Zintensyfikowanie ochrony dzieci środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.3)	
2.3.6	Powszechnie stosowanie drogowych środków ochrony dzieci (GAMBIT 2005 - 3.2.4)	
	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach	Opracowanie i rozpowszechnienie 20 000 ulotek zwracających uwagę na bezpieczeństwo niechronionych uczestników ruchu.
	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi	Wzmoczone kontrole autobusów oraz „gimbusów” przewożących dzieci, młodzież do szkół i na zimowy oraz letni wypoczynek. Dwukrotna podczas roku szkolnego kontrola „gimbusów” dowożących dzieci do szkół.
	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach	Akcja 5 grudnia 2008 „Mikołaj na drodze” – 2008 – działania na terenie całego województwa.
2.3.7	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.2)	
	Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego w Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach, Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi	Organizowanie w ramach mobilnego „Miasteczka Ruchu Drogowego” pół tysiąca zajęć praktycznej nauki jazdy rowerem dla 25 tys. uczniów.
	Centrum BRD w Łodzi	Akcja „Widoczny Rowerzysta – uczyć, a nie karać”
	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi	Rozpowszechnienie jesienią 2008 r, podczas kontroli drogowych w ramach „widoczny – bezpieczny” kompletów oświetleniowych i kamizelek odblaskowych, rowerzystom nie posiadającym odpowiedniego oświetlenia jednoślada.
2.3.8	Zintensyfikowanie ochrony rowerzystów środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.3.3)	
	Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi	Prowadzenie i systematyczny comiesięczny nadzór nad realizacją działań „niechronieni uczestnicy ruchu drogowego”
2.3.9	Powszechnie stosowanie drogowych środków bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.4)	
2.3.10	Inne działania związane z ochroną pieszych, dzieci i rowerzystów	
2.4.	Budowa i utrzymanie bezpiecznej infrastruktury drogowej	
2.4.1	Usprawnienie systemu prowadzenia przeglądów istniejących dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.1)	
2.4.2	Wdrożenie audytu brd planowanych i projektowanych dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.2)	
2.4.3	Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi (GAMBIT 2005 - 4.2.3)	
	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Łodzi	Budowa autostrady A-2 na odc. węzeł "Stryków II" - węzeł "Stryków I" wraz z łącznikiem do drogi krajowej Nr 14
		Rozbudowa drogi krajowej Nr 1 na odc. granica województwa kujawsko - pomorskiego - Krośniewice, Łęczycza – Sierpów (10,6 km)
		Rozbudowa drogi krajowej Nr 2 odc. Kutno – Łowicz (22,4 km)
		Rozbudowa drogi krajowej Nr 2 na odc. Łowicz - granica województwa mazowieckiego (13,1 km)
		Odnowa drogi krajowej Nr 12 na odc. Grabowiec – Czechy (6,0 km)
		Odnowa drogi krajowej Nr 12 na odc. Piotrków Tryb. – Sulejów (10,6 km)
		Rozbudowa drogi krajowej Nr 14 w m. Dobroń (0,8 km)
		Odnowa drogi krajowej Nr 14 w m. Pabianice (4,9 km)
		Odnowa drogi krajowej Nr 42 na odc. Radomsko – Końskie (2,9 km)
		Odnowa drogi krajowej Nr 48 w m. Spała (0,8 km)
	Odnowa drogi krajowej Nr 71 na odc. Aleksandrów Łódzki – Konstantynów Łódzki (9,0 km)	

	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Łodzi	Przebudowa drogi krajowej Nr 72 w m. Aleksandrów Łódzki (0,8 km) Odnowa drogi krajowej Nr 72 na odc. granica województwa - Uniejów (5,1 km) Odnowa drogi krajowej Nr 74 w m. Paradyż (2,2 km)
2.4.4	Rozwój służb zarządzania ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 4.3.1)	
2.4.5	Wprowadzanie nowoczesnych środków zarządzania ruchem (GAMBIT 2005 - 4.3.2)	
	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi	Odnowa i uzupełnienie oznakowania poziomego Wymiana i uzupełnienie oznakowania pionowego
2.4.6	Zarządzanie mobilnością (GAMBIT 2005 - 4.3.3)	
2.4.7	Inne działania związane z budową i utrzymaniem bezpiecznej infrastruktury drogowej	
	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Łodzi	Budowa ronda na drodze krajowej Nr 14 w Łowiczu W ramach Programu Redukcji Liczby Ofiar Śmiertelnych realizowanego pod hasłem „8+8+88” Oddział realizuje zadania prowadzące do poprawy bezpieczeństwa ruchu na drogach krajowych Nr 1, Nr 2, Nr 8. Budowa mostu m. Dąbrówka 417+713 długość 18m Budowa mostu Kolonia Dobryszyc 429+966 długość 19m Budowa mostu na rzece Swędrnie m. Dziebiędów 308+365 długość 6m12 Budowa mostu Kopyść 348+881 długość 7m12 Budowa mostu m. Orchów 349+560 długość 9m14 Budowa mostu na rzece Pisi m. Łask 83+313 długość 11m42 Budowa mostu na rzece Pisi m. Nowa Brzeźnica 118+606 długość 16m42 Budowa mostu m. Wierzbowiec 162+288 długość 6m72 Budowa mostu na rzece Mrodze m. Rogów 132+252 długość 16m
	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 785 na odcinku Siłniczka – Maluszyn I etap – Budowa mostu na rzece Pilicy wraz z dojazdami w miejscowości Maluszyn Przebudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej Nr 702 z ul. Kasprowicza i ul. Boczna w Zgierzu, Budowę chodnika w miejscowości Wyszaków – droga woj. Nr 450 Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 708 na odcinku Ozorków – Warszycy – Stryków – Niesułków wraz z realizacją obwodnicy miasta Stryków – Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 486 na odcinku Wieluń – Działoszyn I etap odcinek Wieluń – Ruda Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 449 na odcinku granica województwa – Błaszki – odcinek od km 64+821 do km 70+860 Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 713 na odcinku Kamień – Szadkowice – koszt zadania ca 6 180 400 zł Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 725 na odcinku Rawa Mazowiecka – granica województwa wraz z obwodnicą Białej Rawskiej – I etap - odcinek Rawa Mazowiecka – Kaleń Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 728 - I etap – odcinek granica województwa – Drzewica wraz z remontem mostu przez rzekę Drzewicką

Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 702 ul. Łąkoszyńska w Kutnie, budowa wschodniej obwodnicy miasta Piątek, przebudowa mostów na odcinku Konary – Piątek, rozbudowa drogi na odcinku Gieczno – Zgierz - I etap przebudowa mostów w ciągu drogi wojewódzkiej na odcinku Konary – Piątek – 4 obiekty mostowe Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 483 na odcinku od km 5+830 do km 10+030
	Rozbudowa dróg wojewódzkich Nr 715 i 713 na odcinku Niewiadów – Ujazd – Tomaszów Mazowiecki
	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 484 na odcinku Bełchatów – Kamieńsk wraz z budową wschodniej obwodnicy Bełchatowa
	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 485 Pabianice - Bełchatów wraz z budową obwodnicy m. Dłutów
	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 703 Porczyny – Łowicz wraz z budową obwodnicy m. Piątek
	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 742 na odcinku Przyglów – Łęczno
	Rozbudowa dróg wojewódzkich Nr 583 i Nr 573 Bedno – Żychlin – granica województwa
	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 450 granica województwa – Wieruszów – granica województwa
	Przebudowa mostu przez rzekę Pisię w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 483 w m. Strzelce Wielkie
	Przebudowa mostu przez rzekę Niniwę w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 479 w Sieradzu
	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 705 Jeżów - Skierniewice - granica województwa – odcinek Słupia Gaj – Jeżów
	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 707 na odcinku Podtrzianna - Nowy Kawęczyn
	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 473 granica województwa - Uniejów - Szadek – Łask – I etap Szadek – Przatów
	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 704 Jamno – Brzeziny
	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 708 na odcinku Niesułków – Brzeziny - odcinek Niesułków – granica powiatu zgierskiego
	Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego w ciągu dróg wojewódzkich – Budowa sygnalizacji świetlnej w miejscowości Biała – droga wojewódzka Nr 702 z drogą powiatową Nr 5105E
	Wybudowano magazyn soli w Obwodzie Drogowym w Przedborzu.
	Wykonano: 44 operaty szacunkowe i aktualizacje operatów, Wykonano 1049 map podziałowych dla dróg wojewódzkich; pobrano wypisy z ewidencji gruntów oraz odpisy z ksiąg wieczystych niezbędne do dokonania wykupów nieruchomości
	Zawarto: 10 umów w sprawie przejęcia nieruchomości z mocy prawa, 22 akty notarialne na wykup nieruchomości, umowę na wypłatę odszkodowania za naniesienia roślinne.
	Wykonano 17 dokumentacji projektowych.
	W ramach zakupów inwestycyjnych: zakupiono 1 Unimoga, 5 ciągników rolniczych i 2 samochody osobowe.
Poprawa oznakowania poziomego drogi wojewódzkiej Nr 710 na odcinku Kwiatkowie – Lutomiernik	
Przebudowa ronda w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 484 w miejscowości Bełchatów	

2.5.	Zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
2.5.1	Zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni (GAMBIT 2005 - 5.2.1)	
	Wojewoda Łódzki	LOD19 przebudowa skrzyżowania, przejść dla pieszych, poprawa oznakowania, szorstkości nawierzchni w obrębie skrzyżowania, budowa sygnalizacji świetlnej Budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ulic Szczecińska-Rojna w Łodzi
		LOD 17 przebudowa skrzyżowania, przejść dla pieszych, poprawa oznakowania, szorstkości nawierzchni w obrębie skrzyżowania, budowa sygnalizacji świetlnej Budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ulic Paderewskiego - Karpacka w Łodzi
		LOD 21 przebudowa skrzyżowania, przejść dla pieszych, poprawa oznakowania, szorstkości nawierzchni w obrębie skrzyżowania, budowa sygnalizacji świetlnej. Budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ulic Obywatelska-Cieszkowskiego w Łodzi
		LOD 25 przebudowa skrzyżowania, przejść dla pieszych, poprawa oznakowania, szorstkości nawierzchni w obrębie skrzyżowania, budowa sygnalizacji świetlnej Budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ulic Tomasowska - Kolumny w Łodzi
		LOD 26 budowa sygnalizacji dla pieszych, poprawa oznakowania, wycięcie drzew i krzaków o obrębie przejścia Budowa sygn. świetlnej na przejściu dla pieszych przez ul. Dąbrowskiego przy ul. Anczyca w Łodzi
		LOD 33 budowa sygnalizacji dla pieszych, poprawa oznakowania, wycięcie drzew i krzaków o obrębie przejścia, poprawa szorstkości nawierzchni Budowa sygnalizacji świetlnej na przejściu dla pieszych na ul. Przybyszewskiego 177 w Łodzi
		LOD 28 przebudowa skrzyżowania, przejść dla pieszych, poprawa oznakowania, szorstkości nawierzchni w obrębie skrzyżowania, budowa sygnalizacji świetlnej Budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ulic: Warecka, Żwirki i Wigury, Toruńska w Sieradzu
		LOD 23 przebudowa na rondo, budowa przejść dla pieszych, nowe oznakowanie, Przebudowa skrzyżowania ulic: Św. Antoniego, O. Lange i Granicznej w Tomaszowie Maz. na rondo
		LOD 24 przebudowa na rondo, budowa przejść dla pieszych, nowe oznakowanie, Przebudowa skrzyżowania ulic: Zielonej i Legionów w Tomaszowie Maz. na rondo
		LOD 34 budowa chodnika, oddzielenie ruchu lekkiego od ruchu ciężkiego, poprawa oznakowania Budowa ciągu pieszego na ul. Robotniczej w Tomaszowie Maz.
		LOD 27 budowa sygnalizacji dla pieszych, poprawa oznakowania, wycięcie drzew i krzaków o obrębie przejścia, poprawa szorstkości nawierzchni Budowa sygnalizacji świetlnej wzbudzonej na przejściu dla pieszych na ul. Mościckiego w Tomaszowie Maz., droga woj. Nr 713
		LOD 31 oddzielenie ruchu lekkiego od ciężkiego poprzez wybudowanie chodnika i ścieżki rowerowej, poprawa oznakowania, przebudowa wyjazdów do posesji. Budowa chodnika w m. Kurowice, droga woj. Nr 713
2.5.2	Kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego (GAMBIT 2005 - 5.2.2)	
2.5.3	Skrócenie czasu wykrycia i powiadamiania o zdarzeniu drogowym (GAMBIT 2005 - 5.3.1)	

2.5.4	Skrócenie czasu dojazdu na miejsce wypadku i transportu poszkodowanych do najbliższego szpitala ratunkowego (GAMBIT 2005 - 5.3.2)	
2.5.5	Rozwój wyspecjalizowanych jednostek medycznych (GAMBIT 2005 - 5.3.4)	
2.5.6	Inne działania związane ze zmniejszaniem ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	

2.6. Województwo małopolskie

Nr działania	Instytucja	Nazwa projektu
1.	Stan bezpieczeństwa Komenda Wojewódzka Policji	Dane dotyczące stanu brd w województwie małopolskim
2.	Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego	
2.1	Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
2.1.1	Usprawnienie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych (GAMBIT 2005 - 1.1.2)	
2.1.2	Organizacja systemu współdziałania i koordynacji (GAMBIT 2005 - 1.2.1)	
	WRBRD, Samorządy, Powiatowe Centra Zarządzania Kryzysowego	Powstawanie powiatowych rad brd Koordynacja zadań z zakresu brd
2.1.3	Organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd (GAMBIT 2005 - 1.2.2)	
	WRBRD, Małopolska Policja, Kuratorium Oświaty, Małopolskie Ośrodki Ruchu Drogowego, Zarządcy dróg w Małopolsce	Przeprowadzenie szkoleń podnoszących kwalifikacje: - policjantów ruchu drogowego, - zarządców dróg - nauczycieli wychowania komunikacyjnego - instruktorów kształcących kandydatów na kierowców,
2.1.4	Inne szkolenia związane z brd	
	WRBRD, Małopolska Policja, Małopolskie Ośrodki Ruchu Drogowego, Urząd Marszałkowski, Państwowa Straż Pożarna	Szkolenia o tematyce brd dla: - policjantów ruchu drogowego - instruktorów szkolących kierowców, - przewoźników materiałów niebezpiecznych ADR, - kierowców, - członków ochotniczych straży pożarnych, - funkcjonariuszy Straży Granicznej, - jednostek ratownictwa chemicznego
2.1.5	Usprawnienie systemu zbierania i gromadzenia danych o zdarzeniach drogowych (GAMBIT 2005 - 1.2.5)	
	Małopolska Policja, Zarządcy Dróg: ZDW, ZIKIT	Tworzenie baz danych i ich przetwarzanie w Policji i w jednostkach zarządzających drogami
2.1.6	Stworzenie systemu informacji o brd (GAMBIT 2005 - 1.2.7)	
2.1.7	Wprowadzenie systemu standaryzacji i promocji efektywnych działań (GAMBIT 2005 - 1.2.10)	
	Powiatowe Zarządy Dróg	Zbierane danych o zdarzeniach drogowych które służą m.in. do wykrywania miejsc niebezpiecznych i podjęcia działań mających na celu wyeliminowanie tych miejsc.
2.1.8	Doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd (GAMBIT 2005 - 1.3.1)	
	WRBRD, Kuratorium Oświaty, Małopolska Policja, PZMot, Małopolskie Ośrodki Ruchu Drogowego	Systematyczne szkolenie kadr nauczycielskich w przedmiocie wychowanie komunikacyjne Organizowanie corocznych turniejów motoryzacyjnych dla dzieci i młodzieży Udział Policji w szkoleniach, konkursach, pogadankach
2.1.9	Rozwój systemu ratownictwa na drogach (GAMBIT 2005 - 1.3.7)	
	Krakowskie Pogotowie Ratunkowe, Straż Pożarna, Samorządy, Małopolska Policja	Utworzenie Centrów Powiadamiania Ratunkowego, Tworzenie Rozsrodkowanych Zespołów Ratowniczych, Organizacja wspólnych ćwiczeń dla wszystkich podmiotów ratownictwa medycznego
2.1.10	Inne działania związane z tworzeniem podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
	WRBD, Małopolskie Ośrodki Ruchu Drogowego, Małopolska Policja,	Systematycznie rozwijająca się współpraca z mediami, mająca charakter stały; propagowanie w telewizji, radiu, lokalnej prasie – zachowań właściwych dla bezpieczeństwa ruchu drogowego - skierowane do różnych grup odbiorców, za pomocą różnych form przekazu

2.2	Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
2.2.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością (GAMBIT 2005 - 2.1.2)	
	Małopolska Policja, WRBRD	Akcje małopolskiej Policji, Produkcja programu TV i audycji radiowej, podnoszących zagadnienia brd, w tym promowanie bezpiecznej prędkości
2.2.2	Powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości (GAMBIT 2005 2.1.4)	
	Zarządcy Dróg w Małopolsce, Policja	Prowadzenie ukierunkowanych przeglądów dróg
2.2.3	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa (GAMBIT 2005 - 2.2.2)	
	Małopolska Policja, WRBRD	Akcje policji Produkcja programu TV i audycji radiowej, podnoszących zagadnienia brd, w tym promowanie zapinania pasów bezpieczeństwa i używania fotelików dla dzieci
2.2.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych (GAMBIT 2005 - 2.3.2)	
	Małopolska Policja, WRBRD, Marszałek Województwa Małopolskiego, Małopolskie Ośrodki Ruchu Drogowego	Akcje policji – każdy zatrzymany do kontroli kierujący, zostaje poddany badaniu na zawartość alkoholu Produkcja programu TV i audycji radiowej, podnoszących zagadnienia brd, w tym problem trzeźwości kierujących Kontynuacja wspólnego programu współdziałania Małopolskich Ośrodków Ruchu Drogowego z Pełnomocnikiem Zarządu Województwa ds. Uzależnień
2.2.5	Inne działania związane z kształtowaniem bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
	Małopolskie Ośrodki Ruchu Drogowego, Małopolska Policja, Fundacja „Świat dzieciom”	Dni otwarte MORD, konkursy na kartę rowerową, motorowerową, wydawnictwa multimedialne o tematyce Brd, akcje okolicznościowe, np. „Mikołaj na drodze”, Program „Serce na start” – kursy I-szej pomocy przedmedycznej dla dzieci z terenu Małopolski
2.3.	Ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów	
2.3.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.2)	
	WRBRD, Kuratorium Oświaty, Małopolskie Ośrodki Ruchu Drogowego, Małopolska Policja	Systematyczne prowadzenie szkoleń dla nauczycieli wychowania komunikacyjnego, podnoszące ich wiedzę w zakresie brd Policja, jako propagator właściwych postaw wśród uczestników ruchu drogowego Prowadzenie szkoleń i seminariów dla instruktorów kształcących kierowców, Prowadzenie szkoleń kwalifikacyjnych dla kierowców zawodowych, Systematyczne prowadzenie różnorodnych kampanii w mediach (produkcja cyklicznego programu TV „Jedź bezpiecznie i audycji radiowej „Zapnij pasy”
2.3.2	Zintensyfikowanie ochrony pieszych środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.1.3)	
	Małopolska Policja	Prewencyjny, wieloletni program policyjny „Niechronieni uczestnicy Ruchu Drogowego” Podejmowanie akcji Policji na terenie województwa – rozdawanie broszur, ulotek, elementów odbłaskowych

2.3.3	<p>Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.4)</p> <p>Zarządcy Dróg w Małopolsce, Samorządy terytorialne</p>	<p>Stosowanie urządzeń drogowych dla ochrony i bezpieczeństwa pieszych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa chodników, - budowa i przebudowa poboczy, - budowa progów zwalniających, - budowa sygnalizacji świetlnych, - stosowanie odpowiedniego oznakowania pionowego i poziomego, - budowa azyli dla pieszych,
2.3.4	<p>Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie ochrony dzieci w ruchu drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.2)</p> <p>WRBRD, Kuratorium Oświaty, Małopolskie Ośrodki Ruchu Drogowego, Małopolska Policja, Samorząd Terytorialny</p>	<p>Systematyczne prowadzenie szkoleń dla nauczycieli wychowania komunikacyjnego, podnoszące ich wiedzę w zakresie brd</p> <p>Produkcja programu TV i audycji radiowej, podnoszących zagadnienia brd, w tym problem bezpieczeństwa dzieci na drogach</p> <p>Akcja Policji - Akademia Misia Ratownika. Akcja jest projektem profilaktycznym adresowanym do dzieci - uczniów szkół podstawowych - objętych nauczaniem początkowym.</p>
2.3.5	<p>Zintensyfikowanie ochrony dzieci środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.3)</p> <p>Małopolska Policja</p>	<p>Prewencyjny program policyjny „Niechronieni uczestnicy Ruchu Drogowego”</p> <p>Policyjne egzekwowanie prawidłowych zachowań kierujących</p> <p>Podjęcie akcji Policji na terenie województwa – rozdawanie elementów odblaskowych dla wszystkich pierwszoklasistów z terenu Małopolski, a także płyt CD zawierających treści o tematyce brd, ulotek itp.</p>
2.3.6	<p>Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony dzieci (GAMBIT 2005 - 3.2.4)</p> <p>Małopolska Policja, Zarządcy Dróg w Małopolsce,</p>	<p>Stosowanie rozwiązań typu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa progów zwalniających, - budowa przejść dla pieszych z „Agatką”, - wprowadzanie lokalnych ograniczeń prędkości - budowa sygnalizacji świetlnych, - egzekwowanie przez policję prawidłowych zachowań kierujących,
2.3.7	<p>Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.2)</p> <p>Małopolska Policja, WRBRD</p>	<p>Prewencyjny program policyjny „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego”</p> <p>Produkcja programu TV i audycji radiowej, podnoszących zagadnienia brd, w tym problem bezpieczeństwa rowerzystów (specjalne odcinki programu TV)</p>
2.3.8	<p>Zintensyfikowanie ochrony rowerzystów środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.3.3)</p> <p>Małopolska Policja</p>	<p>Działania prewencyjne i kontrolne Policji – oklejanie przez policjantów rowerów elementami odblaskowymi</p>
2.3.9	<p>Powszechne stosowanie drogowych środków bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.3)</p> <p>Zarządcy Dróg w Małopolsce</p>	<p>Budowa ścieżek rowerowych</p>
2.3.10	<p>Inne działania związane z ochroną pieszych, dzieci i rowerzystów</p> <p>Małopolska Policja, WRBRD</p>	<p>Działania wynikające z programu Policji „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego”</p> <p>Program radiowy i audycja telewizyjna, w których poruszane są problemy partnerstwa i wzajemnych relacji uczestników ruchu drogowego</p>

2.4.	Budowa i utrzymanie bezpiecznej infrastruktury drogowej	
2.4.1	Usprawnienie systemu prowadzenia przeglądów istniejących dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.1)	
	Politechnika Krakowska, WRBRD	Szkolenie audytorów przez Politechnikę Krakowską Szkolenie dla wykonujących przeglądy - wytyczne
2.4.2	Wdrożenie audytu brd planowanych i projektowanych dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.2)	
2.4.3	Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi (GAMBIT 2005 - 4.2.3)	
	Zarządcy Dróg w Małopolsce, inne Jednostki Samorządowe	Remonty, modernizacje i przebudowy na drogach województwa małopolskiego, stosowanie nowoczesnych technologii i materiałów. Kompleksowe wymiany nawierzchni na odcinkach dróg. Powszechne zastosowanie barier sprężystych, dodatkowego oświetlenia, nawierzchni bitumicznych, itp.
2.4.4	Rozwój służb zarządzania ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 4.3.1)	
	Zarządcy Dróg w Małopolsce: GDDKiA, ZDW, ZIKiT w Krakowie, powiatowi zarządcy dróg, Jednostki samorządowe, WRBRD, Małopolska Policja	Tworzenie systemu bieżącego monitoringu przez Zarządców Dróg, uruchamianie specjalnego numeru telefonu, pod który można zgłaszać informacje Utworzenie adresu internetowego (forum) dla widzów programu TVP „Jedź bezpiecznie”, gdzie można zgłaszać uwagi na temat oznakowania i organizacji ruchu Współpraca WRBRD z Zarządcami w sprawie szybkiego reagowania na nieprawidłowości w oznakowaniu
2.4.5	Wprowadzanie nowoczesnych środków zarządzania ruchem (GAMBIT 2005 - 4.3.2)	
2.4.6	Zarządzanie mobilnością (GAMBIT 2005 - 4.3.3)	
2.4.7	Inne działania związane z budową i utrzymaniem bezpiecznej infrastruktury drogowej	
	Zarządcy Dróg w Małopolsce: Generalna Dyrekcja Dróg i Autostrad, Zarząd Dróg Wojewódzkich, Powiatowe Zarządy Dróg, Samorzady lokalne	Budowa obwodnic na drogach województwa małopolskiego Budowa, przebudowa i modernizacja sieci dróg w Małopolsce, w tym wprowadzanie urządzeń brd: - utwardzanie i profilowanie poboczy, - wykonanie nowych nawierzchni bitumicznych, - ustawianie barier energochłonnych sprężystych, - budowa i modernizacja sygnalizacji świetlnych, - budowa i przebudowa mostów, - wykonywanie dodatkowego oświetlenia dróg, np. w rejonach skrzyżowań.
2.5.	Zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
2.5.1	Zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni (GAMBIT 2005 - 5.2.1)	
	Zarządcy Dróg w Małopolsce	Zabezpieczanie, utwardzanie i profilowanie poboczy, stabilizacja osuwisk w ciągach dróg, wykonywanie poszerzania i przykrycia rowów, odwadniania; usunięcie drzew rosnących w skrajni drogowej i/lub redukcje koron drzew, krzewów, usuwanie innych obiektów mogących stworzyć zagrożenie.
2.5.2	Kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego (GAMBIT 2005 - 5.2.2)	
	Zarządcy Dróg w Małopolsce	Budowa nowoczesnych rozwiązań dla brd oraz przebudowa i modernizacja istniejących: bariery, oświetlenie, nawierzchnie, mosty, itd.
2.5.3	Skrócenie czasu wykrycia i powiadomienia o zdarzeniu drogowym (GAMBIT 2005 - 5.3.1)	
	PSP, Samorząd Województwa, Pogotowie Ratunkowe	Utworzenie Centrów Powiadomienia Ratunkowego z nr alarmowym 112 Dyspozytornie – nr 999
2.5.4	Skrócenie czasu dojazdu na miejsce wypadku i transportu poszkodowanych do najbliższego szpitala ratunkowego (GAMBIT 2005 - 5.3.2)	
	Pogotowie Ratunkowe, Państwowa Straż Pożarna	Utworzenie na terenie województwa rozśrodkowanych zespołów ratowniczych (skracanie czasu dojazdu na miejsce wypadku), Dysponenci zespołów ratownictwa medycznego.

2.5.5	Rozwój wyspecjalizowanych jednostek medycznych (GAMBIT 2005 - 5.3.4)	
	PSP, Samorząd Województwa Pogotowie Ratunkowe	Utworzenie Szpitalnych Oddziałów Ratowniczych (SOR) Szkolenie służb ratowniczych (Ratownicy Medyczni)
2.5.6	Inne działania związane ze zmniejszaniem ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
	Państwowa Straż Pożarna, Pogotowie Ratunkowe, Samorządy Województwa	Współpraca i Wspólne ćwiczenia jednostek wchodzących w skład systemu ratownictwa medycznego w województwie małopolskim Koordynacja procesów ratowniczych (w wypadkach masowych, katastrofach) .

2.7. Województwo mazowieckie

Nr działania	Instytucja	Nazwa projektu
1.	Stan bezpieczeństwa	
2.	Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego	
2.1	Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
2.1.1	Usprawnienie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych (GAMBIT 2005 - 1.1.2)	
	Urząd Wojewódzki, KSP, KWP	„Razem Bezpieczniej”
	WORD Siedlce, Ostrołęka	Spotkania w ramach zespołu doradczego ds. brd Siedlce, Ostrołęka
2.1.2	Organizacja systemu współdziałania i koordynacji (GAMBIT 2005 - 1.2.1)	
2.1.3	Organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd (GAMBIT 2005 - 1.2.2)	
	WORD-y z Mazowsza, Urząd Marszałkowski, Mazowieckie Kuratorium Oświaty	„I Mazowieckie Forum Edukacji dla Bezpieczeństwa”
2.1.4	Inne szkolenia związane z brd	
	WORD-y z Mazowsza, Mazowieckie Kuratorium Oświaty	Szkolenie kadry nauczycielskiej „wychowanie komunikacyjne”
	WORD Ostrołęka	Szkolenia na instruktorów i instruktorów nauki jazdy
	WORD-y z Mazowsza	Szkolenia dla kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego
		Szkolenia z zakresu przewozu osób i rzeczy
		Szkolenia z zakresu kierowania ruchem
2.1.5	Usprawnienie systemu zbierania i gromadzenia danych o zdarzeniach drogowych (GAMBIT 2005 - 1.2.5)	
	KWP Radom	Ratownictwo na drogach
	ZDM	Dostosowanie systemu wypadki –ZDM do zmian wynikających z nowego sposobu numeracji zdarzeń drogowych w systemie SEWIK
2.1.6	Stworzenie systemu informacji o brd (GAMBIT 2005 - 1.2.7)	
2.1.7	Wprowadzenie systemu standaryzacji i promocji efektywnych działań (GAMBIT 2005 - 1.2.10)	
2.1.8	Doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd (GAMBIT 2005 - 1.3.1)	
	Automobilklub Polski, WORD-y z Mazowsza, Mazowieckie Kuratorium Oświaty, WORD Ostrołęka	Konkursy wiedzy z zakresu BRD – dla dzieci i młodzieży
		Szkolenie nauczycieli „Koordynator szkolnej edukacji komunikacyjnej”
2.1.9	Rozwój systemu ratownictwa na drogach (GAMBIT 2005 - 1.3.7)	
2.1.10	Inne działania związane z tworzeniem podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
	ZDM	Zamówienie opracowania „Studium wykonalności do projektu- Program poprawy brd w Warszawie”
2.2	Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
2.2.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością (GAMBIT 2005 - 2.1.2)	
	WORD-y z Mazowsza, KWP, KSP	Akcje profilaktyczne, współpraca z mediami, dystrybucja ulotek
	Urząd Marszałkowski, WORD-y z Mazowsza, KWP, KSP	Europejski Dzień brd
2.2.2	Powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości (GAMBIT 2005 2.1.4)	
	MZDW	Powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości
2.2.3	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa (GAMBIT 2005 - 2.2.2)	
	KWP, WORD Płock	Akcja uświadamiająca prowadzona wspólnie z KM Policji w Płocku – organizacja wspólnych akcji, patroli, spotkań w celu prowadzenia działań edukacyjnych i dystrybucji ulotek zawierających treści dotyczące używania pasów bezpieczeństwa.

2.2.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych (GAMBIT 2005 - 2.3.2)	
2.2.5	Inne działania związane z kształtowaniem bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
	KWP, WORD Płock	Akcja uświadamiająca prowadzona wspólnie z KM Policji w Płocku – dystrybucja ulotek i kalendarzyków zawierających treści dotyczące edukacji w zakresie używania świateł mijania o każdej porze dnia w ciągu całego roku, jak i edukacji z zakresu brd
	KWP, U.M. Radom	<ul style="list-style-type: none"> - „Zabłyśnij na drodze” - „Widać, że kręcisz” - „Edukacja dla bezpieczeństwa” - „Trzeźwy poranek”
2.3.	Ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów	
2.3.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.2)	
	MR BRD, WORD-y z Mazowsza KWP, WORD Płock WORD Ostrołęka	Portal edukacyjny „wychowanie komunikacyjne” Akcje profilaktyczne, rozdawanie ulotek Stworzenie Centrum Wychowania komunikacyjnego w szkole podstawowej w Sypniewie, Korniewie i Ostrołęce
2.3.2	Zintensyfikowanie ochrony pieszych środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.1.3)	
	KWP zs. w Radomiu, WORD-y z Mazowsza	„Działania niechronieni”
2.3.3	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.4)	
	KWP zs. w Radomiu, WORD-y z Mazowsza	„Działania niechronieni”
	MZDW	Budowa chodników, porządkowanie oznakowania.
	GDDKiA	Budowa kładek dla pieszych, budowa przejść dla pieszych i oświetlenia(droga krajowa 7,8,9,10)
2.3.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie ochrony dzieci w ruchu drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.2)	
	WORD Płock	„Bezpieczny uśmiech na drodze”
2.3.5	Zintensyfikowanie ochrony dzieci środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.3)	
2.3.6	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony dzieci (GAMBIT 2005 - 3.2.4)	
	WORD Płock	„Bezpieczny uśmiech na drodze”
2.3.7	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.2)	
	WORD Płock	„Bezpieczny uśmiech na drodze”
2.3.8	Zintensyfikowanie ochrony rowerzystów środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.3.3)	
2.3.9	Powszechne stosowanie drogowych środków bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.4)	
	WORD Płock	„Bezpieczny uśmiech na drodze”
	GDDKiA	Budowa chodników ścieżek rowerowych (droga krajowa 7,8,9,10)
2.3.10	Inne działania związane z ochroną pieszych, dzieci i rowerzystów	
	Urząd Marszałkowski, WORD-y z Mazowsza	„Bezpieczna droga do szkoły”
	WORD Płock	Organizacja konkursów wiedzy nt. ruchu drogowego w szkołach, przedszkolach oraz podczas letnich turnusów ZHP
	PZMot, KWP, KSP, WORD-y z Mazowsza	Turnieje BRD
	Zarząd Województwa, WORD-y z Mazowsza	Poprawa widoczności uczestników ruchu drogowego
2.4.	Budowa i utrzymanie bezpiecznej infrastruktury drogowej	
2.4.1	Usprawnienie systemu prowadzenia przeglądów istniejących dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.1)	
2.4.2	Wdrożenie audytu brd planowanych i projektowanych dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.2)	

2.4.3	Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi (GAMBIT 2005 - 4.2.3)	
	MZDW	Wprowadzanie oznakowań, uzupełnianie inżynierskich zabezpieczeń
	GDDKiA	Wymiana i naprawa nawierzchni, budowa zatok autobusowych, (droga krajowa 7,8,9,10)
	ZDM	Wymiana nawierzchni ulic, chodników i zatok autobusowych w Warszawie
2.4.4	Rozwój służb zarządzania ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 4.3.1)	
	Urząd Marszałkowski, WORD-y z Mazowsza	Doposażenie sprzętowe służb zarządzania ruchem drogowym.
2.4.5	Wprowadzanie nowoczesnych środków zarządzania ruchem (GAMBIT 2005 - 4.3.2)	
	GDDKiA	Uspokajanie ruchu z poprawą brd (droga krajowa 7,8,9,10)
	ZDM	Zintegrowany System Zarządzania Ruchem
2.4.6	Zarządzanie mobilnością (GAMBIT 2005 - 4.3.3)	
2.4.7	Inne działania związane z budową i utrzymaniem bezpiecznej infrastruktury drogowej	
	MZDW	Przebudowa skrzyżowań i budowa sygnalizacji świetlnej, poprawa jakości nawierzchni dróg
	GDDKiA	Budowa i przebudowa skrzyżowań i budowa sygnalizacji świetlnej, zakup i budowa masztów fotoradarowych (droga krajowa 7,8,9,10)
	ZDM	Małe modernizacje drogowe i realizacja projektów organizacji ruchu wskazanych na podstawie przeprowadzonych analiz brd.
2.5.	Zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
2.5.1	Zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni (GAMBIT 2005 - 5.2.1)	
	MZDW	Zabezpieczanie i usuwanie niebezpiecznych obiektów
2.5.2	Kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego (GAMBIT 2005 - 5.2.2)	
2.5.3	Skrócenie czasu wykrycia i powiadomienia o zdarzeniu drogowym (GAMBIT 2005 - 5.3.1)	
2.5.4	Skrócenie czasu dojazdu na miejsce wypadku i transportu poszkodowanych do najbliższego szpitala ratunkowego (GAMBIT 2005 - 5.3.2)	
2.5.5	Rozwój wyspecjalizowanych jednostek medycznych (GAMBIT 2005 - 5.3.4)	
2.5.6	Inne działania związane ze zmniejszaniem ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
	MZDW	Ustawianie tablic i znaków
	GDDKiA	Budowa i uzupełnianie barier ochronnych (droga krajowa 7,8,9,10)

2.8. Województwo opolskie

Nr działania	Instytucja	Nazwa projektu
1.	Stan bezpieczeństwa	
	Komenda Wojewódzka Policji	Dane dotyczące stanu brd w woj. opolskim W roku 2008 w porównaniu do 2007 roku spadła liczba wypadków drogowych 1 078 (2007) do 1 042 (2008) lecz wzrosła liczba zabitych z 133 (2007) do 141 (2008) osób. Niepokojący jest wzrost liczby zabitych pieszych, rowerzystów, motocyklistów i motorowerzystów z 53 (2007) do 58 (2008) osób. Poważny wzrost zabitych odnotowano w dwóch powiatach; krapkowicki i prudnicki (Krapkowice, Prudnik) OWR BRD na posiedzeniu w dniu 14.01.2009 r. podjęła uchwałę zobowiązując starostów do przeprowadzenia szczegółowej analizy przyczyn i okoliczności wypadków w tych dwóch powiatach. Poddano ocenie zastosowanych środków na drogach krajowych pod względem poprawy brd – wnioski zostaną podane na kolejnej sesji OWR BRD. Spadła w znaczący sposób liczba rannych z 1 385 (2007 r.) do 1 282 (2008 r.) osób
2.	Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego	
2.1	Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
2.1.1	Usprawnienie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych (GAMBIT 2005 - 1.1.2)	
	Ośrodek Szkolenia Komendy Wojewódzkiej PSP Opole	w zakresie kierowania ruchem drogowym podczas czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczej przeszkolono: 694 ratowników z PSP; 285 z OSP; 9 z ZSP/ZSR
2.1.2	Organizacja systemu współdziałania i koordynacji (GAMBIT 2005 - 1.2.1)	
2.1.3	Organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd (GAMBIT 2005 - 1.2.2)	
	Ośrodek Szkolenia Komendy Wojewódzkiej PSP Opole	kurs kwalifikowanej pomocy medycznej dla ratowników KSRG – przeszkolono 64 ratowników z PSP, 12 z OSP, 9 ZSP/ZSR
	Komenda Powiatowa PSP w Strzelcach Opolskich	przeszkolono w zakresie kwalifikowanej pomocy medycznej 72 ratowników z OSP
	GDDKiA Oddział Opole, Politechnika Krakowska	kurs „Audyt Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego”
2.1.4	Inne szkolenia związane z brd	
	Polski Związek Motorowy, Automobilklub Opolski, Kędzierzyński, OSA	„Nauka jazdy z poślizgiem” „Nauka jazdy z poślizgiem” (na śniegu)
	WORD Opole, Kuratorium Oświaty, Opolskie Centrum Ratownictwa Medycznego, Policja	Konferencja „Wychowanie Komunikacyjne”
	WORD Opole, Policja	Kierowanie ruchem drogowym
	WORD Opole, Policja, Pracownia Psychologiczna	Kierowcy naruszający przepisy ruchu drogowego
	WORD Opole, Naczelna Organizacja Techniczna	Szkolenie kierowców w zakresie przewozu rzeczy i osób
	WORD Opole, Grupa Image, Ministerstwo Infrastruktury (KR BRD)	Warsztaty szkoleniowe „Społeczna Misja Nauczycieli Jazdy”
	WORD Opole, Kuratorium, Policja, WODIP	Szkolenie i egzaminowanie na kartę rowerową i motorowerową
2.1.5	Usprawnienie systemu zbierania i gromadzenia danych o zdarzeniach drogowych (GAMBIT 2005 - 1.2.5)	
2.1.6	Stworzenie systemu informacji o brd (GAMBIT 2005 - 1.2.7)	
2.1.7	Wprowadzenie systemu standaryzacji i promocji efektywnych działań (GAMBIT 2005 - 1.2.10)	
2.1.8	Doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd (GAMBIT 2005 - 1.3.1)	
	Policja, WORD	„Dzieci noszą odblaski” – akcja Boguszyce
2.1.9	Rozwój systemu ratownictwa na drogach (GAMBIT 2005 - 1.3.7)	
	Automobilklub Opolski, WORD, PZM, OWRBRD, Ministerstwo Infrastruktury (KR BRD), PZU, Policja	„Ratuj innych, uratują ciebie” – XI Mistrzostwa Polski Ratowników Drogowych PZM
	PZM, Automobilklub Opolski, WORD	„Stop – wypadek na drodze”

2.1.10	Inne działania związane z tworzeniem podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
2.2	Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
2.2.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością (GAMBIT 2005 - 2.1.2)	
	Polski Związek Motorowy, OSA, Policja Naczelna Organizacja Techniczna w Opolu	Radar w rajdach turystycznych Kurs Przewoźników Drogowych, Kurs ADR
2.2.2	Powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości (GAMBIT 2005 2.1.4)	
	Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle	Ograniczenie prędkości w m. K-Koźle: ul. Saperska, ul. Zacisze, ul. Filtrowa Ograniczenie prędkości w m. Bierawa, ul. Mickiewicza
2.2.3	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa (GAMBIT 2005 - 2.2.2)	
2.2.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych (GAMBIT 2005 - 2.3.2)	
2.2.5	Inne działania związane z kształtowaniem bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
	Szkoła Podstawowa nr 2 w Zdzeszowicach	„Wypadki na drogach – porozmawiajmy” „Zdobywanie karty rowerowej”
	Polski Związek Motorowy, OSA	„Kamera na stopie w rajdach turystycznych”
	GDDKiA Oddział Opole, KWP Opole	Montaż 15 słupów fotoradarów
	Główny Inspektor Transportu Drogowego O/Opole	Bezpieczny Autokar
		Taxi i Bus
		Odpady
		Przewóz Zwierząt Żywych
		Waga
	WORD Opole, Kuratorium, Policja	Wojewódzki Młodzieżowy Turniej Motoryzacyjny
	Politechnika Opolska, Państwowa Straż Pożarna	Edukacja motoryzacyjna Zdarzenia o znamionach katastrofy chemiczno-ekologicznej
2.3.	Ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów	
2.3.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.2)	
2.3.2	Zintensyfikowanie ochrony pieszych środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.1.3)	
	Policja	Mobilne wideorejestratory na drogach
2.3.3	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.4)	
	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu	Budowa chodnika i poszerzenie jezdni w m. Antoniów dw. Nr 463
		Budowa chodnika, poszerzenie i wzmocnienie jezdni w m. Klisino dw. Nr 416 i 417
		Budowa chodnika, przebudowa jezdni w m. K-Koźle ul. Raciborska dw. Nr 410
		Przebudowa drogi w m. Roźniatów dw. Nr 409
		Budowa chodnika w m. Stare Siołkowice dw. Nr 457
		Budowa ścieżki rowerowej i przebudowa drogi w m. Chróścice dw. Nr 457
		Budowa ronda na skrzyżowaniu w ciągu dw. Nr 411 w m. Nysa
		Budowa ronda na skrzyżowaniu w ciągu dw. Nr 457 w m. Lewin Brzeski
		Budowa ścieżki pieszo-rowerowej na odc. Głubczyce-Głubczyce Sady
		Budowa chodnika w m. Steblów dw. Nr 409

	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu	Przebudowa skrzyżowania ul. Wałowej i Basztowej w m. Buczyna dw. Nr 487 Budowa chodnika w m. Kościerzycy dw. Nr 457 Budowa chodnika w m. Dobra dw. Nr 409 Budowa ścieżki pieszo-rowerowej na odc. Strzelce Op.-Szczepanek
	Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle	Ochrona pieszych – wyznaczenie przejścia ul. Miła Budowa ścieżek rowerowych – Aleja Lisa; wzdłuż ulic Wojska Polskiego, Waryńskiego, Mostowej Ochrona dzieci wychodzących z przedszkola – ustawienie ogrodzenia segmentowego Ochrona dzieci wychodzących ze szkoły – ustawienie ogrodzenia segmentowego
	Zarząd Dróg Powiatowych w Kluczborku	Budowa ciągu pieszo-rowerowego – odc. Buczyna-Polanowice
2.3.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie ochrony dzieci w ruchu drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.2)	
	Polski Związek Motorowy, Automobilklub Brzeski, Automobilklub K-Kozielski, MGTS „Siódemka” Ozimek, Policja	„Mamo jestem bezpieczny” „Bezpieczna droga do szkoły” „Rajd Rodzinny” „Kierowca przyjaciel dziecka” „Jestem widziany wieczorem”
	WORD, PZM, MEN, Kuratorium Oświaty, Gmina Biała, Policja	XXXI Ogólnopolski Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych
	PZM, Kuratorium, Policja, WORD	Turniej BRD dla dzieci szkół specjalnych
	Szkoła Podstawowa nr 2 w Zdzeszowicach, WORD	„Odblaskowa moda”
2.3.5	Zintensyfikowanie ochrony dzieci środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.3)	
2.3.6	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony dzieci (GAMBIT 2005 - 3.2.4)	
2.3.7	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.2)	
2.3.8	Zintensyfikowanie ochrony rowerzystów środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.3.3)	
2.3.9	Powszechne stosowanie drogowych środków bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.4)	
2.3.10	Inne działania związane z ochroną pieszych, dzieci i rowerzystów	
	PZM, Automobilklub Brzeski	„Jestem widoczny”
	WORD, Kuratorium, PZM, Przedszkole Publiczne nr 25 w Opolu, Policja	Olimpiada Przedszkolaków „Zdrowe i bezpieczne dziecko”
	Zarząd Dróg Powiatowych w Brzegu	Budowa chodnika wraz z odwodnieniem – dr. 1504 O – ul. Traugutta w Grodkowie Budowa chodnika wraz z odwodnieniem – dr. 1501 O w Bąkowie
2.4.	Budowa i utrzymanie bezpiecznej infrastruktury drogowej	
2.4.1	Usprawnienie systemu prowadzenia przeglądów istniejących dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.1)	
2.4.2	Wdrożenie audytu brd planowanych i projektowanych dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.2)	
2.4.3	Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi (GAMBIT 2005 - 4.2.3)	
	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu	Przebudowa drogi na odc. Dzików – Smolarnia dw. Nr 414 Budowa obejścia m. Biała dw. Nr 414
2.4.4	Rozwój służb zarządzania ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 4.3.1)	

2.4.5	Wprowadzanie nowoczesnych środków zarządzania ruchem (GAMBIT 2005 - 4.3.2)	
	Zarząd Dróg Powiatowych w Brzegu	Przebudowa sygnalizacji ulicznej w Brzegu ul. Łokietka – Piastowska - Powstańców Śląskich
2.4.6	Zarządzanie mobilnością (GAMBIT 2005 - 4.3.3)	
2.4.7	Inne działania związane z budową i utrzymaniem bezpiecznej infrastruktury drogowej	
	GDDKiA Oddział w Opolu	Przebudowa dk. Nr 11 na odc. gr. woj. – Byczyna
		Przebudowa dk. Nr 42 w m. Gręboszów
		Przebudowa dk. Nr 45 w m. Winów
		Przebudowa dk. Nr 46b (94) na odc. obw. miasta Opola
		Przebudowa dk. Nr 46 na odc. Opole – Łędziny
		Przebudowa dk. Nr 46 na odc. Dobrodzień – gr. woj.
		Przebudowa dk. Nr 94 w m. Walidrogi
		Odnowa nawierzchni dk. Nr 45 na odc. Lasowice W – Kluczbork
		Wzmocnienie nawierzchni dk. Nr 46 na odc. Paczków – Ścibórz
		Odnowa nawierzchni dk. Nr 46 na odc. obw. Paczkowa
		Odnowa nawierzchni dk. Nr 94 na odc. gr. woj. – Pawłów
		Budowa wysp spowalniających i wyniesionych w ciągu dk. Nr 94 na odc. Opole – gr. woj.
		Montaż wygrodzeń ciągów pieszych w ciągu dk. Nr 94 na odc. Opole – gr. woj.
		Budowa sygnalizacji świetlnej dla pieszych na skrzyżowaniu dk. Nr 46 (obw. Otmuchowa) z drogą powiatową do Śliwic
		Dostosowanie sygnalizacji świetlnej do wymogów nowego rozporządzenia Ministra Infrastruktury
		Wprowadzenie w ciągu dk. Nr 94 ciągłych linii krawędziowych
	Starostwo Powiatowe w Strzelcach Opolskich, Urząd Miejski Ujazd	Budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej 1457 O Ujazd – Niezdrowice – gr. woj. śląskiego
		Budowa chodnika wraz z odwodnieniem w ciągu drogi pow. 1441 O Zimna Wódka – Jaryszów w M. Jaryszów ul. 1 Maja
	SP Strzelce Opolskie, Urząd Miejski Strzelce Opolskie	Przebudowa chodnika w ciągu drogi powiatowej 2275 O w m. Strzelce Op. ul. Mickiewicza
		Przebudowa konstrukcji jezdni i chodnika drogi powiatowej 1807 O Strzelce Op. – Krasiejów w Strzelce Op. ul. 1-go Maja
	SP Strzelce Opolskie, Urząd Gminy Jemielnica	Przebudowa chodnika w ciągu drogi powiatowej 1840 O w m. Gąsiorowice ul. Wolności;
		Przebudowa chodnika w ciągu drogi powiatowej 1842 O w m. Łaziska ul. Strzelecka
		Budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej 1802 O w m. Centawa
		Przebudowa chodnika w ciągu drogi powiatowej 1842 O w m. Piotrówka ul. Kościuszki
	SP Strzelce Opolskie, Urząd Miejski Leśnica	Przebudowa chodnika w ciągu drogi powiatowej 1805 O Strzelce Op. – Leśnica – K-Koźle w m. Leśnica
	SP Strzelce Opolskie	Przebudowa chodnika w ciągu drogi powiatowej 1844 O Staniszcze Wielkie – Kolonowskie w m. Kolonowskie ul. 1 Maja
		Wzmocnienie nawierzchni jezdni drogi powiatowej 1836 O Kielcza – Krupski Młyn na odc. Kielcza
		Przebudowa konstrukcji jezdni drogi powiatowej 1438 O Góra Św. Anny – Leśnica
Przebudowa drogi powiatowej 1804 O Strzelce Op. – Kolonowskie w m. Strzelce Op. ul. Osiecka		
Przebudowa drogi powiatowej 1461 O Sieroniewice – Ujazd w m. Nogowczyce ul. Strzelecka		
Oznakowanie poziome dróg		
Oznakowanie pionowe i urządzenia bezpieczeństwa ruchu		

2.5.	Zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
2.5.1	Zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni (GAMBIT 2005 - 5.2.1)	
2.5.2	Kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego (GAMBIT 2005 - 5.2.2)	
	GDDKiA Oddział w Opolu	Budowa ronda turbinowego na skrzyżowaniu dk. Nr 46 z łącznicą A4 (Prądy)
		Montaż drogowych barier energochłonnych
	Zarząd Dróg Powiatowych w Kluczborku	Przebudowa skrzyżowania
2.5.3	Skrócenie czasu wykrycia i powiadomienia o zdarzeniu drogowym (GAMBIT 2005 - 5.3.1)	
2.5.4	Skrócenie czasu dojazdu na miejsce wypadku i transportu poszkodowanych do najbliższego szpitala ratunkowego (GAMBIT 2005 - 5.3.2)	
2.5.5	Rozwój wyspecjalizowanych jednostek medycznych (GAMBIT 2005 - 5.3.4)	
2.5.6	Inne działania związane ze zmniejszaniem ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	

2.9. Województwo podkarpackie

Nr działania	Instytucja	Nazwa projektu
1.	Stan bezpieczeństwa	
2.	Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego	
2.1	Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
2.1.1	Usprawnienie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych (GAMBIT 2005 - 1.1.2)	
	Starostowie i Prezydenci miast	Lokalne Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego
2.1.2	Organizacja systemu współdziałania i koordynacji (GAMBIT 2005 - 1.2.1)	
	Wojewódzka Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego	Współdziałanie z Lokalnymi (powiatowymi i gminnymi) Radami Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego
	WORD w Tarnobrzegu	Współdziałanie i współpraca z samorządami lokalnymi (powiatowymi i gminnymi), organizacjami pozarządowymi (PZMot), mediami, OSP w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego
2.1.3	Organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd (GAMBIT 2005 - 1.2.2)	
	Kuratorium Oświaty	Przeszkolenie gminnych liderów BRD
2.1.4	Inne szkolenia związane z brd	
	WORD w Przemyślu	Szkolenie kierowców wykonujących transport drogowy
		Szkolenie kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego (punkty karne)
		Szkolenie osób kierujących ruchem drogowym
		Szkolenie kandydatów na instruktorów nauki jazdy
		Szkolenie kandydatów na instruktorów
		Szkolenie uczniów szkół podstawowych i gimnazjów z zakresu BRD
2.1.5	Usprawnienie systemu zbierania i gromadzenia danych o zdarzeniach drogowych (GAMBIT 2005 - 1.2.5)	
	-	-
2.1.6	Stworzenie systemu informacji o brd (GAMBIT 2005 - 1.2.7)	
	-	-
2.1.7	Wprowadzenie systemu standaryzacji i promocji efektywnych działań (GAMBIT 2005 - 1.2.10)	
	Telewizja Miejska w Tarnobrzegu	Programy o tematyce BRD
	WORD w Tarnobrzegu	Druk i rozpowszechnianie wydawnictw o tematyce BRD
2.1.8	Doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd (GAMBIT 2005 - 1.3.1)	
	WORD w Tarnobrzegu i Policja	Współdziałanie w zakresie karty rowerowej i motorowerowej
	WORD w Krośnie	Budowa miasteczek ruchu drogowego
		Doposażenie szkół w pomoce przydatne w wychowaniu komunikacyjnym
2.1.9	Rozwój systemu ratownictwa na drogach (GAMBIT 2005 - 1.3.7)	
	WORD w Krośnie	Doposażenie OSP w sprzęt do ratownictwa drogowego
	WORD w Tarnobrzegu	Szkolenie młodzieży z drużyn OSP w zakresie ratownictwa drogowego
		Współpraca z OSP w zakresie ratownictwa drogowego
	WORD-y w Krośnie, Przemyślu, Rzeszowie i Tarnobrzegu	Współuczestnictwo w organizacji zlotów ratowników drogowych
	WORD w Przemyślu i Rzeszowie	Współfinansowanie zakupu wyposażenia OSP
	WORD w Przemyślu	Doposażenie OSP w sprzęt ratownictwa drogowego
2.1.10	Inne działania związane z tworzeniem podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
	WORD w Krośnie	Doposażenie OSP w sprzęt do ratownictwa drogowego
	WORD w Rzeszowie i Tarnobrzegu	Wyposażenie Klubu PZMot w fantom do nauki resuscytacji krążeniowej i oddechowej

2.2	Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
2.2.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością (GAMBIT 2005 - 2.1.2)	
	Policja	Prowadzenie wzmożonych działań o kryptonimie „Prędkość” System dynamicznego nadzoru nad prędkością
2.2.2	Powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości (GAMBIT 2005 2.1.4)	
2.2.3	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa (GAMBIT 2005 - 2.2.2)	
	Policja	Prowadzenie wzmożonych działań o kryptonimie „Pasy”
2.2.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych (GAMBIT 2005 - 2.3.2)	
	Policja	Prowadzenie wzmożonych działań o kryptonimie „Alkohol”
2.2.5	Inne działania związane z kształtowaniem bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
	Policja	Prowadzenie wzmożonych działań o kryptonimie „TRUCK” i „BUS”
	WORD w Krośnie	Konkurs dla dzieci i młodzieży w zakresie znajomości przepisów ruchu drogowego
	WORD w Krośnie, Rzeszowie i Przemyślu, PZMot, Policja	Współdziałanie z organizatorami wypoczynku wakacyjnego w zakresie tematyki związanej z BRD
	WORD-y w Przemyślu, Krośnie, Rzeszowie i Tarnobrzegu, PZMot, POLICJA	Współdziałanie przy organizacji turniejów bezpieczeństwa w ruchu drogowym i turnieju motoryzacyjnego
	WORD w Tarnobrzegu	Przekazanie do szkół literatury fachowej z zakresu BRD
		Budowa miasteczka ruchu drogowego w Ulanowie Wyposażenie AOTOMOBILKLUBU Stalowa Wola w troleje Wyposażenie AOTOMOBILKLUBU Stalowa Wola w tor przeszkód służący szkoleniu techniki jazdy na rowerze
WORD w Tarnobrzegu i Rzeszowie	Wyposażenie podmiotów szkolących w pomoce z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej Dzień otwarty WORD	
2.3.	Ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów	
2.3.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.2)	
	Policja	Prowadzenie wzmożonych działań o kryptonimie „Powiat” i „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego”
	WORD w Krośnie	Przeprowadzenie akcji „Bądź widoczny – będziesz bezpieczny” Przeprowadzenie akcji „Wyrastam bezpiecznie”
2.3.2	Zintensyfikowanie ochrony pieszych środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.1.3)	
2.3.3	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.4)	
	Powiat brzozowski	Przebudowa chodników na łącznej długości 798 m.b.
	Oddział w Rzeszowie GDDKiA	Budowa brukowanych przejść i wysp azylu w ciągach dróg krajowych
		W ciągach dróg krajowych budowa 31 km ciągów pieszych Budowa sygnalizacji świetlnej na przejściach dla pieszych w miejscowości Lesko i Jarosław
	Powiat ropczycko – sędziszowski	Budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej w miejscowościach Wiercany i Olimpów
	Powiat przemyski	Budowa chodników w ciągach dróg powiatowych w miejscowościach: Orły, Niziny, Ciemięrzowice i Kaszyce
	Powiat rzeszowski	Budowa chodników w ciągach dróg powiatowych za łączną kwotę 1 mln. 318 tys. zł
	Powiat kolbuszowski	Budowa chodników w ciągach dróg powiatowych o łącznej długości 3 874 m.b za łączną kwotę 1 mln. 274 tys. zł
	Miasto Rzeszów	Budowa i przebudowa chodników za łączną kwotę 1 mln. 489 tys. zł
		Doświetlenie przejść dla pieszych

2.3.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie ochrony dzieci w ruchu drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.2)	
	WORD w Rzeszowie	Udział w pikniku rodzinnym i przekazanie dzieciom elementów odblaskowych
		Udział w Konkursie gminnym w Soninie i przekazanie elementów odblaskowych dzieciom
		Przekazanie Policji pluszaków „PoPo”
		Wpółorganizacja ze Starostwem Powiatowym w Ropczycach akcji „Razem Bezpieczniej”
		Współpraca z przedszkolami w zakresie BRD
		Udział w festynie rodzinnym z akcją: „Bądź bezpieczny na drodze”
		Udział w turniejach gminnych w Łące i Świlczy
Współpraca ze szkołą muzyczną w zakresie organizacji poranków muzycznych o tematyce BRD		
WORD w Przemyślu	Współpraca z organizatorami letniego wypoczynku dzieci w zakresie BRD	
2.3.5	Zintensyfikowanie ochrony dzieci środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.3)	
2.3.6	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony dzieci (GAMBIT 2005 - 3.2.4)	
	Zarząd Dróg Miejskich w Przemyślu	Montaż progów zwalniających na terenie Przemyśla – szt. 4 Wykonanie 11 szt. znaków najezdniowych A-17
2.3.7	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.2)	
	WORD w Krośnie	Konkurs SAPERE AUDE dla dzieci z Iwonicza
		Turniej rowerowy w szkole podstawowej w Jedliczu
		Wyposażenie dwóch miasteczek rowerowych w znaki drogowe
		Przekazanie młodym rowerzystom zestawów oświetlenia do rowerów
	WORD w Rzeszowie	Zorganizowanie i wyposażenie miasteczka ruchu drogowego szkole podstawowej w Kostarowcach.
		Zorganizowanie i wyposażenie miasteczka ruchu drogowego szkole podstawowej Nr 4 w Mielcu.
		Zorganizowanie i wyposażenie miasteczka ruchu drogowego szkole podstawowej w Świlczy
		Zorganizowanie turniejów BRD w szkołach nr 10 i 13 w Rzeszowie
	Młodzieżowy Dom Kultury w Rzeszowie i WORD w Rzeszowie	Konkurs plastyczny o tematyce BRD
WORD w Rzeszowie	Turniej o tematyce BRD w szkole podstawowej nr 2 w Rzeszowie	
Samorządy mieszkańców i WORD w Rzeszowie	Turnieje o tematyce BRD	
Płyta CD z programem: Karta rowerowa	Zakup i przekazanie do szkół podstawowych	
2.3.8	Zintensyfikowanie ochrony rowerzystów środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.3.3)	
2.3.9	Powszechne stosowanie drogowych środków bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.4)	
	Powiat leżajski	Budowa ciągu pieszo – rowerowego z Nowej Sarzyny do Jelonej
2.3.10	Inne działania związane z ochroną pieszych, dzieci i rowerzystów	
	Policja	Przekazywanie maskotek „POPO” dzieciom – uczestnikom wypadków drogowych
	WORD w Krośnie i Jasielski klub Motorowy i Ratownictwa Drogowego	Konkurs plastyczny „Bezpieczna droga do szkoły”
	WORD w Tarnobrzegu	Zakup i przekazanie dzieciom oraz młodzieży elementów odblaskowych
2.4.	Budowa i utrzymanie bezpiecznej infrastruktury drogowej	
2.4.1	Usprawnienie systemu prowadzenia przeglądów istniejących dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.1)	

2.4.2	Wdrożenie audytu brd planowanych i projektowanych dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.2)	
	-	-
2.4.3	Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi (GAMBIT 2005 - 4.2.3)	
	Starostwo powiatowe w Brzozowie	Zabezpieczenie 8 km dróg powiatowych przed osuwaniem się Poprawa nawierzchni na ok. 16 km dróg powiatowych za łączną kwotę ok. 2 mln. 900 tys. zł
	Oddział w Rzeszowie GDDKiA	Budowa wysp kanalizujących ruch drogowy w ciągach dróg krajowych nr: 9, 19, 28, 77
		Budowa zatok autobusowych w ciągach DK nr 9, 19 i 28
		Remont nawierzchni na ciągach dróg krajowych nr 9, 19, 28 i 77 za łączną kwotę 59 mln. zł
	Powiat leski	Budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu drogi krajowej nr 4 w Łańcucie za kwotę 237 tys. zł
	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich	Modernizacja 5,72 km dróg powiatowych w zakresie poprawy nawierzchni, chodników i oznakowania za łączną kwotę 2 mln. 012 tys. zł
	Miasto Przemyśl	Wykonanie odnow nawierzchni dróg wojewódzkich i chodników na łącznej długości 67,3 km za kwotę 26 mln. 600 tys. zł
	Powiat przemyski	Modernizacja 2 odcinków ulic w Przemyślu o łącznej długości 1 440 m.b. za kwotę ok. 5 mln zł
		Wymiana oznakowania dróg powiatowych za łączną kwotę 100 000 zł
	Powiat rzeszowski	Poprawa stanu nawierzchni dróg powiatowych oraz częściowa budowa chodników i wymiana oznakowania za łączną kwotę ok. 10 mln. 830 tys. zł
		Poprawa stanu nawierzchni dróg powiatowych oraz częściowa budowa chodników i wymiana oznakowania za łączną kwotę ok. 5 mln. 530 tys. zł
	Powiat bieszczadzki	Poprawa stanu nawierzchni dróg powiatowych oraz częściowa budowa chodników i wymiana oznakowania za łączną kwotę ok. 4 mln. 200 tys. zł
		Przebudowa i budowa ulic w mieście Rzeszowie za łączną kwotę 71 mln. 300 tys. zł
2.4.4	Rozwój służb zarządzania ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 4.3.1)	
	-	-
2.4.5	Wprowadzanie nowoczesnych środków zarządzania ruchem (GAMBIT 2005 - 4.3.2)	
	-	-
2.4.6	Zarządzanie mobilnością (GAMBIT 2005 - 4.3.3)	
	-	-
2.4.7	Inne działania związane z budową i utrzymaniem bezpiecznej infrastruktury drogowej	
	Oddział w Rzeszowie GDDKiA	Ustawienie w ciągach dróg krajowych na terenie woj. podkarpackiego 51 fotoradarów
	Powiat bieszczadzki	Odbudowa infrastruktury drogowo – mostowej w ciągu drogi powiatowej Polana – Lutowiska za kwotę ok. 385 tys. zł
		Odbudowa infrastruktury drogowo – mostowej w ciągu drogi powiatowej Stuposiany - Tarnawa za kwotę ok. 608 tys. zł
		Odbudowa infrastruktury drogowo – mostowej w ciągach dróg powiatowych Polana – Lutowiska, rakowa – Stańkowa, Ustianowa – Czarna i innych za łączną kwotę ok. 1 mln. 760 tys. zł
	Miasto Przemyśl	Wymiana źródeł światła w sygnalizatorach ulicznych na diodowe – kwota 178 tys. zł
	Miasto Rzeszów	Budowa 36 progów zwalniających – kwota 168 tys. zł
		Odnowa oznakowania pionowego i poziomego ulic – kwota ok. 1 mln. 137 tys. zł
		Montaż barier energochłonnych – ok. 139 tys. zł

2.5.	Zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
2.5.1	Zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni (GAMBIT 2005 - 5.2.1)	
	-	-
2.5.2	Kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego (GAMBIT 2005 - 5.2.2)	
	-	-
2.5.3	Skrócenie czasu wykrycia i powiadamiania o zdarzeniu drogowym (GAMBIT 2005 - 5.3.1)	
	-	-
2.5.4	Skrócenie czasu dojazdu na miejsce wypadku i transportu poszkodowanych do najbliższego szpitala ratunkowego (GAMBIT 2005 - 5.3.2)	
	-	-
2.5.5	Rozwój wyspecjalizowanych jednostek medycznych (GAMBIT 2005 - 5.3.4)	
	-	-
2.5.6	Inne działania związane ze zmniejszaniem ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
	WORD w Tarnobrzegu	Dofinansowanie Szkoleń o tematyce „Ratowanie osób poszkodowanych w wypadkach drogowych”
	WORD-y w Tarnobrzegu i Rzeszowie	Dofinansowanie zakupu fantoma
	WORD w Przemyślu	Szkolenie kandydatów na ratowników drogowych

2.10. Województwo podlaskie

Nr działania	Instytucja	Nazwa projektu
1.	<i>Stan bezpieczeństwa</i>	
2.	<i>Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego</i>	
2.1	<i>Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd</i>	
2.1.1	<i>Usprawnienie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych (GAMBIT 2005 - 1.1.2)</i>	
2.1.2	<i>Organizacja systemu współdziałania i koordynacji (GAMBIT 2005 - 1.2.1)</i>	
	Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku	Organizacja systemu współdziałania i koordynacji
2.1.3	<i>Organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd (GAMBIT 2005 - 1.2.2)</i>	
2.1.4	<i>Inne szkolenia związane z brd</i>	
	WORD Łomża, KR BRD, Polska Federacja Stowarzyszeń Szkół Kierowców, Wydawnictwo Grupa IMAGE	Konferencja metodyczna „Społeczna misja nauczycieli jazdy”
	WORD Białystok	Szkolenie nauczycieli wychowania komunikacyjnego Szkolenie osób nadzorujących bezpieczne przejście dzieci przez jezdnię (strażnicy szkolni)
2.1.5	<i>Usprawnienie systemu zbierania i gromadzenia danych o zdarzeniach drogowych (GAMBIT 2005 - 1.2.5)</i>	
	Organy zarządzające ruchem na drogach wojewódzkich, powiatowych i gminnych oraz na drogach publicznych położonych w miastach na prawach powiatu	Zobowiązanie organów zarządzających ruchem do oceny stanu wypadkowości na drogach objętych zarządzaniem ruchem.
2.1.6	<i>Stworzenie systemu informacji o brd (GAMBIT 2005 - 1.2.7)</i>	
	WITD w Białymstoku	Zamieszczanie na stronach BIB oraz WITD danych dot. wyników kontroli.
2.1.7	<i>Wprowadzenie systemu standaryzacji i promocji efektywnych działań (GAMBIT 2005 - 1.2.10)</i>	
2.1.8	<i>Doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd (GAMBIT 2005 - 1.3.1)</i>	
	WORD w Łomży, KR BRD, Urząd Gminy, Urząd Miasta, Dyrekcja Szkoły	Otwarcie Gminnego Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Małym Płocku
		Otwarcie Gminnego Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Starym Zakrzewie
		Otwarcie Gminnego Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Wąsoszy
		Otwarcie Miejskiego Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Łomży
	WORD Łomża, KP Policji, Starostwo Powiatowe, PZM, PZU	Ogólnopolski turniej wiedzy o BRD – finał powiatowy
	WORD w Suwałkach, KR BRD, Urząd Gminy, Dyrekcja Szkoły,	Otwarcie Gminnego Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Białobrzegach
		Otwarcie Gminnego Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Puńsku
		Otwarcie Gminnego Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Płaskiej
	WORD w Suwałkach, KR BRD, Urząd Gminy, Dyrekcja Szkoły,	Wyposażenie Szkoły Podstawowej Nr 4 w Suwałkach w materiały i sprzęt do prowadzenia zajęć wychowania komunikacyjnego
		Wyposażenia Gminnego Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Bargłowie Kościelnym
	WORD w Białymstoku	Utworzenie sieci Gminnych Centrów BRD - w Zawadach i Goniądzu.
	WORD w Białymstoku, KMP w Białymstoku, Komenda Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej	Bezpieczny Uczeń

2.1.9	Rozwój systemu ratownictwa na drogach (GAMBIT 2005 - 1.3.7)	
	WORD w Białymstoku	Praktyczny Kurs Ratowania Życia Doposażenie jednostek OSP w sprzęt z zakresu ratownictwa medycznego
	Komenda Wojewódzka PSP w Białymstoku	Doposażenie zespołów ratowniczych ochrony przeciwpożarowej w specjalistyczny sprzęt ratownictwa medycznego i technicznego
	KW PSP w Białymstoku, Zarząd Oddziału Wojewódzkiego ZOSP RP Województwa Podlaskiego	Szkolenia ratowników w zakresie ratownictwa podczas wypadków i katastrof w komunikacji drogowej
	WORD w Białymstoku	Praktyczny Kurs Ratowania Życia Doposażenie jednostek OSP w sprzęt z zakresu ratownictwa medycznego
2.1.10	Inne działania związane z tworzeniem podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
	PUW w Białymstoku	Zapewnienie właściwego przygotowania zarządców dróg do pracy w okresie zimowym j 2008/2009
	Podlaski Urząd Wojewódzki – przy współdziałaniu m. in. z WITD, KW PSP, oraz KW Policji	Sprawowanie nadzoru nad przewozem drogowym towarów niebezpiecznych
	WITD w Białymstoku	Akcja „Bezpieczny autokar”.
2.2	Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
2.2.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością (GAMBIT 2005 - 2.1.2)	
	WITD w Białymstoku	Akcja „Bezpieczna droga”.
	WORD w Suwałkach	Wydanie ulotki promującej bezpieczną jazdę z zachowaniem zasad BRD
	WORD w Białymstoku	STOP BRAWURZE 2008
2.2.2	Powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości (GAMBIT 2005 2.1.4)	
	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, KW Policji w Białymstoku, PZDW w Białymstoku	Wprowadzanie ograniczeń prędkości na wnioski społeczności lokalnych oraz wynikających z warunków ruchu
	Starostwo Powiatowe Wydział Dróg w Mońkach	Ustawianie oznakowania pionowego ograniczającego prędkość w ilości 227 szt.
		Zmiana oznakowania pionowego ograniczającego prędkość w miejscach newralgicznych
		Malowanie oznakowania poziomego
	Urząd Miasta Białegostoku	Weryfikacja istniejących lokalnych ograniczeń prędkości
	Urząd Miejski, Straż Miejska w Łomży	Powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości
	WORD w Białymstoku	Doposażenie Podlaskiej Policji w wideorejestrator
Zarząd Dróg Powiatowych w Suwałkach	Weryfikacja ograniczeń prędkości – drogi powiatowe	
2.2.3	Udoskonalanie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa (GAMBIT 2005 - 2.2.2)	
	WORD w Białymstoku, SRD KM Policji w Białymstoku	Zapnij pasy
2.2.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych (GAMBIT 2005 - 2.3.2)	
	WORD Suwałki, KRUS w Suwałkach	Spotkania informacyjne z rolnikami
2.2.5	Inne działania związane z kształtowaniem bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
	Kuratorium Oświaty w Białymstoku	Wojewódzka Edycja Konkursu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego;
		Wojewódzka Edycja Turnieju Motoryzacyjnego dla Młodzieży; Obchody Europejskiego Dnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego;
		Obchody Światowego Dnia Pamięci o Ofiarach Wypadków Drogowych.
	WITD w Białymstoku	Akcja „Bezpieczny autokar”.
	PUW w Białymstoku	Wzmocnienie kontroli warunków świadczenia usług oferowanych przez organizatorów i pośredników turystycznych
WORD w Białymstoku, KM Policji i KW Policji w Białymstoku, TVP Białystok, PR Białystok,	Europejski Tydzień Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego	

	KW Policji w Białymstoku, WORD w Białymstoku, WORD w Łomży,	<i>Policjant ruchu drogowego roku 2008</i>
	WORD w Białymstoku, KM Policji w Białymstoku	<i>Egzamin na drodze</i>
	Społeczne Stowarzyszenie Ośrodków Szkolenie Kierowców w Białymstoku, WORD w Białymstoku, KMP w Białymstoku, KWP Białystok, Straż Pożarna, Podlaski Oddział Straży Granicznej.	<i>Bezpieczna jesień na drogach podlasia 2008</i>
	WORD Suwałki, KRUS w Suwakach	Spotkania informacyjne z dziećmi ze szkół podstawowych z terenów wiejskich
	Komenda Wojewódzka Policji, WORD Suwałki	Wsparcie finansowe wydania poradnika profilaktycznego dla dzieci podlaskich szkół podstawowych
	WORD Suwałki, PZM, MDK, Urząd Miasta Suwałki, Policja, Straż Miejska, OSIR Suwałki,	XXXI Ogólnopolski turniej wiedzy o BRD – finał powiatu grodzkiego
	WORD Suwałki, PZM, Starostwo Powiatowe, Policja, Urząd Gminy Wiżajny	XXXI Ogólnopolski turniej wiedzy o BRD – finał powiatu ziemskiego
	Policja, PSP, WORD Suwałki, Pogotowie Ratunkowe, WOPR, Wydział Oświaty Urząd Miasta	Konkurs „Jak żyć bezpieczniej”
	WORD Suwałki	Szkolenie nauczycieli wychowania komunikacyjnego
	WORD Suwałki, Komenda Wojewódzka Policji	XXI Edycja Ogólnopolskiego Konkursu „Policjant Ruchu Drogowego Roku 2008”
	WORD Suwałki, PZM, Urząd Miasta Suwałki, Policja, Straż Miejska, Urząd Miasta B-stok,	Wojewódzki Ogólnopolski turniej wiedzy o BRD oraz Wojewódzki Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Motoryzacyjny – finał wojewódzki
	WORD Suwałki, Łomża, Białystok, Społeczne Stowarzyszenie Szkolenia Kierowców w Białymstoku, UM Białegostoku, Straż Graniczna, Straż Pożarna, PZM	Bezpieczna Jesień na Drogach Podlasia 2007
	WORD Suwałki, Urząd Miasta Suwałki, Straż Pożarna, Straż Miejska	Europejski Dzień Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2008
	WORD Suwałki, Policja, Szkoła Podstawowa Nr 7	„Bezpieczne Miasto”
	WORD Suwałki, Fundacja „Krzyś”	Wytłoczenie płyt z filmem „Eksperyment”
	Stowarzyszenie „Droga i Bezpieczeństwo”	Obchody Światowego Dnia Pamięci o Ofiarach Wypadków Drogowych
	PZM, Policja, WORD Łomża	Ogólnopolski turniej wiedzy o BRD - finał
	KM Policji, WORD Łomża, PCK, Urząd Miejski w Łomży, Starostwo Powiatowe	Konkurs „Nasze Bezpieczeństwo”- XII edycja powiatowa
	WORD Łomża, Radio Nadzieja w Łomży	Cykl audycji radiowych
	Parafia pw Świętego Krzyża, WORD w Łomży	Wydanie broszury „Kodeksu Kierowcy – kierujmy się miłością na drodze”
	Społeczne Stowarzyszenie Szkolenia Kierowców w Białymstoku	Wojewódzki konkurs „Instruktor nauki jazdy woj. Podlaskiego” – V edycja
	KM Policji w Łomży, WORD Łomża, KP PSP, Parafia pw. Świętego Krzyża	Turniej BRD na „Jesteś widoczny na drodze” Turniej BRD na „Widoczny tornister”
2.3.	Ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów	
2.3.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.2)	
2.3.2	Zintensyfikowanie ochrony pieszych środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.1.3)	
	Urząd Miejski, Straż Miejska w Łomży	Ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów.
2.3.3	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.4)	
	Urząd Miasta Białegostoku	Środki poprawy bezpieczeństwa i wygody ruchu pieszych i rowerzystów
	Starostwo Powiatowe Wydział Dróg w Mońkach	Wybudowanych ok. 1,4 km chodników
		Wyremontowanych ok. 3,0 km chodników
	Miejska Dyrekcja Inwestycji w Suwałkach	Poprawa bezpieczeństwa i wygody pieszych
		Przebudowa chodników zatok i parkingów

2.3.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie ochrony dzieci w ruchu drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.2)	
	Starostwo Powiatowe w Mońkach	Zakup elementów odblaskowych w ramach programu „Bezpieczna droga do i ze szkoły”
		Dofinansowanie konkursu i. Brajana Chlebowskiego „Nasze Bezpieczeństwo”
		Organizacja Powiatowych Eliminacji Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym
	Komenda Wojewódzka Policji w Białymstoku, WORD w Białymstoku	Program edukacyjno-profilaktyczny „Bezpieczny Przedszkolak”
	Kuratorium Oświaty w Białymstoku	Działania informacyjne
KW Policji w Białymstoku, WORD w Białymstoku	Program edukacyjno-profilaktyczny „Bezpieczny Przedszkolak”	
2.3.5	Zintensyfikowanie ochrony dzieci środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.3)	
2.3.6	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony dzieci (GAMBIT 2005 - 3.2.4)	
	Urząd Miasta Białegostoku	Środki poprawy bezpieczeństwa i wygody ruchu pieszych i rowerzystów
2.3.7	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.2)	
2.3.8	Zintensyfikowanie ochrony rowerzystów środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.3.3)	
	WORD w Białymstoku, KM Policji w Białymstoku, Komenda Wojewódzka Policji w Białymstoku	Wojewódzki egzamin na kartę rowerową i motorowerową 2008
2.3.9	Powszechne stosowanie drogowych środków bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.4)	
	Urząd Miasta Białegostoku	Środki poprawy bezpieczeństwa i wygody ruchu pieszych i rowerzystów
2.3.10	Inne działania związane z ochroną pieszych, dzieci i rowerzystów	
	Podlaski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Białymstoku Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	Remonty chodników w ciągach dróg wojewódzkich
		Budowa ciągu pieszo-rowerowego w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 678
		Budowa chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 640 Anusin – Radziwiłłówka – granica państwa w miejscowości Moszczona Królewska
	WORD w Białymstoku	Bezpieczny na drodze
		"Ciekawie, radośnie i bezpiecznie"
		Bezpieczne ferie 2008
	WORD w Białymstoku, Komenda Miejska Policji w Białymstoku,	Bezpieczne wakacje 2008
	WORD w Białymstoku, Klub Osiedlowy „Zenit”, Komenda Miejska Policji w Białymstoku.	"Ciekawie, radośnie i bezpiecznie"
	Powiatowy Zarząd Dróg w Białymstoku	Przebudowa drogi Tryczówka – Doktorce
	Urząd Miasta w Łomży	Chodniki dla pieszych, ścieżka rowerowa
	ZDP Łomża	Przebudowa chodnika droga Nr 1937B Stara Łomża
		Przebudowa chodnika droga Nr 1934B Rakowo Boginie
	Powiatowy Zarząd Dróg w Sokółce	Naprawa chodnika przy drodze powiatowej nr 2308B
		Remont chodnika przy drodze powiatowej nr 1282B
2.4.	Budowa i utrzymanie bezpiecznej infrastruktury drogowej	
2.4.1	Usprawnienie systemu prowadzenia przeglądów istniejących dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.1)	
	Podlaski Urząd Wojewódzki	Kontrola stanu oznakowania dróg
	ZDP w Suwałkach	Usprawnienie systemu przeglądów dróg powiatowych
	Starostwo Powiatowe Wydział Dróg w Mońkach	Przeglądy i objazdy dróg oraz mostów
2.4.2	Wdrożenie audytu brd planowanych i projektowanych dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.2)	

2.4.3	<u>Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi (GAMBIT 2005 - 4.2.3)</u>	
	PZDW w Białymstoku Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	Przebudowa skrzyżowania drogi Nr 664
		Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 690
		Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 677
		Remonty nawierzchni w ciągach dróg wojewódzkich
	Podlaski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Białymstoku	Przebudowa mostu przez rz. Nurzec w miejscowości Brańsk
		Przebudowa mostu przez rz. Lebedziankę
	GDDKiA Oddział Białystok	Programu Redukcji Liczby Ofiar Śmiertelnych na Drodze Krajowej nr 8 „Drogi Zaufania. Bezpieczna ósemka”
		Przebudowa drogi krajowej nr 61 na odcinku Granica województwa – Łomża
		Przebudowa drogi krajowej nr 63 na odcinku Zambrów – Osipy
		Przebudowa drogi krajowej nr 66
		Budowa kładki przez rzekę Elk w Grajewie
	Powiatowy Zarząd Dróg w Kolnie	Budowa i remonty chodników we współpracy z samorządami
		Odnowa nawierzchni bitumicznej drogi powiatowej Nr 1830B w km 0+000 – 0+200 oraz w km 5+368 – 6+668
		Remont nawierzchni drogi powiatowej Nr 1890B w m. Kolimagi na odcinku o długości 526,64 mb
		Remont nawierzchni drogi powiatowej Nr 1889B w km 1+100 – 2+100
		Remont nawierzchni drogi powiatowej Nr 1883B w km 30+800 – 32+147 oraz w km 32+147 – 33+193,80
Remont nawierzchni dróg powiatowych w Kolnie Nr 2642B ul. 11 listopada na odcinku 0,400 km oraz Nr 2643B ul. Sportowa na odcinku 0,101 km		
Remont nawierzchni drogi powiatowej Nr 1821B w km 0+005 – 0+677		
Remont chodników w pasach drogowych dróg powiatowych Nr 1878B oraz 1869B w m. Lachowo oraz Kumelsk		
Remont chodnika w ciągu drogi powiatowej Nr 1891B w m. Janowo		
Starostwo Powiatowe Wydział Dróg w Mońkach	Wykonanie remontu nawierzchni ok. 2,0 km dróg,	
	Poprawa stanu technicznego dróg,	
	Poprawa odwodnienia drogi w postaci przebudowy przepustu i ustawienia krawężnika i wykonania rowków ściekowych,	
Powiatowy Zarząd Dróg w Augustowie	Profilowanie nawierzchni żwirowych	
	Instalacja barier ochronnych, Profilowanie dróg, Remont drogi powiatowej nr 1226B, Przebudowa drogi powiatowej nr 1206B, Wykonanie nakładek w ciągu drogi powiatowej nr 1213B, Remont Drogi powiatowej nr 1212B, Przebudowa i rozbudowa mostu na kanale augustowskim w ciągu drogi powiatowej nr 1223b, Wykonanie oznakowania poziomego, Remont mostu na rzece Rospuda w miejscowości Młynisko w ciągu drogi powiatowej nr 1197B, Wymiana poręczy mostowych oraz pokładu górnego na moście na rz. Szlamicy w m. Muły w ciągu drogi powiatowej nr 1233B, Oznakowanie pionowe dróg i ulic powiatowych, Uzupelnianie korpusu drogowego dróg i ulic powiatowych, Roboty odwadniające, Budowa chodnika i placu parkingowego	
Urząd Miasta Białegostoku	Środki poprawy bezpieczeństwa i wygody ruchu pieszych i rowerzystów	
PZD w Białymstoku, Gmina Michałowo	Przebudowa drogi powiatowej nr 1440B	
PZD w Białymstoku	Przebudowa drogi powiatowej nr 1490B	
	Wzmocnienie odcinków dróg powiatowych na terenie Gminy Tykocin	
	Remont kapitalny mostu przez rzekę Liżę w m. Suraż	

	PZD w Białymstoku	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1497B Przebudowa drogi powiatowej Nr 1540B
	Miasto Łomża	Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi
	Miejska Dyrekcja Inwestycji w Suwałkach	Przebudowa drogi krajowej nr 8 w granicach miasta Suwałki Przebudowa drogi woj. nr 655 w granicach miasta Suwałki
	Zarząd Dróg Powiatowych w Łomży	Przebudowa drogi Nr 1906B Laski - Gąski Modernizacja drogi Nr 1939B Modzele Stare - Wyrzyki
	Powiatowy Zarząd Dróg w Sokółce	Remonty dróg powiatowych
	Powiatowy Zarząd Dróg W Bielsku Podlaskim	Przebudowa dróg Remonty dróg Bieżące utrzymanie infrastruktury drogowej
	Zarząd Dróg Powiatowych w Suwałkach	Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi
	Powiatowy Zarząd Dróg w Zambrowie	Remont chodnika w ciągu drogi powiatowej NR 1996B Remont drogi powiatowej NR 2029B
	Zarząd Powiatu Zambrowskiego	Przebudowa drogi powiatowej NR 1999B Przebudowa drogi powiatowej NR 2676B Przebudowa mostu przez rzekę Jabłonkę Remont nawierzchni na dojazdach do mostów w ciągu dróg powiatowych NR 2017B i 2018B
2.4.4	Rozwój służb zarządzania ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 4.3.1)	
2.4.5	Wprowadzanie nowoczesnych środków zarządzania ruchem (GAMBIT 2005 - 4.3.2)	
	Urząd Miasta Białegostoku	Środki poprawy bezpieczeństwa i wygody ruchu pieszych i rowerzystów
2.4.6	Zarządzanie mobilnością (GAMBIT 2005 - 4.3.3)	
2.4.7	Inne działania związane z budową i utrzymaniem bezpiecznej infrastruktury drogowej	
	Starostwo Powiatowe Wydział Dróg w Mońkach	Kontrola oznakowania ruchu drogowego, Remonty częściowe - uzupełnianie ubytków w nawierzchni drogi i wyrównywanie poboczy, Wymiana pokładu mostów w ciągu dróg powiatowych szt.3, o łącznej pow. 44,1m ²
	WITD w Białymstoku	Kontrola pomiarów gabarytów.
	Zarząd Dróg Powiatowych w Łomży	Remont mostu w m. Jakać Dworna Urządzenie bezpieczeństwa ruchu
	Powiatowy Zarząd Dróg w Siemiatyczach,	Remonty chodników , w ciągach drogi powiatowych: nr 1754B, nr 1781B, nr 1763B, nr 1765B, nr 1786B,
2.5.	Zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
2.5.1	Zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni (GAMBIT 2005 - 5.2.1)	
	GDDKiA Oddział Białystok	Likwidacja twardego otoczenia dróg
	Starostwo Powiatowe Wydział Dróg w Mońkach	Zabezpieczanie i usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni
	Powiatowy Zarząd Dróg w Augustowie	Wykonanie wycinki drzew w pasach drogowych dróg powiatowych zamiejskich
	Zarząd dróg Powiatowych w Suwałkach	Zabezpieczenie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni
2.5.2	Kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego (GAMBIT 2005 - 5.2.2)	
	Starostwo Powiatowe Wydział Dróg w Mońkach	Zabezpieczenie mostów i nasypów barierkami ochronnymi Wycinka zadrzewienia i krzaków przydrożnych
	Podlaski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Białymstoku	Ustawienie barier stalowych energochłonnych
	Miejska Dyrekcja Inwestycji w Suwałkach	Budowa nowego i przebudowa istniejącego oświetlenia ulicznego
2.5.3	Skrócenie czasu wykrycia i powiadamiania o zdarzeniu drogowym (GAMBIT 2005 - 5.3.1)	

2.5.4	Skrócenie czasu dojazdu na miejsce wypadku i transportu poszkodowanych do najbliższego szpitala ratunkowego (GAMBIT 2005 - 5.3.2)	
2.5.5	Rozwój wyspecjalizowanych jednostek medycznych (GAMBIT 2005 - 5.3.4)	
2.5.6	Inne działania związane ze zmniejszaniem ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
	WITD w Białymstoku	Kontrola w siedzibie przedsiębiorstwa.

2.11. Województwo pomorskie

Nr działania	Instytucja	Nazwa projektu
1.	<i>Stan bezpieczeństwa</i>	<p>W 2008 roku w porównaniu do 2007r. nastąpiło nieznaczne pogorszenie stanu brd i tak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba wypadków zwiększyła się o 5%, – liczba osób zabitych nieznacznie się zmniejszyła o 0,7% (2 osoby), – liczba rannych zwiększyła się o 5%, – liczba kolizji zgłoszonych policji zwiększyła się o 5%. <p>Prowadzone akcje „Prędkość”, „Pasy bezpieczeństwa”, „Alkohol” w większym wymiarze niż w roku 2007 nie dały satysfakcjonujących efektów, jednak o 23,5% zmniejszyła się liczba wypadków spowodowanych przez kierujących w wieku 18-24 lata.</p> <p>Niepokojąca jest duża liczba ofiar wśród pieszych i rowerzystów mimo szeregu akcji na drogach, akcji edukacyjnych prowadzonych przez PRBRD, Policję, PORD w Gdańsku i WORD w Słupsku.</p>
2.	<i>Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego</i>	
2.1	<i>Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd</i>	
2.1.2	<i>Organizacja systemu współdziałania i koordynacji (GAMBIT 2005 - 1.2.1)</i>	
	PRBRD, FRIL	<p>Raport o stanie BRD za rok 2007 na drogach województwa obejmujący drogi krajowe i samorządowe – analiza problemów, określenie grup ryzyka i ukierunkowanie działań na kolejny rok.</p> <p>Aktualizacja GAMBITU POMORSKIEGO – analiza dotychczasowych działań, wytyczenie kolejnych na lata 2009-2013, w tym zintensyfikowanie działań na wszystkich szczeblach samorządowych i instytucji pozarządowych.</p>
2.1.3	<i>Organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd (GAMBIT 2005 - 1.2.2)</i>	
	PRBRD, KW Policji, KW PSPoż., PG.	Szkolenie powiatowych kadr – przedstawiciele wydz. komunikacji i edukacji, zarządów dróg. Policji i straży pożarnej z każdego powiatu. Szkolenie dotyczyło wspólnych, skoordynowanych działań dla poprawy brd na terenie powiatów. Warsztaty omawiające przykładowe działania w powiatach.
	UM Gdańsk	Szkolenia pracowników Wydz. Gosp. Komunalnej i ZDiZ w Gdańsku z zakresu praktycznych sposobów poprawy brd na drogach.
2.1.4	<i>Inne szkolenia związane z brd</i>	
	PORD w Gdańsku	<p>Szkolenie kierowców autobusów szkolnych i opiekunów dzieci dowożonych do szkół – 327 kierowców i opiekunów.</p> <p>Szkolenie instruktażowe nauczycieli wychowania komunikacyjnego w zakresie uzyskiwania kart rowerowych – 64 nauczycieli.</p>
2.1.6	<i>Stworzenie systemu informacji o brd (GAMBIT 2005 - 1.2.7)</i>	
	PG	<p>Tworzenie Pomorskiego Centrum BRD dla wykorzystania doświadczeń środowiska naukowego w celu zmniejszenia strat w wyniku wypadków drogowych.</p> <p>Program BRD dla dróg krajowych – narzędzie dla ochrony życia uczestników ruchu drogowego.</p>
2.1.8	<i>Doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd (GAMBIT 2005 - 1.3.1)</i>	
	UM Gdańsk, MRBRD w Gdańsku, KM Policji	<p>Realizacja programu edukacyjnego dla dzieci i młodzieży z wykorzystaniem infrastruktury Miasteczka Ruchu Drogowego.</p> <p>„Bezpieczna droga do szkoły” – cykl spotkań w przedszkolach i szkołach z przekazaniem kamizelek i opasek odblaskowych.</p>

	WORD w Słupsku	Organizacja i przeprowadzenie następujących działań: – turnieje wiedzy o brd – 123 dzieci i młodzieży, – festyn „Drzwi otwarte WORD” - 250 uczestników, – „Nauka zasad brd przez sztukę” – 2 780 uczestników, – „Bezpieczne wakacje z WORD” – 435 uczestników, – „Bezpieczne ferie z WORD” – 138 uczestników, – „Bezpieczny pieszy na drodze” – 132 uczestników, – konkurs „Bezpieczna droga do szkoły” -120 uczestników, – konkurs z Radiem Koszalińskim „Scenki zachowań na drogach”.
2.1.9	Rozwój systemu ratownictwa na drogach (GAMBIT 2005 - 1.3.7)	
	KW PSPoż., ZWOSP	Zakup dla jednostek ratowniczo-gaśniczych PSP i jednostek OSP sprzętu na kwotę 4 810 tys. zł.
2.1.10	Inne działania związane z tworzeniem podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
	PRBRD, Fundacja BwRD, KW Policji, KP Policji, CEN	Szkolenie kadr oświatowych – nauczyciele wychowania komunikacyjnego i dyrektorzy szkół pow. puckiego. Szkolenie i opracowanie szkolnych programów brd obejmujące diagnozę i lokalne uwarunkowania poszczególnych szkół – 36 uczestników. Kursy instruktazowe, konferencje szkoleniowo-metodyczne w ramach szkolenia Rad Pedagogicznych szkół woj. pomorskiego – 15 form szkoleniowych obejmujących 272 nauczycieli.
	UM Gdańsk, MRBRD w Gdańsku	Oplakatowanie tablic reklamowych o tematyce brd. Przeprowadzenie debaty publicznej nt. bezpieczeństwa rowerzystów w ruchu drogowym.
	WORD w Słupsku	Akcja „Bezpieczny pojazd – bezpłatne przeglądy techniczne – 100 pojazdów. Emisja codziennych komunikatów radiowych dot. brd w tym ostrzegawczych.
2.2	Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
2.2.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością (GAMBIT 2005 - 2.1.2)	
	WRD KWP	Akcja „Prędkość + pasy” – skontrolowano 5 000 pojazdów, w tym 1 000 przypadków przekroczenia dozwolonej prędkości, 500 przypadków niekorzystania z pasów bezpieczeństwa, i 13 nieprawidłowo przewożonych dzieci.
	PRBRD, FRIL, KP Policji, Starostwo Bytów	Akcja „Pasy bezpieczeństwa”, „Bezpieczna prędkość” w pow. bytomskim. Akcja medialna „Przed”, kontrola „Zero tolerancji”, akcja „Po”.
2.2.2	Powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości (GAMBIT 2005 2.1.4)	
	WRD KWP, GDDKiA	Automatyczny nadzór nad ruchem drogowym – analiza i wyznaczenie lokalizacji fotoradarów – w 2008 r. zainstalowano 30 masztów.
2.2.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych (GAMBIT 2005 - 2.3.2)	
	GCPU, Fundacja „Krzyś”, KM P, PRBRD	Kampania „Kieruj bez procentów” – piknik rodzinny, spot telewizyjny, szkolenia „Trzeźwa jazda”. Kampania „Krzyś trzeźwy” i „Życzliwy kierowca” – akcja informacyjno-edukacyjna.
	GCPU, PRBRD	Akcja bilbordowa nt. szkodliwości kierowania pod wpływem alkoholu i prelekcje w szkołach samochodowych.

2.2.5	Inne działania związane z kształtowaniem bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
	KW P, PRBRD, PORD, Fundacja „BWRD”, FRIL, KPIM Policji	Akcje informacyjno-edukacyjne, konkursy, spotkania z mieszkańcami, ulotki informacyjne, publikacje w gazetach w związku z: <ul style="list-style-type: none"> – Światowym Dniem Pamięci Ofiar Wypadków Drogowych, – Europejskim Dniem BRD, – akcją „bezpieczny powiat”.
	WORD w Słupsku, Szkoła Policji w Słupsku, UM w Słupsku, OSIR w Ustce	<ul style="list-style-type: none"> – Akcje propagandowe: – Dzień bez samochodu, – Przegląd kołęd i pastorałek, – Bądź bezpieczny na drodze, – Wielka majówka, – Bezpieczny przedszkolak, – Odkrywamy bezpieczeństwo, – VII Siemianickie spotkanie z folklorem. <p>W/w akcje miały na celu kształtowanie bezpiecznych zachowań na drogach.</p>
2.3.	Ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów	
2.3.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.2)	
	KG P, KW P	Kampania „Odblaski Życia” – działania propagujące zasadę „widzieć i być widocznym”.
2.3.3	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.4)	
	GDDKiA O/Gdańsk	Budowa chodników na DK nr 1 i 6 w 7 miejscowościach o łącznej dł. 4 190 mb oraz 2 zatok autobusowych. Przebudowa DK nr 22 na dł. 18,5 km z chodnikami i sygnalizacją ostrzegawczą w 5 miejscowościach oraz na DK nr 25 przebudowa w m. Gwieździe z chodnikami i przejściami pieszymi.
	WZD	Budowa na drogach wojewódzkich 230 mb chodników w 6 miejscowościach, 14 zatok autobusowych z chodnikami oraz 4 sygnalizacji świetlnych na przejściach dla pieszych.
	ZDP Bytów	Budowa chodników na drogach pow. w 8 miejscowościach o łącznej dł. 1 500 mb i 2 zatok autobusowych.
	ZDP Człuchów	Budowa chodnika na drodze pow. dł. 300 m i zatoki autobusowej w m. Stary Gronów.
	ZDiZ Gdańsk	Budowa 6 azyli dla pieszych.
	UM w Gdyni	Budowa 4 azyli dla pieszych i 2 sygnalizacji świetlnych na przejściach dla pieszych oraz budowa progów zwalniających na 8 ulicach.
	ZDP Chojnice	Budowa chodników na drogach pow. o łącznej dł. 3 850 mb. i 1 sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu dróg.
	ZDP Kościerzyna	Budowa chodników na drogach pow. o łącznej dł. 2 540 mb. w 9 miejscowościach i 2 zatok autobusowych.
	ZDP N. Dwór Gdański	Budowa chodników na drogach pow. w 3 miejscowościach o łącznej dł. 510 mb.
	ZDP Puck i Wejherowo	Budowa chodnika w m. Smolno o dł. 384 mb.
	ZDP Stargard Gdański	Budowa chodników w 2 miejscowościach o łącznej dł. 750 mb.
	ZDP Tczew	Budowa i remonty chodników w 4 miejscowościach oraz na 4 ulicach w Tczewie, Odnowa oznakowania w miejscach o dużym natężeniu pieszych.
	ZDP Słupsk	Budowa chodników - długości 4,8 km w 4 miejscowościach

2.3.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie ochrony dzieci w ruchu drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.2)	
	WRD KWP, Fundacja BwRD, Grupa Energa	Działania prewencyjne i profilaktyczno-edukacyjne (dzieci, rodzice, nauczyciele) w ramach: <ul style="list-style-type: none"> – kampanii „Bezpieczna droga do szkoły”, – kampanii „Z Energią na drodze”, – programu „Bezpieczny krok na przód”, – programu „Bezpieczni na drodze”.
	w Gdańsku, Pałac Młodzieży	Wyposażenie dzieci klas 0 i I w elementy odblaskowe – 30 300 zawieszek i 14 100 opasek Konkursy: <ul style="list-style-type: none"> – piosenki o brd, – plastyczny „Bezpieczna droga do szkoły”, – plastyczny „Bezpieczne wakacje”, – małe formy sceniczne „Dziecko bezpieczne na drodze”.
	WORD w Słupsku	Wychowanie komunikacyjne z WORD – organizacja i prowadzenie zajęć dla przedszkoli, szkół i placówek oświatowych, wyposażenie w opaski odblaskowe – 728 szt.
	UM w Gdyni	Oznakowanie w rejonie 4 szkół.
	UM w Gdańsku	Oznakowanie w rejonie 16 szkół przejść dla pieszych.
2.3.7	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.2)	
	WRD KWP	Ogólnopolska kampania „Rowerem bezpiecznie do celu” – działania prewencyjno-edukacyjne ukierunkowane na bezpieczeństwo rowerzystów.
	PZMot, Kuratorium, PORD, WRD KWP	Ogólnopolski konkurs rowerowy dla szkół podstawowych od szczebla podstawowego do ogólnopolskiego – współpraca i nadzorowanie.
	WORD w Słupsku	„Bezpieczny rowerzysta” – ćwiczenia i sprawdzanie kwalifikacji na kartę rowerową w miasteczku ruchu drogowego – 626 uczestników. „bezpieczny motorowerzysta” – jw. – 404 uczestników.
2.3.9	Powszechne stosowanie drogowych środków bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.4)	
	GDDKiA O/Gdańsk	Budowa 1 410 mb. ścieżki rowerowej na DK nr 22 w Człuchowie.
	ZDiZ Gdańsk	Budowa ścieżek rowerowych o dł. łącznej 3 km z elementami uspokojenia ruchu rowerowego.
	UM w Gdyni	Projekt ścieżek rowerowych na 10 ciągach ulicznych w Gdyni.
	ZDP Tczew	Budowa ścieżki rowerowej na drodze pow. dł. 1 km.
	ZDP Słupsk	Budowa ścieżek rowerowych – dł. 1 km.
2.3.10	Inne działania związane z ochroną pieszych, dzieci i rowerzystów	
	PORD w Gdańsku, Kuratorium, PZMot, ZHP	Testy z przepisów ruchu drogowego, zadania praktyczne propagujące bezpieczne zachowania, ćwiczenia sprawnościowe na torach przeszkód i placach manewrowych, pomoc przedmedyczna – 1 150 dzieci i młodzieży.
	PORD w Gdańsku, Starostwa, WRD KWP, Pałac Młodzieży, szkoły	Pomoc szkołom poprzez organizację miasteczek ruchu drogowego i wyposażenie w pomoce dydaktyczne – 2 miasteczka, 8 sal wychowania komunikacyjnego.
		Współpraca organizacyjna i merytoryczna oraz materiały i nagrody na konkursach (łącznie 2 800 uczestników): <ul style="list-style-type: none"> – 3 konkursy plastyczne o tematyce brd, – konkurs piosenki, – konkursy form scenicznych.
		Organizacja 52 festynów i imprez popularyzujących bezpieczne i kulturalne zachowanie na drodze – 8 000 uczestników.
PORD, dyrektorzy szkół	Egzaminy na kartę rowerową i motorowerową – 860 + 140.	

2.4.	Budowa i utrzymanie bezpiecznej infrastruktury drogowej	
2.4.1	Usprawnienie systemu prowadzenia przeglądów istniejących dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.1)	
	KWP, KP i M Policji, GDDKiA, WZD, ZD Powiatowych, Starostwa	Przeeglądy dróg – informacje i wnioski przekazywane bezpośrednio do wykonania przez Zarządy Dróg.
2.4.3	Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi (GAMBIT 2005 - 4.2.3)	
	GDDKiA O/Gdańsk	Przebudowa DK 22 – dł. 18,5 km, nowa nawierzchnia na DK 25 – 1 100 mb. Budowa 8 zatok autobusowych w 4 miejscowościach. Budowa 3 skrzyżowań z sygnalizacją świetlną na DK 1, 6, 22.
	WZD	Kompleksowa modernizacja pasa drogowego (nawierzchnia jezdni, azyle, chodniki, oświetlenie, wycinka drzew) – przejścia dróg wojewódzkich przez 5 miejscowości. Modernizacja nawierzchni, wycinka drzew na 4 drogach woj. o łącznej dł. 9,2 km. Budowa sygnalizacji świetlnej na 2 skrzyżowaniach (oświetlenie, zatoki autobusowe, wycinka drzew). Budowa 4 skrzyżowań w 4 miejscowościach.
	ZDiZ Gdańsk	Kompleksowa budowa sygnalizacji świetlnej na 6 skrzyżowaniach. Budowa sygnalizacji świetlnej na 3 przejściach dla pieszych. Kompleksowa przebudowa 2 skrzyżowań z odcinkami ulic.
	ZDM Słupsk	Kompleksowa modernizacja pasa drogowego 2 ulic o łącznej dł. 2,5 km. Budowa sygnalizacji świetlnej na 1 skrzyżowaniu.
	ZDP Człuchów	Odnowa nawierzchni na dł. 810 mb. Budowa ciągu pieszo-rowerowego na dł. 400 mb. Kompleksowa modernizacja pasa drogowego na dł. 300mb.
	ZDP Bytów	Remont nawierzchni na dł. 390 mb. Ścinanie poboczy na dł. 6,6 km.
	ZDP Chojnice	Przebudowa 2 skrzyżowań. Modernizacja nawierzchni na dł. 4,6 km.
	ZDP Lębork	Odnowa nawierzchni na dł. 10 km.
	ZDP Nowy Dwór Gd.	Remont nawierzchni o łącznej dł. 11,2 km.
	ZDP Puck i Wejherowo	Kompleksowa modernizacja pasa drogowego na dł. 550 m.
	ZDP Tczew	Przebudowa dróg na dł. 2,2 km., remonty cząstkowe nawierzchni i odnowienie oznakowania.
	ZDP Stargard Gdański	Remonty cząstkowe na dł. 1,9 km. Montaż barier sprężystych na dł. 500 mb. na 5 odcinkach.
	ZDP Słupsk	Budowa i remont nawierzchni drogowych dł – 18 km w 11 miejscowościach Budowa barier drogowych dł. 300 mb.
	Powiat Gdański	Przebudowa kompleksowa 2 dróg powiatowych o łącznej dł. 1,2 km. Budowa 3 zatok autobusowych z chodnikami. Modernizacja skrzyżowania drogi wojewódzkiej z drogą powiatową.
2.4.4	Rozwój służb zarządzania ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 4.3.1)	
	ZDP Stargard Gdański	Odnowienie oznakowania poziomego i pionowego na drogach powiatowych.
2.4.7	Inne działania związane z budową i utrzymaniem bezpiecznej infrastruktury drogowej	
	KW Policji, KP i M Policji, Zarządy Dróg, adm. samorządowa	Praca w komisjach d/s brd.
	ZDP Nowy Dwór Gd.	Budowa kanalizacji burzowej- dł. 270 mb. Remont 3 mostów.

2.5.	Zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
2.5.1	Zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni (GAMBIT 2005 - 5.2.1)	
	ZDiZ Gdańsk	Wycinka drzew i krzewów w pasie drogowym – 3 300 drzew. Budowa 18 progów zwalniających, budowa 3 szykan zwalniających ruch.
	ZDP Lębork	Wycinka drzew w koronie dróg – 271 szt. Profilowanie poboczy, odtworzenie rowów – dł. 1,2 km.
	ZDP Kościerzyna	Wycinka drzew w koronie dróg – 630 szt.
	Starostwo Sztum	Wycinka drzew na drogach powiatowych – 80 szt., odkrzaczanie – 16 830 m ²
	ZDP Słupsk	Wycinka drzew w koronie drogi – 649 szt.
2.5.6	Inne działania związane ze zmniejszaniem ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
	DGDKiA O/Gdańsk	Zmiana geometrii skrzyżowania na DK 1 i 6.
		Montaż i uruchomienie urządzeń do automatycznej rejestracji prędkości – 12 szt.
		Montaż stalowych barier ochronnych na DK 1 i 6.
	ZDiZ Gdańsk	Budowa fotorejestratorów – 3 szt.

Legenda:

PRBRD – Pomorska Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego;
 FRIL – Fundacja Rozwoju Inżynierii Lądowej;
 PG - Politechnika Gdańska;
 PORD – Pomorski Ośrodek Ruchu Drogowego w Gdańsku;
 WORD – Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Słupsku;
 MRBRD – Miejska Rada BRD w Gdańsku;
 CEN – Centrum Edukacji Nauczycieli;
 GCPU – Gdańskie Centrum Profilaktyki Uzależnień;
 ZDP – Zarządy Dróg Powiatowych;
 ZDiZ – Zarząd Dróg i Zieleni w Gdańsku.

2.12. Województwo śląskie

Nr działania	Instytucja	Nazwa projektu
1.	Stan bezpieczeństwa	
	KWP KW PSP	Statystyki (dane)
2.	Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego	
2.1	Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
2.1.1	Usprawnienie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych (GAMBIT 2005 - 1.1.2)	
	Policja	Dalszy rozwój „Systemu Automatycznej Rejestracji Prędkości”
2.1.2	Organizacja systemu współdziałania i koordynacji (GAMBIT 2005 - 1.2.1)	
2.1.3	Organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd (GAMBIT 2005 - 1.2.2)	
2.1.4	Inne szkolenia związane z brd	
2.1.5	Usprawnienie systemu zbierania i gromadzenia danych o zdarzeniach drogowych (GAMBIT 2005 - 1.2.5)	
2.1.6	Stworzenie systemu informacji o brd (GAMBIT 2005 - 1.2.7)	
2.1.7	Wprowadzenie systemu standaryzacji i promocji efektywnych działań (GAMBIT 2005 - 1.2.10)	
2.1.8	Doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd (GAMBIT 2005 - 1.3.1)	
		Śląski Wojewódzki Program Szkolenia Nauczycieli do nauczania wychowania komunikacyjnego-przygotowania uczniów w szkołach do konkursu – turnieju BRD i MTM
2.1.9	Rozwój systemu ratownictwa na drogach (GAMBIT 2005 - 1.3.7)	
	Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe w Katowicach	Mistrzostwa Śląska w Ratownictwie Medycznym Bytom
	WORD Częstochowa	Uzupełnienie wyposażenia służącego do zajęć z wychowania komunikacyjnego w Zespole Szkół w Kłomnicach
2.1.10	Inne działania związane z tworzeniem podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
	Chorągwie ZHP, Samorządy, Organizacje pozarządowe i charytatywne, WORD Katowice	Dni bezpieczeństwa na obozach harcerskich i koloniach dla dzieci z województwa śląskiego
	WORD Katowice	Festyny i Imprezy Plenerowe Miasteczka Ruchu Drogowego dla dzieci Promocja brd wśród najmłodszych użytkowników dróg
	WORD Katowice, TVP3, Radio Katowice	Współpraca z TVP3 i Radiem Katowice
	WORD Katowice	Konferencja szkoleniowa Ośrodków Szkolenia Kierowców „Bezpieczny Wypoczynek”
2.2	Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
2.2.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością (GAMBIT 2005 - 2.1.2)	
	Policja, WORD Katowice	„Prędkość”
2.2.2	Powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości (GAMBIT 2005 2.1.4)	
2.2.3	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa (GAMBIT 2005 - 2.2.2)	
	WORD Katowice, Śląska Policja	Wyjazdy z Symulatorem Zderzeń
	Policja	„Pasy”
2.2.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych (GAMBIT 2005 - 2.3.2)	
	Policja	„Alkohol”
	WORD Częstochowa, KMP w Częstochowie	Dofinansowanie zakupu motocykla dla Sekcji Ruchu Drogowego KMP w Częstochowie przeznaczonego do kontroli naruszeń ograniczeń prędkości

2.2.5	Inne działania związane z kształtowaniem bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
	WORD Częstochowa	Działalność wydawnicza z zakresu BRD
2.3.	Ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów	
2.3.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.2)	
	Policja	„Pieszy” (NURD)
2.3.2	Zintensyfikowanie ochrony pieszych środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.1.3)	
2.3.3	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.4)	
2.3.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie ochrony dzieci w ruchu drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.2)	
2.3.5	Zintensyfikowanie ochrony dzieci środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.3)	
2.3.6	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony dzieci (GAMBIT 2005 - 3.2.4)	
2.3.7	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.2)	
2.3.8	Zintensyfikowanie ochrony rowerzystów środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.3.3)	
2.3.9	Powszechne stosowanie drogowych środków bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.4)	
2.3.10	Inne działania związane z ochroną pieszych, dzieci i rowerzystów	
	WORDY	Egzaminy na kartę rowerową i motorowerową
2.4.	Budowa i utrzymanie bezpiecznej infrastruktury drogowej	
2.4.1	Usprawnienie systemu prowadzenia przeglądów istniejących dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.1)	
2.4.2	Wdrożenie audytu brd planowanych i projektowanych dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.2)	
2.4.3	Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi (GAMBIT 2005 - 4.2.3)	
2.4.4	Rozwój służb zarządzania ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 4.3.1)	
2.4.5	Wprowadzanie nowoczesnych środków zarządzania ruchem (GAMBIT 2005 - 4.3.2)	
2.4.6	Zarządzanie mobilnością (GAMBIT 2005 - 4.3.3)	
2.4.7	Inne działania związane z budową i utrzymaniem bezpiecznej infrastruktury drogowej	
2.5.	Zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
2.5.1	Zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni (GAMBIT 2005 - 5.2.1)	
2.5.2	Kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego (GAMBIT 2005 - 5.2.2)	
2.5.3	Skrócenie czasu wykrycia i powiadamiania o zdarzeniu drogowym (GAMBIT 2005 - 5.3.1)	
2.5.4	Skrócenie czasu dojazdu na miejsce wypadku i transportu poszkodowanych do najbliższego szpitala ratunkowego (GAMBIT 2005 - 5.3.2)	
2.5.5	Rozwój wyspecjalizowanych jednostek medycznych (GAMBIT 2005 - 5.3.4)	
2.5.6	Inne działania związane ze zmniejszaniem ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	

2.13. Województwo świętokrzyskie

Nr działania	Instytucja	Nazwa projektu
1.	<i>Stan bezpieczeństwa</i>	
2.	<i>Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego</i>	
2.1	<i>Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd</i>	
2.1.1	Usprawnienie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych (GAMBIT 2005 - 1.1.2)	
2.1.2	Organizacja systemu współdziałania i koordynacji (GAMBIT 2005 - 1.2.1)	
2.1.3	Organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd (GAMBIT 2005 - 1.2.2)	
2.1.4	<i>Inne szkolenia związane z brd</i>	
	Automobilklub Kielecki	Szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy
	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach	Kurs Kwalifikowanej Pierwszej Pomocy Medycznej Szkolenie strażaków PSP w zakresie kierowania ruchem drogowym podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczych
	Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli	Kurs dla szkolnych koordynatorów ds. bezpieczeństwa powołanych przez dyrektorów szkół w ramach realizowanego programu MEN „Zero tolerancji przemocy w szkole”
2.1.5	Usprawnienie systemu zbierania i gromadzenia danych o zdarzeniach drogowych (GAMBIT 2005 - 1.2.5)	
2.1.6	Stworzenie systemu informacji o brd (GAMBIT 2005 - 1.2.7)	
2.1.7	Wprowadzenie systemu standaryzacji i promocji efektywnych działań (GAMBIT 2005 - 1.2.10)	
2.1.8	<i>Doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd (GAMBIT 2005 - 1.3.1)</i>	
	Automobilklub Kielecki	Konkurs udzielania pierwszej pomocy dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych
	PZM Zarząd Okręgowy w Kielcach, WORD Kielce, Kuratorium Oświaty, Policja	Młodzieżowy Turniej Motoryzacyjny dla szkół średnich i Turniej BRD dla szkół podstawowych i gimnazjalnych
2.1.9	Rozwój systemu ratownictwa na drogach (GAMBIT 2005 - 1.3.7)	
2.1.10	<i>Inne działania związane z tworzeniem podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd</i>	
2.2	<i>Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego</i>	
2.2.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością (GAMBIT 2005 - 2.1.2)	
	WRD KWP, Agencja Promocyjno-Reklamowa COVER	Zrealizowanie filmu pn. „Życie jest zbyt cenne nie zostawiaj go na drodze”
2.2.2	Powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości (GAMBIT 2005 2.1.4)	
2.2.3	Udoskonalanie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa (GAMBIT 2005 - 2.2.2)	
2.2.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych (GAMBIT 2005 - 2.3.2)	
	WRD KWP, Stowarzyszenie Polish Vodka Association, WRBRD, WORD, PZMOT, Automobilklub Kielecki, Fundacja KRZYŚ, Fundacja „Z głębi serca”, Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie w woj. świętokrzyskiem	Nietrzeźwi kierowcy. Kampania społeczna „Zero proMiLA”
	Kuratorium Oświaty	Promocja w szkołach ponadgimnazjalnych (wszystkich) filmu „Eksperyment”. Organizowanie na terenie szkół podstawowych imprez edukacyjnych przez koordynatorów Brd

2.2.5	Inne działania związane z kształtowaniem bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
	WRD KWP, WRBRD, Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”	Promocja programu „Życie jest zbyt cenne nie zostawiaj go na drodze”
	Wojewódzka Rada BRD w Kielcach, PIP, KRUS	„Pomóżmy dzieciom spędzić szczęśliwie wakacje”
	Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego w Kielcach	Kontrole w transporcie drogowym
2.3.	Ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów	
2.3.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.2)	
2.3.2	Zintensyfikowanie ochrony pieszych środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.1.3)	
2.3.3	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.4)	
	GDDKiA O/Kielce	Budowa chodników na długości 4,46 km
	Starostwo Powiatowe w Ostrowcu Świętokrzyskim	Montaż azyli centralnych
		Remont chodnika przy ul. Mickiewicza
		Remonty chodników
		Remont chodnika przy ul. Świętokrzyskiej
	Powiatowy Zarząd Dróg w Kielcach	Remont chodnika przy ul. Rudzkiej
		Budowa chodnika z kostki brukowej
		Budowa chodnika dla pieszych w pasie drogi powiatowej Nr 0312T
		Budowa chodnika dla pieszych na dł. 400 m.
		Budowa kładki dla pieszych
2.3.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie ochrony dzieci w ruchu drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.2)	
2.3.5	Zintensyfikowanie ochrony dzieci środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.3)	
2.3.6	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony dzieci (GAMBIT 2005 - 3.2.4)	
2.3.7	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.2)	
2.3.8	Zintensyfikowanie ochrony rowerzystów środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.3.3)	
2.3.9	Powszechne stosowanie drogowych środków bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.4)	
	Starostwo Powiatowe w Ostrowcu Świętokrzyskim	Budowa ścieżki rowerowej przy ul. Iłżeckiej
2.3.10	Inne działania związane z ochroną pieszych, dzieci i rowerzystów	
	WRD KWP, Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”, Agencja Public Relations	Poprawa bezpieczeństwa pieszych w starszym wieku
	Teatr Lalki i Aktora „KUBUŚ” w Kielcach, Kuratorium Oświaty, WORD Kielce	Wystawienie spektakli „Tajemnicze Znaki” dla dzieci z terenu województwa
	Wydawnictwo Koldruk, WRD KWP Kielce	Uczymy się znaków drogowych
	Świętokrzyski Urząd Wojewódzki, WRD KWP	Zawsze widoczny zawsze bezpieczny
	WRD KWP, Kuratorium Oświaty, Kuria Diecezjalna	Pierwszaku Świeć Przykładem
	Targi Kielce, Kuratorium Oświaty, WORD, KRUS, Izba Celną, PCK, Straż Pożarna, Nieetatowy Zespół ds. profilaktyki i prewencji kryminalnej KWP Kielce	Wojewódzka Olimpiada Bezpieczeństwa
	Wojewódzka Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Kielcach	Zakup miasteczek ruchu drogowego
	WRD KWP, Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”	Wystawienie spektakli słowno- muzycznych dla młodzieży pt „ Nie daj się zabić-życie jest zbyt cenne”
	Szkoły	Realizacja w szkołach podstawowych naszego woj. kolejnej VIII edycji międzynarodowego programu edukacyjnego „Bezpieczeństwo dla wszystkich”

2.4.	Budowa i utrzymanie bezpiecznej infrastruktury drogowej	
2.4.1	Usprawnienie systemu prowadzenia przeglądów istniejących dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.1)	
2.4.2	Wdrożenie audytu brd planowanych i projektowanych dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.2)	
2.4.3	Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi (GAMBIT 2005 - 4.2.3)	
	GDDKiA O/Kielce	Budowa barier oddzielających kierunki ruchu
	Powiatowy Zarząd Dróg w Kielcach	Przebudowa drogi powiatowej Nr 0328T
		Przebudowa dróg powiatowych ul. Szkolna i ul. Radkowska
		Przebudowa drogi powiatowej Nr 0278T
		Przebudowa drogi powiatowej Nr 0484T
		Wymiana oznakowania pionowego
		Wykonanie oznakowania poziomego
		Wykonanie oznakowania poziomego na drodze nr 0584T
		Wykonanie oznakowania poziomego w Celinach
		Wykonanie oznakowania poziomego drogi Kielce-Zagnańsk
	Starostwo Powiatowe w Ostrowcu Świętokrzyskim	Remont drogi powiatowej nr 0670 T w Gromadnicach
		Remont drogi powiatowej nr 0727 T w Przeuszynie
		Remont drogi powiatowej nr 0690 T Boria-Podgórze
		Remont drogi powiatowej nr 0649 T Waśniów-Boleszyn
		Remont drogi powiatowej nr 0656 T Śnieżkowice-Boksyce
		Remont odcinka Al. Jana Pawła II w Ostrowcu Św
		Remont drogi powiatowej nr 0662 T w Dębowej Woli
		Remont drogi powiatowej nr 0678 T Podgrodzie - Skąła
		Remont drogi powiatowej nr 0658 T Janik-Podlubiennik
		Remont drogi powiatowej nr 0646 T Jeżów-Kowalkowice
		Remont dróg powiatowych nr 0684 T Momina-Stryczowice
		Remont odcinka drogi powiatowej nr 0655 T w Piotrowie
		Remont odcinka drogi nr 0636 T w Grzegorzowicach
		Powiatowy Zarząd Dróg w Busku-Zdroju
	Remont drogi powiatowej Nr 0070T	
	Przebudowa drogi powiatowej Nr 0860T	
	Zarząd Dróg Powiatowych w Jędrzejowie	Odnowa dróg powiatowych o długości 43270 mb
	Miejski Zarząd Dróg w Kielcach	Wykonanie oznakowania pionowego
		Wykonanie oznakowania poziomego
2.4.4	Rozwój służb zarządzania ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 4.3.1)	
2.4.5	Wprowadzanie nowoczesnych środków zarządzania ruchem (GAMBIT 2005 - 4.3.2)	
2.4.6	Zarządzanie mobilnością (GAMBIT 2005 - 4.3.3)	
2.4.7	Inne działania związane z budową i utrzymaniem bezpiecznej infrastruktury drogowej	
	GDDKiA O/Kielce	Wykonanie dokumentacji budowlano-wykonawczej na przebudowę skrzyżowania
		Wykonanie dokumentacji wykonawczej na budowę sygnalizacji świetlnej
		Montaż konstrukcji pod fotoradary
		Budowa sygnalizacji świetlnej
		Budowa oświetlenia oraz aktywnego oznakowania
		Wykonanie dokumentacji budowlano-wykonawczej na budowę chodników
	Powiatowy Zarząd Dróg w Kielcach	Utrzymanie zieleni przydrożnej
		Ustawienie lustra drogowego na skrzyżowaniu
		Ustawienie lustra drogowego na drodze powiatowej

	Powiatowy Zarząd Dróg w Kielcach	Ustawienie lustra drogowego na skrzyżowaniu dróg powiatowych
	ŚZDW w Kielcach	Przebudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej Nr 762
2.5.	Zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
2.5.1	Zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni (GAMBIT 2005 - 5.2.1)	
	Starostwo Powiatowe w Ostrowcu Świętokrzyskim	Wycinka drzew w pasach dróg powiatowych Wyburzenie budynku znajdującego się w części ciągu pieszego
2.5.2	Kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego (GAMBIT 2005 - 5.2.2)	
	Starostwo Powiatowe w Ostrowcu Świętokrzyskim	Montaż barier ochronnych
	Powiatowy Zarząd Dróg w Kielcach	Ustawienie barier ochronnych stalowych
		Ustawienie barier ochronnych na poboczu drogi
		Montaż barier sprężystych z poręczami
		Wymiana poręczy mostowych
		Naprawa poręczy mostowych na drodze nr 0355T
	Zarząd Dróg Powiatowych w Jędrzejowie	Wymiana uszkodzonych barier stalowych SP-05 Korekta niebezpiecznego zakrętu
2.5.3	Skrócenie czasu wykrycia i powiadomienia o zdarzeniu drogowym (GAMBIT 2005 - 5.3.1)	
2.5.4	Skrócenie czasu dojazdu na miejsce wypadku i transportu poszkodowanych do najbliższego szpitala ratunkowego (GAMBIT 2005 - 5.3.2)	
2.5.5	Rozwój wyspecjalizowanych jednostek medycznych (GAMBIT 2005 - 5.3.4)	
2.5.6	Inne działania związane ze zmniejszaniem ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	

2.14. Województwo warmińsko – mazurskie

Nr działania	Instytucja	Nazwa projektu
1.	Stan bezpieczeństwa	
2.	Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego	
2.1	Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
2.1.1	Usprawnienie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych (GAMBIT 2005 - 1.1.2)	
2.1.2	Organizacja systemu współdziałania i koordynacji (GAMBIT 2005 - 1.2.1)	
2.1.3	Organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd (GAMBIT 2005 - 1.2.2)	
	WORD – Regionalne Centrum BRD w Olsztynie, Urząd Miasta w Olsztynie, KRBRD, PCK, ODN, KWP, Stowarzyszenie Partnerstwo Dla Bezpieczeństwa Drogowego	Seminarium „Edukacja Komunikacyjna w Regionie Warmii i Mazur”
2.1.4	Inne szkolenia związane z brd	
	WORD – Regionalne Centrum BRD w Olsztynie, Urząd Miasta w Olsztynie, KRBRD, PCK, ODN, KWP, Stowarzyszenie Partnerstwo Dla Bezpieczeństwa Drogowego	Warsztaty projektu "Piłeś? Nie jedź!"
	WORD – Regionalne Centrum BRD w Olsztynie, WM Stowarzyszenie Szkół Nauki Jazdy, KRBRD, Grupa IMAGE.	Konferencja "Społeczna misja nauczycieli jazdy"
2.1.5	Usprawnienie systemu zbierania i gromadzenia danych o zdarzeniach drogowych (GAMBIT 2005 - 1.2.5)	
2.1.6	Stworzenie systemu informacji o brd (GAMBIT 2005 - 1.2.7)	
2.1.7	Wprowadzenie systemu standaryzacji i promocji efektywnych działań (GAMBIT 2005 - 1.2.10)	
2.1.8	Doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd (GAMBIT 2005 - 1.3.1)	
	WORD – Regionalne Centrum BRD, Policja, Samorząd powiatowy, Urzędy Miasta, Szkoły, Gimnazja	Utworzenie Centrów Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w województwie warmińsko – mazurskim w ramach rządowego programu „Razem Bezpieczniej”
2.1.9	Rozwój systemu ratownictwa na drogach (GAMBIT 2005 - 1.3.7)	
2.1.10	Inne działania związane z tworzeniem podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
2.2	Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
2.2.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością (GAMBIT 2005 - 2.1.2)	
	WORD – Regionalne Centrum BRD w Olsztynie, Fundacja BRD, Uniwersytet Warmińsko Mazurski, Automobilklub, PZMot w Olsztynie	Ogólnopolskie Ekologiczne Jazdy Oszczędnościowe o Puchar Dyrektora Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego – Regionalnego Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Olsztynie „EKO 2008”
	WORD – Regionalne Centrum BRD w Olsztynie, Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Elblągu.	Warmińsko – Mazurski Młodzieżowy Turniej Motoryzacyjny 2008
2.2.2	Powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości (GAMBIT 2005 2.1.4)	
2.2.3	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa (GAMBIT 2005 - 2.2.2)	
	WORD – Regionalne Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Olsztynie	Promowanie zapinania pasów bezpieczeństwa „Symulator Zderzeń”
2.2.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych (GAMBIT 2005 - 2.3.2)	
	WORD – Regionalne Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Olsztynie, Urząd Miasta w Olsztynie, KR BRD, GRSP, KWP, Fundacja Kierowca Bezpieczny, MICHELIN	Kampania społeczna „Piłeś? Nie jedź”. Program pilotażowy w Olsztynie

2.2.5	Inne działania związane z kształtowaniem bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
	WORD – Regionalne Centrum BRD w Olsztynie, Prekursor Artystyczny Krzysztof Piskadło	Spektakl dla dzieci „O Rysiu Ryszardzie Chronickim, Który Dzieci Chronił”
	Słowarzyszenie na rzecz edukacji i bezpieczeństwa w ruchu drogowym w Piszcu, WORD Olsztyn, KMP Olsztyn	Projekt „Dzieciaki Bezpieczniaki”
	Miejski Ośrodek Kultury w Olsztynie, Motoklub Olsztyn, WORD Olsztyn	I Olsztyński Rajd Bluesowy
	WORD – Regionalne Centrum BRD w Olsztynie, KW Policji	Turniej Policjant Ruchu Drogowego Roku 2008
	Zarząd Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Olsztynie, WORD – Regionalne Centrum BRD w Olsztynie, Kuratorium Oświaty, Państwowa Straż Pożarna	XI Wojewódzkie Mistrzostwa Pierwszej Pomocy Przedmedycznej Polskiego Czerwonego Krzyża
	WORD – Regionalne Centrum BRD w Olsztynie	Współpraca z mediami w zakresie popularyzowania brd
2.3.	Ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów	
2.3.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.2)	
2.3.2	Zintensyfikowanie ochrony pieszych środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.1.3)	
	WORD Olsztyn, KWP, KMP, KPP	Doposażenie Policji drogowej w laserowe mierniki prędkości i wideorejestratory, pojazdy nie oznakowane, cb radia i inny sprzęt usprawniający pracę na drodze oraz fotoradary
	Komenda Wojewódzka Policji w Olsztynie – Wydział prewencji i ruchu drogowego wraz z wszystkimi Komendami Powiatowymi Policji.	Nadzór nad ruchem drogowym. Akcja „Prędkość”, „Pomiar”, „Pasy”, „Truck”
	Komenda Wojewódzka Policji w Olsztynie – Wydział prewencji i ruchu drogowego wraz z wszystkimi Komendami Powiatowymi Policji.	Wprowadzenie nowych działań prewencyjnych i kontrolnych ruchu drogowego w KWP
	GDDKiA Olsztyn	Rozbudowanie systemu automatycznego pomiaru prędkości
2.3.3	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.4)	
	GDDKiA Olsztyn	Budowa i przebudowa chodników na drogach krajowych realizowane przez GDDKiA Przebudowa zatok autobusowych, barier ochronnych, azyli przy drogach krajowych realizowane przez GDDKiA
	MZDMiZ Olsztyn	Budowa bezpiecznej infrastruktury miejskiej w Olsztynie
	ZDW Olsztyn	Budowa i przebudowa chodników i zatok autobusowych na drogach wojewódzkich realizowane przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie
2.3.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie ochrony dzieci w ruchu drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.2)	
	WORD – Regionalne Centrum BRD w Olsztynie, Komenda Wojewódzkiej Policji w Olsztynie, PCK w Olsztynie, LOK Olsztyn, Automobilklub Warmińsko-Mazurski, Komenda ZHP w Olsztynie, Kuratorium Oświaty w Olsztynie, Gazeta Olsztyńska	Akcja „Bezpieczne wakacje 2008”
2.3.5	Zintensyfikowanie ochrony dzieci środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.3)	
	Wydział Prewencji i Ruchu Drogowego KWP w Olsztynie	Akcja „Bezpieczna droga do szkoły”, „Gimbus”
2.3.6	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony dzieci (GAMBIT 2005 - 3.2.4)	
2.3.7	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.2)	
	WORD – Regionalne Centrum BRD w Olsztynie, Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Elblągu.	Warmińsko-Mazurski Turniej Wiedzy o Bezpieczeństwie Ruchu Drogowego 2008
2.3.8	Zintensyfikowanie ochrony rowerzystów środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.3.3)	
2.3.9	Powszechne stosowanie drogowych środków bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.4)	

2.3.10	Inne działania związane z ochroną pieszych, dzieci i rowerzystów	
	WORD – Regionalne Centrum BRD w Olsztynie, Komendy Powiatowe Policji, Szkoły Podstawowe, Gimnazja	Realizacja treści zaplanowanych w harmonogramie funkcjonowania Centrów Edukacji BRD w powiatach województwa
2.4.	Budowa i utrzymanie bezpiecznej infrastruktury drogowej	
2.4.1	Usprawnienie systemu prowadzenia przeglądów istniejących dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.1)	
	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie, GDDKiA Olsztyn, ZD Elbląg	Wiosenne i jesienne przeglądy dróg pod względem brd
2.4.2	Wdrożenie audytu brd planowanych i projektowanych dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.2)	
	GDDKiA Olsztyn	Przebudowa skrzyżowania drogi krajowej nr 16 na podstawie audytu
2.4.3	Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi (GAMBIT 2005 - 4.2.3)	
	GDDKiA Olsztyn	Przebudowa skrzyżowań na ronda w ciągach dróg krajowych nr 16, 59, 51, 57
	MZDMiZ Olsztyn	Odnowa i przebudowa dróg w Olsztynie i gminie Olsztyn
	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie	Odnowa i przebudowa dróg i skrzyżowań na drogach wojewódzkich Warmii i Mazur
2.4.4	Rozwój służb zarządzania ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 4.3.1)	
2.4.5	Wprowadzanie nowoczesnych środków zarządzania ruchem (GAMBIT 2005 - 4.3.2)	
	Miejski Zarząd Dróg, Mostów i Zieleni w Olsztynie	Rozbudowa systemu sterowania ruchem Cester w Olsztynie, System dynamicznego sterowania ruchem
	GDDKiA Olsztyn	Doposażenie sygnalizacji świetlnej w LED-y, słupy oraz zmiana programów
2.4.6	Zarządzanie mobilnością (GAMBIT 2005 - 4.3.3)	
2.4.7	Inne działania związane z budową i utrzymaniem bezpiecznej infrastruktury drogowej	
	GDDKiA Olsztyn	Programu Redukcji Liczby Ofiar Śmiertelnych GDDKiA Oddział w Olsztynie – na drodze krajowej nr 7
2.5.	Zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
2.5.1	Zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni (GAMBIT 2005 - 5.2.1)	
2.5.2	Kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego (GAMBIT 2005 - 5.2.2)	
	GDDKiA Olsztyn	Korekta oznakowania poziomego
	MZDMiZ Olsztyn	Remont i modernizacja oznakowania w Olsztynie
2.5.3	Skrócenie czasu wykrycia i powiadamiania o zdarzeniu drogowym (GAMBIT 2005 - 5.3.1)	
2.5.4	Skrócenie czasu dojazdu na miejsce wypadku i transportu poszkodowanych do najbliższego szpitala ratunkowego (GAMBIT 2005 - 5.3.2)	
2.5.5	Rozwój wyspecjalizowanych jednostek medycznych (GAMBIT 2005 - 5.3.4)	
2.5.6	Inne działania związane ze zmniejszaniem ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	

2.15. Województwo wielkopolskie

Nr działania	Instytucja	Nazwa projektu
1.	Stan bezpieczeństwa	
2.	Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego	
2.1	Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
2.1.1	Usprawnienie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych (GAMBIT 2005 - 1.1.2)	
	WORD Piła, Starostwa Powiatowe	Usprawnianie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych. Zainicjowano i spowodowano powołanie Czarnkowsko-Trzcianeckiej, Wągrowieckiej, Chodzieskiej i Złotowskiej Powiatowej Rady BRD.
2.1.2	Organizacja systemu współdziałania i koordynacji (GAMBIT 2005 - 1.2.1)	
	WORD Piła, Starostwa Powiatowe	Organizacja systemu współdziałania i koordynacji. Uczestniczono w posiedzeniach Powiatowych Rad BRD. Zorganizowano w WORD spotkanie sekretarzy Powiatowych Rad BRD, ustalono podstawowe zasady współpracy, opracowywania powiatowych diagnoz i strategii brd.
2.1.3	Organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd (GAMBIT 2005 - 1.2.2)	
2.1.4	Inne szkolenia związane z brd	
	WORD Piła - Przedszkola	Przygotowanie kadry dydaktycznej przedszkoli do realizacji tematu uzyskania przez dzieci kończące klasę „0” Certyfikatu „Bezpiecznie Przechodzę przez jezdnię”.
	WORD Konin	Kurs Kwalifikowanej Pierwszej Pomocy – szkolenie ratowników medycznych; doskonalące w zakresie ratownictwa medycznego; cykliczne – co trzy lata. Basic Life Support (BLS) nauka udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej; uczniowie szkół.
	WORD Poznań	VII Międzynarodowe Seminarium Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego GAMBIT 2008. "Bezpieczeństwo ruchu drogowego na polskich drogach, zagrożenia – skutki – działania" Kazimierz Dolny 2008.
2.1.5	Usprawnienie systemu zbierania i gromadzenia danych o zdarzeniach drogowych (GAMBIT 2005 - 1.2.5)	
2.1.6	Stworzenie systemu informacji o brd (GAMBIT 2005 - 1.2.7)	
	WORD Piła, Powiatowe Rady BRD	Tworzenie systemu informacji brd niezbędnych dla wprowadzenia w życie założeń gambitów powiatowych.
2.1.7	Wprowadzenie systemu standaryzacji i promocji efektywnych działań (GAMBIT 2005 - 1.2.10)	
	WORD Piła	W czasie spotkań z kierowniczą kadrą szkół i przedszkoli, młodzieżą szkół ponadgimnazjalnych, promowanie Krajowego Programu BRD.
2.1.8	Doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd (GAMBIT 2005 - 1.3.1)	
	WORD, Powiatowe Rady BRD, samorządy, placówki oświatowe	Udoskonalenie szkolnej edukacji motoryzacyjnej, stworzenie podstaw do utworzenia Centrum Wychowania Motorowerowego dającego młodzieży powszechniejszy dostęp do uzyskiwania Karty Motorowerowej oraz podstaw wiedzy motoryzacyjnej.
	WORD-y Wielkopolski	Pomoc placówkom oświatowym przy organizacji pracowni wychowania komunikacyjnego i miasteczek ruchu drogowego. Pomoc przy organizacji sprawdzianów praktycznych na karty: rowerową i motorowerową. Szkolenia dla nauczycieli wychowania komunikacyjnego.
2.1.9	Rozwój systemu ratownictwa na drogach (GAMBIT 2005 - 1.3.7)	
	WORD-y Wielkopolski – Państwowa i Ochotnicza Straż Pożarna	Współpraca w zakresie planowania i doposażania jednostek straży pożarnych w urzędzenia i sprzęt podnoszący ich sprawność ratowniczą na drogach.

KRAJOWA RADA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO

	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu	Tworzenie komponentu ratowniczego w ramach „programu poprawy brd w Wielkopolsce. Szkolenia i kursy z zakresu ratownictwa medycznego dla strażaków.
2.1.10	Inne działania związane z tworzeniem podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd	
	Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu, WORD-y, Wojewódzka Rada BRD, Konwent Starostów, PZMot, Automobilklub Wielkopolski	Konferencja „Bezpieczeństwo na drogach województwa wielkopolskiego” zorganizowana na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich, połączona z wystawą specjalistycznego sprzętu policyjnego i urządzeń bezpieczeństwa ruchu.
	WORD-y Wielkopolski, Policja	Doposażenie Policji w sprzęt specjalistyczny; mierniki prędkości, fotorejestratory, samochody, do realizacji zadań związanych z poprawą brd. Zakup alkotestów dla ITD.
	KW Policji w Poznaniu, WORD-y, Automobilklub Wielkopolski, Polski Związek Motorowy, Żandarmeria Wojskowa	Europejski Dzień Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, zorganizowany w Lesznie na terenie parafii p.w. św. Antoniego; impreza masowa dla dzieci i dorosłych.
	WORD Poznań, Sekretariat WR BRD, Policja, Automobilklub Wielkopolski, PZMot, PSP, Stowarzyszenie „DROGA i BEZPIECZEŃSTWO”	Redagowanie comiesięcznego dodatku prasowego promującego zasady brd, skierowanego do czytelników z Wielkopolski; kontynuacja.
	WORD-y Wielkopolski, Policja, Automobilklub Wielkopolski, PZMot, Wojewódzka Rada BRD, Kuratorium Oświaty, Stowarzyszenie „Droga i Bezpieczeństwo”	Organizacja turniejów brd dla dzieci i młodzieży szkolnej; rajdy połączone z konkursami dot. znajomości przepisów ruchu drogowego, festyny masowe propagujące bezpieczne zachowanie się na drogach.
2.2	Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
2.2.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością (GAMBIT 2005 - 2.1.2)	
	WORD-y Wielkopolski – placówki oświatowe, Policja	W szkolnej edukacji, elementy kształtowania postaw negujących przekraczanie prędkości, a promujące nieagresywne zachowania użytkownika drogi publicznej. Kampanie informacyjno-promocyjne w zakresie bezpiecznej prędkości.
2.2.2	Powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości (GAMBIT 2005 2.1.4)	
2.2.3	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa (GAMBIT 2005 - 2.2.2)	
	WORD-y Wielkopolski – placówki oświatowe, Policja	W szkolnej edukacji, kształtowanie obowiązku i potrzeby używania w czasie jazdy samochodem pasów bezpieczeństwa.
2.2.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych (GAMBIT 2005 - 2.3.2)	
	WORD-y Wielkopolski – placówki oświatowe, Policja	W szkolnej edukacji, elementy kształtowanie postaw negujących jazdę pod wpływem alkoholu czy podobnie działającego środka.
	KW Policji w Poznaniu, Urząd Marszałkowski w Poznaniu, Krajowe Centrum BRD, WORD-y, Automobilklub Wielkopolski, Polski Związek Motorowy, Żandarmeria Wojskowa, Fundacja „Krzyś – trzeźwy i życzliwy kierowca”	„Trzeźwe Województwo”; wielowątkowy program profilaktyczny, adresowany do kierowców; poprawa świadomości uczestników ruchu drogowego w zakresie kierowania pojazdami w stanie nietrzeźwości.
2.2.5	Inne działania związane z kształtowaniem bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
	GDDKiA Oddział w Poznaniu	Zakup i ustawianie fotoradarów.
	WORD-y Wielkopolski, Komendy Powiatowe Policji, Wojewódzka, Powiatowe Rady BRD.	Akcje ulotkowe dotyczące bezpiecznej prędkości, jazdy z zapiętymi pasami, dzieci w specjalnych siedziskach, jazdy pod wpływem alkoholu i podobnie działających środków.
2.3.	Ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów	
2.3.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.2)	
	WORD-y Wielkopolski, Powiatowe Rady BRD, instytucje oświatowe	Wprowadzenie do szkolnej edukacji modułu kształtującego właściwe postawy dzieci i młodzieży jako pieszych uczestników ruchu drogowego.

	WORD-y Wielkopolski, Powiatowe Rady BRD, instytucje oświatowe	Spotkania i pogadanki na temat brd; rozdawanie elementów odblaskowych wśród dzieci i młodzieży szkolnej.
2.3.2	Zintensyfikowanie ochrony pieszych środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.1.3)	
	WORD, Powiatowe Rady BRD, Komendy Powiatowe Policji.	Doposażenie Policji w środki usprawniające nadzór nad ruchem drogowym.
2.3.3	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.4)	
	GDDKiA Oddział w Poznaniu, Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu	Budowa sygnalizacji świetlnych wzbudzanych na przejściach dla pieszych.
		Budowa chodników.
		Budowa azyli na przejściach dla pieszych.
		Montaż znaków D-6 na wysięgnikach nad przejściami dla pieszych.
	WORD-y Wielkopolski, Policja, Automobilklub Wielkopolski, PZMot, Wojewódzka Rada BRD, Stowarzyszenie „Droga i Bezpieczeństwo”, Żandarmeria Wojskowa	Realizacja zadań z zakresu drogowych środków ochrony pieszych – każde dziecko rozpoczynające edukację szkolną powinno być zaopatrzone i używać w czasie drogi do i z szkoły światło-odblasków na tornistrze i ubraniu wierzchnim.
2.3.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie ochrony dzieci w ruchu drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.2)	
	WORD – Placówki Oświatowe	W czasie spotkań z kadrą szkół, przedszkoli, rodzicami upowszechnianie i propagowanie wiedzy dotyczącej używania odzieży i materiałów światło-odblaskowych i fluorescencyjnych podnoszących widoczność na drodze przez pieszych i rowerzystów.
2.3.5	Zintensyfikowanie ochrony dzieci środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.3)	
2.3.6	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony dzieci (GAMBIT 2005 - 3.2.4)	
	WORD-y Wielkopolski – placówki oświatowe, Powiatowe Rady BRD	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony dzieci.
		Propagowanie i upowszechnianie wiedzy w czasie różnorodnych spotkań o codzienności używania środków podnoszących widoczność na drodze jako jeden z elementów poprawiających bezpieczeństwo jej użytkowników.
2.3.7	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.2)	
	WORD-y Wielkopolski – placówki oświatowe	Merytoryczna pomoc kadry dydaktycznej realizującej wychowanie komunikacyjne w zakresie karty rowerowej i motorowerowej
2.3.8	Zintensyfikowanie ochrony rowerzystów środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.3.3)	
2.3.9	Powszechne stosowanie drogowych środków bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.4)	
	GDDKiA Oddział w Poznaniu, Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu	Budowa ścieżek pieszo – rowerowych.
	WORD-y Wielkopolski – placówki oświatowe, Powiatowe Rady BRD	W czasie spotkań z kadrą dydaktyczną szkół, rodzicami, uczniami propagowanie i skuteczne uzasadnianie stosowania przez kierujących rowerami i motorowerami kamizelek światło-odblaskowych.
2.3.10	Inne działania związane z ochroną pieszych, dzieci i rowerzystów	
	KW Policji w Poznaniu, Krajowe Centrum BRD, WORD-y, Automobilklub Wielkopolski, Polski Związek Motorowy, Telewizja WTK	Kampania profilaktyczna „Zderzak chroni samochód – pieszego nie chroni nic”. Wyprodukowanie filmu edukacyjnego „Idź tak, abyś doszedł” i ulotek ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa pieszych.
2.4.	Budowa i utrzymanie bezpiecznej infrastruktury drogowej	
2.4.1	Usprawnienie systemu prowadzenia przeglądów istniejących dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.1)	
	GDDKiA Oddział w Poznaniu, WORD Konin	Ocena oznakowania przebudowanej drogi krajowej.
2.4.2	Wdrożenie audytu brd planowanych i projektowanych dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.2)	
2.4.3	Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi (GAMBIT 2005 - 4.2.3)	
	GDDKiA Oddział w Poznaniu, Wielkopolski Zarząd	Przebudowa skrzyżowań z budową małego ronda.

	Dróg Wojewódzkich w Poznaniu	<p>Odnowa nawierzchni drogi z przebudową skrzyżowań i wprowadzeniem elementów poprawy brd (lewoskręty, wyspy kanalizujące, przejścia dla pieszych z azylami i znakami D-6 nad jezdnią).</p> <p>Przebudowa skrzyżowania z budową sygnalizacji świetlnej.</p> <p>Rozbudowa dróg do parametrów dróg ekspresowych oraz budowa obwodnic.</p> <p>Budowa pasów lewoskrętu na skrzyżowaniach.</p> <p>Budowa wysepek środkowych chroniących pasy lewoskrętów.</p> <p>Budowa chodników i poprawa stanu nawierzchni drogi.</p> <p>Budowa zatok autobusowych.</p> <p>Montaż barier stalowych, separatorów ruchu.</p>
2.4.4	Rozwój służb zarządzania ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 4.3.1)	
2.4.5	Wprowadzanie nowoczesnych środków zarządzania ruchem (GAMBIT 2005 - 4.3.2)	
2.4.6	Zarządzanie mobilnością (GAMBIT 2005 - 4.3.3)	
2.4.7	Inne działania związane z budową i utrzymaniem bezpiecznej infrastruktury drogowej	
	WORD Piła – Starostwo Powiatowe w Pile	Poprawa bezpieczeństwa drogowego przez zrealizowanie 240 m bariery łańcuchowej oddzielającej chodnik od jezdni przy szkole w Grabównie.
2.5.	Zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
2.5.1	Zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni (GAMBIT 2005 - 5.2.1)	
	GDDKiA Oddział w Poznaniu, Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu	Wycinka drzew.
2.5.2	Kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego (GAMBIT 2005 - 5.2.2)	
	GDDKiA Oddział w Poznaniu, Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu	Umieszczenie barier sprężystych, barier segmentowych, ekranów przeciwbłotnych oraz słupków poliuretanowych.
2.5.3	Skrócenie czasu wykrycia i powiadamiania o zdarzeniu drogowym (GAMBIT 2005 - 5.3.1)	
2.5.4	Skrócenie czasu dojazdu na miejsce wypadku i transportu poszkodowanych do najbliższego szpitala ratunkowego (GAMBIT 2005 - 5.3.2)	
	WORD Kalisz	Zakup karetki dla ZZOZ w Ostrowie Wielkopolskim.
2.5.5	Rozwój wyspecjalizowanych jednostek medycznych (GAMBIT 2005 - 5.3.4)	
	WORD Poznań	Zakup pomocy służących do szkoleń ratowników medycznych i prowadzenia działań oświatowych.
2.5.6	Inne działania związane ze zmniejszaniem ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
	WORD, Powiatowe Rady BRD, Komendy Powiatowe PSP	Doposażenie podmiotów ratowniczych w sprzęt służący poprawie skuteczności i szybkości działania w ratownictwie drogowym.

2.16. Województwo zachodniopomorskie

Nr działania	Instytucja	Nazwa projektu
1.	<i>Stan bezpieczeństwa</i>	
2.	<i>Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego</i>	
2.1	<i>Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd</i>	
2.1.1	<i>Usprawnienie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych (GAMBIT 2005 - 1.1.2)</i>	
2.1.2	<i>Organizacja systemu współdziałania i koordynacji (GAMBIT 2005 - 1.2.1)</i>	
	Komenda Powiatowa Policji w Kamieniu Pomorskim Szkoły na terenie Powiatu Kamieńskiego Starostwo Powiatowe w Kamieniu Pomorskim	Wprowadzenie systemu standaryzacji i promocji efektywnych działań
2.1.3	<i>Organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd (GAMBIT 2005 - 1.2.2)</i>	
2.1.4	<i>Inne szkolenia związane z brd</i>	
	WORD Szczecin	Kursy dokształcające w zakresie przewozu osób/rzeczy Szkolenie dla kandydatów na instruktorów i instruktorów Szkolenie dla kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego Szkolenie dla przewoźników drogowych – przygotowanie do egzaminu na certyfikat kompetencji zawodowych Szkolenie dla kandydatów na egzaminatorów i egzaminatorów Szkolenie w zakresie kierowania ruchem drogowym
	KP Policji, Szczecińska Fundacja na Rzecz Osób Poszkodowanych w Wypadkach Komunikacyjnych	Szkolenia tematyczne w szkołach
2.1.5	<i>Usprawnienie systemu zbierania i gromadzenia danych o zdarzeniach drogowych (GAMBIT 2005 - 1.2.5)</i>	
2.1.6	<i>Stworzenie systemu informacji o brd (GAMBIT 2005 - 1.2.7)</i>	
2.1.7	<i>Wprowadzenie systemu standaryzacji i promocji efektywnych działań (GAMBIT 2005 - 1.2.10)</i>	
	Jednostki organizacyjne Powiatu, KP Policji, KP PSP,	Promowanie krajowego programu brd
2.1.8	<i>Doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd (GAMBIT 2005 - 1.3.1)</i>	
	Urzędy i gminy powiatu choszczeńskiego. szkoły podstawowe, gimnazja, miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej	Bezpieczny Powiat Choszczeński na lata 2007-2010
	KPP Łobez Stowarzyszenie „Bezpieczny Powiat Łobeski”	Doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd Eliminacje powiatowe „Turnieju Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego” Konkurs plastyczny dla dzieci Turniej wiedzy prewencyjnej
	Komisja Ruchu Drogowego, placówki oświatowe, KP Policji, Szczecińska Fundacja na Rzecz Osób Poszkodowanych w Wypadkach Komunikacyjnych, Straże Miejskie	Zapewnienie powszechnej edukacji szkolnej brd dla wszystkich grup wiekowych Turniej „Wiedzy o bezpieczeństwie w ruchu drogowym”
2.1.9	<i>Rozwój systemu ratownictwa na drogach (GAMBIT 2005 - 1.3.7)</i>	
	PSP Łobez, S.P Łobez	Doposażenie PSP w sprzęt ratowniczy i doskonalenie ratowników w zakresie udzielania pierwszej pomocy
	Komenda Powiatowa Policji w Kamieniu Pomorskim Szkoły na terenie Powiatu Kamieńskiego Ochońnicza Straż Pożarna	Prowadzono zajęcia na temat udzielania pierwszej pomocy medycznej. Kończące się certyfikatem.
2.1.10	<i>Inne działania związane z tworzeniem podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd</i>	
	Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Szczecinie	Akcja „Fotelik” Akcja „Bezpieczny Uczeń” Edukacja komunikacyjna – festyny, konkursy o tematyce BRD

	Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Szczecinie	Edukacja komunikacyjna – Promocja BRD wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych uczestników ruchu drogowego – Kampania BRD
		Konferencja pn. „Rola Ośrodków Szkolenia Kierowców w programie poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w województwie zachodniopomorskim”.
		Edukacja komunikacyjna – opracowanie i wydawanie miesięcznika „Twoja Bezpieczna Droga”
	Policja	Automatyczny system pomiaru prędkości
	Wydział Komunikacji i Transportu Starostwa Powiatowego, KP Policji, Stacje diagnostyczne działające na terenie powiatu	Bezpłatna akcja ustawiania świateł i kontrola stanu technicznego pojazdów
	KPP Choszczno, stowarzyszenie klub kobieta 2000 Urząd Miasta Ch-no, grono pedagogiczne gminy Choszczno	Program edukacyjno-wychowawczy „Stopek”
2.2	Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego	
2.2.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością (GAMBIT 2005 - 2.1.2)	
	ZDP Łobez, urzędy miejskie i gminne	Weryfikacja ograniczeń prędkości
	KP Policji, Media lokalne, Fundacja na Rzecz Osób Poszkodowanych w Wypadkach Komunikacyjnych, Straże Miejskie	Bezpieczeństwo komunikacyjne
2.2.2	Powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości (GAMBIT 2005 2.1.4)	
	Starostwo Powiatowe w Kamieniu Pomorskim	Przebudowa i zmiana organizacji ruchu w miejscowości Ciesław
		Przebudowa i zmiana organizacji ruchu w miejscowości Benice
		Przebudowa i zmiana organizacji ruchu w miejscowości Rzewnowo
		Przebudowa i zmiana organizacji ruchu w miejscowości Wicko
	Urząd Gminy w Mielnie	spowolnienie ruchu drogowego na drodze gminnej ul. Nadmorskiej w m. Sarbinowo , gmina Mielno - poprzez zamontowanie 2 progów zwalniających.
		spowolnienie ruchu drogowego do 20 km / h na obszarze zabudowanym na drodze gminnej w m. Chłopy, gm. Mielno, poprzez zamontowanie pionowych znaków zakazu B33. Droga gruntowa bez chodników w miejscowości położonej w pasie nadmorskim.
		spowolnienie ruchu drogowego do 20 km / h na obszarze zabudowanym na drodze gminnej w m. Sarbinowo , gm. Mielno, poprzez zamontowanie pionowych znaków zakazu B33. Droga gruntowa bez chodników w miejscowości położonej w pasie nadmorskim.
	Urząd Gminy w Biesiekierzu	spowolnienie ruchu drogowego na drodze gminnej w m. Biesiekierz - poprzez zamontowanie 3 szt. progów zwalniających
	Powiatowy Zarząd Dróg w Koszalinie	spowolnienie ruchu drogowego do 40 km / h na drodze powiatowej nr 0442Z - w obszarze zabudowanym na ulicy Mickiewicza w Sianowie.
		ustanowienie prędkości do 40 km / h znakiem B – 33
	Zarząd Dróg Powiatowych w Białogardzie oraz Zarząd Dróg Wojewódzkich w Białogardzie	Sporządzanie wystąpień do zarządcy dróg o występujących usterkach w jezdni, właściwego oznakowania, oraz innych zagrożeń w pasie drogi
		Na skrzyżowaniu ulicy Drzymały z ul. Świdwińską w Białogardzie wykonanie mini ronda
		Budowa ronda - Ruch pojazdów na skrzyżowaniu ulicy Grunwaldzkiej z ul. Piłsudskiego w Białogardzie o natężeniu = 5700 pojazdów na dobę. Utrudnienie dla pojazdów podporządkowanych.

2.2.3	Udoskonalanie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa (GAMBIT 2005 - 2.2.2)	
	Policja, WORD Szczecin	Zapnij pasy ocal życie
	Komenda Powiatowa Policji w Kamieniu Pomorskim	Edukacja Szkolna
		„Bezpieczne wakacje”
„Bezpieczeństwo ruchu drogowego”		
	Prewencyjne działania Policji	
2.2.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych (GAMBIT 2005 - 2.3.2)	
	Policja	Trzeźwy kierowca
2.2.5	Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Szczecinie	Akcja „Bezpieczny Przedszkolak”
		Wychowanie komunikacyjne – Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym dla dzieci niepełnosprawnych – eliminacje wojewódzkie
		Wychowanie komunikacyjne – Ogólnopolski Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym – eliminacje powiatowe i wojewódzkie
		Wychowanie komunikacyjne – Turniej Motoryzacyjny – eliminacje wojewódzkie
		Wychowanie komunikacyjne dzieci i młodzieży – lekcje pokazowe
		Kampania „Sprawny samochód – bezpieczna droga”
		Europejski Dzień Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego
	KP Policji, lokalne media, Straże Miejskie	Propagowanie bezpiecznych zachowań wśród kierowców, rowerzystów i pieszych. Prowadzenie przez policję analiz przyczyn wypadków drogowych.
	GDDKiA O/ Szczecin	System automatycznej kontroli prędkości
	Policja	Alkohol
2.3.	Ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów	
2.3.1	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.2)	
	Policja	Zwolnij! Szkoła za rogiem
		Edukacja Szkolna
		„Bezpieczne wakacje”
		„Bezpieczeństwo ruchu drogowego”
Komunikacja ze społeczeństwem na temat zagrożeń w ruchu drogowym.		
2.3.2	Zintensyfikowanie ochrony pieszych środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.1.3)	
2.3.3	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych (GAMBIT 2005 - 3.1.4)	
	ZDP, S.P Łobez	Ochrona niechronionych uczestników ruchu przed wypadkami drogowymi poprzez instalacje urządzeń bezpieczeństwa ruchu
	Powiatowy Zarząd Dróg w Koszalinie	budowa chodnika przy drodze powiatowej nr 0392Z Wierciszewo - Karniszewice, gmina Sianów
	Urząd Gminy i Miasta w Sianowie	remont chodnika przy ulicy Strzeleckiej w m. Sianów
	Urząd Gminy w Mielnie	wyznaczenie przejścia dla pieszych na drodze powiatowej Nr 0354Z w m. Kleszcze usytuowanej w pasie nadmorskim.
	Urząd Miejski w Polanowie	remont chodnika przy drodze powiatowej nr 0356Z – ulicy Nadmorskiej w m. Sarbinowo
		remont chodnika przy drodze powiatowej nr 0354Z – ulicy Lipowej w m. Mielenka
remont chodnika przy drodze powiatowej nr 0354Z - ulicy B. Chrobrego w Mielnie		

	Urząd Miejski w Polanowie	remont chodnika przy drodze powiatowej nr 0354Z - ulicy 6 – go Marca w m. Unieście
		remont chodnika przy drodze powiatowej Nr 0395Z w m. Węgorzewo, Gm. Sianów
		remont chodnika przy ulicy Rybackiej w m. Unieście , gm. Mielno
		remont chodnika przy ulicy Kapitańskiej w m. Chłopy , gm. Mielno
		remont chodnika przy dworcu PKS i na Osiedlu Mariańskie Wzgórza w Polanowie
	Powiatowy Zarząd Dróg w Szczecinku	remont chodnika przy przy ulicy Plac Mestwina w Polanowie
		Malowanie oznakowania poziomego na ulicach powiatowych w Szczecinku oraz wymiana zniszczonych znaków i ustawienie nowych.
2.3.4	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie ochrony dzieci w ruchu drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.2)	
	Policja	Bezpieczna droga do szkoły
2.3.5	Zintensyfikowanie ochrony dzieci środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.2.3)	
2.3.6	Powszechne stosowanie drogowych środków ochrony dzieci (GAMBIT 2005 - 3.2.4)	
	Miejski Ośrodek Kultury w Kołobrzeg	Akcje edukacyjno – prewencyjne skierowane do dzieci i młodzieży powiatu kołobrzesckiego
	KP Policji, Szczecinecka Fundacja na Rzecz Osób Poszkodowanych w Wypadkach Komunikacyjnych	Stosowanie urządzeń bezpieczeństwa do ochrony dzieci
2.3.7	Udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.2)	
	KPP Łobez	Organizowanie spotkań
2.3.8	Zintensyfikowanie ochrony rowerzystów środkami nadzoru nad ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 3.3.3)	
	WORD Szczecin, Policja	Bezpieczny rowerzysta
	Urząd Miasta Szczecinek	Odnowienie oznakowania poziomego na ścieżkach rowerowych
2.3.9	Powszechne stosowanie drogowych środków bezpieczeństwa rowerzystów (GAMBIT 2005 - 3.3.4)	
	GDDKiA O/ Szczecin	Budowa ciągu pieszego do zatok autobusowych na skrzyżowaniu drogi krajowej Nr 3 z drogą do m. Mironowo
		Budowa ciągu pieszo rowerowego w ciągu drogi krajowej Nr 6 na odcinku Biesiekierz – Koszalin od km 134+133 do km 137+459
		Budowa ciągu pieszego w ciągu drogi krajowej Nr 6 w miejscowościach: Karwice, Ryszewo, Bobrowice
		Budowa ciągu pieszego w ciągu drogi krajowej Nr 6 w miejscowości Bobrowiczki od km 178+110 do km 179+744
		Budowa ciągu pieszego oraz zatok autobusowych w ciągu drogi krajowej Nr 10 od km 112+464 do km 115+277
		Budowa ciągu pieszego oraz zatok autobusowych w ciągu drogi krajowej Nr 10 od km 137+000 do km 137+300 (m. Piernik)
		Przebudowa chodnika – oddzielenie ruchu pieszego od ruchu samochodowego i rowerowego
	Gmina Miasto Świnoujście	Przebudowa ul. Grunwaldzkiej w Świnoujściu na odcinku 280 m obejmującym skrzyżowanie z ul. Wilków Morskich i ul. Kontradmirala Steuera
		Przebudowa ulic St. Moniuszki i B. Prusa w Świnoujściu
		Przebudowa ulicy Szkolnej w Świnoujściu
		Budowa ciągów pieszo – rowerowych na ulicach: Barlickiego (odcinek od ul. Szwedzkiej do ul. Skandynawskiej) oraz Wybrzeże Władysława IV (odcinek od ul. Jana z Kolna do bramy wjazdowej Basenu Północnego) w Świnoujściu.
		Przebudowa ulicy Matejki w Świnoujściu
		Przebudowa ulicy Chelmońskiego w Świnoujściu

	Gmina Miasto Świnoujście	Przebudowa ulicy B. Chrobrego w Świnoujściu (odcinek od ul. Wybrzeże Władysława IV do skrzyżowania z ul. Sikorskiego, Mieszka I i Piastowską).
		Przebudowa ulic: Małopolskiej, Kaszubskiej i Mazurskiej w Świnoujściu – przebudowa ul. Małopolskiej na odcinku od ul. Markiewicza do ul. Mazurskiej.
		Remont nawierzchni chodników na terenie miasta Świnoujścia
2.3.10	Inne działania związane z ochroną pieszych, dzieci i rowerzystów	
	Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Szczecinie	Wychowanie komunikacyjne dzieci i młodzieży – szkolenia i egzaminy na kartę rowerową i motorowerową
	GDDKiA O/ Szczecin	Wykonanie azyli ze znakiem C-9 na istniejącym przejściu dla pieszych w rejonie skrzyżowania drogi krajowej Nr 3 z drogą powiatową do m.Nowielin
		Wykonanie azyli ze znakiem C-9 oraz oświetlenie istniejącego przejścia dla pieszych w rejonie skrzyżowania drogi krajowej Nr 3 z drogą wojewódzką Nr 156 (m.Lipiany)
	Policja	Piesi
		Bezpiecznie na zachodniopomorskich drogach
		Akcja „Bądź widoczny na drodze”
2.4.	Budowa i utrzymanie bezpiecznej infrastruktury drogowej	
2.4.1	Usprawnienie systemu prowadzenia przeglądów istniejących dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.1)	
2.4.2	Wdrożenie audytu brd planowanych i projektowanych dróg (GAMBIT 2005 - 4.1.2)	
2.4.3	Poprawa jakości nawierzchni drogowych i wyposażenia drogi (GAMBIT 2005 - 4.2.3)	
	Starostwo Powiatowe w Kamieniu Pomorskim Zarząd Dróg Powiatowych w Drawsku Pom. Powiatowy Zarząd Dróg w Choszcznie Gmina Miasto Świnoujście Zarząd Dróg Powiatowych w Sławnie Starostwo Powiatowe w Goleniowie Urząd Gminy i Miasta w Sianowie Urząd Gminy w Mielnie Urząd Gminy w Będzinie Urząd Gminy w Biesiekierzu Urząd Miejski w Polanowie Gmina i Miasto Mirosławiec Gmina Miejska Wałcz Zarząd Dróg Powiatowych w Kołobrzegu Gmina Rymań Gmina Gościno Gmina Siemyśl Gmina Kołobrzeg Urząd Miasta Kołobrzeg Powiatowy Zarząd Dróg w Szczecinku	poprawa jakości nawierzchni drogowych
2.4.4	Rozwój służb zarządzania ruchem drogowym (GAMBIT 2005 - 4.3.1)	
2.4.5	Wprowadzanie nowoczesnych środków zarządzania ruchem (GAMBIT 2005 - 4.3.2)	
2.4.6	Zarządzanie mobilnością (GAMBIT 2005 - 4.3.3)	
2.4.7	Inne działania związane z budową i utrzymaniem bezpiecznej infrastruktury drogowej	
	Powiatowy Zarząd Dróg w Szczecinku, Fundacja na Rzecz Osób Poszkodowanych w Wypadkach Komunikacyjnych	Bezpieczny zakręt, bezpieczne przejście
	Zarząd Dróg Powiatowych w Sławnie	Remont przepustu w ciągu drogi powiatowej
	GDDKiA O/ Szczecin	Remont nawierzchni brukowych
	Zarząd Dróg Powiatowych w Drawsku POM	Modernizacja skrzyżowania

		Wycinka drzew oraz krzaków przydrożnych
	Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie. Urzędy miast i gmin woj. zachodniopomorskiego	Budowa chodnika, przebudowa sygnalizacji świetlnej, budowa ciągów pieszo-jezdnych, przebudowa skrzyżowań
2.5.	Zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
2.5.1	Zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni (GAMBIT 2005 - 5.2.1)	
	Gmina Miasto Świnoujście	Przebudowa ul. Grunwaldzkiej
		Przebudowa ulic St. Moniuszki i B. Prusa w Świnoujściu
		Przebudowa ulicy Szkolnej w Świnoujściu
		Budowa ciągów pieszo – rowerowych
		Przebudowa ulicy Matejki w Świnoujściu
		Przebudowa ulicy B. Chrobrego w Świnoujściu
	Powiatowy Zarząd Dróg w Szczecinku	Wycięcie drzew przydrożnych
2.5.2	Kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego (GAMBIT 2005 - 5.2.2)	
	Powiatowy Zarząd Dróg w Koszalinie	Budowa zatoki postojowej i zjazdu z drogi powiatowej
2.5.3	Skrócenie czasu wykrycia i powiadomienia o zdarzeniu drogowym (GAMBIT 2005 - 5.3.1)	
2.5.4	Skrócenie czasu dojazdu na miejsce wypadku i transportu poszkodowanych do najbliższego szpitala ratunkowego (GAMBIT 2005 - 5.3.2)	
	Starostwo Powiatowe w Kamieniu pomorskim	Przebudowa i zmiana organizacji ruchu w miejscowości Wicko
2.5.5	Rozwój wyspecjalizowanych jednostek medycznych (GAMBIT 2005 - 5.3.4)	
	GDDKiA O/ Szczecin Zarząd Dróg powiatowych w Sławnie	Wycinka drzew i karczowanie krzaków
2.5.6	Inne działania związane ze zmniejszaniem ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych	
	Zarząd Dróg Powiatowych w Sławnie	Ścinanie zawyżonych poboczy
	Policja	Ograniczenie wypadków „najeżdżanie na drzewo”
	Wydział Dróg Powiatowych w Goleniowie	Usuwanie drzew zagrażających w ruchu drogowym
	Wydział Komunikacji i Transportu SP, KP Policji	Bezpieczeństwo komunikacyjne

.....
Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
.....